

2016

16
C

This explanation is also available in English on the internet. Look at www.belastingdienst.nl.

Diese Anleitung steht im Internet auch in deutscher Sprache zur Verfügung. Siehe hierzu www.belastingdienst.nl.

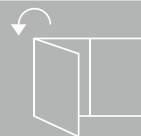
Woonde u buiten Nederland en had u inkomsten uit Nederland of bijvoorbeeld een tweede woning in Nederland?

Via uw C-aangifte inkomstenbelasting bepalen wij of u belasting moet betalen of terugkrijgt.

Online aangifte op Mijn Belastingdienst

U logt in op Mijn Belastingdienst met uw DigiD. Meer informatie vindt u op bladzijde 6.

Overzicht inkomsten en aftrekposten ►

OVERZICHT INKOMSTEN EN AFTREKPOSTEN

Met dit overzicht kunt u de inkomsten en aftrekposten uit uw aangifte invullen. Zo hebt u een overzicht van uw belastbare inkomens in de 3 boxen. **Let op!** Was u in 2016 **geen** kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? En wilt u met dit overzicht uw drempelinkomen of verzamelinkomen berekenen? Houd dan ook rekening met uw niet-Nederlandse inkomsten over heel 2016. Zie de toelichting op bladzijde 2.

Box 1 *Neem de bedragen over uit het aangifteformulier*

Belastbare winst uit onderneming	vraag 19b	<input type="text"/>	
Loon en ziektebewerkingen	vraag 4a	<input type="text"/>	
Foaien en andere inkomsten	vraag 4c	<input type="text"/>	
Pensioen en uitkeringen	vraag 5a en 5b	<input type="text"/>	
Resultaat uit overig werk	vraag 7c	<input type="text"/>	
Resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen	vraag 8d	<input type="text"/>	
Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan	vraag 20e	<input type="text"/>	
Overige inkomsten	vraag 21a	<input type="text"/>	
Negatieve persoonsgebonden aftrek	vraag 22a	<input type="text"/>	
Negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen	vraag 23c	<input type="text"/>	+
Tel op		<input type="text"/>	
Saldo inkomsten en aftrekposten eigen woning	vraag 33w	<input type="text"/>	+/-
<i>Tel op, maar als het saldo eigen woning een negatief bedrag is, trek dan af</i>		<input type="text"/>	A

Inkomsten box 1

Reisaf trek openbaar vervoer	vraag 6c	<input type="text"/>	
Af trek vanwege geen of een kleine eigenwoningsschuld	vraag 33z	<input type="text"/>	
Uitgaven inkomensvoorzieningen	vraag 31f	<input type="text"/>	+
Tel op Aftrekposten		<input type="text"/>	B

Betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen	vraag 35a	<input type="text"/>	
Tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder	vraag 36a	<input type="text"/>	
Uitgaven voor specifieke zorgkosten	vraag 37a	<input type="text"/>	
Studiekosten en andere scholingsuitgaven	vraag 38a	<input type="text"/>	
Giften	vraag 39a	<input type="text"/>	
Kwijtgescholden durfkapitaal	vraag 40a	<input type="text"/>	
Onderhoudskosten voor een rijksmonumentenpand	vraag 41a	<input type="text"/>	
Restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren	vraag 42a	<input type="text"/>	+
Tel op Persoonsgebonden aftrekposten		<input type="text"/>	C

Totaal inkomsten <i>Neem over van A</i>	<input type="text"/>	
Aftrekposten <i>Neem over van B</i>	<input type="text"/>	
Vrijgesteld inkomen <i>vraag 28a</i>	<input type="text"/>	+
Tel op	<input type="text"/>	-
Trek af	<input type="text"/>	D
Persoonsgebonden aftrekposten <i>Neem over van C</i>	<input type="text"/>	-
Trek af Inkomen uit werk en woning	<input type="text"/>	E
Verrekenbare verliezen	<input type="text"/>	-
Trek af Belastbaar inkomen uit werk en woning	<input type="text"/>	F

Box 2 *Neem de bedragen over uit het aangifteformulier*

Voordeel uit aanmerkelijk belang	vraag 24h/i	<input type="text"/>	G
Vrijgesteld inkomen	vraag 28b	<input type="text"/>	-
Trek af		<input type="text"/>	
Persoonsgebonden aftrek voor zover niet bij box 1 en 3 in mindering gebracht		<input type="text"/>	-
Trek af Inkomen uit aanmerkelijk belang		<input type="text"/>	H
Verrekenbare verliezen		<input type="text"/>	-
Trek af Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang		<input type="text"/>	I

Box 3 *Neem de bedragen over uit het aangifteformulier*

Voordeel uit sparen en beleggen	vraag 27g	<input type="text"/>	J
Persoonsgebonden aftrek voor zover niet bij box 1 in mindering gebracht		<input type="text"/>	-
Trek af Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen		<input type="text"/>	K

Overzicht inkomsten en aftrekposten

In het *Overzicht inkomsten en aftrekposten* op bladzijde 1 kunt u de inkomsten en aftrekposten uit uw aangifte invullen. Zo hebt u een overzicht van uw belastbare inkomens in de drie boxen. Deze gegevens kunt u later vergelijken met de gegevens op uw aanslag. Bewaar het overzicht daarom goed. Meer informatie over aangifte doen en hoe het belastingstelsel werkt vindt u op www.belastingdienst.nl.

Drempelinkomen

Hebt u uitgaven gedaan voor specifieke zorgkosten of giften? Dan moet u een drempelbedrag berekenen. Dit is het deel van de uitgaven dat niet aftrekbaar is. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van uw drempelinkomen en eventueel dat van uw fiscale partner.

Uw drempelinkomen is het totaal van uw inkomsten en aftrekposten in de drie boxen, maar zonder uw persoonsgebonden aftrekposten en verrekenbare verliezen over vorige jaren.

De persoonsgebonden aftrekposten staan apart in het overzicht. Bij iedere aftrekpost waarvoor een drempelbedrag geldt, berekent u het aftrekbare bedrag met behulp van het overzicht en een rekenhulp.

Let op!

Woonde u in België en had u in 2016 Nederlands inkomen? Of woonde u in 2016 in Suriname, op Aruba of Sint Maarten? Of viel u in 2016 als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling en kiest u voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53)? Of bent u uitsluitend premieplichtig? En was u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan moet u, om uw drempelinkomen te berekenen, het overzicht invullen alsof u heel 2016 binnenlands belastingplichtige was. U moet dan telkens uitgaan van uw Nederlandse en uw niet-Nederlandse inkomsten, aftrekposten en vermogensbestanddelen.

Verzamelinkomen

Het verzamelinkomen is van belang voor de hoogte van de ouderenkorting als u de AOW-leeftijd hebt bereikt. Het verzamelinkomen is het totaal van uw inkomsten en aftrekposten in de 3 boxen, maar zonder uw verrekenbare verliezen over vorige jaren. Bij de vraag over de ouderenkorting berekent u het verzamelinkomen met het overzicht en een rekenhulp.

Let op!

Woonde u in België en had u in 2016 Nederlands inkomen? Of woonde u in 2016 in Suriname, op Aruba of Sint Maarten? Of viel u in 2016 als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling en kiest u voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53)? Of bent u uitsluitend premieplichtig? En was u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan moet u, om uw verzamelinkomen te berekenen, het overzicht invullen alsof u heel 2016 binnenlands belastingplichtige was.

Berekenen wat u moet betalen of terugkrijgt

Met behulp van het *Overzicht inkomsten en aftrekposten* op bladzijde 1 en de rekenhulp *Belasting berekenen* op bladzijde 88 berekent u de hoogte van de aanslag. Deze gegevens kunt u later vergelijken met de gegevens op uw aanslag.

Speciale regels om de aanslag te berekenen

In een aantal situaties gelden er voor de berekening van de aanslag speciale regels. Dat is het geval als u in 2016:

- de AOW-leeftijd hebt bereikt
(u bent geboren na 30 september 1950, maar vóór 1 juli 1951)
- een periode niet belastingplichtig was in Nederland
- een periode niet verzekerd was voor de volksverzekeringen of de Zorgverzekeringswet
- een vrijstelling van premie volksverzekeringen en inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet kon krijgen, omdat u geregistreerd was als gemoedsbezwaarde
- nog een te verrekenen verlies had uit aanmerkelijk belang, terwijl u geen aanmerkelijk belang meer had
- inkomen had waarover u bij vraag 60b vraagt om vermindering van premies volksverzekeringen
- inkomen had waarover u bij vraag 61h vraagt om vermindering van inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet

In deze gevallen kunt u de rekenhulp niet altijd gebruiken om de berekening te maken.

Meer informatie over het berekenen van de aanslag vindt u op www.belastingdienst.nl.

Premiepercentage volksverzekeringen

Was u in 2016 verzekerd voor de volksverzekeringen Algemene Ouderdomswet (AOW), Algemene nabestaandenwet (Anw) en de Wet langdurige zorg (Wlz)? Dan bent u in totaal 28,15% aan premies verschuldigd over maximaal € 33.715 in box 1 (inkomen uit werk en woning). U betaalt dus hooguit € 9.490 aan premies.

Bent u geboren vóór 1 oktober 1950? Dan vervalt de AOW-premie vanaf de maand dat u de AOW-leeftijd bereikt. U bent dan 10,25% aan premies verschuldigd voor de andere volksverzekeringen over maximaal € 33.715. U betaalt dus hooguit € 3.455 aan premies. Bent u geboren vóór 1 januari 1946? Dan bent u in totaal 10,25% aan premies verschuldigd over maximaal € 34.027. U betaalt dan hooguit € 3.487 aan premies. Hieronder ziet u welke percentages op jaarbasis gelden voor de 3 volksverzekeringen.

AOW	17,90%
Anw	0,60%
Wlz	9,65% +
Totaal:	28,15%

Inkomensafhankelijke bijdrage en werkgeversheffing Zorgverzekeringswet

Als u loon had, betaalde uw werkgever de werkgeversheffing Zorgverzekeringswet van 6,75% over uw loon. Had u pensioen of een uitkering? Dan werd de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (Zvw) van 5,50% meestal ingehouden door de uitkeringsinstantie. Had u winst uit onderneming, opbrengsten uit overig werk of periodieke uitkeringen? Dan is het percentage 5,50%. Dit bedrag moet dan worden betaald via een (voorlopige) aanslag Zvw. Deze aanslag wordt niet verminderd met heffingskortingen.

Verrekenbare verliezen

Uw inkomen in box 1 of box 2 kan in een bepaald belastingjaar negatief zijn. Dit negatieve inkomen is dan een verrekenbaar verlies. Wij verrekenen een verlies uit box 1 automatisch met een positief inkomen van één of meer van de drie vorige jaren. Een verlies uit box 2 wordt automatisch verrekend met een positief inkomen over het vorige jaar.

Hebt u nog een onverrekend verlies uit vorige jaren? Dan houden wij daarmee rekening bij de berekening van uw definitieve aanslag over 2016.

Meer informatie over verrekenbare verliezen vindt u op www.belastingdienst.nl.

Heffingskortingen

Bij de berekening van wat u moet betalen of terugkrijgt, houden wij rekening met heffingskortingen. Dit zijn kortingen op de te betalen inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. U hoeft dan minder belasting te betalen. Het hangt af van uw persoonlijke situatie of u bepaalde heffingskortingen krijgt. Iedereen krijgt de algemene heffingskorting. Als u werkt, krijgt u ook de arbeidskorting.

Was u in loondienst of kreeg u een uitkering? Dan kreeg u al via uw werkgever of uitkeringsinstantie de volgende heffingskortingen:

- algemene heffingskorting
- arbeidskorting
- (alleenstaande)ouderenkorting
- levensloopverlofkorting
- jonggehandicaptenkorting (meestal)

Hierdoor hebt u al minder loonheffing betaald over uw loon of uitkering. Andere heffingskortingen vraagt u aan bij ons. Dat doet u met deze aangifte inkomstenbelasting 2016. Meer informatie vindt u in deze toelichting bij vraag 44 tot en met 50.

Let op!

De heffingskorting bestaat uit een belastingdeel en uit premiedelen voor de volksverzekeringen AOW, Anw en Wlz. U kunt het belastingdeel krijgen van alle heffingskortingen waarvoor u in aanmerking komt als u kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was. Was u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige en woonde u in België en had u Nederlands inkomen of woonde u in Suriname, op Aruba of Sint Maarten, of viel u als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling en kiest u voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53)? Dan kunt u onder voorwaarden in aanmerking komen voor het belastingdeel van bepaalde heffingskortingen. Zie *U voldoet niet aan de voorwaarden* op bladzijde 12.

Als u niet premieplichtig was, kunt u alleen het belastingdeel van de arbeidskorting, de werkbonus en de inkomensafhankelijke combinatiekorting krijgen.

Vermindering algemene heffingskorting

De hoogte van de algemene heffingskorting is € 2.242 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). Hebt u een belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) dat hoger is dan € 19.922? Dan wordt de algemene heffingskorting verminderd. De vermindering is 4,822% (of 2,460% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950) van het belastbaar inkomen uit werk en woning voor zover dat meer was dan € 19.922. Als uw belastbaar inkomen uit werk en woning meer was dan € 66.417, dan is uw algemene heffingskorting € 0.

Let op!

Bereikte u in 2016 de AOW-leeftijd (u bent geboren na 30 september 1950, maar vóór 1 juli 1951)? Dan verandert het belastingtarief. U betaalt namelijk geen AOW-premie meer met ingang van de maand waarin u de AOW-leeftijd hebt bereikt. Dit heeft ook gevolgen voor het bedrag van de algemene heffingskorting en het percentage van de vermindering van de algemene heffingskorting. Meer informatie vindt u op www.belastingdienst.nl.

Voorbeeld 1: belastbaar inkomen niet hoger dan € 19.922

Het belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) is € 18.000. De algemene heffingskorting wordt niet verminderd. De algemene heffingskorting is € 2.242 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950).

Voorbeeld 2: belastbaar inkomen hoger dan € 19.922 maar niet hoger dan € 66.417

Het belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) is € 50.000. De vermindering van de algemene heffingskorting is 4,822% van € 30.078 (€ 50.000 - € 19.922) = € 1.450 (of 2,460% van € 30.078 = € 739 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). De algemene heffingskorting is dan € 792 (of € 406 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950).

Voorbeeld 3: belastbaar inkomen hoger dan € 66.417

Het belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) is € 70.000. De vermindering van de algemene heffingskorting is € 2.242 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). De algemene heffingskorting is dan € 0.

Uitbetaling (algemene) heffingskorting

De heffingskorting is maximaal het bedrag van de verschuldigde inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Als de heffingskorting hoger is, wordt het meerdere niet uitbetaald. Hierop bestaat een uitzondering bij fiscale partners. Als u in 2016 geen of een laag inkomen had, houden wij rekening met de belasting die uw fiscale partner is verschuldigd. U kunt dan misschien uitbetaling van uw heffingskorting krijgen.

De niet-verrekenende heffingskorting is maximaal het bedrag van de verschuldigde belasting van uw fiscale partner. Het gaat om het totaal van de volgende heffingskortingen die u niet (helemaal) kunt verrekenen, omdat u onvoldoende belasting verschuldigd bent:

- algemene heffingskorting
- arbeidskorting
- inkomensafhankelijke combinatiekorting
- levensloopverlofkorting

De uitbetaling van de algemene heffingskorting wordt afgebouwd als de niet- of minstverdienende partner is geboren na 31 december 1962. Meer informatie over uitbetaling van de heffingskortingen en afbouw van de algemene heffingskorting vindt u bij vraag 44.

INHOUD

OVERZICHT INKOMSTEN EN AFTREKPOSTEN	2	23 Afkoop lijfrenten die niet onder de loonheffing vielen en andere negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen	35
AANGIFTE DOEN	6	24 Aanmerkelijk belang in een in Nederland gevestigde vennootschap	37
1 In 2016 buiten Nederland wonen	9	25 Bezittingen	39
2 Wel of geen fiscale partner	16	26 Schulden	41
3 Fiscale partner	20	27 Voordeel uit sparen en beleggen	42
4 Loon en ziekte-uitkeringen uit Nederland	20	28 Nederlandse inkomsten die niet zijn belast in Nederland, of tegen een verlaagd tarief	42
5 AOW, pensioen, lijfrente en andere uitkeringen uit Nederland en afkoopsommen uit Nederland die onder de loonheffing vielen	21	29 Berekening 90%-eis	43
6 Reisaf trek openbaar vervoer in Nederland	25	30 Persoonlijke situatie: kinderen	44
7 Bijverdiensten en opbrengsten als freelancer, gastouder, artiest of beroepssporter	26	31 Uitgaven voor inkomensvoorzieningen	44
8 Resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen	27	32 Aankoop, verkoop, onderhoud of verbetering van de eigen woning (hoofdverblijf)	45
9 Waarde van de vermogensbestanddelen	28	33 Eigen woning en restschuld vroegere eigen woning	45
10 Winst uit onderneming: vrijgestelde winstbestanddelen	28	34 Berekening drempelinkomen	57
11 Winst uit onderneming: kosten en lasten die niet of gedeeltelijk niet aftrekbaar zijn	29	35 Betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen aan de ex-partner	57
12 Winst uit onderneming: winst uit zeescheepvaart volgens de tonnageregeling	30	36 Uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder	59
13 Winst uit onderneming: investeringsregelingen	30	37 Uitgaven voor specifieke zorgkosten	60
14 Winst uit onderneming: wijzigingen in toelaatbare reserves	31	38 Studiekosten en andere scholingsuitgaven	64
15 Winst uit onderneming: saldo fiscale winstberekening	31	39 Giften	67
16 Winst uit onderneming: medegerechtigde in een onderneming	31	40 Kwijtgescholden durfkapitaal	69
18 Winst uit onderneming: ondernemersaftrek	31	41 Onderhoudskosten voor een rijksmonumentenpand	70
19 Belastbare winst uit onderneming	33	42 Restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren	71
20 Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan	34	43 Wereldverzamelinkomen	71
21 Overige inkomsten	35	44 Uitbetaling algemene heffingskorting	72
22 Negatieve persoonsgebonden aftrek	35	45 Bijzondere verhoging heffingskorting	73
		46 Inkomensafhankelijke combinatiekorting	74

INHOUD

47	Levensloopverlofkorting	75
48	Heffingskorting voor AOW-gerechtigden	76
49	Heffingskorting voor jonggehandicapten	76
50	Heffingskorting voor groene beleggingen	76
51	Afgezonderd particulier vermogen	77
52	Ingehouden dividend- of kansspelbelasting	77
53	Toepassing oude verdrag tussen Duitsland en Nederland	78
54	Revisierente	79
55	Te conserveren inkomen	80
56	Verzekeringsplicht volksverzekeringen	80
57	Verplicht verzekerd: inkomsten	81
58	Verplicht verzekerd: aftrekposten	81
59	Verplicht verzekerd: premie-inkomen	81
60	Correctie op of vermindering van uw premie-inkomen	82
61	Inkomsten die onder de Zorgverzekeringswet vielen	83
62	Specificatie lening eigen woning (bij vraag 33c)	84
63	Specificatie lening eigen woning (bij vraag 33d)	85
	BELASTING BEREKENEN	87
	REKENHULP BEREKENING BIJDRAGE ZVW	97
	REKENHULP A, PRO-RATAREGELING VOOR INWONERS VAN BELGIË	98
	REKENHULP B, 90%-REGELING VOOR INWONERS VAN DUITSLAND	99

AANGIFTE DOEN

Soort aangifte

Deze toelichting hoort bij het C-formulier 2016. Dat formulier kunt u gebruiken als u heel 2016 buiten Nederland woonde en aangifte moet doen in Nederland voor de inkomstenbelasting, premie volksverzekeringen en eventueel de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringwet 2016.

Let op!

Als u in 2016 in dienst was van de Nederlandse overheid en was uitgezonden buiten Nederland, kan het zijn dat u binnenlands belastingplichtige was. Dit is bijvoorbeeld het geval als u was uitgezonden als militair of als lid van een diplomatieke missie. In die situatie hebt u niet de juiste aangifte. Bel voor meer informatie de BelastingTelefoon Buitenland: +31 555 385 385. Bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 8.00 tot 20.00 uur en op vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur.

Nieuwe regels voor buitenlandse belastingplichtigen

Woonde u in 2016 buiten Nederland, en had u inkomsten uit of bezittingen in Nederland? Vanaf 1 januari 2015 geldt de zogenoemde regeling voor kwalificerende buitenlandse belastingplicht. Voldoet u aan alle voorwaarden van deze regeling? Dan hebt u recht op dezelfde aftrekposten en heffingskortingen als een inwoner van Nederland. Voldoet u niet aan alle voorwaarden? Dan hebt u geen of beperkt recht op aftrekposten en heffingskortingen. Meer informatie over de nieuwe regels voor buitenlands belastingplichtigen vindt u bij vraag 1, onder *Voorwaarden voor een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige*.

Inkomensverklaring van de belastingdienst uit uw woonland

Zoals hierboven is aangegeven, geldt met ingang van 2015 de regeling voor kwalificerende buitenlandse belastingplicht. Eén van de voorwaarden om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn, is dat u over een inkomensverklaring van de belastingdienst in uw woonland moet beschikken. Uit die verklaring moet het in uw woonland aangegeven inkomen blijken. Stuur de inkomensverklaring bij voorkeur gelijktijdig op met uw aangifte over 2016. Op een ander moment mag ook.

Op de inkomensverklaring moet minimaal een overzicht staan van uw inkomsten in uw woonland, zoals u die hebt aangegeven in de belastingaangifte in uw woonland. Het model voor de inkomensverklaring kunt u downloaden van www.belastingdienst.nl. U moet de verklaring laten bevestigen door de belastingdienst van uw woonland.

Let op!

Zonder inkomensverklaring bent u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige.

Meer informatie over de inkomensverklaring vindt u bij vraag 1, onder *Voorwaarden voor een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige*.

Online aangifte doen

U kunt ook online aangifte doen op Mijn Belastingdienst. U logt in op Mijn Belastingdienst met uw DigiD. Kijk voor meer informatie over de online aangifte 2016 op www.belastingdienst.nl.

Iemand machtigen?

Wilt u iemand machtigen om voor u online aangifte te doen? Hoe u de machtiging kunt regelen leest u op www.belastingdienst.nl.

Aangifte doen op papier

Kunt u geen gebruik maken van de online aangifte? Dan moet u aangifte doen met het C-formulier dat u bij deze toelichting hebt gekregen.

Vul uw gegevens in op het voorblad. Vul daarna de vragen in die op u van toepassing waren in 2016. Scheur het ingevulde voorblad en de ingevulde aangiftebladen los. Vermeld uw burgerservicenummer en naam op elk losgescheurd blad. Stuur ons alleen de ingevulde bladen en het ingevulde en ondertekende voorblad. Het retouradres staat op het voorblad.

Uw aangifte op tijd terugsturen

Op de uitnodiging tot het doen van aangifte staat de datum waarop uw aangifte bij ons binnen moet zijn. Is die datum voor u niet haalbaar? Vraag dan voor die datum uitstel aan. Hoe u dit kunt doen, leest u op www.belastingdienst.nl.

Aangifte in verband met teruggaaf

Hebt u het C-formulier 2016 zelf aangevraagd? Bijvoorbeeld omdat u geld van ons terugverwacht? Dan moet uw aangifte bij ons binnen zijn vóór 1 januari 2022.

Geen bijlagen meesturen

Wij verwerken de aangifte geautomatiseerd. Hecht de aangiftebladen daarom niet aan elkaar of aan het voorblad. Stuur alleen bijlagen mee als wij daar in de aangifte om vragen.

Koers

Als u bij het invullen van uw aangifte een bedrag moet omrekenen naar euro's, ga dan uit van de bankkoers (de middenkoers) op het moment dat u de inkomsten en uitgaven had. Ga dus niet uit van de koers op het moment van invullen van uw aangifte. Hanteer bij het berekenen van uw inkomsten de Nederlandse fiscale regels.

Aangifte veranderen of aanvullen

Wilt u nadat u de aangifte hebt verzonden nog gegevens aanvullen of veranderen? Stuur ons dan opnieuw een volledig ingevulde aangifte. Wij nemen de aangifte die u het laatst hebt opgestuurd in behandeling. Op www.belastingdienst.nl leest u hoe u een nieuw aangifteformulier kunt aanvragen.

Uw rekeningnummer

Is uw rekeningnummer bij ons onbekend of is uw rekeningnummer gewijzigd? Op www.belastingdienst.nl leest u hoe u dit online aan ons kunt doorgeven.

U kunt uw rekeningnummer ook doorgeven of wijzigen met een brief. Wij controleren of het rekeningnummer op uw naam staat. Daarvoor hebben wij een aantal gegevens nodig:

- uw naam
- uw adres, postcode en woonplaats, land
- uw burgerservicenummer/sofinummer
- een kopie van een geldig identiteitsbewijs (paspoort of identiteitskaart)
- een bankafschrift of print uit uw internetbankieromgeving of de bevestiging van de bank van uw aanvraag voor dit rekeningnummer (maximaal 2 maanden oud)
- uw nieuwe IBAN (rekeningnummer)
- BIC-code
- Heeft uw bank geen IBAN en BIC? Geef dan het volledige buitenlandse bankrekeningnummer (inclusief bankcodes).
- naam, plaats en land van de bank
- uw handtekening

Stuur uw brief naar:

Belastingdienst/Centrale administratie
Unit 13 Uitbetalen en registreren 2
Postbus 9055
7300 GT Apeldoorn

Uw naam en adres

Wij gebruiken de naam- en adresgegevens die bij ons bekend zijn om met u te corresponderen. Als deze gegevens niet kloppen of als u de gegevens wilt wijzigen, moet u dat doorgeven.

Geef wijzigingen apart aan ons door met het formulier *Adreswijziging buiten Nederland doorgeven*, dat u kunt downloaden van www.belastingdienst.nl.

U doet aangifte voor een overledene

Als u een aangifte verzorgt voor een persoon die buiten Nederland woonde en die na 2016 is overleden, dan worden wij hierover vaak niet geïnformeerd.

Om verder ongemak voor de nabestaanden te voorkomen, vragen wij u het overlijden schriftelijk aan ons te melden. Hiervoor hebben wij de volgende gegevens nodig:

- het burgerservicenummer van de overledene
- een (post)adres dat de erfgenamen willen gebruiken
- een kopie van de overlijdensakte

Stuur het overlijdensbericht naar:

Belastingdienst
Administratie Schenking en Erfbelasting
Postbus 90056
5600 PJ Eindhoven

Let op!

Stuur het overlijdensbericht niet mee met deze aangifte.

Voorlopige aanslag 2017

Ontvangt u al een automatische voorlopige aanslag over 2017? Controleer dan of het bedrag van uw voorlopige aanslag over 2017 juist is nu u de cijfers over 2016 bij de hand hebt. Is uw voorlopige aanslag 2017 te laag of uw teruggave te hoog? Pas dan uw voorlopige aanslag 2017 aan. U voorkomt hiermee dat u mogelijk belastingrente moet betalen.

Ontvangt u over 2017 nog geen voorlopige aanslag en moet u wel betalen of verwacht u een teruggave? Vraag dan een voorlopige aanslag 2017 aan. Hoe u dit doet leest u op www.belastingdienst.nl.

Echtgenoot en huisgenoot

Waar in de aangifte of de toelichting 'echtgenoot' of 'huisgenoot' staat, bedoelen we ook 'echtgenote' of 'huisgenote'. Waar 'hij' of 'zijn' staat, bedoelen we ook 'zij' of 'haar'.

Privacy

De gegevens die u invult op het aangifteformulier worden door ons geregistreerd. Wij gaan zorgvuldig met uw gegevens om en verstrekken nooit zomaar gegevens aan derden. Wij zijn wel verplicht om met sommige overheidsinstanties en vergelijkbare instellingen gegevens uit te wisselen.

Meer informatie

Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl. Daar leest u ook u hoe met ons contact kunt opnemen.

Of bel met de BelastingTelefoon Buitenland: +31 555 385 385. Bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 8.00 tot 20.00 uur en op vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur.

Veranderingen in 2016

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste veranderingen per 1 januari 2016. Kijk voor een volledig overzicht van de veranderingen in 2016 op www.belastingdienst.nl.

Specificatie lening eigen woning bij familie, een eigen bv of buitenlandse bank

Hebt u na 31 december 2012 een lening voor uw eigen woning afgesloten bij familie, een bv of een buitenlandse bank? Tot en met het belastingjaar 2015 moest u de gegevens van deze lening apart aan ons doorgeven via het formulier *Opgaaf lening eigen woning*. Ook wijzigingen in deze gegevens moest u doorgeven met dit formulier. Vanaf het belastingjaar 2016 is dat veranderd. U geeft deze gegevens aan ons door via de aangifte. Meer hierover leest u in de toelichting bij vraag 33c en vraag 33d.

Dubbele vrijstelling bij uitkering kapitaalverzekering eigen woning

Had u in 2016 een fiscale partner? En hebt u na 31 december 1991 een kapitaalverzekering afgesloten om uw eigenwoningsschuld af te lossen? En staat slechts 1 van u beiden als begunstigde op de polis? U en uw fiscale partner kunnen dan samen bij de aangifte inkomstenbelasting over 2016 verzoeken om deze uitkering bij beiden voor 50% op te geven. Hierdoor kunnen zowel u als uw fiscale partner gebruikmaken van ieders eigen (resterende) vrijstelling.

Regels voor aftrek studiekosten met studiefinanciering in 2016

Vanaf het studiejaar 2015/2016 geldt de Wet studievoorschot hoger onderwijs. Volgde u een studie in 2016? En had u hiervoor recht op studiefinanciering? Dan zijn de kosten die u in 2016 maakte voor uw studie niet aftrekbaar. Meer hierover leest u in de toelichting bij vraag 38.

Heffingskortingen

In 2016 zijn de bedragen van alle heffingskortingen veranderd.

Verder zijn de volgende heffingskortingen aangepast:

- Met ingang van 1 januari 2016 is de tijdelijke heffingskorting voor vroeggepensioneerden vervallen. Kreeg u deze heffingskorting in 2015? Dan betaalt u in 2016 maximaal € 61 meer belasting.
- In 2016 geldt de werkbonus vanaf een leeftijd van 62 jaar. In 2015 was dit vanaf 61 jaar.
- De uitbetaling van de algemene heffingskorting aan de minstverdienende partner wordt in 2016 verder afgebouwd. Bent u geboren na 31 december 1962? En kreeg u de algemene heffingskorting? Dan is de uitbetaling van de algemene heffingskorting maximaal € 1.047.
- De algemene heffingskorting is inkomensafhankelijk. Had u in 2016 een inkomen van € 19.922 of lager? Dan wordt het bedrag van deze heffingskorting hoger dan in 2015. Was uw inkomen hoger dan € 19.922? Dan wordt de inkomensafhankelijke algemene heffingskorting steeds lager. Bij een inkomen vanaf € 66.418 is deze € 0.
- De maximale arbeidskorting is in 2016 hoger, namelijk € 3.103. Bij een arbeidsinkomen vanaf € 34.016 wordt de arbeidskorting steeds lager. Bij een arbeidsinkomen vanaf € 111.591 is deze € 0.
- De inkomensafhankelijke combinatiekorting is in 2016 hoger, namelijk maximaal € 2.769.

Extra heffingsvrij vermogen in box 3 voor ouderen vervalt

In 2016 is het heffingsvrij vermogen in box 3 € 24.437. De extra verhoging van het heffingsvrij vermogen voor AOW-gerechtigden, ook wel ouderentoeslag genoemd, is vervallen in 2016.

AOW-leeftijd omhoog

In 2016 is de AOW-leeftijd 65 jaar en 6 maanden.

Regels afkoop lijfrente

Hebt u een lijfrente afgekocht? Dan moest u tot en met 2014 het totaalbedrag opgeven van de betaalde premies of stortingen. Ook als de afkoopsom lager was. Dit is met terugwerkende kracht aangepast. U moet nu altijd de afkoopsom invullen.

Let op!

Hebt u in een eerdere aangifte een te hoog bedrag ingevuld? Dan kunt u dit misschien wijzigen. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl.

Belastingverdrag Nederland en Duitsland

Op 1 januari 2016 is een nieuw belastingverdrag met Duitsland in werking getreden. Voor 2016 geldt een overgangsregeling. Meer hierover leest u in de toelichting bij vraag 53.

Meer informatie over de veranderingen in 2016 vindt u op www.belastingdienst.nl.

1 In 2016 buiten Nederland wonen

Heffingskorting en premieplicht

De heffingskorting bestaat uit een belastingdeel en uit premiedelen voor de volksverzekeringen AOW, Anw en Wlz. Als u buiten Nederland werkte, was u daar meestal belasting verschuldigd en verzekerd. U was dan niet belasting- en premieplichtig in Nederland. Daardoor krijgt u de belasting- en premiedelen van de heffingskortingen niet voor de periode dat u buiten Nederland werkte.

Berekening van de hoogte van de heffingskortingen bij belasting- en premieplicht in een deel van het jaar

De heffingskorting bestaat uit een belastingdeel en uit een premiedeel. Het belastingdeel is 8,40. De premiedelen zijn voor de AOW 17,90, voor de Anw 0,60 en voor de Wlz 9,65. Dit komt overeen met de heffingspercentages in de eerste schijf. In totaal is dat 36,55. Als u niet premieplichtig was, krijgt u alleen het belastingdeel van de heffingskorting.

Voorbeeld

U woonde heel 2016 buiten Nederland. U werkte zes maanden in loondienst in Nederland en zes maanden in uw woonland. De algemene heffingskorting is bijvoorbeeld € 1.000. Per belasting- en premiedeel is dat voor het:

- AOW-deel $17,90/36,55 \times € 1.000 = € 490$
- Anw-deel $0,60/36,55 \times € 1.000 = € 16$
- Wlz-deel $9,65/36,55 \times € 1.000 = € 264$
- belastingdeel $8,40/36,55 \times € 1.000 = € 229$

Omdat u in 2016 zes maanden niet belasting- en premieplichtig was in Nederland, krijgt u de helft van de belasting- en premiedelen.

Berekening

Van de premiedelen krijgt u $6/12 \times € 770$ ($€ 490 + € 16 + € 264$) = € 385. Van het belastingdeel krijgt u $6/12 \times € 229 = € 115$. Totaal krijgt u € 500.

Landcodelijst

Land	Landcode	Land	Landcode	Land	Landcode	Land	Landcode	Land	Landcode
Albanië	ALB	Denemarken	DNK	Kazachstan	KAZ	Oostenrijk	AUT	Tunesië	TUN
Argentinië	ARG	Duitsland	DEU	Kirgizië	KGZ	Pakistan	PAK	Turkije	TUR
Armenië	ARM	Egypte	EGY	Koeweit	KWT	Panama	PAN	Uganda	UGA
Aruba	ABW	Estland	EST	Kroatië	HRV	Polen	POL	Venezuela	VEN
Australië	AUS	Filippijnen	PHL	Letland	LVA	Portugal	PRT	Verenigd Koninkrijk	GBR
Azerbeidzjan	AZE	Finland	FIN	Litouwen	LTU	Qatar	QAT	Verenigde Arabische Emiraten	ARE
Bahrein	BHR	Frankrijk	FRA	Luxemburg	LUX	Roemenië	ROU	Verenigde Staten	
Bangladesh	BGD	Georgië	GEO	Macedonië	MKD	Rusland	RUS	van Amerika	USA
Barbados	BRB	Ghana	GHA	Maleisië	MYS	Saudi-Arabië	SAU	Vietnam	VNM
Belarus (Wit-Rusland)	BLR	Griekenland	GRC	Malta	MLT	Servië	SRB	Zambia	ZMB
België	BEL	Hongarije	HUN	Marokko	MAR	Singapore	SGP	Zimbabwe	ZWE
Bermuda	BMU	Hongkong	HKG	Mexico	MEX	Sint Maarten	SXM		
Bonaire, Sint Eustatius en Saba	BES	Ierland	IRL	Moldavië	MDA	Slovenië	SVN	Zuid-Afrika	ZAF
Bosnië-Herzegovina	BIH	IJsland	ISL	Montenegro	MNE	Slowakije	SVK	Zuid-Korea	KOR
Brazilië	BRA	India	IND	Nieuw-Zeeland	NZL	Spanje	ESP	Zweden	SWE
Bulgarije	BGR	Indonesië	IDN	Nigeria	NGA	Sri Lanka	LKA	Zwitserland	CHE
Bulgarije	BGR	Israël	ISR	Noorwegen	NOR	Suriname	SUR		
Canada	CAN	Italië	ITA	Oekraïne	UKR	Taiwan	TWN		
China	CHN	Japan	JPN	Oezbekistan	UZB	Thailand	THA		
Curaçao	CUW	Jordanië	JOR	Oman	OMN	Tsjechië	CZE		

Bij vraag 1a

Vul de landcode in van het land waar u woonde en de periode dat u in dat land woonde. Deze code bestaat altijd uit drie letters. Zie hiervoor de *Landcodelijst* op deze bladzijde. Staat uw land niet in deze lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Woonde u in 2016 in meerdere landen? Vermeld dan voor ieder land waar u woonde de landcode en de periode dat u in elk van die landen hebt gewoond.

Bij vraag 1b

Vul de landcode in van uw nationaliteit. Zie hiervoor de *Landcodelijst* op deze bladzijde. Als het land niet in de lijst staat, vermeld dan als landcode XXX. Voor Nederland gebruikt u de landcode NLD.

Bij vraag 1c

Was u in 2016 in Nederland verplicht verzekerd voor de volksverzekeringen (AOW, Anw en Wlz)?

In de regel betaalt iedereen die in Nederland woont premie voor de volksverzekeringen (AOW, Anw en Wlz). Niet-inwoners van Nederland zijn meestal niet verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen en hoeven dus ook geen premies te betalen. In een aantal situaties zijn niet-inwoners wel verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen op grond van de Nederlandse wetgeving en internationale regelingen.

U was in 2016 onder andere verplicht verzekerd en premieplichtig in Nederland voor de volksverzekeringen als u:

- inkomsten had die onder de Nederlandse loonheffing vielen
- als zelfstandige werkte in Nederland

Op uw loonstrookje of uitkeringspecificatie staat voor welke verzekering u premieplichtig was. Als u geboren bent vóór 1 oktober 1950, bent u met ingang van 2016 niet meer premieplichtig voor de AOW.

Let op!

Als u zich **vrijwillig** had verzekerd voor de volksverzekeringen, bent u **niet** premieplichtig voor de volksverzekeringen in Nederland.

Had u in 2016 inkomsten uit Nederland of bezittingen in Nederland?

U was belastingplichtig in Nederland als u inkomsten uit of bezittingen in Nederland had. Het gaat bijvoorbeeld om de situatie dat u:

- loon, pensioen of een uitkering ontving voor in Nederland verrichte arbeid
- winst had uit een onderneming in Nederland
- resultaat uit overig werk had in Nederland
- voordeel had uit een Nederlands aanmerkelijk belang
- (rechten op) één of meer onroerende zaken in Nederland had of rechten op aandelen in de winst van een Nederlandse onderneming

Of Nederland over deze inkomsten belasting mag heffen, hangt vervolgens af van het geldende belastingverdrag.

In Nederland niet verplicht verzekerd en geen inkomsten uit Nederland of bezittingen in Nederland

Was u in 2016 in Nederland niet verplicht verzekerd en had u in 2016 geen inkomsten uit Nederland of bezittingen in Nederland? Vul dan de gegevens in op het voorblad, onderteken de aangifte en stuur deze samen met het aangifteblad 1 aan ons terug.

Let op!

Stuur de aangifte **niet** naar het voorgedrukte postbusnummer dat vermeld staat op het voorblad maar naar:

Postbus 2590, 6401 DB Heerlen.

Regels voor buitenlandse belastingplichtigen

Vanaf 2015 geldt de zogenoemde regeling voor kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. U was alleen een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige als u aan de voorwaarden voldoet. Zie *Voorwaarden voor een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige*.

Voldoet u aan alle voorwaarden van deze regeling? Dan kunt u dezelfde aftrekposten en heffingskortingen krijgen als een inwoner van Nederland.

Voldoet u niet aan alle voorwaarden? Dan was u een (niet-kwalificerende) buitenlandse belastingplichtige. Bij de berekening van de inkomstenbelasting wordt dan geen of beperkt rekening gehouden met aftrekposten en geen rekening gehouden met sommige heffingskortingen. U vult in deze aangifte alleen de inkomsten in waarover Nederland belasting mag heffen.

Meer informatie hierover leest u op www.belastingdienst.nl.

Let op!

Woonde u in België en had u Nederlands inkomen en voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan hebt u toch recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen. Meer informatie vindt u op bladzijde 12.

Woonde u in Suriname, op Aruba of Sint Maarten? Dan behandelen wij u niet als kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Maar u hebt wel recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen. Meer informatie vindt u op bladzijde 12.

Woonde u in Duitsland en voldoet u niet aan de 90%-eis voor kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen? Dan hebt u toch recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen als u voldoet aan de 90%-regeling uit het grensarbeidersprotocol bij het verdrag met Duitsland. U moet dan wel kiezen voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53). Meer informatie vindt u op bladzijde 12.

Sociale verzekeringen

Was u verplicht verzekerd in Nederland voor sociale verzekeringen, bijvoorbeeld voor uw AOW? Dan wordt voor de berekening van de premie volksverzekeringen wel rekening gehouden met aftrekposten en heffingskortingen. Het maakt daarbij niet uit of u kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was. Voor de berekening van de premies volksverzekeringen gaan wij uit van uw wereldinkomen in box 1.

Voorwaarden voor een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige

U bent kwalificerende buitenlandse belastingplichtige als u voldoet aan de volgende voorwaarden:

- U woont in een EU-land, in Liechtenstein, Noorwegen, IJsland, Zwitserland, op Bonaire, Sint Eustatius of Saba.
- U betaalde over minimaal 90% van uw wereldinkomen in Nederland loon- of inkomstenbelasting (90%-eis).
Let op! Voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan voldoet u misschien toch aan de voorwaarden om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn. Het gaat om twee situaties:
 - U had geen inkomen of een laag inkomen in Nederland. Door het inkomen van de persoon die uw fiscale partner zou kunnen zijn (als u beiden binnenlands belastingplichtig zou zijn), bij uw inkomen op te tellen, kunt u alsnog voldoen aan de 90%-eis. Zie *Fiscale partner en kwalificerende buitenlandse belastingplicht* op bladzijde 11.
 - U krijgt een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering uit Nederland, u voldoet aan de andere voorwaarden voor kwalificerende buitenlandse belastingplicht en u betaalt door de geringe hoogte van uw inkomen in geen inkomstenbelasting in uw woonland.
- U kunt een inkomensverklaring overleggen van de belastingdienst van uw woonland.
Let op! Zonder inkomensverklaring bent u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Zie *Inkomensverklaring van de belastingdienst van uw woonland*.

Als u zelf geen Nederlandse inkomsten of bezittingen had, maar uw echtgenoot of huisgenoot wel

Had u in 2016 zelf geen inkomsten uit Nederland, maar uw echtgenoot of huisgenoot wel? Als u voldoet aan de volgende voorwaarden was u toch kwalificerende buitenlandse belastingplichtige:

- U en uw echtgenoot woonden in een EU-land, in Liechtenstein, Noorwegen, IJsland, Zwitserland, op Bonaire, Sint Eustatius of Saba.
- U voldoet allebei aan de voorwaarden voor fiscaal partnerschap.
- U betaalt samen over 90% of meer van uw gezamenlijke inkomen in Nederland belasting.

Wereldinkomen

Uw wereldinkomen is uw totale Nederlandse en niet-Nederlandse inkomen samen. Dit is het inkomen dat u in of vanuit Nederland had, en daarbij opgeteld uw niet-Nederlandse inkomsten (bijvoorbeeld uw arbeidsinkomen of vermogen in een ander land dan Nederland).

Berekening 90%-eis

Om te bepalen of u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was, moet u over minimaal 90% van uw wereldinkomen in Nederland belasting betalen.

Met het hulpmiddel *Berekening 90%-eis* op bladzijde 14 berekent u of u voldoet aan de 90%-eis. Vul het hulpmiddel eerst in voordat u verder gaat met het invullen van uw aangifte. Want alleen dan weet u of u voldoet aan de 90%-eis.

Hebt u een partner? Gebruik dan voor zijn inkomensgegevens het hulpmiddel *Berekening 90%-eis (vervolg)* op bladzijde 15.

Let op!

Om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn, moet u ook aan de andere voorwaarden voldoen.

Inkomen uit sparen en beleggen en inkomsten uit aanmerkelijk belang tellen mee

Bij het bepalen van de 90%-eis kijken wij niet alleen naar uw inkomen uit werk en woning. Uw inkomen uit sparen en beleggen en uw inkomsten uit aanmerkelijk belang tellen ook mee. Het kan dus zijn dat u over uw arbeidsinkomsten volledig in Nederland belasting betaalt. Maar dat u tóch niet aan de 90%-eis voldoet, omdat u bijvoorbeeld nog inkomen uit sparen en beleggen had, waarover u in Nederland geen belasting betaalt.

Voorbeeld

U woonde in Duitsland en werkte in Nederland. Uw inkomen uit Nederland was € 50.000. Over dit inkomen betaalt u volledig in Nederland belasting. U had geen ander inkomen. U had een eigen woning in Duitsland. De negatieve inkomsten uit eigen woning waren € 10.000. Daarnaast had u vermogen in Duitsland in de vorm van spaartegoeden, aandelen en obligaties voor een bedrag van € 160.000.

Volgens de Nederlandse regels was uw inkomen uit sparen en beleggen 4% van € 160.000 = € 6.400. Over dit inkomen betaalt u geen belasting in Nederland. Daarnaast had u een inkomen van € 50.000 waarover u in Nederland belasting betaalt. Over 88,7% ($€ 50.000 : € 56.400 \times 100\%$) van uw totale inkomen van € 56.400 betaalt u in Nederland belasting. Dit is dus minder dan 90% van uw inkomen. Wij behandelen u hierdoor niet als kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. De negatieve inkomsten uit eigen woning tellen niet mee voor de berekening.

Inkomensverklaring van de belastingdienst van uw woonland

U was een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, als u een inkomensverklaring van de belastingdienst van uw woonland kunt overleggen en als u voldoet aan de andere voorwaarden. Op de inkomensverklaring moet minimaal een overzicht staan van uw inkomsten, zoals u die hebt aangegeven in de belastingaangifte in uw woonland. U hebt de inkomensverklaring dus nodig als u aangifte doet over 2016 als kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. U kunt de *Inkomensverklaring 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige* downloaden van www.belastingdienst.nl.

U moet de ingevulde inkomensverklaring laten bevestigen door de belastingdienst van uw woonland. Stuur de inkomensverklaring bij voorkeur gelijktijdig op met uw aangifte over 2016. Op een ander moment mag ook.

Stuur de bevestigde inkomensverklaring naar:
Belastingdienst/kantoor Buitenland
Postbus 2577
6401 DB Heerlen

Let op!

Zonder inkomensverklaring was u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige.

Fiscale partner en kwalificerende buitenlandse belastingplicht

Had u in 2016 een partner? En wilt u dat wij uw partner aanmerken als fiscale partner? Dan kan dit alleen als u in 2016 voldoet aan beide volgende voorwaarden:

- U voldoet aan de regels voor fiscaal partnerschap (*zie vraag 2*).
- Zowel u als uw partner voldoen aan de voorwaarden voor kwalificerende buitenlandse belastingplicht of één van u beiden voldoet aan deze voorwaarden en de ander woonde in Nederland.

Voorbeeld

U woonde in Duitsland en werkte in Nederland. Uw inkomen uit Nederland was € 50.000. Over dit inkomen betaalt u volledig in Nederland belasting. U had geen ander inkomen of vermogen. U was in gemeenschap van goederen getrouwd. Uw partner werkte in Duitsland en had een inkomen van € 30.000. Samen met uw partner had u een eigen woning in Duitsland. De negatieve inkomsten uit uw eigen woning waren € 10.000.

U woonde in een EU-land. Uw wereldinkomen wordt voor 90% of meer in Nederland belast. Wij behandelen u dus als een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Uw partner had zelf inkomen waarover hij in Duitsland belasting betaalt. Wij kunnen in dit geval uw partner niet aanmerken als uw fiscale partner. Uw partner voldoet niet zelf aan de 90%-eis en ook het gezamenlijk wereldinkomen van u en uw partner wordt niet voor 90% of meer in Nederland belast. Dit betekent dat u alleen uw eigen aandeel in de negatieve inkomsten uit eigen woning mag aftrekken in uw aangifte. Het aandeel van uw partner mag u niet aftrekken. In dit voorbeeld mag u dus € 5.000 aftrekken. Daarnaast hebt u recht op heffingskortingen.

Uw partner had geen of een laag inkomen

Had u in 2016 een fiscale partner? Dan kan de partner die geen of een laag inkomen had de heffingskortingen uitbetaald krijgen.

Voorbeeld

U woonde in België en werkte in Nederland. Uw inkomen uit Nederland was € 50.000. U betaalde over dit inkomen in Nederland belasting. U had geen ander inkomen of vermogen. U was in gemeenschap van goederen getrouwd. Uw partner had geen eigen inkomen. Samen met uw partner had u een eigen woning in België. De negatieve inkomsten uit uw eigen woning waren € 10.000.

U woonde u in een EU-land. Uw wereldinkomen wordt voor 90% of meer in Nederland belast. Wij behandelen u dus als kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Uw partner had geen inkomen. Wij kunnen uw partner aanmerken als uw fiscale partner. U en uw partner betalen namelijk over meer dan 90% van het gezamenlijk inkomen in Nederland belasting.

Dit betekent dat u de negatieve inkomsten uit uw eigen woning volledig mag aftrekken. Daarnaast hebt u recht op heffingskortingen. Uw partner heeft recht op uitbetaling van de algemene heffingskorting.

U voldoet aan de voorwaarden

Voldoet u in 2016 aan de voorwaarden om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn? Dan berekenen wij de belasting over uw Nederlandse inkomsten. Bij deze berekening blijven uw inkomsten waarover Nederland niet het recht heeft belasting te heffen, buiten beschouwing. Dit inkomen is van belang om te bepalen of u aan de voorwaarden voldoet.

Let op!

Een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige moet wel zijn Nederlandse inkomsten aangeven, ook als Nederland het heffingsrecht heeft overgelaten aan het woonland. Vervolgens verlenen wij een vrijstelling voor deze inkomsten bij vraag 28.

Aftrekposten

U hebt recht op dezelfde aftrekposten als een inwoner van Nederland. Maar alleen als u of uw (fiscale) partner daar in uw woonland geen recht op hadden.

De aftrekposten waarop u recht hebt, zijn:

- de negatieve inkomsten uit uw eigen woning buiten Nederland
- de uitgaven voor inkomensvoorzieningen
- de persoonsgebonden aftrek

Had u een fiscale partner? En had uw fiscale partner in 2016 geen of een laag inkomen? Dan kan hij de heffingskortingen uitbetaald krijgen. Daarnaast kunt u de aftrekposten onderling verdelen.

Heffingskortingen

U hebt recht op de heffingskortingen die in uw situatie van toepassing zijn. Als u in Nederland sociaal verzekerd was, hebt u recht op zowel het premiedeel als het belastingdeel van de heffingskortingen.

Heffingsvrij vermogen

Had u inkomsten uit sparen en beleggen waarover u in Nederland belasting moet betalen? Dan hebt u ook recht op het heffingsvrij vermogen.

U voldoet niet aan de voorwaarden

Voldoet u niet aan de voorwaarden om in 2016 een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn? Dan hebt u geen of beperkt recht op aftrekposten en geen recht op sommige heffingskortingen. Wij berekenen dan de belasting over uw inkomsten uit Nederland. Bij deze berekening blijven uw inkomsten waarover Nederland niet het recht heeft belasting te heffen, buiten beschouwing.

Had uw partner geen of weinig inkomen? Dan heeft hij ook geen recht op de gehele of gedeeltelijke uitbetaling van de algemene heffingskorting.

U woonde in 2016 in België en had Nederlands inkomen

Woonde u in België en had u Nederlands inkomen? En voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan hebt u toch recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen:

- U kunt voor de berekening van uw inkomstenbelasting een beperkt aantal persoonsgebonden aftrekposten krijgen. Het gaat onder meer om:
 - uitgaven voor onderhoudsverplichtingen (vraag 35)
 - uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder (vraag 36)

De hoogte van deze persoonsgebonden aftrekposten wordt beperkt door de pro-rataregeling. Dit houdt in dat het deel van de uitgaven dat u in Nederland mag aftrekken, in verhouding

moet staan tot het deel van uw wereldinkomen dat in Nederland belast is. U berekent de hoogte van uw persoonsgebonden aftrek met *Rekenhulp A* achter in deze toelichting.

Voor de berekening van de premie volksverzekeringen mag u wel de hele persoonsgebonden aftrek toepassen (bij vraag 58).

- U kunt niet het belastingdeel krijgen van:
 - de heffingskortingen voor groene beleggingen
 - de jonggehandicaptenkorting
 - de ouderenkorting
 - de alleenstaandeouderenkorting
- U kunt bij de berekening van uw voordeel uit sparen en beleggen het heffingsvrij vermogen krijgen.
- Als uw fiscale partner weinig inkomen had, kan hij uitbetaling van (een deel van) de heffingskorting krijgen. Hiervoor geldt wel de voorwaarde dat uw fiscale partner in Nederland belaste inkomsten moest hebben.
- Als u een fiscale partner had, mag u bepaalde inkomsten en aftrekposten onderling verdelen. Hiervoor geldt ook de voorwaarde dat uw fiscale partner in Nederland belaste inkomsten moest hebben.

U woonde in 2016 in Suriname, op Aruba of Sint Maarten

Woonde u in Suriname, op Aruba of Sint Maarten? Dan behandelen wij u niet als kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. Maar u hebt wel recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen. Voor u gelden dan de volgende regels:

- U kunt voor de berekening van uw inkomstenbelasting een beperkte persoonsgebonden aftrek krijgen. Het gaat onder meer om:
 - uitgaven voor onderhoudsverplichtingen (vraag 35)
 - uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder (vraag 36)
- Voor de berekening van de premie volksverzekeringen mag u wel de hele persoonsgebonden aftrek toepassen (bij vraag 58).
- U kunt niet het belastingdeel krijgen van:
 - de heffingskortingen voor groene beleggingen
 - de jonggehandicaptenkorting
 - de ouderenkorting
 - de alleenstaandeouderenkorting
- U kunt bij de berekening van uw voordeel uit sparen en beleggen het heffingsvrij vermogen krijgen.
- Als uw fiscale partner geen of weinig inkomen had, kan hij uitbetaling krijgen van (een deel van) de heffingskorting.
- Als u een fiscale partner had, mag u bepaalde inkomsten en aftrekposten onderling verdelen.

U woonde in 2016 in Duitsland

Woonde u in 2016 in Duitsland en voldoet u niet aan de 90%-eis voor kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen? Dan hebt u toch recht op bepaalde aftrekposten en heffingskortingen als u verzoekt om toepassing van de 90%-regeling uit het grensarbeidersprotocol bij het verdrag met Duitsland. U moet dan wel kiezen voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland. Zie vraag 53.

Als u in Duitsland woonde, kunt u gebruikmaken van de zogenoemde 90%-regeling. Voorwaarde is dat u over minimaal 90% van uw totale inkomen inclusief de inkomsten uit eigen woning – bij getrouwden minimaal 90% van het totale inkomen van u allebei – belasting moet betalen in Nederland. (U kunt dit berekenen met *Rekenhulp B* achter in deze toelichting.) Bovendien moest u of uw echtgenoot in Nederland belaste inkomsten uit loondienst of pensioen of uitkeringen hebben.

Maakt u gebruik van de 90%-regeling uit het grensarbeidersprotocol?
Dan geldt het volgende:

- U kunt voor de berekening van uw inkomstenbelasting een beperkte persoonsgebonden aftrek krijgen.
Het gaat onder meer om:
 - uitgaven voor onderhoudsverplichtingen (vraag 35)
 - uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder (vraag 36)Voor de berekening van de premie volksverzekeringen mag u wel de hele persoonsgebonden aftrek toepassen (bij vraag 58).
- U kunt niet het belastingdeel krijgen van:
 - de heffingskortingen voor groene beleggingen
 - de jonggehandicaptenkorting
- U kunt bij de berekening van uw voordeel uit sparen en beleggen het heffingsvrij vermogen krijgen.
- Als uw echtgenoot geen of weinig inkomen had, kan hij uitbetaling van (een deel van) de heffingskortingen krijgen.
- Als u getrouwd was, mag u bepaalde inkomsten en aftrekposten onderling verdelen.

Bij vraag 1d

U moet bij deze vraag een periode invullen, zodat wij kunnen bepalen of u recht hebt op de volledige heffingskorting voor de inkomstenbelasting of een tijdsevenredige heffingskorting.

Was u kwalificerende buitenlandse belastingplichtige en woonde u heel 2016 in de Europese Unie (EU), IJsland, Liechtenstein, Noorwegen of Zwitserland? Of op Bonaire, Saba of Sint Eustatius? Vul dan bij vraag 1d als periode in: 01-01-2016 t/m 31-12-2016. U krijgt dan de volledige heffingskorting voor de inkomstenbelasting. Dit geldt ook als u inwoner was van België met Nederlands inkomen, of van Suriname, Aruba of Sint Maarten en daar heel 2016 woonde. Vul dan bij vraag 1d als periode in: 01-01-2016 t/m 31-12-2016.

Was u kwalificerende buitenlandse belastingplichtige en woonde u maar een deel van 2016 in de Europese Unie (EU), IJsland, Liechtenstein, Noorwegen of Zwitserland? Of maar een deel van 2016 op Bonaire, Saba of Sint Eustatius? Vul dan bij vraag 1d de periode in waarin u in één van die landen woonde. Als u bijvoorbeeld in Duitsland woonde en op 2 augustus 2016 verhuisde naar de Verenigde Staten vult u bij vraag 1d als periode in: 01-01-2016 t/m 01-08-2016. Dit geldt ook als u inwoner was van België met Nederlands inkomen, of inwoner van Suriname, Aruba of Sint Maarten en daar maar een deel van 2016 woonde. Vul dan bij vraag 1d de periode in waarin u in België, Suriname, Aruba of Sint Maarten woonde.

Let op!

Voldoet u in 2016 aan beide situaties die hierboven zijn genoemd? Bijvoorbeeld omdat u van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was en daarna verhuisde naar Aruba? Als u tot en met 31 december 2016 in Aruba bleef wonen, vult u bij vraag 1d als periode in: 01-01-2016 t/m 31-12-2016.

Hulpmiddel berekening 90%-eis

Met het hulpmiddel *Berekening 90%-eis* op bladzijde 14 berekent u of u voldoet aan de 90%-eis. Vul het hulpmiddel eerst in voordat u verder gaat met het invullen van uw aangifte. Want alleen dan weet u of u voldoet aan de 90%-eis.

Hebt u een partner? Gebruik dan voor zijn inkomensgegevens het hulpmiddel *Berekening 90%-eis (vervolg)* op bladzijde 15.

Hulpmiddel bij vraag 1c, Berekening 90%-eis

Uw inkomensgegevens

Met dit hulpmiddel kunt u berekenen of u in 2016 aan de 90%-eis voldoet. Als de uitkomst bij V hoger is dan 90%, betaalt u over minimaal 90% van uw wereldinkomen in Nederland loon- of inkomstenbelasting. Dit is één van de voorwaarden om in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te kunnen zijn. De overige voorwaarden vindt u op bladzijde 10 van deze toelichting.

In de linkerkolom vult u de inkomsten in die belast zijn in Nederland. In de rechterkolom vult u het wereldinkomen in, inclusief het inkomen uit Nederland. **Let op!** Had u een partner? Dan moet u bij het bepalen van de waarde uitgaan van de eigendomsverhouding. Dit is bijvoorbeeld vastgelegd in de huwelijkse en partnervoorwaarden.

	Uw inkomsten belast in Nederland	Uw inkomsten uit Nederland en buiten Nederland (wereldinkomen)
A Belastbare winst uit onderneming	<input type="text"/>	<input type="text"/>
B Loon en ziekteuitkeringen uit Nederland	<input type="text"/>	<input type="text"/>
C Fooien en andere inkomsten	<input type="text"/>	<input type="text"/>
D AOW, pensioen en andere uitkeringen uit Nederland	<input type="text"/>	<input type="text"/>
E Afkoopsommen lijfrente	<input type="text"/>	<input type="text"/>
F Vrijgestelde inkomsten als werknemer bij een internationale organisatie		<input type="text"/>
G Vrijgesteld pensioen van de Europese Unie (EU)		<input type="text"/>
H Loon buiten Nederland		<input type="text"/>
I Pensioen en uitkeringen buiten Nederland		<input type="text"/>
J Resultaat uit overig werk	<input type="text"/>	<input type="text"/>
K Resultaat uit beschikbaar gestelde bezittingen	<input type="text"/>	<input type="text"/>
L Partneralimentatie en afkoopsommen daarvan		<input type="text"/>
M Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan	<input type="text"/>	<input type="text"/>
N Overige inkomsten	<input type="text"/>	<input type="text"/>
O Voordeel uit aanmerkelijk belang	<input type="text"/>	<input type="text"/>
P Uw aandeel in de bezittingen min schulden x 4%	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Q <i>Tel op: A t/m P</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
R Reisaf trek openbaar vervoer in Nederland	<input type="text"/>	<input type="text"/>
S Elders belast box 1	<input type="text"/>	
T Elders belast box 2	<input type="text"/>	<input type="text"/>
U <i>Trek af: Q min R min S min T</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
V <i>Bereken: Deel U uit de linkerkolom door U uit de rechterkolom. Vermenigvuldig de uitkomst met 100 en rond de uitkomst naar beneden af op hele procenten</i>		<input type="text"/>

Let op!

Is U uit de linkerkolom positief en U uit de rechterkolom 0 of negatief? Vul dan bij V 100 in

Is U uit de linkerkolom 0 of negatief en U uit de rechterkolom 0 of hoger? Vul dan bij V 0 in

Hulpmiddel bij vraag 1c, Berekening 90%-eis (vervolg)

Inkomensgegevens van uw partner

Met dit hulpmiddel kunt u berekenen of uw partner 2016 aan de 90%-eis voldoet. Als de uitkomst bij V hoger is dan 90%, betaalt hij over minimaal 90% van zijn wereldinkomen in Nederland loon- of inkomstenbelasting. Dit is één van de voorwaarden om in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te kunnen zijn. De overige voorwaarden vindt u op bladzijde 10 van deze toelichting.

In de linkerkolom vult u de inkomsten in die belast zijn in Nederland. In de rechterkolom vult u het wereldinkomen in, inclusief het inkomen uit Nederland. **Let op!** U moet bij het bepalen van de waarde uitgaan van de eigendomsverhouding. Dit is bijvoorbeeld vastgelegd in de huwelijkse en partnervoorwaarden.

	Inkomsten van uw partner belast in Nederland	Inkomsten van uw partner uit Nederland en buiten Nederland (wereldinkomen)
A	Belastbare winst uit onderneming	
B	Loon en ziekte-uitkeringen uit Nederland	
C	Foaien en andere inkomsten	
D	AOW, pensioen en andere uitkeringen uit Nederland	
E	Afkoopsommen lijfrente	
F	Vrijgestelde inkomsten als werknemer bij een internationale organisatie	
G	Vrijgesteld pensioen van de Europese Unie (EU)	
H	Loon buiten Nederland	
I	Pensioen en uitkeringen buiten Nederland	
J	Resultaat uit overig werk	
K	Resultaat uit beschikbaar gestelde bezittingen	
L	Partneralimentatie en afkoopsommen daarvan	
M	Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan	
N	Overige inkomsten	
O	Voordeel uit aanmerkelijk belang	
P	Zijn aandeel in de bezittingen min schulden x 4%	
Q	Tel op: A t/m P	
R	Reisaf trek openbaar vervoer in Nederland	
S	Elders belast box 1	
T	Elders belast box 2	
U	Trek af: Q min R min S min T	
V	Bereken: Deel U uit de linkerkolom door U uit de rechterkolom. Vermenigvuldig de uitkomst met 100 en rond de uitkomst naar beneden af op hele procenten.	
	Let op!	
	Is U uit de linkerkolom positief en U uit de rechterkolom 0 of negatief? Vul dan bij V 100 in.	
	Is U uit de linkerkolom 0 of negatief en U uit de rechterkolom 0 of hoger? Vul dan bij V 0 in.	

W	Tel op: U uit de linkerkolom van de vorige bladzijde plus U uit de linkerkolom van deze bladzijde.	
X	Tel op: U uit de rechterkolom van de vorige bladzijde plus U uit de rechterkolom van deze bladzijde.	
Y	Deel W door X. Vermenigvuldig de uitkomst met 100 en rond de uitkomst naar beneden af op hele procenten.	

2 Wel of geen fiscale partner

Fiscale partner en kwalificerende buitenlandse belastingplicht

Had u in 2016 een partner? En wilt u dat wij uw partner aanmerken als fiscale partner? Dan kan dit alleen als u in 2016 voldoet aan beide van de volgende voorwaarden:

- U voldeed aan de regels voor fiscaal partnerschap (zie hierna bij Wanneer was u fiscale partners).
- Zowel u als uw partner voldoen aan de 90%-eis. Het gezamenlijke wereldinkomen van u en uw partner wordt voor 90% of meer in Nederland belast. Meer hierover leest u op bladzijde 11 bij *Fiscale partner en kwalificerende buitenlandse belastingplicht*.

U woonde in 2016 in België, had Nederlands inkomen en was geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige

Was u getrouwd of hebt u uw partnerschap (Wettelijke Samenwoning) laten registreren bij de burgerlijke stand? En had u allebei in 2016 inkomsten die in Nederland belast worden? Dan voldoet u aan de voorwaarden en kunt u toch elkaars fiscale partners zijn.

U woonde in 2016 in Suriname, op Aruba of Sint Maarten

Was u getrouwd of hebt u uw partnerschap laten registreren bij de burgerlijke stand? Dan voldoet u aan de voorwaarden en kunt u toch elkaars fiscale partner zijn.

Bij vraag 2a

Had u in 2016 een echtgenoot of huisgenoot? Bepaal dan met behulp van de toelichting bij vraag 1c of u en uw huisgenoot of echtgenoot in 2016 beiden kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen waren.

Let op!

Was u of was u beiden in 2016 geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Kruis dan in de volgende situaties toch 'Ja' aan bij de vraag *Zijn u en uw echtgenoot of huisgenoot in 2016 beiden kwalificerende buitenlandse belastingplichtigen?*:

- U woonde beiden in België en u had beiden Nederlands inkomen.
- U woonde beiden in Suriname, op Aruba of Sint Maarten.
- U was getrouwd en u woonde beiden in Duitsland en u vraagt beiden om toepassing van de 90%-regeling.
- Uw echtgenoot woonde in Nederland en u voldoet zelf aan één van de hiervoor genoemde situaties.

Meer informatie vindt u op bladzijde 11 van deze toelichting, bij *Fiscale partner en kwalificerende buitenlandse belastingplicht*.

Wanneer was u fiscale partners?

U was in 2016 fiscale partners als u aan één van de volgende voorwaarden voldeed:

- U was getrouwd.
Als uw partner in Nederland woonde, gelden aanvullende voorwaarden. Zie *U was getrouwd en één van u woonde in Nederland*.
- U was geregistreerde partners.
- U was ongetrouwd, u stond allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente en u voldeed aan één van de volgende voorwaarden:
 - U was allebei meerderjarig en u had in 2016 samen een notarieel samenlevingscontract.
 - U had samen een kind.

- Eén van u had een kind van de ander erkend.
- U was bij een pensioenfonds aangemeld als pensioenpartners. Het is niet voldoende als u uw partner alleen bij uw werkgever had aangemeld als pensioenpartner.
- U was samen eigenaar van een eigen woning, waarin u samen woonde.
- U was allebei meerderjarig. Op het adres waar u beiden stond ingeschreven bij de gemeente stond een minderjarig kind van één van u beiden ingeschreven. **Let op!** Hiervoor gelden uitzonderingen. Zie *Tegenbewijs bij zakelijke (onder)huur en Samenwonen in Wmo-opvangwoning*.
- U was in 2015 fiscale partners.

Let op!

Woonde u in 2016 samen met uw kind of met uw vader of moeder? En voldeed u aan één van de voorwaarden voor fiscaal partnerschap? Dan was u alleen fiscale partners als u allebei 27 jaar of ouder was op 31 december 2015.

Uw fiscale partner mag niet al fiscale partners zijn met een ander

Voldeed u in 2016 met iemand aan de voorwaarden voor fiscaal partnerschap? En was die persoon ook fiscale partners met een ander? Dan is de volgorde van de voorwaarden voor fiscaal partnerschap belangrijk. Uw fiscale partner was dan namelijk de partner van degene die aan de eerste van die voorwaarden voldeed (zie hiervoor). Was u bijvoorbeeld samen eigenaar van een eigen woning, waarin u beiden woonde? Maar had degene met wie u samen een eigen woning had een notarieel samenlevingscontract met een ander? Dan had u geen fiscale partner, omdat de voorwaarde 'U was allebei meerderjarig en u had samen een notarieel samenlevingscontract' vóór de voorwaarde 'U was samen eigenaar van een eigen woning, waarin u beiden woonde' staat.

U was getrouwd en één van u woonde in Nederland

Als één van u in Nederland woonde, was u alleen fiscale partners als de echtgenoot die buiten Nederland woonde kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was, of in België woonde en Nederlands inkomen had of in Suriname, op Aruba of Sint Maarten woonde, of in Duitsland woonde en vraagt om toepassing van de 90%-regeling. U moet dan wel verzoeken om toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland. Zie vraag 53.

Meer informatie over fiscaal partnerschap als één van u in Nederland woonde, vindt u op www.belastingdienst.nl.

Notarieel samenlevingscontract

Een notarieel samenlevingscontract is een contract dat door een notaris is opgesteld. In het contract staan afspraken die u met uw partner hebt gemaakt, bijvoorbeeld over kostenverdeling, gemeenschappelijke eigendommen of aansprakelijkheid bij schulden.

Fiscaal partnerschap en samenwonen met een stiefkind

Woonde u in 2016 samen met uw stiefkind of met uw stiefvader of stiefmoeder? En voldoet u aan één van de voorwaarden voor fiscaal partnerschap? Als u of uw stiefkind op 31 december 2015 jonger was dan 27 jaar, kunt u verzoeken om geen fiscale partners te zijn. U bent dan ook geen toeslagpartners meer. Hebt u Belastingdienst Toeslagen gevraagd om geen toeslagpartners te zijn? Dan bent u ook geen fiscale partners.

Meer informatie over het doen van een verzoek om geen fiscale partners en geen toeslagpartners te zijn, vindt u op www.belastingdienst.nl.

Tegenbewijs bij een zakelijke (onder)huur

Stond u in 2016 met een huisgenoot op hetzelfde adres ingeschreven bij de gemeente? Was u beiden meerderjarig? En stond een minderjarig kind van één van u op datzelfde adres ingeschreven? Dan vormde u een 'samengesteld gezin'. U en uw huisgenoot waren dan fiscale partners. Maar verhuurde één van u tijdens de hele periode dat u op hetzelfde adres stond ingeschreven een deel van de woning op zakelijke gronden aan de ander? Dan was u geen fiscale partners. U moet de zakelijkheid aantonen met een schriftelijke huurovereenkomst.

Was er niet de hele periode dat u in 2016 samen stond ingeschreven sprake van een zakelijke overeenkomst? Dan was u fiscale partners in de periode dat u geen zakelijke huurovereenkomst had.

Samenwonen in een Wmo-opvangwoning

Woonde u in 2016 samen met een andere meerderjarige in een opvanghuis via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)? En stond er een minderjarig kind van één van u op hetzelfde adres ingeschreven? Dan was u geen fiscale partners. Voorwaarde is wel dat u een afschrift van de beschikking voor een maatwerkvoorziening kunt overleggen. Dit geldt dan zowel voor toeslagen als voor de inkomstenbelasting.

Wie is uw fiscale partner als meerdere personen aan de voorwaarden voldeden?

Het kan zijn dat u binnen één jaar met meerdere personen aan de voorwaarden voor fiscaal partnerschap voldeed. Bijvoorbeeld omdat meerdere personen op uw adres ingeschreven stonden, of omdat u tijdens het jaar gescheiden bent en met iemand anders bent gaan samenwonen.

Wie van deze personen uw fiscale partner was, hangt af van uw situatie:

- Meerdere personen konden na elkaar uw fiscale partner zijn.
- Meerdere personen konden tegelijkertijd uw fiscale partner zijn.

Meerdere personen konden na elkaar uw fiscale partner zijn

Was u een deel van het jaar getrouwd of was u een deel van het jaar geregistreerde partners? En woonde u daarvoor of daarna samen met iemand anders en was u met die ander ook fiscale partners? Dan mag u voor het verdelen van bepaalde inkomsten en aftrekposten kiezen met wie u het hele jaar fiscale partners was.

U kunt maar met één van deze fiscale partners kiezen voor fiscaal partnerschap voor heel 2016. Met die fiscale partner mag u bepaalde inkomsten en aftrekposten verdelen.

Voorbeeld

U was getrouwd. Op 1 maart 2016 had u of uw echtgenoot echtscheiding aangevraagd bij de rechter. U woonde daarna alleen. Uw echtgenoot stond niet meer ingeschreven op hetzelfde woonadres bij de gemeente als u. Vanaf 15 juni 2016 ging u samenwonen in een eigen woning met een ander. U voldeed met die ander aan de voorwaarden voor fiscaal partnerschap. U was van 1 januari tot 1 maart fiscale partners met uw echtgenoot. Vanaf 15 juni was u fiscale partners met een ander. U had achtereenvolgens twee fiscale partners in 2016. U mag met één van beiden kiezen om heel 2016 fiscale partners te zijn. Kiest u ervoor met één van beiden heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan mag u de bepaalde inkomsten en aftrekposten van u beiden verdelen. Kiest u er niet voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan geeft ieder zijn eigen inkomsten en aftrekposten aan.

Meerdere personen konden tegelijkertijd uw fiscale partner zijn

U kon maar één fiscale partner tegelijk hebben. Waren er meerdere personen die op hetzelfde moment uw fiscale partner konden zijn? Dan is de volgorde van de voorwaarden belangrijk. Het gaat namelijk om de eerste van die voorwaarden waaraan u voldeed (zie hiervoor).

Was u bijvoorbeeld getrouwd, woonde u samen met een andere partner en had u samen met die ander een kind? Dan is degene met wie u getrouwd was, uw fiscale partner. De voorwaarde 'U was getrouwd' staat vóór de voorwaarde 'U was ongetrouwd, u stond allebei op hetzelfde woonadres bij de gemeente ingeschreven en u had samen een kind'.

Was u gelijktijdig met meerdere personen getrouwd? Dan was de echtgenoot uit het eerste huwelijk uw fiscale partner.

Als u gelijktijdig meerdere samenlevingscontracten had, werd alleen het oudste samenlevingscontract in aanmerking genomen. Had u met meerdere personen één samenlevingscontract? Dan was u geen fiscale partners op grond van dat samenlevingscontract.

Wat als u niet aan de voorwaarden voldeed?

Als u niet aan de voorwaarden voldeed, was u geen fiscale partners.

Vanaf welk moment was u fiscale partners?

U was getrouwd of geregistreerde partners

Was u heel 2016 getrouwd of geregistreerde partners? Dan was u heel 2016 fiscale partners.

Trouwde u in 2016? Dan was u vanaf de trouwdatum fiscale partners. Stond u vóór het huwelijk allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente? Dan was u fiscale partners vanaf het moment dat u in 2016 op hetzelfde woonadres stond ingeschreven. Stond u ook heel 2016 samen ingeschreven op hetzelfde woonadres? Dan was u heel 2016 fiscale partners.

Geregistreerd partnerschap

Hadden u en uw partner een geregistreerd partnerschap? Dan gelden voor u dezelfde fiscale regels als voor getrouwd. U was fiscale partners. Als in deze toelichting het woord 'getrouwd' staat, bedoelen wij daarmee ook geregistreerd partnerschap.

Met het woord 'scheiden' bedoelen wij ook het beëindigen van geregistreerd partnerschap.

Een verzoek tot ontbinding van geregistreerd partnerschap heeft voor fiscaal partnerschap dezelfde gevolgen als een verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed.

Let op!

Geregistreerd partnerschap is vastgelegd bij de burgerlijke stand van de gemeente. Met geregistreerd partnerschap bedoelen wij niet een samenlevingscontract dat een notaris heeft opgemaakt. Ook als u samen met uw huisgenoot stond ingeschreven op hetzelfde woonadres bij de gemeente, betekent dat niet automatisch dat u een geregistreerd partnerschap had.

U was ongetrouwd en stond op hetzelfde woonadres ingeschreven

Voor de beoordeling van het fiscaal partnerschap woonde u samen als u met uw huisgenoten op hetzelfde adres stond ingeschreven bij

de gemeente. Het is niet nodig dat u een relatie met elkaar had. U woonde dus ook samen als bijvoorbeeld uw kind of uw broer op uw adres ingeschreven stond.

Ging u in 2016 ongetrouwd samenwonen? En liet u zich in dat jaar bij uw partner inschrijven bij de gemeente? Of stond iemand bij de gemeente op hetzelfde adres ingeschreven als uzelf? Dan was deze persoon misschien uw fiscale partner. U was fiscale partners met een huisgenoot als u voldeed aan één van de voorwaarden om fiscale partners te zijn. (Zie *Wanneer bent u fiscale partners?* en dan *U bent ongetrouwd*.)

Uw fiscaal partnerschap begon op het moment dat u allebei op hetzelfde adres stond ingeschreven bij de gemeente. Stond u al vóór 1 januari 2016 samen ingeschreven op hetzelfde adres bij de gemeente? Dan was u vanaf 1 januari van dat jaar fiscale partners.

Wanneer eindigde uw fiscaal partnerschap?

U was getrouwd en u ging scheiden

Ging u scheiden in 2016? Dan bleef u fiscale partners tot u aan de volgende twee voorwaarden voldeed:

- U of uw echtgenoot had echtscheiding of scheiding van tafel en bed aangevraagd bij de rechter.
- U stond niet meer samen op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente.

Stond u niet meer ingeschreven op hetzelfde woonadres, maar had u nog geen verzoek ingediend bij de rechter? Dan was u nog fiscale partners.

Hebt u wel een verzoek ingediend, maar stond u nog steeds ingeschreven op hetzelfde adres bij de gemeente? Ook dan was u nog fiscale partners.

U leefde duurzaam gescheiden

U leefde duurzaam gescheiden als u niet meer samen leefde en die situatie niet tijdelijk was. De situatie was tijdelijk als u en uw echtgenoot op proef uit elkaar waren. Als één van u definitief niet meer wilde samen leven, leefde u duurzaam gescheiden.

Als u duurzaam gescheiden leefde, bleef u fiscale partners tot u aan de volgende twee voorwaarden voldeed:

- U of uw echtgenoot had echtscheiding of scheiding van tafel en bed aangevraagd bij de rechter.
- U stond niet meer samen op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente.

Meer informatie over de fiscale gevolgen van duurzaam gescheiden leven vindt u op www.belastingdienst.nl.

U was niet getrouwd en u voldeed niet meer aan de voorwaarden voor fiscaal partnerschap

Niet meer allebei ingeschreven op hetzelfde woonadres

Was u niet getrouwd, maar woonde u samen of had u een huisgenoot? En was u volgens de voorwaarden fiscale partners? Uw fiscaal partnerschap eindigde op het moment dat u niet meer allebei op hetzelfde woonadres stond ingeschreven bij de gemeente.

Let op!

Fiscaal partnerschap eindigde niet als u en uw partner niet meer samenwoonden, maar nog wel stonden ingeschreven op hetzelfde woonadres bij de gemeente.

Andere voorwaarde voor fiscaal partnerschap verviel

Was u niet getrouwd, stond u nog wel samen ingeschreven op hetzelfde adres bij de gemeente? En was u fiscale partners omdat u aan één van de voorwaarden voor fiscaal partnerschap voldoet en verviel die voorwaarde? Dan bleef u fiscale partners zolang u op hetzelfde adres stond ingeschreven.

Voorbeeld

U en uw partner hebben in 2015 een notarieel samenlevingscontract afgesloten. U stond beiden op hetzelfde woonadres bij de gemeente ingeschreven. Hierdoor waren u en uw partner in 2015 fiscale partners. U en uw partner hebben het notarieel samenlevingscontract in 2016 laten ontbinden. U stond beiden nog wel op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. U voldeed niet meer aan de voorwaarde om door het notarieel samenlevingscontract fiscale partners te zijn. Maar u was nog steeds fiscale partners omdat u in 2015 fiscale partners was én in 2016 nog steeds op hetzelfde adres stond ingeschreven.

Opname in verpleeghuis of verzorgingshuis

Was u in 2016 niet getrouwd, maar was u in 2016 wel fiscale partners? En werd één van u beiden door ouderdom of om medische redenen in een verpleeghuis of verzorgingshuis opgenomen? En stond u daarna niet meer samen ingeschreven bij de gemeente? Dan bleef u fiscale partners ondanks de gewijzigde inschrijving bij de gemeente, tenzij één van u beiden dat niet wilde. U moest dat dan wel schriftelijk aan ons doorgeven.

Het fiscaal partnerschap eindigde wel als één van u beiden een andere fiscale partner kreeg.

Gevolgen fiscaal partnerschap

Fiscaal partnerschap heeft gevolgen voor:

- de hoogte van uw inkomen
Als u heel 2016 fiscale partners was, mag u met uw fiscale partner bepaalde inkomsten en aftrekposten verdelen.
- de hoogte van drempelbedragen
Als u het hele jaar 2016 fiscale partners was, dan moet u het drempelinkomen van uzelf en dat van uw fiscale partner bij elkaar tellen om uw drempelbedragen te berekenen.
- heffingskortingen
Was uw fiscale partner voldoende belasting verschuldigd? En had u zelf geen of een laag inkomen? Dan betalen wij onder bepaalde voorwaarden een deel van de heffingskortingen aan u uit.

Heel 2016 fiscale partners

Was u heel 2016 fiscale partners? Dan mag u bepaalde inkomsten en aftrekposten in de aangifte verdelen zoals u dat wilt. Dit geldt ook voor de ingehouden dividendbelasting. Iedere verdeling mag, als het totaal maar 100% is. Degene met het hoogste inkomen kan dan bijvoorbeeld de kosten aftrekken.

Bij iedere vraag over inkomsten en aftrekposten die u mag verdelen, mag u opnieuw kiezen voor een verdeling. Hoe u de inkomsten en aftrekposten verdeelt, kan van invloed zijn op de belasting en premie die u betaalt of terugkrijgt.

Niet heel 2016 fiscale partners

Was u niet heel 2016 fiscale partners? Dan kunt u ervoor kiezen om het hele jaar fiscale partners te zijn. U kunt dan toch bepaalde inkomsten en aftrekposten verdelen. Deze keuze heeft geen invloed op uw heffingskortingen.

Voorbeeld

Uw aftrek voor giften was € 5.000. Uw brutojaarloon was € 75.000. Een groot deel van uw inkomen uit werk en woning viel dan in het hoogste belastingtarief van 52%. Het brutojaarloon van uw fiscale partner was € 14.000. Dat viel in het laagste tarief van 36,55%. Als u het hele bedrag toerekent aan uzelf, is het belastingvoordeel 52% van € 5.000 = € 2.600. Rekent u de aftrekpost toe aan uw fiscale partner, dan is het belastingvoordeel 36,55% van € 5.000 = € 1.828. Het voordeel is € 2.600 – € 1.828 = € 772.

Overzicht inkomsten en aftrekposten die u mag verdelen

Bepaalde inkomsten en aftrekposten mag u verdelen tussen uzelf en uw fiscale partner.

Was u in gemeenschap van goederen getrouwd? En was maar één van u beiden kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan mag u maar de helft van het saldo van de inkomsten en aftrekposten van de eigen woning in mindering brengen. Dit geldt ook voor de andere inkomsten en aftrekposten die u mag verdelen.

De volgende inkomsten en aftrekposten mag u verdelen:

- het saldo van de inkomsten en aftrekposten van de eigen woning
- de aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningsschuld
- voordeel uit aanmerkelijk belang
- de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen (box 3)
- betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen
- uitgaven voor specifieke zorgkosten
- uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapte kinderen, broers of zussen van 21 jaar of ouder
- studiekosten of andere scholingsuitgaven
- onderhoudskosten voor een rijksmonumentenpand
- giften
- verliezen op beleggingen in durfkapitaal
- restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren

U mag ook de ingehouden dividendbelasting verdelen tussen u en uw fiscale partner.

Overzicht inkomsten en aftrekposten die u niet mag verdelen

U mag de volgende inkomsten en aftrekposten niet met uw fiscale partner verdelen:

- loon, uitkering of pensioen
- reisaf trek openbaar vervoer
- bijverdiensten en inkomsten als freelancer, gastouder, artiest of beroepssporter
- resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen
- ontvangen partneralimentatie en andere periodieke uitkeringen
- uitgaven voor inkomensvoorzieningen
- negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen
- negatieve persoonsgebonden aftrek

U mag ook de ingehouden loonheffing en kansspelbelasting niet verdelen tussen u en uw fiscale partner.

Voorbeelden partnerregeling

Trouwen

Op 1 augustus 2016 trouwde u, maar u woonde al het hele jaar samen. U stond allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. U was door het trouwen fiscale partners. Omdat u al op 1 januari 2016 op hetzelfde woonadres stond ingeschreven bij de gemeente, was u vanaf 1 januari 2016 fiscale partners.

Scheiden

U was getrouwd, maar besloot uit elkaar te gaan. Op 12 mei 2016 stuurde uw advocaat het echtscheidingsverzoek naar de rechter.

Op 2 juni 2016 werd de echtscheiding uitgesproken en geregistreerd. In afwachting van woonruimte bleef u samen op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. Op 1 september 2016 verhuisde u of uw ex-echtgenoot. U was dan fiscale partners tot 1 september 2016.

U was getrouwd, maar besloot uit elkaar te gaan. U of uw echtgenoot verhuisde op 24 april 2016 naar een andere woning en liet zich die dag uitschrijven bij de gemeente. Op 12 mei 2016 stuurde uw advocaat het echtscheidingsverzoek naar de rechter. Op 2 juni 2016 werd de echtscheiding uitgesproken en geregistreerd. U was dan fiscale partners tot 12 mei 2016.

Deel van het jaar notarieel samenlevingscontract

U woonde op 1 januari 2016 samen. U stond allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. Op 1 augustus 2016 sloot u een notarieel samenlevingscontract. U was daardoor fiscale partners. Omdat u al op 1 januari 2016 op hetzelfde woonadres stond ingeschreven, was u al vanaf die datum fiscale partners.

Wanneer fiscale partners bij samenwonen in een huurhuis

U woonde samen in een huurhuis. U stond allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. U had geen notarieel samenlevingscontract. Had u samen een kind? Of was u als pensioenpartners aangemeld bij een pensioenfonds of had u van elkaar een kind erkend of stond een minderjarig kind van één van u beiden op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente? Of was u in 2015 fiscale partners van elkaar? Dan was u in 2016 fiscale partners. Voldeed u in 2016 niet aan de voorwaarden? Dan was u geen fiscale partners.

Samenwonen, met kind

U woonde al op 1 januari 2016 samen. U stond allebei op hetzelfde woonadres ingeschreven bij de gemeente. U had geen notarieel samenlevingscontract. Op 7 maart 2016 kregen u en uw partner een kind. U was daardoor fiscale partners. Omdat u al op 1 januari 2016 op hetzelfde woonadres stond ingeschreven, was u vanaf die datum fiscale partners.

Uw fiscale partner is in 2016 overleden

Is uw fiscale partner in 2016 overleden? Dan was u tot de datum van overlijden fiscale partners. Ook in het jaar van overlijden mogen de erfgenamen samen met de fiscale partner van de overledene ervoor kiezen dat de overledene en zijn fiscale partner voor heel 2016 als fiscale partners worden beschouwd.

U kiest voor heel 2016 voor fiscaal partnerschap

Kiezen u en de erfgenamen voor heel 2016 voor fiscaal partnerschap? Dan betekent dit dat u bepaalde inkomsten en aftrekposten – ook na de overlijdensdatum – mag verdelen zoals de erfgenamen en u dat willen. U geeft deze keuze aan in de aangifte, samen met de vertegenwoordiger van de erfgenamen van uw overleden fiscale partner. U kunt ook zelf de vertegenwoordiger zijn.

Let op!

Zorg ervoor dat u de persoonsgebonden aftrekposten zo verdeelt, dat er bij uw overleden fiscale partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Een eventueel restant kan in een volgend jaar namelijk niet meer bij u in aanmerking worden genomen. U bent die aftrek dan kwijt. U voorkomt dit als volgt: bij uw overleden fiscale partner rekent u de persoonsgebonden aftrekposten toe tot maximaal de hoogte van zijn verzamelinkomen. Hoe u het verzamelinkomen berekent leest u op bladzijde 76. Het deel dat u niet aan uw overleden fiscale partner kunt toerekenen, rekent u toe aan uzelf.

U kiest niet voor heel 2016 voor fiscaal partnerschap

Kiezen u en de erfgenamen niet voor heel 2016 voor fiscaal partnerschap? Dan mag u onderling geen inkomsten en aftrekposten verdelen. U vermeldt in deze aangifte alleen de inkomsten en aftrekposten van uzelf.

3 Fiscale partner

Gebruikmaken van gunstige regelingen

Voldoet u aan deze voorwaarden, dan kunt u gebruikmaken van sommige regelingen die gelden voor fiscale partners. Zo kunt u gebruikmaken van de verhoging van de heffingskorting voor niet- of weinig verdienende partners (vraag 44 en 45). Ook kunt u uw zogenoemde bepaalde inkomsten en aftrekposten onderling verdelen.

Vul bij vraag 3a tot en met 3d de gegevens in van uw huisgenoot of echtgenoot.

Bij vraag 3a

Vul de voorletter(s) en de naam in van uw fiscale partner in 2016.

Bij vraag 3b

Burgerservicenummer fiscale partner

Dit is het nummer waaronder uw fiscale partner bij ons geregistreerd is. Dit nummer staat bijvoorbeeld op:

- de aangiftebrief van uw fiscale partner voor de inkomstenbelasting
- de voorlopige of definitieve aanslag(en) van uw fiscale partner voor de inkomstenbelasting
- de loonstrook of de jaaropgaaf die de werkgever of uitkeringsinstantie aan uw fiscale partner heeft verstrekt
- onze brief aan uw fiscale partner over het burgerservicenummer
- het Nederlandse rijbewijs of paspoort van uw fiscale partner

Burgerservicenummer fiscale partner onbekend

Het kan zijn dat uw fiscale partner zijn burgerservicenummer niet kent. U kunt dan niet op de juiste wijze aangifte doen met uw fiscale partner.

Uw fiscale partner moet eerst zijn burgerservicenummer aanvragen voordat uw aangifte behandeld kan worden. U kunt dit aanvragen aan de balie bij sommige gemeentes in Nederland. Hierover vindt u meer informatie op www.belastingdienst.nl.

Is het niet mogelijk om bij één van deze gemeentes langs te gaan? Dan kunt u het burgerservicenummer schriftelijk bij ons aanvragen. Hierna leest u hoe u dit kunt doen.

Burgerservicenummer fiscale partner aanvragen

Bij de aanvraag voor het burgerservicenummer moet uw fiscale partner de volgende bijlagen meesturen:

- een kopie van een geldig identiteitsbewijs waaruit zijn naam, voorletters en geboortedatum blijken
- als u getrouwd bent: een kopie van de huwelijksakte, als de huwelijksdatum en de gegevens van de echtgenoot niet blijken uit de kopie van het identiteitsbewijs
- een bewijs waaruit zijn woonadres (inclusief woonland) blijkt, als dit niet blijkt uit de kopie van het identiteitsbewijs

Stuur uw aanvraag voor het burgerservicenummer in een aparte envelop naar:

Belastingdienst/kantoor Buitenland
Postbus 2865
6401 DJ HEERLEN

Uitstel aanvragen

Hebt u een uitnodiging tot het doen van aangifte van ons ontvangen? Dan staat daarop de datum waarop uw aangifte bij ons binnen moet zijn. Die datum is mogelijk niet haalbaar voor u, als uw partner eerst zijn burgerservicenummer moet aanvragen. Vraag daarom voor deze datum uitstel aan. Hoe u uitstel kunt aanvragen leest u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 3c

Vul de landcode in van het land waarin uw fiscale partner woonde. Deze code bestaat altijd uit drie letters. Zie hiervoor de *Landcodelijst* op bladzijde 9. Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX. Voor Nederland gebruikt u de landcode NLD.

4 Loon en ziektewetuitkeringen uit Nederland

Had u in 2016 inkomsten uit loondienst in Nederland, zoals loon of een ziektewetuitkering? Of had u in 2016 inkomsten uit loondienst in Nederland bij een werkgever buiten Nederland? Dan kreeg u van uw werkgever of uitkeringsinstantie een jaaropgaaf. Hierop staan de bedragen die u moet invullen in uw aangifte.

Het gaat dan om:

- uw loon of ziektewetuitkering
- de ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen (loonheffing)
- de arbeidskorting en de levensloopverlofkorting

*Welke inkomsten vult u hier **niet** in?*

- opnamen uit de levensloopvoorziening als u geboren bent in 1954 of eerder. Zie *Opname van (een deel van) het levenslooptegoed*. Vul dan deze opname in bij vraag 5a.
- freelance-inkomsten, bijverdiensten en inkomsten als artiest of beroepssporter die u niet uit loondienst hebt. Deze inkomsten geeft u aan bij vraag 7.
- huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget. Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- ontvangen studiefinanciering. Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- stakingsuitkeringen van vakbonden. Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- bijzondere bijstand. Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.

Bij vraag 4a

Het gaat hier om inkomsten waarover Nederlandse loonheffing is ingehouden, en andere inkomsten uit loondienst in Nederland. Dus ook als u in Nederland werkte voor een werkgever buiten Nederland. Vermeld alleen Nederlandse loonheffing.

Bij 'Loon en ziekte-uitkeringen uit Nederland' vult u in:

- loon
- ziekte-uitkeringen die u de eerste twee jaar van uw ziekte kreeg, dus geen WIA- of WAO-uitkeringen
- uitkeringen op grond van de Wet arbeid en zorg
Bijvoorbeeld zwangerschaps-, bevallings- en calamiteitenverlof, uitkeringen voor de financiering loopbaanonderbreking en uw eventuele aanvullingen hierop
- stagevergoedingen
- loon dat wordt doorbetaald door UWV
Bijvoorbeeld omdat uw werkgever failliet is gegaan.

Let op!

Foien of aandelenoptierechten waarop uw werkgever geen loonbelasting en premie volksverzekeringen (loonheffing) hoefde in te houden geeft u aan bij vraag 4c.

Ruimtegebrek?

Vermeld dan op de bovenste drie regels de drie hoogste loonbedragen en het totaal van de overige loonbedragen op de vierde regel.

Artiest of beroepssporter

Had u inkomsten als artiest of beroepssporter uit Nederland? Dan zijn er drie mogelijkheden:

- U was in loondienst.
Uw opbrengsten en de ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen (loonheffing) geeft u aan bij vraag 4a.
- U was niet in loondienst en u was geen ondernemer.
Uw freelance-inkomsten geeft u aan bij vraag 7. Als de artiesten- of beroepssportersregeling is toegepast, geeft u de ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen (loonheffing) aan bij vraag 7d.
- U was ondernemer.
De inkomsten geeft u aan als winst uit onderneming, bij vraag 10 tot en met 19.

Opname van (een deel van) het levenslooptegoed

U kunt uw levenslooptegoed besteden aan elk gewenst doel. Als u (een deel van) uw levenslooptegoed hebt opgenomen, behoort het opgenomen bedrag tot uw belastbaar loon. Uw werkgever heeft over het opgenomen bedrag loonheffing ingehouden. Daarbij hield uw werkgever rekening met de levensloopverlofkorting.

U had geen werkgever meer

Had u in 2016 geen werkgever meer? En nam u uw levenslooptegoed (gedeeltelijk) op? Dan moest de levensloopinstelling de loonheffing inhouden. Is op het opgenomen bedrag toch geen loonheffing ingehouden? Dan moet u het opgenomen bedrag toch als loon aangeven. Bij ingehouden loonheffing vult u dan € 0 in. Bent u geboren in 1954 of eerder? Dan geeft u het bedrag aan als pensioen en andere uitkeringen bij vraag 5a.

Voor de berekening van de levensloopverlofkorting zie *Berekening levensloopverlofkorting* bij vraag 47.

Terugbetaling loon of uitkering

Kreeg u te veel of ten onrechte loon of een uitkering? En betaalde u dit terug? Dan was er sprake van negatief loon.

Meer informatie over negatief loon vindt u op www.belastingdienst.nl.

Loon bij aanmerkelijk belang

Was u werknemer in een bv waarin u een aanmerkelijk belang had? Of stelde u vermogen beschikbaar aan een bv waarin u aanmerkelijkbelanghouder én werknemer was? Dan geldt voor u de gebruikelijkloonregeling. Dit betekent dat u als aanmerkelijkbelanghouder wordt geacht minimaal een loon te krijgen dat gebruikelijk is voor het niveau en de duur van uw arbeid.

Meer informatie over loon bij aanmerkelijk belang en de gebruikelijkloonregeling vindt u op www.belastingdienst.nl.

Loon na overlijden

Als iemand is overleden, kan het zijn dat er loon wordt uitbetaald na het overlijden. U geeft dan als erfgenaam uw deel aan als 'inkomsten uit loondienst'. Dat doet iedere erfgenaam in zijn aangifte. Is het loon opgenomen in de jaaropgaaf van de overledene? Dan kunt u ervoor kiezen deze inkomsten aan te geven in de aangifte van de overledene.

Let op!

Beheert een notaris de onverdeelde boedel? Vraag hem dan welke bedragen u in uw aangifte moet invullen.

Bij vraag 4b

Vul het totaal van de arbeidskorting in die is verrekend bij de inkomsten die u hebt vermeld bij vraag 4a. U kunt deze bedragen overnemen van de jaaropgave(n), of opvragen bij uw werkgever.

Bij vraag 4c

Kreeg u foien terwijl u in loondienst was? Geef dan het werkelijke bedrag van de foien aan, min het bedrag aan foien dat al in uw jaaropgaaf is verwerkt. Informeer bij uw werkgever welk bedrag in uw jaaropgaaf is verwerkt.

Aandelenoptierechten

Hebt u als werknemer aandelenoptierechten gekregen die niet onder de loonheffing vielen? En hebt u deze aandelenoptierechten uitgeoefend of vervreemd, bijvoorbeeld door uitbetaling of verkoop? Geef dan de waarde bij deze vraag aan.

Andere inkomsten die niet onder de loonheffing vielen

Kreeg u voordelen van anderen dan uw werkgever terwijl u in loondienst was? En heeft uw werkgever hier geen rekening mee gehouden bij het vaststellen van uw loon? Geef dan het werkelijke bedrag van die andere inkomsten aan.

5 AOW, pensioen, lijfrente en andere uitkeringen uit Nederland en afkoopsommen uit Nederland die onder de loonheffing vielen

Had u AOW, pensioen of een andere uitkering uit Nederland? Dan kreeg u van de uitkeringsinstantie een jaaropgaaf. Hierop staan de bedragen die u moet invullen in uw aangifte.

Welke uitkeringen vult u hier *niet* in?

- stakingsuitkeringen van vakbonden
Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- bijzondere bijstand
Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- kinderbijslag
Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- uitkeringen aan Joodse vervolgingslachtoffers uit het Artikel 2-fonds
Deze inkomsten hoeft u niet aan te geven.
- uitkeringen en verstrekkingen op basis van de Regeling opvang asielzoekers of de Regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005
Deze uitkeringen hoeft u niet aan te geven.
- ziektebewaaringen
Deze inkomsten vult u in bij vraag 4a.
- uitkeringen en verstrekkingen door het UWV die zijn gericht op het verbeteren of behouden van uw positie op de arbeidsmarkt
Deze uitkeringen en verstrekkingen hoeft u niet aan te geven.
Zie Uitkeringen en verstrekkingen door het UWV.
- afkoopsommen lijfrente van meer dan € 4.303
Het gaat om lijfrenten die meestal zijn afgesloten na 31 december 1991 en die niet onder de regeling afkoop kleine lijfrenten vallen.
Deze inkomsten vult u in bij vraag 5b.
- ontvangen bedragen op een voorlopige aanslag
Vermeldt deze bedragen in de rekenhulp *Voorlopige terugaaf inkomstenbelasting en premie volksverzekering 2016*. achter in deze toelichting, bij *Betalen of terugkrijgen?*

Uitkeringen en verstrekkingen door het UWV

Bij uitkeringen en verstrekkingen door het UWV die u niet hoeft aan te geven gaat het om:

- voorzieningen om de startpositie op de arbeidsmarkt te verbeteren
- de re-integratie na ziekte of werkloosheid te verbeteren

U kunt hierbij denken aan jobcoaches, arbofaciliteiten, scholing, of aan hulpmiddelen op de werkplek, zoals een brailleleesregel en een doventolk. Ook de vergoeding voor het vervoer naar die werkplek of opleidingslocatie hoeft u niet aan te geven.

Bij vraag 5a

Bij deze vraag vult u de volgende uitkeringen in:

- pensioen en wachtgeld
- een ontslaguitkering
- VUT-, AOW-, Anw-, WW-, WAO-, WIA-(WGA- of IVA-uitkering), Waz-, IOAW-, en IOAZ-uitkeringen
- opnamen uit de levensloopvoorziening als u geboren bent in 1954 of eerder
- uitkeringen Participatiewet
- uitkeringen Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)
- andere uitkeringen door arbeidsongeschiktheid en uitkeringen uit verplichte beroepspensioenregelingen
- invaliditeitspensioen
- partneralimentatie voor uzelf die u via de Sociale Dienst hebt gekregen
- premies voor werkaanvaarding
- lijfrente-uitkeringen
- de afkoopsommen van oud-regime-lijfrenten
Dit zijn lijfrenten die zijn afgesloten:
 - vóór 16 oktober 1990. De premie mag daarna niet zijn verhoogd, behalve als dat mogelijk was door een clause in die polis.
 - op 16 oktober 1990 of later, maar uiterlijk op 31 december 1991 en waarvoor na 31 december 1991 geen premie is betaald.

- de afkoopsommen van overige lijfrenten als die niet meer zijn dan € 4.303
Het gaat om lijfrenten die meestal zijn afgesloten na 31 december 1991 en die onder de regeling afkoop kleine lijfrenten vallen. Kijk hiervoor bij *Regeling kleine lijfrenten*.
- afkoopsommen van overige lijfrenten, meestal afgesloten na 31 december 1991, die u afkoopt omdat u arbeidsongeschikt bent
De voorwaarden vindt u in de toelichting bij vraag 54, onder *Geen revisierente betalen* en dan *Voorwaarden voor afkoop lijfrente zonder revisierente bij arbeidsongeschiktheid*.
- de afkoopsom van een pensioen
- de afkoopsom van een stamrecht
- periodieke uitkeringen (en afkoopsommen daarvan) uit een verzekering die u zelf hebt afgesloten voor invaliditeit, ziekte of een ongeval

De bedragen staan op de jaaropgaaf die u hebt gekregen van uw uitkeringsinstantie. Stuur de jaaropgaaf niet mee met de aangifte.

Let op!

Ontving u een afkoopsom van een pensioenrecht? En zou het bedrag van de pensioenuitkering niet hoger zijn geweest dan € 465,94 per jaar? Lees dan bij vraag 54 de toelichting *Geen revisierente betalen*.

Ruimtegebrek?

Vermeld op de bovenste twee regels de twee hoogste uitkeringen en het totaal van de overige uitkeringen op de derde regel.

Uitkeringen en afkoopsommen oud-regime-lijfrente bij getrouwen

Was u getrouwd en ontving u in 2016 uitkeringen of een afkoopsom uit een oud-regime-lijfrente? En heeft uw echtgenoot de premie(s) destijds afgetrokken? Dan zijn de uitkeringen niet zonder meer bij u belast, maar bij de echtgenoot die in 2016 het hoogste inkomen had.

Voor de berekening van dit inkomen kunt u uitgaan van het inkomen uit werk en woning (box 1), maar zonder de belastbare inkomsten uit eigen woning en zonder de inkomsten uit beschikbaar gestelde bezittingen.

Is op uw uitkering(en) loonheffing ingehouden terwijl uw echtgenoot in 2016 het hoogste inkomen had? Vermeld dan de ingehouden loonheffing in uw aangifte en vermeld als belast bedrag € 0.

Uw echtgenoot moet dan de uitkering(en) in zijn aangifte vermelden zonder verrekening van die ingehouden loonheffing. Bij ingehouden loonheffing vult u € 0 in.

Let op!

Deze regels gelden ook als de oud-regime-lijfrente is omgezet in een nieuw-regime-lijfrenteverzekering, een lijfrentespaarrekening of een lijfrentebeleggingsrecht.

Afkoopregeling kleine lijfrenten

Een lijfrenteverzekering, lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht kan onder bepaalde voorwaarden worden afgekocht met de regeling afkoop kleine lijfrenten. Het gaat hierbij meestal om een verzekering die is afgesloten na 31 december 1991. Hierbij geldt dat de afkoopsom in 2016 niet meer was dan € 4.303. Dit geldt ook voor een lijfrentespaarrekening of een lijfrentebeleggingsrecht, waarvan u het tegoed in één keer hebt opgenomen.

Wat geldt niet als een afkoopsom lijfrente van maximaal € 4.303?

Het kan zijn dat de afkoopsom op uw jaaropgaaf niet meer is dan € 4.303, maar dat daarop niet de regeling afkoop kleine lijfrenten van toepassing is. U vult de afkoopsom van zo'n lijfrente hier dan niet in, ook al staat op de jaaropgaaf van de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling een bedrag van niet meer dan € 4.303.

Het gaat om de volgende drie situaties:

- uw afkoopsom was meer dan € 4.303, maar de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling heeft voor de loonheffing de afkoopsom verminderd met het bedrag aan premies die u niet hebt afgetrokken, waardoor het bedrag in uw jaaropgaaf € 4.303 is of lager
Omdat het gaat om uw bruto-afkoopsom, moet u in dit geval het bedrag van de jaaropgaaf invullen bij vraag 5b.
- uw afkoopsom was niet meer dan € 4.303
Dat staat ook op uw jaaropgaaf van de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling, maar bij dezelfde verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling liepen op het moment van afkoop nog één of meer lijfrenten.
Voor de beoordeling of deze bijzondere regeling van toepassing is, moet u de waarde van die andere lijfrente(n) bij uw afkoopsom optellen. U telt alleen de andere lijfrenten mee waarvan de uitkeringen nog niet waren ingegaan.
Is het gezamenlijke bedrag meer dan € 4.303? Vul dan het bedrag van de jaaropgaaf in bij vraag 5b.
- uw afkoopsom was niet meer dan € 4.303
Dat staat ook op uw jaaropgaaf van de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling, maar uw lijfrente was al ingegaan en u had al eerder een uitkering ontvangen. Ook dan moet u het bedrag van de jaaropgaaf invullen bij vraag 5b.

Aftrekbare kosten

Hebt u kosten gemaakt om een uitkering te krijgen of te houden?

Dan mag u voor de volgende uitkeringen die kosten aftrekken:

- bijstandsuitkeringen en vergelijkbare uitkeringen
- uitkeringen aan verzets- en oorlogsslachtoffers
- periodieke uitkeringen van een door u zelf gesloten verzekering, bij invaliditeit, ziekte of een ongeval
- uitkeringen uit een pensioenverzekering die u als ondernemer hebt afgesloten
- lijfrentetermijnen en lijfrente-afkoopsommen

Het gaat bijvoorbeeld om de volgende kosten:

- advocaatkosten
- telefoonkosten
- portokosten
- reiskosten
- incassokosten

Vul het bedrag van uw aftrekbare kosten in bij vraag 20d.

Let op!

Vul uw uitkering wel in bij vraag 5a. Het bedrag staat op uw jaaropgaaf.

Lijfrente-uitkeringen

Ontving u lijfrente-uitkeringen van uw verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling? Dan moet u over de uitkeringen inkomstenbelasting betalen. De verzekeraar of bank of beheerder van een beleggingsinstelling hield loonheffing in op uw uitkeringen. Die loonheffing verrekent u in uw aangifte.

Alle betaalde premies of stortingen afgetrokken

Hebt u alle betaalde premies voor uw lijfrente-verzekering of stortingen op uw bancaire lijfrente (lijfrentespaarrekening of lijfrente-beleggingsrecht) volledig afgetrokken? Dan worden de uitkeringen die u ontving ook volledig belast.

Niet alle betaalde premies of stortingen afgetrokken

Hebt u de premies die u hebt betaald of stortingen die u hebt gedaan, (gedeeltelijk) niet afgetrokken? Dan wordt daar rekening mee gehouden bij het berekenen van de belasting die u moet betalen. U betaalt pas belasting over de uitkeringen als deze in totaal hoger zijn dan het bedrag van de niet-afgetrokken premies of stortingen. Zie *Verklaring niet-afgetrokken premies of stortingen (saldoverklaring)*.

Maximumbedrag niet-afgetrokken premies of stortingen

Hebt u in 2010 of daarna betaalde premies of stortingen die u hebt gedaan, (gedeeltelijk) niet afgetrokken? Dan wordt bij het berekenen van de belasting die betaald moet worden over de uitkeringen van afkoopsom rekening gehouden met maximaal € 2.269 niet-afgetrokken premies of stortingen per jaar. Dit bedrag geldt voor alle lijfrente-verzekeringen en bancaire lijfrenten samen.

Als de lijfrente-verzekering is afgesloten vóór 14 september 1999, geldt het maximale bedrag per lijfrente-verzekering. De premie voor die lijfrente-verzekering mag dan na 13 september 1999 niet zijn verhoogd, tenzij dat is gebeurd op grond van een optieclausule. Met niet-afgetrokken premies van andere lijfrente-verzekeringen of bancaire lijfrenten, hoeft u dus bij die lijfrente-verzekeringen geen rekening te houden met het maximale bedrag van € 2.269.

Hebt u in 2009 of eerder de betaalde premies of stortingen die u hebt gedaan, (gedeeltelijk) niet afgetrokken? Dan wordt bij het berekenen van de belasting die betaald moet worden over de uitkeringen of afkoopsom rekening gehouden met het totaalbedrag van de niet-afgetrokken premies of stortingen. Voor die jaren geldt dus niet het maximale bedrag van € 2.269 per jaar voor niet-afgetrokken premies of stortingen.

Voorbeeld 1

U hebt een lijfrente-verzekering die is afgesloten vóór 14 september 1999. Daarnaast hebt u een lijfrentespaarrekening die u hebt geopend in 2009. Voor de lijfrente-verzekering betaalt u jaarlijks € 3.000 aan premie. Op de lijfrentespaarrekening stort u jaarlijks € 4.000. In 2009 en 2010 hebt u de premies en stortingen niet afgetrokken. Bij het berekenen van de belasting over de uitkeringen wordt voor 2009 rekening gehouden met € 7.000, dat zijn alle niet-afgetrokken premies en stortingen in dat jaar. En voor 2010 wordt rekening gehouden met € 4.538, dat zijn de niet-afgetrokken premies of stortingen tot maximaal € 2.269 per contract, in dat jaar. In totaal wordt dus rekening gehouden met een totaal aan niet-afgetrokken premies en stortingen van € 7.000 + € 4.538 = € 11.538.

Voorbeeld 2

U hebt een lijfrente-verzekering die is afgesloten ná 14 september 1999. Daarnaast hebt u een lijfrentespaarrekening die u hebt geopend in 2009. Voor de lijfrente-verzekering betaalt u jaarlijks € 3.000 aan premie. Op de lijfrentespaarrekening stort u jaarlijks € 4.000. In 2009 en 2010 hebt u de premies en stortingen niet afgetrokken. Bij het berekenen van de belasting over de uitkeringen wordt voor 2009 rekening gehouden met € 7.000, dat zijn alle niet-afgetrokken premies en stortingen in dat jaar. En voor 2010 wordt rekening gehouden met € 2.269, dat zijn de niet-afgetrokken

premies of stortingen tot maximaal € 2.269 van één contract, in dat jaar. In totaal wordt dus rekening gehouden met een totaal aan niet-afgetrokken premies en stortingen van € 7.000 + € 2.269 = € 9.269.

Hoe wordt rekening gehouden met niet-afgetrokken premies of stortingen?

U betaalt pas belasting over de uitkeringen als deze in totaal hoger zijn dan het bedrag van de premies of stortingen waarmee op grond van een saldoverklaring rekening kan worden gehouden.

Voorbeeld

U hebt in de jaren 2006 tot en met 2017 premies betaald waarvan u een deel niet hebt afgetrokken. Op grond van de saldoverklaring kan rekening worden gehouden met € 30.000 niet-afgetrokken premies. De uitkeringen gaan in het jaar 2018 in. De uitkering is € 2.450 per jaar. In dit geval worden de uitkeringen belast op het moment dat zij boven het bedrag van € 30.000 uitkomen, dat is in 2030. De uitkeringen worden tot en met 2029 niet belast, er is dan € 29.400 (12 x € 2.450) ontvangen. Van de uitkeringen in 2030 wordt € 600 (€ 30.000 - € 29.400) niet belast. Over het restant van € 1.850 (€ 2.450 - € 600) moet u wel belasting betalen. De uitkeringen worden vanaf 2031 volledig belast.

Verklaring niet-afgetrokken premies of stortingen (saldoverklaring)

Hebt u op uw verzoek een 'verklaring niet-afgetrokken premies of stortingen' (ook wel 'saldoverklaring' genoemd) van ons gekregen? En hebt u die aan uw verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling gegeven voordat deze tot de uitkering overging? Dan heeft deze bij de loonheffing al rekening gehouden met uw niet-afgetrokken premies of stortingen. Omdat de niet-afgetrokken premies of stortingen al zijn verwerkt in de jaaropgaaf, neemt u de bedragen van de jaaropgaaf over in de aangifte.

Geen verklaring niet-afgetrokken premies of stortingen (saldoverklaring)

Heeft de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling bij de loonheffing geen rekening gehouden met de niet-afgetrokken premies of stortingen? Verminder het bedrag van de uitkering volgens de jaaropgaaf dan met de niet-afgetrokken premies of stortingen. Gaat het om niet-afgetrokken premies of stortingen in 2010 of later? Dan geldt als maximum € 2.269 per jaar. Zie *Niet alle betaalde premies of stortingen afgetrokken*. Vermeld de uitkomst in de aangifte. De ingehouden loonheffing neemt u ongewijzigd over uit de jaaropgaaf.

Let op!

Als het bedrag dat u als niet-afgetrokken premies of stortingen in de saldomethode mag meenemen, hoger is dan het bedrag dat in de jaaropgaaf van de uitkering staat, wordt deze uitkering niet belast. U vult dan in de aangifte € 0 in. Het restant van de niet-afgetrokken premies of stortingen kunt u dan verrekenen met de ontvangen uitkeringen in het volgende jaar. Dat mag u doen tot u het bedrag van de niet-afgetrokken premies of stortingen geheel hebt verrekend.

Bewijs dat u betaalde premies of stortingen niet hebt afgetrokken

Als wij u daarom vragen, moet u zelf aannemelijk maken dat u de betaalde premies niet of gedeeltelijk hebt afgetrokken. Wij kunnen u daarbij helpen omdat wij beschikken over uw aangiftegegevens vanaf het jaar 2001. Voor de betaalde premies die u in uw aangiften van 2000 en eerder (gedeeltelijk) niet hebt afgetrokken, geldt dat u

dit moet kunnen aantonen. Dat kan bijvoorbeeld met kopieën van uw aangifte en de aanslag over het betreffende jaar.

Lijfrente-afkoopsommen

Ontving u een afkoopson van uw verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling? Dan moet u over de afkoopson inkomstenbelasting betalen. Maar eerst zal de verzekeraar, bank of beheerder van een beleggingsinstelling loonheffing inhouden op uw afkoopson. Die ingehouden loonheffing verrekent u in uw aangifte inkomstenbelasting.

Alle betaalde premies of stortingen afgetrokken

Hebt u alle betaalde premies voor uw lijfrenteverzekering of stortingen op uw bancaire lijfrente (lijfrentespaarrekening of lijfrente-beleggingsrecht) volledig afgetrokken? Dan wordt de afkoopson die u ontving ook volledig belast.

Niet alle betaalde premies of stortingen afgetrokken

Hebt u de premies die u hebt betaald of stortingen die u hebt gedaan, (gedeeltelijk) niet afgetrokken? Dan wordt daarmee rekening gehouden bij het berekenen van de belasting die u moet betalen. Dat gebeurt op een vergelijkbare manier als bij lijfrente-uitkeringen. Kijk hiervoor bij *Lijfrente-uitkeringen* op bladzijde 23.

Uitkering na overlijden

Als iemand is overleden, kan het zijn dat er een uitkering wordt uitbetaald na het overlijden. U geeft dan als erfgenaam uw deel van de uitkering aan in deze rubriek. Dat doet iedere erfgenaam in zijn of haar aangifte. Is de uitkering opgenomen in de jaaropgaaf van de overledene? Dan kunt u ervoor kiezen deze inkomsten aan te geven in de aangifte van de overledene.

Let op!

Beheert een notaris de onverdeelde boedel? Vraag hem dan welke bedragen u in uw aangifte moet invullen.

Bij vraag 5b

Bij afkoopsommen lijfrente waarover u revisierente moet betalen, gaat het meestal om lijfrenten die u na 31 december 1991 hebt afgesloten. Op deze afkoopson wordt volgens een vast tarief van 52% loonheffing ingehouden.

U vindt het bedrag van de afkoopson en van de ingehouden loonheffing op de jaaropgaaf van uw verzekeraar of financiële instelling. Soms ziet u daarop ook de inhoudingscode 950 staan.

Let op!

Als de afkoopson van uw lijfrente niet meer is dan € 4.303 (maximaal bedrag van de afkoopregeling kleine lijfrente) hoeft u géén revisierente te betalen. Daarvoor gelden enkele aanvullende voorwaarden. Kijk voor meer informatie bij *Afkoopregeling kleine lijfrenten* op bladzijde 22.

(Gedeeltelijk) niet afgetrokken premies of stortingen

Voor de wijze waarop rekening wordt gehouden met (gedeeltelijk) niet afgetrokken premies of stortingen, zie de toelichting bij *Lijfrente-uitkeringen*.

Wel of geen revisierente over afkoopson lijfrente

U betaalt alleen revisierente over afkoopsommen lijfrente die u moet invullen bij vraag 5b. Over alle andere afkoopsommen lijfrente betaalt u geen revisierente.

Aftrekbare kosten

Hebt u kosten gemaakt om een lijfrente-afkoopsom te krijgen? Dan mag u die kosten aftrekken.

Het gaat bijvoorbeeld om de volgende kosten:

- advocaatkosten
- telefoonkosten
- portokosten
- reiskosten
- incassokosten

Vul het bedrag van uw aftrekbare kosten in bij vraag 20d.

Ruimtegebrek?

Vermeld op de eerste regel de twee hoogste afkoopsommen en op de tweede regel het totaal van de overige afkoopsommen.

6 Reisaf trek openbaar vervoer in Nederland

Reisde u in 2016 met het openbaar vervoer tussen uw woning en uw werk in Nederland? Dan mag u onder bepaalde voorwaarden een vast bedrag aftrekken van uw inkomen.

Kreeg u een reiskostenvergoeding van uw werkgever? Dan moet u deze vergoeding van het vaste bedrag aftrekken. Het vaste bedrag vindt u in de *Tabel reisaf trek openbaar vervoer 2016* op de volgende bladzijde.

Let op!

U kunt alleen de reisaf trek openbaar vervoer krijgen voor uw inkomsten uit loondienst in Nederland.

Voorwaarden reisaf trek openbaar vervoer

Betaalde u zelf uw reiskosten? Dan hebt u recht op reisaf trek als u in 2016 voldeed aan de volgende twee voorwaarden:

- De afstand van een enkele reis van uw woning naar uw werk met het openbaar vervoer was meer dan tien kilometer.

- U reisde per week meestal één dag of meer naar uw werk. Of u reisde in heel 2016 minimaal 40 dagen naar dezelfde werkplek. U mag alleen reizen meetellen die u binnen 24 uur heen en terug maakte.

Voldeed u aan beide voorwaarden? Dan hebt u één van de volgende verklaringen nodig:

- een openbaarvervoerverklaring
Met een openbaarvervoerverklaring bewijst u dat u met het openbaar vervoer hebt gereisd. U kunt deze verklaring aanvragen bij uw vervoerbedrijf. Reisde u met een NS-jaartrajectkaart, een NS-jaarkaart of een OV-jaarkaart? Dan hoeft u geen openbaarvervoerverklaring aan te vragen. De NS geeft uw gegevens aan ons door.
- een reisverklaring
Hebt u geen openbaarvervoerverklaring omdat u met losse vervoersbewijzen of met uw OV-chipkaart reisde? Vraag dan bij uw werkgever een reisverklaring aan. Wij kunnen u later vragen om de vervoersbewijzen (losse vervoersbewijzen of een overzicht van de transacties met uw OV-chipkaart en de betalingsbewijzen daarvan). Als u de reisverklaring en de vervoers- en betalingsbewijzen dan niet hebt, krijgt u geen reisaf trek. Wij accepteren geen transactieoverzichten van een anonieme OV-chipkaart.

Let op!

Download het overzicht van uw reizen met de OV-chipkaart op tijd. De NS houdt deze gegevens niet langer dan achttien maanden beschikbaar.

Welk bedrag mag u aftrekken?

Het bedrag dat u mag aftrekken, hangt af van de afstand van een enkele reis tussen uw woning en uw werk én van het aantal dagen waarop u met het openbaar vervoer reisde. Dit bedrag vindt u in de *Tabel reisaf trek openbaar vervoer 2016* op de volgende bladzijde.

Met de *Rekenhulp reisaf trek openbaar vervoer 2016* berekent u daarna het totale bedrag dat u voor uw reiskosten openbaar vervoer mag aftrekken.

Deel van het jaar gereisd

Als u maar een deel van het jaar met het openbaar vervoer reisde, bereken dan een evenredig deel van het aftrekbare bedrag uit de *Tabel reisaf trek openbaar vervoer 2016*.

Rekenhulp reisaf trek openbaar vervoer 2016

Plaats waar u werkte	Afstand enkele reis	Periode van	tot	Aantal dagen per week	Reisaf trek (Neem over uit de <i>Tabel reisaf trek openbaar vervoer 2016</i>)*
			-		
			-		
			-		
					+
<i>Tel op</i> (maximaal €2.066)					
Vergoeding werkgever					
Trek af Totaal reisaf trek openbaar vervoer					
					-

* Reisde u een deel van het jaar? Bereken dan eerst een evenredig deel van het bedrag uit de *Tabel reisaf trek openbaar vervoer 2016*.

Werkgever zorgde voor vervoer

U krijgt geen reisaftrek openbaar vervoer als uw werkgever voor uw vervoer of uw vervoersbewijzen zorgde. Betaalde u hiervoor een bijdrage aan uw werkgever? Dan kunt u de reisaftrek krijgen, als u ook aan de andere voorwaarden voldoet (zie *Voorwaarden reisaftrek openbaar vervoer*). Uw bijdrage moet minimaal 70% zijn van de kostprijs van de OV-kaart, waarop u recht zou hebben als uw werkgever niet voor vervoer zorgde.

Voorbeeld

U reisde bijvoorbeeld vier dagen per week over een afstand van 24 kilometer. De reisaftrek is normaal € 988. De werkgever betaalde de OV-kaart en u betaalde hem een bijdrage. De kostprijs van de OV-kaart is € 1.100. Was uw bijdrage minimaal 70% van € 1.100 = € 770? Dan hebt u recht op reisaftrek van € 988.

Vergoeding van uw werkgever

Kreeg u van uw werkgever een reiskostenvergoeding? Trek deze vergoeding dan af van de vaste aftrek voor reizen. Ontving u van meerdere werkgevers reiskostenvergoedingen? Dan telt u deze bedragen bij elkaar.

Verschillende werkplekken

Misschien reisde u op dezelfde dag naar verschillende werkplekken. Dan mag u alleen reiskosten aftrekken voor reizen naar de plaats waar u het vaakst naartoe reisde.

Reisde u even vaak naar de verschillende plaatsen? Dan geldt de plaats met de langste reisafstand.

Als u in één week op verschillende dagen naar verschillende werkplekken reisde, mag u voor beide plaatsen reiskosten volgens de tabel aftrekken. U reisde bijvoorbeeld twee dagen in de week naar de ene plek en drie dagen naar de andere plek. Het bedrag dat u aftrekt, is de totale reisaftrek (met een maximum van € 2.066) min de ontvangen vergoedingen.

Tabel reisaftrek openbaar vervoer 2016

In de tabel *Tabel reisaftrek openbaar vervoer 2016* vindt u de vaste aftrekbare bedragen. Zoek op wat de afstand (enkele reis) tussen uw woning en uw werk was en hoeveel dagen per week u reisde. Zo vindt u het bedrag dat u mag aftrekken. Dit bedrag gebruikt u in de *Rekenhulp reisaftrek openbaar vervoer 2016* om de totale reisaftrek te bepalen.

Tabel reisaftrek openbaar vervoer 2016

Enkelereisafstand		U reisde per week				
meer dan	niet meer dan	4 dagen of meer	3 dagen	2 dagen	1 dag	
0 km	10 km	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
10 km	15 km	€ 443	€ 333	€ 222	€ 111	
15 km	20 km	€ 591	€ 444	€ 296	€ 148	
20 km	30 km	€ 988	€ 741	€ 494	€ 247	
30 km	40 km	€ 1.225	€ 919	€ 613	€ 307	
40 km	50 km	€ 1.597	€ 1.198	€ 799	€ 400	
50 km	60 km	€ 1.776	€ 1.332	€ 888	€ 444	
60 km	70 km	€ 1.971	€ 1.479	€ 986	€ 493	
70 km	80 km	€ 2.038	€ 1.529	€ 1.019	€ 510	
80 km	90 km	€ 2.066	€ 1.550	€ 1.033	€ 517	
90 km	–	€ 2.066	*	*	*	

* De reisaftrek is in dit geval €0,23 per kilometer van de afstand enkele reis maal het aantal dagen dat u in 2016 heeft gereisd. De aftrek is maximaal €2.066.

7 Bijverdiensten en opbrengsten als freelancer, gastouder, artiest of beroepssporter

Let op!

Het gaat bij deze vraag om resultaat uit overig werk in of vanuit Nederland.

Werkte u in 2016 als freelancer of gastouder in Nederland of had u bijverdiensten in Nederland? Of was u in 2016 als artiest of beroepssporter niet in loondienst? Dan is op uw inkomsten misschien geen loonheffing ingehouden. In deze gevallen hebt u toch geld verdiend doordat u hebt gewerkt.

Sommige kosten die u maakte voor dit werk mag u aftrekken. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten heet het resultaat uit overig werk. Over dit resultaat uit overig werk moet u belasting betalen.

Let op!

Het gaat niet om loondienst of inkomsten uit uw onderneming. Inkomsten uit onderneming geeft u aan als winst uit onderneming, bij vraag 10 tot en met 19.

Administratie

U bent niet verplicht een administratie bij te houden van de opbrengsten en kosten uit dit werk. Maar als wij u hierover om informatie vragen, bent u wel verplicht deze binnen een redelijke termijn en op een overzichtelijke wijze te geven. Het is daarom belangrijk dat u gegevens bewaart waarmee u laat zien hoe u de bedragen hebt berekend. Dit zijn bijvoorbeeld (kassa)bonnen, facturen, kwitanties en rekeningoverzichten van uw bank. Of de berekening die u hebt gemaakt als u op een bedrijfsmiddel afschrijft.

Let op!

Als u ondernemer bent voor de omzetbelasting moet u wel een administratie bijhouden.

Wel loonheffing ingehouden

Hebt u met uw opdrachtgever afgesproken dat hij wel loonheffing inhoudt? Vermeld dan uw inkomen en loonheffing bij vraag 4a.

Bij vraag 7a

Opbrengsten uit overig werk zijn bijvoorbeeld opbrengsten:

- uit werkzaamheden via internet (bijvoorbeeld opbrengsten uit apps of handel op internet)
- als gastouder
- als artiest of beroepssporter
- uit een persoonsgebonden budget (PGB) als alfhulp omdat u voor een familielid zorgde
- als arbeidsbeloning uit de onderneming van uw fiscale partner
- door voor anderen te klussen (bijvoorbeeld schoonmaakwerk of schilderwerk)
- door huishoudelijke werkzaamheden voor anderen te verrichten
- door cursussen of bijles te geven
- door artikelen en boeken te schrijven
- door lezingen te houden
- door een octrooi productief te maken of te verkopen
- door vermogensbeheer waarvoor u meer werkzaamheden uitvoerde dan normaal
- voor incidentele adviezen

- als lid van een gemeenteraad
- van kostgangers
- voor vrijwilligerswerk
- van opdrachtgevers buiten Nederland
- als buitengewone beloningen ('lucratief belang')

Let op!

Als u in een woning woonde die u als zakelijk beschouwt, hoort ook het woningforfait bij de opbrengsten uit overig werk. Meer informatie hierover vindt u op www.belastingdienst.nl.

Artiest of beroepssporter

Had u inkomsten als artiest of beroepssporter? Dan zijn er drie mogelijkheden:

- U was in loondienst.
Uw opbrengsten en de ingehouden loonheffing geeft u aan bij vraag 4a.
- U was niet in loondienst en u was geen ondernemer.
Uw opbrengsten geeft u aan bij vraag 7a.
Als de artiesten- of beroepssportersregeling is toegepast, geeft u de ingehouden loonbelasting en premie volksverzekeringen (loonheffing) aan bij vraag 7d.
- U was ondernemer.
De inkomsten geeft u aan als winst uit onderneming, bij vraag 10 tot en met 19.

Bij vraag 7b

Van uw opbrengsten mag u uw zakelijke kosten aftrekken. Hiervoor geldt het volgende:

- Zakelijke kosten mag u helemaal aftrekken.
Dit zijn kosten die binnen redelijke grenzen nodig zijn voor de uitoefening van uw werk, zoals vakliteratuur.
- Kosten die geen zakelijk karakter hebben, mag u niet aftrekken.
- Van kosten die een zakelijk én privé-karakter hebben, mag u alleen het zakelijk deel aftrekken.
- Voor sommige kosten geldt een drempel, een normering of een aftrekbeperking.
- Eventuele vergoedingen die u hebt ontvangen voor zakelijke kosten, moet u bij uw opbrengsten tellen.

Meer informatie over bijverdiensten en opbrengsten als freelancer, gastouder, artiest of beroepssporter vindt u op www.belastingdienst.nl.

8 Resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen

Stelde u in 2016 bijvoorbeeld een pand beschikbaar aan uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner? En behaalde deze persoon hiermee winst uit onderneming of resultaat uit overig werk? Dan moet u de opbrengsten daaruit aangeven in box 1.

De opbrengsten min de aftrekbare kosten en de vrijstelling zijn het resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen.

Wanneer moet u deze opbrengsten aangeven?

Geef deze opbrengsten alleen aan als u een bezitting beschikbaar stelde aan:

- uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner
U geeft hierbij alleen de opbrengsten aan als de bezitting werd gebruikt voor het behalen van winst uit onderneming of resultaat uit overig werk.
- een samenwerkingsverband waarvan uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner deel uitmaakte
U geeft hierbij alleen de opbrengsten aan als de bezitting werd gebruikt voor het behalen van winst uit onderneming of resultaat uit overig werk.
- een vennootschap waarin uzelf, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner een aanmerkelijk belang had
U hebt een aanmerkelijk belang als u (samen met uw fiscale partner) minimaal 5% van de aandelen, opties of winstbewijzen in een vennootschap hebt. Bijvoorbeeld in een eigen bv.

Was u minderjarig? Dan gaat het ook om beschikbaar stellen aan uw ouders, uw fiscale partner en hun minderjarige kinderen.

Opbrengsten minderjarige kind

Had uw minderjarige kind in 2016 opbrengsten uit bezittingen die hij beschikbaar stelde? Dan moet u deze opbrengsten aangeven.

Geen of onzakelijk lage opbrengsten uit het beschikbaar stellen

Hebt u bezittingen beschikbaar gesteld, maar ontving u daarvoor geen of een te lage vergoeding (zoals huur)? Vul dan de opbrengsten in die u bij zakelijk gebruik zou hebben gekregen, ook als u een lagere vergoeding kreeg dan bij zakelijk gebruik.

Beschikbaar stellen aan een vennootschap waarin uzelf, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner een aanmerkelijk belang had

Was u in 2016 in gemeenschap van goederen getrouwd? Dan geeft u de helft aan van de opbrengsten uit de bezittingen die u beschikbaar stelde aan een vennootschap waarin uzelf, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner een aanmerkelijk belang had. Uw fiscale partner geeft de andere helft aan.

Was u niet in gemeenschap van goederen getrouwd en hoorden de bezittingen tot uw vermogen? Geef dan zelf deze opbrengsten volledig aan.

Voorbeeld

U was niet in gemeenschap van goederen getrouwd en u had geld geleend aan een bv, waarvan u aandeelhouder was. In dat geval moet u de opbrengsten uit deze geldlening (rente) aangeven. Was u wel in gemeenschap van goederen getrouwd? En hadden u en uw echtgenoot een bezitting beschikbaar gesteld aan uw bv? Dan geven u en uw echtgenoot ieder de helft aan van de opbrengsten uit het beschikbaar stellen.

Bij vraag 8a

Geef uw opbrengsten aan van het beschikbaar stellen van bijvoorbeeld een pand, schuldvorderingen, levensverzekeringen, bepaalde koopopties en genotsrechten.

Stelde u bezittingen beschikbaar, maar ontving u daarvoor geen of een te lage vergoeding? Geef dan de opbrengsten aan die u bij zakelijk gebruik zou hebben ontvangen.

Bij vraag 8b

Maakte u kosten voor de opbrengsten van het beschikbaar stellen? Dan mag u deze aftrekken. Voorbeelden van kosten zijn:

- rente van schulden
- kosten van geldleningen voor het aanschaffen van bezittingen
- afschrijvingen van onder meer onroerende zaken

Verder mag u gebruikmaken van de egaliseringsreserve en de herinvesteringsreserve. De egaliseringsreserve kunt u gebruiken om kosten die u in de toekomst maakt, gelijkmatig te verdelen over de jaren waarin ze zijn ontstaan. De herinvesteringsreserve gebruikt u om het belasten van de boekwinst op een verkochte bezitting uit te stellen als u een andere (vervangende) bezitting koopt.

Administratie

U moet een administratie bijhouden van de bezittingen die u beschikbaar hebt gesteld. Ook moet u een balans en een resultatenrekening opstellen. Stuur uw administratie niet mee met uw aangifte.

Bij vraag 8c

Had u in 2016 opbrengsten uit het beschikbaar stellen van bezittingen? Over de opbrengsten min de aftrekbare kosten krijgt u een vrijstelling van 12%.

Meer informatie over het beschikbaar stellen van bezittingen vindt u op www.belastingdienst.nl.

9 Waarde van de vermogensbestanddelen

Had u resultaat uit overig werk? En gebruikte u één van uw bezittingen, zoals een pand, bij dat werk? Dan moet u de waarde van die bezittingen invullen bij deze vraag. U vermeldt ook de boekwaarde van de schulden die u hiervoor maakte.

Stelde u bezittingen in Nederland, zoals machines, grond of een pand, beschikbaar aan uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner? Of aan een samenwerkingsverband waarvan uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner deel uitmaakten? Of aan een vennootschap waarin uzelf, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner een aanmerkelijk belang hadden? Dan moet u ook de waarde van deze bezittingen invullen bij deze vraag en de boekwaarde van de schulden die u hiervoor maakte.

Bij vraag 9a tot en met 9c

Vermeld in de linkerkolom de boekwaarde van de bezittingen en schulden op 1 januari 2016 of de waarde op de startdatum in 2016. Vermeld in de rechterkolom de boekwaarde van de bezittingen en schulden op 31 december 2016 of de waarde in het economisch verkeer op de stakingsdatum in 2016.

Let op!

Het gaat hier niet om de waarde van uw eigen woning of een vakantiewoning die u af en toe verhuurde.

Bij vraag 9d

Stopte u in 2016 uw activiteiten? Kruis dan het hokje aan bij vraag 9d. Vermeld bij vraag 9a tot en met 9c de waarde in het economisch verkeer van uw bezittingen en schulden op de einddatum. Stopte u gedeeltelijk? Vermeld dan de waarde in het economisch verkeer op de datum dat u gedeeltelijk bent gestopt met de activiteiten. Voor het andere deel vermeldt u dan de boekwaarde.

U moet misschien belasting en premie betalen over het verschil tussen de waarde in het economisch verkeer en de boekwaarde van de bezittingen en schulden. In sommige gevallen hoeft u geen belasting en premie te betalen over dit verschil.

Meer informatie over onder andere het opnemen van bezittingen op de balans vindt u op www.belastingdienst.nl.

Winst uit onderneming

Woonde u in 2016 buiten Nederland? En was u ondernemer of medegerechtigde in een onderneming in Nederland? Dan had u winst uit onderneming. U was bijvoorbeeld medegerechtigde als u commanditair vennoot was in een commanditaire vennootschap. Voldeed u als ondernemer in 2016 aan de voorwaarden? Dan mag u gebruikmaken van speciale regelingen, zoals de ondernemersaftrek en de investeringsaftrek.

10 Winst uit onderneming: vrijgestelde winstbestanddelen

Bij deze vraag is een aantal objectieve vrijstellingen opgenomen. Dat zijn vrijstellingen waarbij bepaalde winsten of verliezen niet in de berekening van de belastbare winst worden opgenomen. Bij de berekening van de belastbare winst moet u de objectieve vrijstelling van de winst aftrekken.

Bij vraag 10a

Bosbouwvrijstelling

De winst uit een bosbedrijf is vrijgesteld van belastingheffing. 'Bos' is daarbij een zeer ruim begrip. Bomen als wegbeplanting of de bomen rond een boerderij beschouwen wij ook als een bosbedrijf. Het bosbedrijf mag deel uitmaken van een meeromvattende onderneming. Omdat de winst uit een bosbedrijf is vrijgesteld, is verlies dat wordt geleden ook niet aftrekbaar. Had u een verliesgevend bosbedrijf? Dan kunt u ons vragen om de vrijstelling niet toe te passen. U kunt het verlies dan aftrekken. Wel bent u gebonden aan een aantal voorwaarden.

Landbouwvrijstelling

De landbouwvrijstelling geldt voor de positieve of negatieve waardeveranderingen van landbouwgronden die niet zijn ontstaan door de bedrijfsvoering of door bestemmingswijziging. Het landbouwbedrijf mag deel uitmaken van een meeromvattende onderneming. Een onderneming heeft bijvoorbeeld twee verschillende activiteiten: landbouw en loonwerk.

Bij vraag 10b

De vrijstelling voor kwijtscheldingswinst is een vrijstelling voor winst die ontstaat als een schuldeiser afziet van het innen van een schuld die u bij hem had. In dat geval levert dit u winst op. Deze winst is onder de volgende voorwaarden vrijgesteld:

- De schuld was niet te innen, bijvoorbeeld door een (dreigend) faillissement.
- Van de winst die is behaald met de kwijtschelding, is alleen het deel vrijgesteld dat hoger is dan de te verrekenen verliezen uit werk en woning van de jaren tot en met 2015, en het verlies uit werk en woning over 2016. Verliezen in jaren die volgen op het jaar van kwijtschelding, verkleinen het vrijgestelde bedrag niet.

Voorbeeld

De onderneming van Aart heeft een schuld van € 25.000 aan Kees. Omdat Aart het bedrag definitief niet kan terugbetalen, besluit Kees om de schuld van Aart kwijt te schelden. Daardoor krijgt Aart een voordeel: de kwijtscheldingswinst. Voor hem is dat winst uit onderneming. Als Aart geen verlies uit werk en woning heeft uit het verleden of uit dit jaar, dan is het hele bedrag van de kwijtschelding vrijgesteld. Stel dat Aart nog € 11.000 aan verliezen heeft staan, dan moet de kwijtscheldingswinst eerst worden verrekend met die verliezen. De rest van de kwijtscheldingswinst (€ 14.000) is dan vrijgesteld.

Bij vraag 10c

De vergoeding die u als ondernemer hebt ontvangen voor deelname aan een mobiliteitsproject van het kabinet, maakt geen deel uit van de belastbare winst.

Meer informatie over de vrijgestelde winstbestanddelen en de overige voorwaarden vindt u op www.belastingdienst.nl.

11 Winst uit onderneming: kosten en lasten die niet of gedeeltelijk niet aftrekbaar zijn

Welke zakelijke kosten mag u aftrekken van uw opbrengsten?

Van de opbrengsten mag u zakelijke kosten aftrekken. Hiervoor geldt het volgende:

- Zakelijke kosten mag u helemaal aftrekken. Dit zijn kosten die binnen redelijke grenzen nodig zijn voor de uitoefening van uw werk, zoals vakliteratuur.
- Kosten die geen zakelijk karakter hebben, mag u niet aftrekken.
- Van kosten die een zakelijk én privé-karakter hebben, mag u alleen het zakelijk deel aftrekken.
- Voor sommige kosten geldt een drempel, een normering of een aftrekbepijking. Welke kosten dat zijn leest u bij *Kosten met een drempel*.
- Eventuele vergoedingen die u voor de kosten hebt ontvangen, moet u bij uw opbrengsten tellen.

Niet-aftrekbare kosten zijn bijvoorbeeld:

- kosten van een werkruimte in de woning en inrichting ervan, als u de woning niet als zakelijk had aangemerkt
In welke gevallen u de kosten wel mag aftrekken, leest u bij *Werkruimte aftrekbaar*.

- telefoonabonnementen voor telefoonaansluitingen in de woonruimte
- kleding, met uitzondering van werkkleding
- kosten van persoonlijke verzorging
- ingehouden loonheffing en premie volksverzekeringen, premies voor de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen en inkomensafhankelijke bijdragen Zorgverzekeringswet
- een vergoeding voor het werk van uw partner als die lager is dan € 5.000
Is de vergoeding € 5.000 of hoger? Dan is het hele bedrag aftrekbaar.
- kosten van muziekinstrumenten, geluidsapparatuur, gereedschappen, computers, beeldapparatuur en dergelijke
Dit geldt als deze behoren tot uw privévermogen of als u deze privé huurde.
- standsuitgaven zoals het lidmaatschap van een serviceclub of de Rotary
- kosten van vaartuigen voor representatieve doeleinden
- geldboetes die zijn opgelegd door een Nederlandse strafrechter en geldsommen om strafvervolgning te voorkomen
- boetes en verhogingen die zijn opgelegd bij de heffing van belastingen en premies
- boetes opgelegd door de Autoriteit Consument & Markt (ACM)
- buitenlandse boetes

Werkruimte aftrekbaar

Gebruikte u een werkruimte in uw woning? In een zeer beperkt aantal gevallen zijn de (inrichtings)kosten voor de werkruimte aftrekbaar.

Kijk op www.belastingdienst.nl in welke gevallen (inrichtings)kosten voor de werkruimte aftrekbaar zijn.

Deels aftrekbare kosten zijn bijvoorbeeld:

- verhuiskosten
U mag verhuiskosten aftrekken als u verhuisde om zakelijke redenen. U mag alleen de kosten aftrekken die u maakte om de inboedel over te brengen naar een andere woonruimte. Daarnaast mag u een vast bedrag van € 7.750 aftrekken.
- kosten van huisvesting buiten de woonplaats gedurende maximaal twee jaar
- kosten van privévervoermiddelen
U mag een vast bedrag van € 0,19 per zakelijk gereden kilometer aftrekken. Het maakt daarbij niet uit welk vervoermiddel u gebruikte.
- een gebruiksvergoeding voor privébezittingen (geen vervoermiddelen), die u zakelijk gebruikte
Die vergoeding is beperkt. U mag maximaal het bedrag van het voordeel uit sparen en beleggen aftrekken dat voor deze bezittingen geldt. U hoeft daarbij geen rekening te houden met het heffingsvrij vermogen. Bijvoorbeeld: u hebt voor uw onderneming een afzonderlijke garage (geen onderdeel van de eigen woning) gebruikt. De garage heeft in box 3 een waarde van € 30.000. U gebruikte de garage drie maanden. De aftrek is dan 4% van € 30.000 = € 1.200 x 3/12 = € 300.
- een gebruiksvergoeding voor privé gehuurde zaken (geen vervoermiddelen), die u zakelijk gebruikte
U mag hiervoor maximaal een even groot deel van de huurprijs en eventuele andere huurderslasten aftrekken.

Kosten met een drempel

Voor sommige kosten geldt een drempel van € 4.500. U mag alleen het bedrag boven de drempel aftrekken. Deze drempel geldt voor de volgende kosten:

- kosten voor voeding, drank en genotmiddelen

- kosten voor representatie zoals recepties, feestelijke bijeenkomsten en vermaak
- kosten voor onder meer congressen, seminars, symposia, excursies en studiereizen

De drempel van € 4.500 geldt ook voor de reis- en verblijfskosten in verband met de congressen en dergelijke. Voor die reis- en verblijfskosten is bovendien maximaal € 1.500 aftrekbaar. Was het voor uw werk noodzakelijk om een congres bij te wonen, dan geldt dit maximum niet.

U kunt er bij de aangifte ook voor kiezen om het totaal van deze kosten voor 73,5% af te trekken. U hoeft deze kosten dan niet te verminderen met € 4.500.

Meer informatie over de aftrek van gemengde kosten vindt u op www.belastingdienst.nl.

12 Winst uit onderneming: winst uit zeescheepvaart volgens de tonnageregeling

Bij vraag 12a

U kunt vragen om gebruik te maken van de tonnageregeling. Dit is een systeem waarbij de winst gedurende een periode van tien jaar, of een veelvoud daarvan, forfaitair wordt vastgesteld. De aanvraag moet zijn gedaan in het eerste jaar waarin u winst uit zeescheepvaart had.

Meer informatie over de winst uit zeescheepvaart en de tonnageregeling vindt u op www.belastingdienst.nl.

13 Winst uit onderneming: investeringsregelingen

Bij vraag 13a

Er bestaan drie soorten investeringsaftrek:

- kleinschaligheidsinvesteringsaftrek
- energie-investeringsaftrek
- milieu-investeringsaftrek

Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek

U kunt voor kleinschaligheidsinvesteringsaftrek in aanmerking komen als u in 2016 hebt geïnvesteerd in bedrijfsmiddelen. Het bedrag dat u van de winst mag aftrekken, is een percentage van het totaalbedrag dat u per onderneming investeerde.

Maakte uw onderneming deel uit van een samenwerkingsverband, zoals een vennootschap onder firma of een maatschap? Dan berekent u de aftrek anders. U neemt dan een percentage van de totale investering van het samenwerkingsverband.

Gebruik de *Tabel kleinschaligheidsinvesteringsaftrek 2016* om te bepalen welk bedrag u moet nemen.

Let op!

Had uw onderneming een gebroken boekjaar? Dan moet u op de investeringen uit 2015 de tabel toepassen die hoort bij de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek van 2015. Hoe dat precies werkt, leest u op www.belastingdienst.nl.

Tabel kleinschaligheidsinvesteringsaftrek 2016

Investering	Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek
niet meer dan € 2.300	0%
€ 2.301 tot en met € 56.024	28% van het investeringsbedrag
€ 56.025 tot en met € 103.748	€ 15.687
€ 103.749 tot en met € 311.242	€ 15.687 verminderd met 7,56% van het deel van het investeringsbedrag boven € 103.748
€ 311.243 en meer	0%

Tabel kleinschaligheidsinvesteringsaftrek 2015

Investering	Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek
niet meer dan € 2.300	0%
€ 2.301 tot en met € 55.745	28% van het investeringsbedrag
€ 55.746 tot en met € 103.231	€ 15.609
€ 103.232 tot en met € 309.693	€ 15.609 verminderd met 7,56% van het deel van het investeringsbedrag boven € 103.231
€ 309.694 en meer	0%

Energie-investeringsaftrek

U kunt kiezen voor de energie-investeringsaftrek als u in 2016 meer dan € 2.500 hebt geïnvesteerd in nieuwe bedrijfsmiddelen die het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Economische Zaken hebben erkend als energie-investeringen. De energie-investeringsaftrek is 58% van maximaal € 120.000.000.

Het minimale investeringsbedrag is € 2.500 per bedrijfsmiddel. Kiest u voor de energie-investeringsaftrek? Dan kunt u geen milieu-investeringsaftrek krijgen voor diezelfde bedrijfsmiddelen.

Let op!

Voor de energie-investeringsaftrek geldt een meldingsprocedure. U moet een digitale melding doen via het e-loket van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Kijk voor meer informatie op www.rvo.nl.

Meer informatie over de energie-investeringsaftrek en de procedure vindt u in de brochure *Energielijst*. U kunt deze brochure downloaden van www.rvo.nl.

Milieu-investeringsaftrek

U kunt kiezen voor de milieu-investeringsaftrek als u in 2016 meer dan € 2.500 hebt geïnvesteerd in nieuwe bedrijfsmiddelen die het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en het Ministerie van Financiën hebben erkend als milieu-investeringen. Er zijn drie categorieën, waarvoor verschillende percentages gelden. Kiest u voor energie-investeringsaftrek? Dan kunt u geen milieu-investeringsaftrek krijgen voor diezelfde bedrijfsmiddelen.

Let op!

Wilt u gebruikmaken van de milieu-investeringsregeling? Dan moet u uw investeringen melden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl).

Meer informatie over de milieu-investeringsaftrek en over de procedure vindt u in de brochure *Milieulijst*. Deze kunt u downloaden van www.rvo.nl.

Bij vraag 13b

De Research- and Development Aftrek (RDA) is een extra aftrekpost voor kosten en investeringen die betrekking hebben op de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten.

De RDA is op 1 januari 2016 vervallen. De kosten en uitgaven voor spur- en ontwikkelingswerk (S&O) die onder de RDA vielen, vallen sinds 1 januari 2016 onder de S&O-afdrachtvermindering van de loonheffingen.

Bij vraag 13c

Hebt u in 2016 bedrijfsmiddelen vervreemd (bijvoorbeeld verkocht of geschonken) waarvoor u in vorige jaren investeringsaftrek hebt toegepast? Dan kan het zijn dat u een deel van die aftrek moet terugbetalen. Dit gebeurt via de desinvesteringsbijtelling.

U bent verplicht een deel van de aftrek terug te betalen als u aan de volgende twee voorwaarden voldoet:

- U hebt de bedrijfsmiddelen verkocht of geschonken binnen vijf jaar na het begin van het kalenderjaar waarin u de investering deed.
- De waarde van die bedrijfsmiddelen was gezamenlijk hoger dan € 2.300.

Het bedrag van de desinvesteringsbijtelling is afhankelijk van het bedrag waarvoor u het bedrijfsmiddel vervreemde. Maar de bijtelling is nooit hoger dan het bedrag van de eerder gekregen aftrek. Neem voor het percentage dat u moet bijtellen hetzelfde percentage dat u bij de eerdere investeringsaftrek hebt toegepast.

Meer informatie over de desinvesteringsbijtelling vindt u op www.belastingdienst.nl.

14 Winst uit onderneming: wijzigingen in toelaatbare reserves

De fiscale reserves maken deel uit van het fiscale vermogen. Om de belastbare winst te kunnen bepalen, wordt aandacht besteed aan de toevoegingen en afnames (onttrekkingen). Want deze zijn nog niet verwerkt in het saldo van de fiscale winstberekening.

15 Winst uit onderneming: saldo fiscale winstberekening

Bij deze vraag berekent u uw belastbare winst uit onderneming.

Ondernemingsvermogen bij een samenwerkingsverband

Maakte u in 2016 deel uit van een samenwerkingsverband, bijvoorbeeld een vennootschap onder firma (vof), maatschap of ander verband? En hebt u voor de inkomsten uit dit samenwerkingsverband alleen een winst-en-verliesrekening en balans opgemaakt op het niveau van het samenwerkingsverband? Vul dan bij vraag 15a (het einde van het boekjaar) en vraag 15d (het begin van het boekjaar) uw eigen aandeel in het ondernemingsvermogen in.

Maakte u deel uit van een samenwerkingsverband, bijvoorbeeld een vof, maatschap of ander verband? En hebt u voor de inkomsten uit dit samenwerkingsverband alleen een winst-en-verliesrekening en balans opgemaakt op het niveau van het samenwerkingsverband? En hebt u daarnaast nog buitenvennootschappelijk vermogen of een eigen onderneming? Vermeld dan bij vraag 15a (het einde van het boekjaar) en bij vraag 15d (het begin van het boekjaar):

- uw eigen aandeel in het ondernemingsvermogen
- uw buitenvennootschappelijk ondernemingsvermogen
- het ondernemingsvermogen van uw eigen onderneming

16 Winst uit onderneming: medegerechtigde in een onderneming

U geeft uw opbrengst ook aan als winst uit onderneming in de volgende situaties:

- U was medegerechtigde in een onderneming.
- U verstrekte een lening aan een onderneming en de lening is achtergesteld bij andere schuldeisers. Of de vergoeding voor die lening is sterk afhankelijk van de winst uit die onderneming.

Let op!

U hebt in deze situaties géén recht op ondernemersfaciliteiten, zoals ondernemersaftrek.

Medegerechtigde

U was medegerechtigde in een onderneming als u bijvoorbeeld commanditair vennoot was in een commanditaire vennootschap.

Geldverstrekker

Leende u geld aan een ondernemer en functioneerde deze lening in feite als eigen vermogen van de onderneming? Of was de vergoeding voor de lening sterk afhankelijk van de winst van de onderneming? Dan geeft u de opbrengst aan als winst uit onderneming.

Meer informatie over medegerechtigdheid vindt u op www.belastingdienst.nl.

18 Winst uit onderneming: ondernemersaftrek

U kunt ondernemersaftrek krijgen als u in 2016 ondernemer was en winst uit onderneming had.

De ondernemersaftrek is een aftrekpost op uw winst en bestaat uit:

- zelfstandigenaftrek
- aftrek voor spur- en ontwikkelingswerk
- meewerkaftrek
- startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid
- stakingsaftrek

Was u medegerechtigde? Dan krijgt u geen ondernemersaftrek.

Urencriterium

Voor bepaalde soorten ondernemersaftrek geldt onder meer het (verlaagd)urencriterium. Verder heeft elke ondernemersaftrek aanvullende voorwaarden. Deze zijn vermeld bij de betreffende ondernemersaftrek.

Voldeed u aan het urencriterium? Dan kunt u de zelfstandigenaftrek krijgen, de aftrek voor speur en ontwikkelingswerk en de meewerkaftrek. Voldeed u aan het verlaagd-urencriterium? Dan kunt u de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid krijgen.

Voorwaarden urencriterium

U voldeed aan het urencriterium als u aan de volgende 2 voorwaarden voldeed:

- U besteedde als ondernemer in 2016 minimaal 1.225 uur aan het feitelijk drijven van uw onderneming(en). Onderbrak u uw werk als ondernemer door uw zwangerschap? Dan tellen de niet-gewerkte uren over totaal zestien weken toch mee als gewerkte uren.
- U besteedde meer dan 50% van de tijd die u werkte aan uw onderneming(en). Was u in één van de jaren 2011 tot en met 2015 geen ondernemer? Dan hoeft u niet te voldoen aan deze voorwaarde van 50%.

Uren die niet meetellen

Maakte u als ondernemer deel uit van een samenwerkingsverband (maatschap of vennootschap onder firma) met huisgenoten, of met bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of hun huisgenoten (de zogenoemde verbonden personen)? Dan tellen de uren niet mee voor het urencriterium als:

- uw werkzaamheden voor het samenwerkingsverband hoofdzakelijk van ondersteunende aard waren en het ongebruikelijk is dat voor deze werkzaamheden een samenwerkingsverband wordt aangegaan
- het samenwerkingsverband verband houdt met een onderneming waaruit de verbonden personen winst als ondernemer genoten, maar u zelf niet (de zogenoemde ondermaatschap)

Voorwaarden verlaagd-urencriterium

Besteedde u als ondernemer in 2016 minimaal 800 uur aan het feitelijk drijven van uw onderneming(en)? Dan voldoet u aan het verlaagd-urencriterium. Onderbrak u uw werk als ondernemer door uw zwangerschap? Dan tellen de niet-gewerkte uren over totaal zestien weken toch mee als gewerkte uren.

Meer informatie over het (verlaagd)urencriterium vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 18a

U krijgt de zelfstandigenaftrek als u in 2016 aan alle volgende voorwaarden voldeed:

- U was ondernemer voor de inkomstenbelasting.
- U voldeed aan het urencriterium (zie *Voorwaarden urencriterium*).

De zelfstandigenaftrek is in 2016 een vast bedrag van € 7.280 voor ondernemers die aan het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet hebben bereikt. Voor ondernemers die aan het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd hebben bereikt, geldt een bedrag van € 3.640.

De zelfstandigenaftrek die u van de winst mag aftrekken, mag niet hoger zijn dan de winst vóór de ondernemersaftrek. De zelfstandigenaftrek kunt u alleen verrekenen met de winst en niet met ander inkomen in box 1 (zoals loon of een VUT-uitkering).

Let op!

Deze regeling geldt niet als u de startersaftrek krijgt.

U krijgt geen zelfstandigenaftrek over de winst die u behaalde als medegerechtigde.

Bij vraag 18b

Als startende ondernemer krijgt u de startersaftrek (verhoging van de zelfstandigenaftrek) als u voldeed aan de volgende voorwaarden:

- U kon in 2016 de zelfstandigenaftrek krijgen.
- U dreef in de jaren 2011 tot en met 2015 minimaal één jaar niet een eigen onderneming.
- U hebt in de jaren 2011 tot en met 2015 niet meer dan twee keer gebruikgemaakt van de zelfstandigenaftrek.

De startersaftrek is € 2.123 (of € 1.062 als u aan het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd had bereikt).

Bij vraag 18c

De zelfstandigenaftrek bedraagt niet meer dan het bedrag van de winst, behalve als u in aanmerking komt voor de startersaftrek.

Bij vraag 18d

De zelfstandigenaftrek die u van de winst mag aftrekken, mag niet hoger zijn dan de winst vóór ondernemersaftrek. Het deel van de zelfstandigenaftrek dat u niet van de winst over 2015 kon aftrekken, mag u in 2016 van de winst aftrekken. De winst moet dan wel hoger zijn dan de zelfstandigenaftrek over 2016.

Deze regeling geldt niet als u de startersaftrek krijgt.

Bij vraag 18f

U krijgt de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk als u in 2016 aan alle volgende voorwaarden voldeed:

- U was ondernemer.
- U voldeed aan het urencriterium (zie *Voorwaarden urencriterium*).
- U hebt een S&O-verklaring van RVO.nl waarin staat dat uw werkzaamheden onder speur- en ontwikkelingswerk vallen. In deze verklaring staat ook welk bedrag u hiervoor kunt aftrekken.
- U besteedde zelf minimaal 500 uur aan erkend speur- en ontwikkelingswerk.

U krijgt geen aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk over de winst die u behaalde als medegerechtigde.

De aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk is € 12.484.

U kunt de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk nog verhogen met € 6.245, als u voldeed aan alle volgende voorwaarden:

- U was in 2016 ondernemer.
- U hebt in de periode 2011 tot en met 2015 minimaal één jaar geen eigen onderneming gedreven.
- U hebt in de jaren 2011 tot en met 2015 niet meer dan twee keer gebruikgemaakt van de aftrek voor speur- en ontwikkelingswerk.

Meer informatie over speur- en ontwikkelingswerk krijgt u via www.rvo.nl.

Bij vraag 18g

U krijgt de meewerkaf trek als u in 2016 aan alle volgende voorwaarden voldeed:

- U was ondernemer.
- U voldeed aan het urencriterium (zie *Voorwaarden urencriterium*).
- Uw fiscale partner werkte 525 uur of meer zonder vergoeding in uw onderneming, of de vergoeding was minder dan € 5.000.

U krijgt geen meewerkaf trek over de winst die u behaalde als medegerechtigde.

U moet het aantal meegewerkte uren aannemelijk kunnen maken. Het bedrag van de meewerkaf trek is voor uw fiscale partner geen inkomen. Uw fiscale partner hoeft daarover geen belasting te betalen.

Gebruik de *Tabel meewerkaf trek* om het bedrag te bepalen dat u mag aftrekken als meewerkaf trek. Hierbij telt niet mee de behaalde winst:

- bij onteigening
- bij het (gedeeltelijk) staken van de onderneming
- bij het overbrengen van vermogensbestanddelen buiten Nederland

Tabel meewerkaf trek

Aantal meegewerkte uren		Aftrek
van	tot	
525	875	1,25% van de winst
875	1.225	2% van de winst
1.225	1.750	3% van de winst
1.750	-	4% van de winst

Bij vraag 18h

U krijgt de startersaf trek bij arbeidsongeschiktheid als u in 2016 voldeed aan alle volgende voorwaarden:

- U hebt aan het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet bereikt.
- U was ondernemer.
- U was in één van de jaren 2011 tot en met 2015 geen ondernemer.
- U kon een arbeidsongeschiktheidsuitkering krijgen (zie *Arbeidsongeschiktheidsuitkering*).
- U voldeed niet aan het urencriterium (zie *Voorwaarden urencriterium*), maar wel aan het verlaagd-urencriterium (zie *Voorwaarden verlaagd-urencriterium*).
- Er was in 2016 of in één van de jaren 2011 tot en met 2015 geen sprake van een zogenoemde geruisloze terugkeer uit een bv.

U krijgt géén startersaf trek bij arbeidsongeschiktheid over de winst die u behaalde als medegerechtigde.

De startersaf trek bij arbeidsongeschiktheid is:

- € 12.000 als u in 2011 tot en met 2015 geen gebruik maakte van deze aftrek
- € 8.000 als u in één van de jaren 2011 tot en met 2015 gebruikmaakte van deze aftrek
- € 4.000 als u twee van de jaren 2011 tot en met 2015 gebruikmaakte van deze aftrek
- € 0 als u in 2011 tot en met 2015 drie keer gebruikmaakte van deze aftrek

De startersaf trek bij arbeidsongeschiktheid is maximaal de behaalde winst.

Arbeidsongeschiktheidsuitkering

Een arbeidsongeschiktheidsuitkering is een:

- uitkering volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA)
- uitkering volgens de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)
- uitkering volgens de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (Waz)
- uitkering volgens de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong)
- uitkering volgens een wettelijke regeling buiten Nederland die overeenkomt met één van de regelingen bij a, b, c en d
- uitkering bij arbeidsongeschiktheid volgens een aangewezen regeling
- periodieke uitkering of verstrekking van een verzekering bij invaliditeit of een ongeval

Bij vraag 18i

Staatte u uw hele onderneming in 2016, bijvoorbeeld doordat u de onderneming verkocht? Dan moet u belasting betalen over de stakingswinst. U mag dan de stakingsaf trek van de stakingswinst aftrekken. De aftrek is gelijk aan de stakingswinst, maar maximaal € 3.630.

U krijgt géén stakingsaf trek over de winst die u behaalde als medegerechtigde.

Maakte u eerder gebruik van de stakingsaf trek (vóór 2001 'stakingsvrijstelling')? Dan geldt een afwijkende regeling. De stakingsaf trek in 2016 wordt dan beperkt door de eerdere aftrek of vrijstelling.

Meer informatie over de stakingsaf trek vindt u op www.belastingdienst.nl.

19 Belastbare winst uit onderneming

Bij vraag 19a

De mkb-winstvrijstelling is een aftrekpost op uw winst. U krijgt deze vrijstelling als u in 2016 ondernemer was. U hoeft niet te voldoen aan het urencriterium.

Let op!

U krijgt géén mkb-winstvrijstelling over de winst die u hebt behaald als medegerechtigde.

De mkb-winstvrijstelling is 14% van het gezamenlijke bedrag van de behaalde winst uit één of meer ondernemingen. Om de mkb-winstvrijstelling te bepalen, moet u deze winst eerst verminderen met de ondernemersaf trek. Als uw onderneming verlies lijdt, verkleint de mkb-winstvrijstelling het verlies.

Meer informatie over de mkb-winstvrijstelling vindt u op www.belastingdienst.nl.

20 Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan

Periodieke uitkeringen en afkoopsommen daarvan uit Nederland waarop geen loonheffing is ingehouden, moet u hier aangeven.

De kosten die u maakte om de uitkeringen en afkoopsommen daarvan te krijgen of te behouden, mag u aftrekken.

Let op!

Is op deze periodieke uitkering (of afkoopsom daarvan) wel loonheffing ingehouden? Vul deze inkomsten dan in bij vraag 5.

Wat moet u aangeven?

U moet bijvoorbeeld de volgende periodieke uitkeringen aangeven:

- periodieke overheidsbijdragen voor uw eigen woning, bijvoorbeeld een bijdrage voor een premiekoopwoning
 - overige periodieke uitkeringen en verstrekkingen of afkoopsommen daarvan, bijvoorbeeld studietoelagen (niet WSF of WHW: meer hierover leest u bij *Wat hoeft u niet aan te geven?*) en lijfrente-uitkeringen
- Verstrekkingen zijn uitkeringen in een andere vorm dan geld, dus uitkeringen in natura.

Bij vraag 20a

Periodieke overheidsbijdragen uit Nederland voor uw eigen woning zijn de volgende overheidsbijdragen:

- jaarlijkse bijdragen voor premiekoopwoningen
- woninggebonden subsidies van de gemeente

Was u de enige eigenaar?

Was u de enige eigenaar van de woning op de datum van eerste bewoning? Geef dan de volledige bijdrage aan die u van de overheid ontving.

Was u samen met een ander eigenaar?

Was u samen met een ander de eigenaar van de woning op de datum van eerste bewoning? Bijvoorbeeld omdat u in gemeenschap van goederen was getrouwd of de woning samen met een huisgenoot kocht? Dan geldt:

- Als u in 2016 met de mede-eigenaar in de woning woonde, geeft u een evenredig deel van de overheidsbijdrage aan.
Was u bijvoorbeeld voor de helft eigenaar? Dan geeft u de helft van de overheidsbijdrage aan. Dit geldt ook als de bijdrage alleen op uw naam werd uitbetaald.
- Als de mede-eigenaar in 2016 niet (meer) in het pand woonde, geeft u de volledige bijdrage aan.

Bij vraag 20b

Hier vult u de periodieke uitkeringen uit Nederland in waarop geen loonheffing is ingehouden. Bijvoorbeeld uitkeringen uit een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering die u kreeg in verband met invaliditeit, ziekte of een ongeval.

De volgende periodieke uitkeringen en verstrekkingen moet u aangeven:

- periodieke studietoelagen (niet WSF of WHW: meer hierover leest u bij *Wat hoeft u niet aan te geven?*)
- lijfrente-uitkeringen waarop geen loonheffing is ingehouden
- uitkeringen van lijfrenteverzekeringen die u afsloot bij een verzekeringsmaatschappij buiten Nederland

- vergoedingen voor bedrijfsbeëindiging die u kreeg van de Stichting Ontwikkelings- en Saneringsfonds voor de Landbouw
- periodieke uitkeringen door het staken van uw onderneming
- periodieke uitkeringen in plaats van (arbeids)inkomsten die u bent misgelopen of zou mislopen
- periodieke uitkeringen door het staken of nalaten van werkzaamheden of diensten
- periodieke uitkeringen uit een stamrecht dat u hebt gebruikt voor afname van uw oudedagsreserve
- periodieke uitkeringen die u onverplicht hebt gekregen van een rechtspersoon (bijvoorbeeld een periodieke studietoelage van een familiestichting)
- periodieke uitkeringen als schadeloosstelling voor het mislopen van inkomsten of als bijdrage in kosten van levensonderhoud
- afkoopsommen van de genoemde periodieke uitkeringen en lijfrenten

Voor lijfrenten en afkoopsommen daarvan geldt dat binnen bepaalde grenzen rekening kan worden gehouden met door u niet-afgetrokken premies. Meer informatie hierover vindt u bij vraag 5a.

Let op!

Hebt u een lijfrente afgesloten na 15 oktober 1990? En hebt u hiervoor na 1991 nog premies betaald? Als u die lijfrente in 2016 hebt afgekocht, geeft u de afkoopsom van deze lijfrente aan bij vraag 23.

Wat vult u bij een andere vraag in?

De volgende periodieke uitkeringen vult u niet in bij deze vraag:

- ziektewetuitkeringen
Deze uitkeringen geeft u aan bij vraag 4a.
- WAO- en WIA-uitkeringen
Deze uitkeringen geeft u aan bij vraag 5a.
- uitkeringen Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (Waz)
Deze uitkeringen geeft u aan bij vraag 5a.
- periodieke uitkeringen waarop loonheffing is ingehouden
Deze uitkeringen geeft u aan bij vraag 5a.

Wat hoeft u niet aan te geven?

De volgende (periodieke) uitkeringen hoeft u bijvoorbeeld niet aan te geven:

- huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget
- uitkeringen van de gemeente voor kinderopvang als u alleenstaande ouder was
- studiefinanciering op basis van de Wet studiefinanciering (WSF) of de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW)
Let op! Voorzieningen voor aanvullende ondersteuning moet u wel aangeven.
- toelagen op basis van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS)
- studieleningen
- eenmalige studie-uitkeringen
- uitkeringen en verstrekkingen door het UWV die zijn gericht op het verbeteren of behouden van uw positie op de arbeidsmarkt
Zie Uitkeringen en verstrekkingen door het UWV bij vraag 4.
- kinderbijslag
- zwangerschapsuitkeringen van een verzekeringsmaatschappij
Let op! Zwangerschapsuitkeringen die u hebt ontvangen van een publiekrechtelijke instelling zoals het UWV, moet u wel aangeven.
Deze uitkeringen vult u in bij vraag 4a.
- vrijgestelde publiekrechtelijke uitkeringen
Deze uitkeringen en verstrekkingen hoeft u niet aan te geven.

- termijnen van nettolijfrenten

Het gaat bij nettolijfrenten niet om lijfrenten waarvoor aftrek van betaalde bedragen in box 1 mogelijk is. Nettolijfrenten zijn producten die u vrijgesteld in box 3 kunt opbouwen als u een inkomen hebt boven ongeveer € 100.000.

Bij vraag 20d

De kosten die u maakte om belaste periodieke uitkeringen en verstrekkingen te krijgen of te behouden, mag u aftrekken.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- advocaatkosten
- telefoonkosten
- portokosten
- reiskosten
- incassokosten

Niet-afrekbare kosten

De volgende kosten mag u niet aftrekken:

- premies die u betaalde voor de uitkering
Deze zijn misschien aftrekbaar als uitgaven voor inkomensvoorzieningen bij vraag 31.
- studiekosten
Deze mag u misschien aftrekken als studiekosten en andere scholingsuitgaven bij vraag 38.

Meer informatie over periodieke uitkeringen (in geld of in natura) vindt u op www.belastingdienst.nl.

21 Overige inkomsten

Met overige inkomsten uit Nederland bedoelen we:

- rente, pacht of huur uit een periode vóór 1 januari 2001 die u of uw minderjarige kinderen pas in 2016 ontvingen
- terugontvangen eigenwoningrente

Bij vraag 21a

Rente, pacht of huur

Hebben u of uw minderjarige kinderen in 2016 rente, pacht of huur gekregen over een periode vóór 1 januari 2001? Geef deze inkomsten aan in uw aangifte over 2016. Kosten die u hebt gemaakt voor deze inkomsten, mag u niet aftrekken.

Let op!

Vul alleen het deel van de inkomsten in uit de periode vóór 1 januari 2001.

Voorbeeld

U kreeg op 1 februari 2016 € 19.200 rente over de periode 1 februari 2000 tot 1 februari 2016. Van de 192 maanden vallen 11 maanden vóór 2001. Geef het volgende aan: $11/192 \times € 19.200 = € 1.100$.

Terugontvangen eigenwoningrente

Heeft uw bank of andere geldverstrekker u in 2016 rente terugbetaald die u eerder als (hypotheek)rente eigenwoningsschuld hebt afgetrokken? En hebt u meer rente terugontvangen dan het bedrag van uw aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten van de leningen die u hebt afgesloten voor de koop, het onderhoud of de verbouwing van de eigen woning? Of hebt u in 2016 geen eigen

woning meer? Welk bedrag u bij vraag 21a moet aangeven leest u in de toelichting op bladzijde 55, bij *Terugontvangen rente hoger dan aftrekbare rente of Terugontvangen rente, maar geen eigen woning meer*.

22 Negatieve persoonsgebonden aftrek

Kreeg u of uw fiscale partner in 2016 een bedrag terug of een vergoeding voor bedragen die u vóór 2016 hebt afgetrokken? Dan moet u deze aftrek in uw aangifte over 2016 herstellen.

Het gaat om teruggekregen bedragen en vergoedingen voor:

- partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen
- onderhoudskosten van een (rijks)monumentenpand of een subsidie op termijn die verrekend wordt met een lening van het Nationaal Restauratiefonds
- een kwijtgescholden lening aan een startende ondernemer die wij hebben aangewezen als een Agaathlening of als durfkapitaal
- ziektekosten en andere buitengewone uitgaven die u van 2001 tot en met 2008 hebt afgetrokken
- specifieke zorgkosten die u in 2009 tot en met 2015 hebt afgetrokken
- studiekosten en andere scholingsuitgaven die u sinds 2001 hebt afgetrokken
- een gift die onder een ontbindende voorwaarde is gedaan en ontbonden of herroepen is. U hebt de gift in een eerdere aangifte afgetrokken.

Bij vraag 22a

Is het teruggekregen bedrag hoger dan het bedrag dat u eerder hebt afgetrokken? Dan hoeft u nu alleen het eerder afgetrokken bedrag aan te geven.

Fiscale partner

Heeft uw fiscale partner het bedrag vóór 2016 afgetrokken? Dan moet uw fiscale partner het teruggekregen bedrag of de vergoeding aangeven.

Was u in 2016 geen fiscale partners meer? Dan geeft de persoon die de vergoeding heeft gekregen dit aan.

23 Afkoop lijfrenten die niet onder de loonheffing vielen en andere negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen

Voldeed uw lijfrenteverzekering, lijfrentespaarrekening, lijfrente-beleggingsrecht of een bepaalde verplichte beroepspensioenregeling niet meer aan de fiscale voorwaarden? Dan moet u een bedrag aangeven. Dit geldt bijvoorbeeld bij schenking, verkoop of verpanding van een lijfrenteverzekering. Zie *Uw lijfrente voldoet niet meer aan de voorwaarden* voor andere situaties waarin u ook niet meer aan de fiscale voorwaarden voldoet.

Let op!

U moet negatieve uitgaven aangeven voor lijfrenten die u hebt afgesloten na 15 oktober 1990 en waarvoor u na 1991 nog premies hebt betaald.

Bij vraag 23a

U vult bij deze vraag alleen de afkoopsommen in waarop geen loonheffing is ingehouden. Afkoopsommen waarop wel loonheffing is ingehouden vult u in bij vraag 5.

Lijfrente niet tijdig omzetten of lijfrente-uitkering niet tijdig laten ingaan

Heeft de lijfrente de lijfrente-ingangsdatum bereikt? Dan moest u de lijfrente tijdig omzetten of moesten de lijfrente-uitkeringen tijdig ingaan. Hiervoor geldt een bepaalde termijn. Is de lijfrente niet tijdig omgezet of zijn de lijfrente-uitkeringen niet tijdig ingegaan? Dan moet de waarde van de lijfrente in de aangifte aangegeven worden.

Meer informatie over lijfrente niet tijdig omzetten of lijfrente-uitkering niet tijdig laten ingaan vindt u op www.belastingdienst.nl.

Lijfrente-uitkeringen niet tijdig laten ingaan na overlijden

Als er na het overlijden een uitkering van een nabestaandenlijfrente moet ingaan, moest u de lijfrente-uitkeringen tijdig laten ingaan. Hiervoor geldt een bepaalde termijn. Is de nabestaandenlijfrente niet tijdig ingegaan? Dan moet (uw deel) van de waarde van de lijfrente in de aangifte aangegeven worden.

Meer informatie over lijfrente-uitkeringen niet tijdig laten ingaan na overlijden vindt u op www.belastingdienst.nl.

Uw lijfrente voldoet niet meer aan de voorwaarden

In de volgende voorbeelden wordt niet meer voldaan aan de voorwaarden:

- U hebt de lijfrente aan iemand geschonken, verkocht, verpand of beleend.
Dit geldt ook voor de lijfrentespaarrekening of het lijfrente-beleggingsrecht. Beleend wil zeggen dat u een lening opnam met de rekening als onderpand.
- U hebt de voorwaarden van de lijfrente of beroepspensioenregeling zo laten veranderen dat deze niet meer aan de wettelijke voorwaarden voldeden.
Dit geldt ook voor de lijfrentespaarrekening of het lijfrente-beleggingsrecht.
- U bent niet meer de rekeninghouder van de lijfrentespaarrekening of de eigenaar van het lijfrentebeleggingsrecht.
- U hebt de lijfrentespaarrekening of het lijfrentebeleggingsrecht gedeblokkeerd.

Welk bedrag moet u aangeven?

U hebt een lijfrente of beroepspensioenregeling

U vult de waarde in van de lijfrente- of beroepspensioenregeling op het moment waarop deze niet meer aan de fiscale voorwaarden voldeed. Voor lijfrente- of beroepspensioenregelingen waarvan de uitkeringen nog niet zijn ingegaan, vult u minimaal het totaalbedrag van alle premies in die u voor de lijfrente hebt betaald. Maar dit minimale totaalbedrag geldt niet als u de lijfrente niet tijdig hebt laten ingaan. In dat geval vult u de waarde van de lijfrente in.

U hebt een lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht

U vult het tegoed in van de rekening of de waarde van het recht op het moment waarop deze niet meer aan de fiscale voorwaarden voldeed.

Voor een lijfrentespaarrekening of een lijfrentebeleggingsrecht waarvan de uitkeringen nog niet zijn ingegaan, vult u minimaal het totaalbedrag van de stortingen in die u eerder hebt gedaan. Maar dit minimale totaalbedrag geldt niet als u de lijfrente niet tijdig hebt laten ingaan. In dat geval vult u de waarde van de lijfrente in.

Welke bedragen mag u in mindering brengen?

Bij afkoopsommen en bij het niet tijdig omzetten of laten ingaan van de lijfrente, mag u alle bedragen die zijn betaald tot en met 2009 voor de lijfrente of de beroepspensioenregeling en die u niet hebt afgetrokken in mindering brengen op het bedrag dat u moet aangeven.

Van bedragen die u hebt betaald met ingang van 2010 mag u maximaal € 2.269 per jaar aan niet-afgetrokken premies in mindering brengen. Dit bedrag geldt voor alle lijfrente- of bancaire lijfrenten samen. Als de lijfrente- of bancaire lijfrente is afgesloten vóór 14 september 1999, geldt het maximale bedrag van € 2.269 per lijfrente- of bancaire lijfrente. De premie voor die lijfrente- of bancaire lijfrente mag na 13 september 1999 niet zijn verhoogd, tenzij dat is gebeurd op grond van een optieclausule.

Let op!

Alleen in de volgende twee situaties mag u rekening houden met niet-afgetrokken premies en dergelijke:

- bij afkoopsommen
- bij het niet tijdig omzetten of laten ingaan van de lijfrente

Voor overige gevallen waarin de lijfrente niet meer voldoet aan de voorwaarden, mag u bij het aan te geven bedrag geen rekening houden met niet-afgetrokken premies en dergelijke.

Als wij daarom vragen moet u zelf aannemelijk maken dat u de betaalde premies niet of gedeeltelijk niet hebt afgetrokken. Wij kunnen u daarbij helpen voor de jaren vanaf 2001, omdat wij uw aangiftegegevens over die jaren hebben. Voor de betaalde premies die u in de aangiften 2000 en eerder niet of gedeeltelijk niet hebt afgetrokken, moet u op ons verzoek kunnen aantonen dat u die niet of gedeeltelijk niet hebt afgetrokken. Dat kan bijvoorbeeld aan de hand van een kopie van uw aangifte en uw aanslag over het betreffende jaar.

Voorbeeld

U hebt in de jaren 2006 tot en met 2015 jaarlijks € 1.200 premies betaald voor een lijfrente- of bancaire lijfrente (totaal € 12.000). U hebt van deze premies jaarlijks niet afgetrokken € 500 (totaal € 5.000). In 2015 is de lijfrente- of bancaire lijfrente-ingangsdatum bereikt. U hebt de lijfrente- of bancaire lijfrente-uitkeringen niet uiterlijk op 31 december 2016 laten ingaan en u hebt geen verlenging van de termijn gekregen. De waarde van uw lijfrente is € 11.000. U kunt op ons verzoek aannemelijk maken dat u van de betaalde premies € 5.000 niet hebt afgetrokken. In de aangifte 2016 vult u een bedrag in van € 6.000 (€ 11.000 - € 5.000).

Bij vraag 23b

Vul het totaal in van de premies die u in 2016 terugkreeg en eerder hebt afgetrokken voor:

- een lijfrenteverzekering
Er is alleen sprake van teruggekregen premies als u de lijfrente binnen 30 dagen na het sluiten van de overeenkomst ongedaan maakt. Na het verstrijken van die termijn is er sprake van afkoop van een lijfrente. Wat dat in die situatie voor u betekent, leest u bij *De lijfrente voldoet niet meer aan de voorwaarden*.
- een particuliere verzekering voor periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of ongeval

Over teruggekregen premies hoeft geen revisierente te worden betaald. Zie ook hierna.

Revisierente

Over negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen betaalt u niet alleen inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen, maar misschien ook revisierente. Deze rente betaalt u omdat u (achteraf gezien) te weinig belasting hebt betaald. Met revisierente wordt dat gecompenseerd. Vul hiervoor vraag 54 *Revisierente* in. In de toelichting bij die vraag leest u wanneer en hoeveel revisierente u moet betalen. Het bedrag van de revisierente wordt afzonderlijk op uw aanslag vermeld.

Meer informatie over negatieve uitgaven voor inkomensvoorzieningen vindt u op www.belastingdienst.nl.

24 Aanmerkelijk belang in een in Nederland gevestigde vennootschap

Had u, eventueel samen met uw fiscale partner, in 2016 een aanmerkelijk belang in een in Nederland gevestigde vennootschap of coöperatie? Dan moet u misschien belasting betalen over het financiële voordeel dat u daarvan hebt.

U kunt twee soorten voordelen hebben:

- reguliere voordelen, zoals dividend
- vervreemdingsvoordelen, zoals verkoopwinst op aandelen

Wat is een aanmerkelijk belang?

U had een aanmerkelijk belang als u, eventueel samen met uw fiscale partner, in 2016 direct of indirect minimaal 5% had van:

- de aandelen (ook per soort) in een in Nederland gevestigde vennootschap
- de winstbewijzen van een in Nederland gevestigde vennootschap
- het recht van vruchtgebruik op de aandelen (ook per soort) in een in Nederland gevestigde vennootschap
- het recht van vruchtgebruik van de winstbewijzen van een in Nederland gevestigde vennootschap
- het stemrecht in een coöperatie of vereniging op coöperatieve grondslag

U had ook een aanmerkelijk belang als u, eventueel samen met uw fiscale partner, in 2016 opties had om minimaal 5% van de aandelen (ook per soort) in een in Nederland gevestigde vennootschap te verwerven.

Een bewijs van deelgerechtigdheid in een zogenoemd 'open fonds voor gemene rekening' geldt ook als aandeel in een vennootschap. Het gaat dan om fondsen die ervoor zorgen dat deelgerechtigden voordelen krijgen door het aanwenden van geld, bijvoorbeeld door voor gezamenlijke rekeningen te beleggen. Deze beleggingsfondsen hebben verhandelbare bewijzen van deelgerechtigdheid.

Meer informatie over aanmerkelijk belang vindt u op www.belastingdienst.nl. Daar worden onder andere de volgende onderwerpen behandeld:

- als u familieleden had met een aanmerkelijk belang in dezelfde vennootschap of coöperatie
- als u niet langer aan de 5%-eis voldeed
- als u onder de 30%-bewijsregel viel

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Bereken dan het voordeel uit aanmerkelijk belang en de aftrekbare kosten van u samen. Het verschil tussen de gezamenlijke totale voordelen en de gezamenlijke totale kosten is uw inkomen uit aanmerkelijk belang. U kunt het inkomen uit aanmerkelijk belang verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Geen fiscale partner

Had u in 2016 geen fiscale partner? Geef dan uw eigen voordelen en aftrekbare kosten aan.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Geef dan alleen uw eigen voordeel en aftrekbare kosten aan. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Bij vraag 24a

Vermeld of het gaat om aandelen, opties, winstbewijzen, lidmaatschapsrechten of andere gerechtigdheden zoals een recht van vruchtgebruik. Als u aandelen had, geef dan ook het soort aandelen aan.

Opties

Het moet hierbij gaan om opties om minimaal 5% van de aandelen te verwerven. Vermeld het aantal aandelen waarop de opties betrekking hebben.

Bij vraag 24b

Reguliere voordelen uit aanmerkelijk belang zijn bijvoorbeeld:

- dividenden en andere winstuitkeringen

U geeft ook de reguliere voordelen aan van:

- degene die heel 2016 uw fiscale partner was
- uw minderjarige kinderen
- de minderjarige kinderen van uw fiscale partner

Werd het kind in 2016 meerderjarig? Dan geeft u de voordelen van het kind aan tot het meerderjarig werd.

Het gaat om de bruto-inkomsten. Dit zijn de inkomsten zonder aftrek van kosten of eventueel ingehouden (dividend)belasting.

Geen regulier voordeel

Had u rente uit schuldvorderingen op een vennootschap waarin u een aanmerkelijk belang had? Dan is dit geen regulier voordeel. Deze rente geeft u aan als opbrengsten uit het beschikbaar stellen van bezittingen bij vraag 8.

Bij vraag 24c

Kosten die u hebt gemaakt voor reguliere voordelen, mag u aftrekken. Dit kunnen de volgende kosten zijn:

- rente en kosten voor leningen om aandelen, opties of winstbewijzen van het aanmerkelijk belang te kopen
- kosten van de bank voor het beheer van aandelen

Wat mag u niet aftrekken?

- vooruitbetaalde rente en kosten voor de periode na 31 december 2017 als het tijdvak van de schuld eindigt na 30 juni 2016
Deze rente mag u aftrekken in het jaar waarop de rente betrekking heeft.
- rente en kosten van overbedelingsschulden bij verdeling van een erfenis volgens ouderlijke boedelverdeling of bij een wettelijke verdeling
Overbedelingsschuld ontstaat als u meer hebt gekregen uit een erfenis dan waar u recht op had.
- ingehouden dividendbelasting
Nederlandse dividendbelasting geeft u aan bij vraag 52a.

Bij vraag 24e

Vervreemdingsvoordelen

Verkocht u in 2016 aandelen, opties, winstbewijzen of lidmaatschapsrechten die tot een aanmerkelijk belang behoorden? Dan hebt u vervreemdingsvoordelen. Het voordeel is de overdrachtsprijs min de verkrijgingsprijs.

Niet alleen bij verkoop en dergelijke is sprake van vervreemdingsvoordelen. Dat is ook het geval als u aandelen hebt geschonken. Daarnaast hebben wij bepaalde situaties aangemerkt als vervreemding. Zie *Fictieve vervreemding*.

U geeft ook de vervreemdingsvoordelen aan van:

- degene die heel 2016 uw fiscale partner was
- uw minderjarige kinderen
- de minderjarige kinderen van uw fiscale partner

Werd het kind in 2016 meerderjarig? Dan geeft u de voordelen van het kind aan tot het meerderjarig werd.

Overdrachtsprijs

De overdrachtsprijs is het bedrag van verkoop dat u kreeg. Het gaat om het nettobedrag, dus de overdrachtsprijs min eventuele verkoopkosten.

Overdracht tegen een onzakelijke prijs

Bij fictieve vervreemding, schenking, ruil of verkoop tegen een onzakelijke prijs geldt meestal de waarde in het economisch verkeer als overdrachtsprijs.

Fictieve vervreemding

In bepaalde situaties behandelen we uw aandelen, opties, winstbewijzen of lidmaatschapsrechten alsof u ze hebt verkocht. Dit noemen we fictieve vervreemding.

In de volgende situaties is er sprake van fictieve vervreemding:

- U hebt uw aandelen overgedaan aan een ander door erfrecht of huwelijksvermogensrecht.
- U bent geëmigreerd.
- U hebt uw aandelen ondergebracht bij uw onderneming.
- U had door verkoop, of doordat de aandelen van uw partner niet meer meetellen, minder dan 5% van de aandelen.

- U hebt een liquidatie-uitkering ontvangen.
- U hebt een koopoptie verleend op uw aandelen, winstbewijzen of lidmaatschapsrechten.
Een aanmerkelijk belang, aandeel of winstbewijs dat tot een afgezonderd particulier vermogen (APV) hoort, wordt niet (langer) aan u toegerekend, als voor het APV een heffing van 10% of meer geldt (reële heffing).

Let op!

Als de fictieve vervreemding vooral plaatsvond om fiscale redenen, mag u het vervreemdingsverlies pas verrekenen:

- als het APV de aandelen of winstbewijzen heeft vervreemd aan een derde, of
- bij overlijden van de voormalig aanmerkelijkbelanghouder
U mag dit verlies tot uiterlijk tien jaar na de vervreemding verrekenen.

In een aantal gevallen mag u de winst over de vervreemding (het vervreemdingsvoordeel) doorschuiven naar een later tijdstip.

Let op!

U moet hiervoor wel een verzoek indienen bij uw belastingkantoor.

Meer informatie over fictieve vervreemding en het doorschuiven van vervreemdingswinst vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 24f

De verkrijgingsprijs is het bedrag van aankoop of de waarde in het economisch verkeer toen u uw aandelen, opties, winstbewijzen of lidmaatschapsrechten verkreeg. Notariskosten mag u bij de verkrijgingsprijs tellen.

Bijzondere situaties voor de verkrijgingsprijs zijn:

- erven
- schenken
- aanmerkelijk belang ontstaan in 2016
- verkrijging voor een onzakelijke prijs

Meer informatie over bijzondere situaties voor de verkrijgingsprijs vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 24h

Was uw inkomen uit aanmerkelijk belang negatief, dan is er sprake van een te verrekenen verlies uit aanmerkelijk belang. Wij verrekenen dit verlies met positief inkomen uit aanmerkelijk belang van het jaar ervoor en eventueel met positief inkomen uit aanmerkelijk belang in de komende jaren.

Let op!

Als u heel 2016 een fiscale partner had, kunt u alleen het verlies verrekenen dat u in uw aangifte aan uzelf toerekent.

Meer informatie over verrekening van verlies uit aanmerkelijk belang vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 24j

Hebt u een aanmerkelijk belang en emigreert u? Dan heeft dit gevolgen voor de belasting. Wij zien een emigratie van een aanmerkelijkbelanghouder als een fictieve vervreemding van het aanmerkelijk belang. Over de voordelen uit deze fictieve vervreemding moet u belasting betalen.

Meer informatie over fictieve vervreemding van aanmerkelijk belang vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 24k

Is verzocht om doorschuiving van de verkrijgingsprijs bij overlijden of schenken of gaat u dat doen? Kruis dan het hokje bij vraag 24k aan.

Let op!

Is er nog geen verzoek gedaan? Dan moet u het verzoek indienen bij uw belastingkantoor.

Bij vraag 24l

Hebt u bij vraag 24k aangegeven dat is verzocht om doorschuiving van de verkrijgingsprijs? En is sprake van beleggingsvermogen? Kruis dan het hokje bij vraag 24l aan.

Meer informatie over doorschuiving van de verkrijgingsprijs vindt u op www.belastingdienst.nl.

25 Bezittingen

Hadden u, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner op 1 januari 2016 bepaalde bezittingen in Nederland? Dan moet u de waarde daarvan aangeven in box 3.

Wat geeft u aan?

De volgende bezittingen moet u aangeven in box 3:

- een tweede woning in Nederland, bijvoorbeeld een vakantiewoning
- overige onroerende zaken in Nederland, bijvoorbeeld een woning die u verhuurde
- overige bezittingen in Nederland zoals winstrechten op Nederlandse ondernemingen en rechten op onroerende zaken

Peildatum 1 januari 2016

Geef de waarde van de bezittingen aan op de peildatum 1 januari 2016.

U moet uitgaan van de waarde in het economisch verkeer. Normaal gesproken is die gelijk aan de verkoopwaarde. Maar soms is het moeilijk om de verkoopwaarde van (een deel van) uw bezittingen te bepalen, bijvoorbeeld omdat er geen 'markt' voor is. U moet dan de waarde schatten. Het gaat om de waarde op 1 januari 2016.

Herrekening waarde van de bezittingen op de peildatum

In sommige situaties moet u de waarde van de bezittingen op de peildatum herrekenen. Zie de voorbeelden hierna.

Voorbeeld 1

U woonde in Duitsland en kocht op 1 mei 2016 een vakantiewoning in Nederland. De waarde van de vakantiewoning op de peildatum 1 januari 2016 is nihil.

Voorbeeld 2

U woonde in Duitsland en had op 1 januari 2016 een vakantiewoning in Nederland. U verkocht deze vakantiewoning op 15 oktober 2016. De waarde van de vakantiewoning die u moet aangeven op de peildatum 1 januari 2016 is:
 $€ 120.000 \times 9/12 = € 90.000$.

Voorbeeld 3

U woonde in Duitsland en had op 1 januari 2016 twee vakantie-woningen in Nederland (één van € 150.000, één van € 250.000). Op 15 oktober 2016 verkocht u de duurste vakantiewoning.

De waarde van de vakantiewoningen die u moet aangeven op peildatum 1 januari 2016 is:

- woning 1	€ 150.000 x 12/12 =	€ 150.000
- woning 2	€ 250.000 x 9/12 =	€ 187.500
Totale waarde vakantiewoningen		€ 337.500

Van wie geeft u de bezittingen aan?

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Vermeld dan de totale waarde van de bezittingen op 1 januari 2016 van u, uw fiscale partner, uw kinderen en de kinderen van uw fiscale partner. Het gaat hier om kinderen over wie u of uw fiscale partner het ouderlijk gezag had en die minderjarig (jonger dan achttien jaar) waren.

Geen fiscale partner

Had u heel 2016 geen fiscale partner? Vermeld dan de totale waarde van de bezittingen op 1 januari 2016 van u en uw kinderen. Het gaat hier om kinderen over wie u het ouderlijk gezag had en die minderjarig (jonger dan achttien jaar) waren.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Vermeld dan de totale waarde van de bezittingen op 1 januari 2016 van u en uw kinderen over wie u het ouderlijk gezag had en die minderjarig (jonger dan achttien jaar) waren. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Ouderlijk gezag

Ouders die voor de geboorte of adoptie van hun kind zijn getrouwd, krijgen automatisch het ouderlijk gezag over hun kind. De vader wordt bovendien de juridische vader. Ook wanneer u een geregistreerd partnerschap heeft, krijgt u automatisch het ouderlijk gezag over de kinderen die worden geboren of geadopteerd.

Ouderlijk gezag zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap

Ouderlijk gezag is de plicht en het recht van de ouder zijn minderjarige kind op te voeden en te verzorgen. Door de erkenning van het kind is de vader nog geen wettelijke vertegenwoordiger van het kind. Daarvoor moet u eerst ouderlijk gezag aanvragen.

Ouderlijk gezag betekent dat de vader ook beslissingen mag nemen over de opvoeding en de verzorging van uw kind. Daarnaast mag u het vermogen van uw kind beheren en rechtshandelingen verrichten in naam van uw zoon of dochter. Denk daarbij aan het zetten van een handtekening of het voeren van een gerechtelijke procedure.

Om het ouderlijk gezag over een kind te krijgen, moet u eerst bij de rechtbank een verzoek indienen.

Bezittingen van minderjarige kinderen

Vermeld de totale waarde van de bezittingen van uw kinderen op 1 januari 2016. Het gaat om kinderen die minderjarig (jonger dan achttien jaar) waren.

Bent u in 2016 gescheiden en niet meer het hele jaar elkaars fiscale partner? Geef dan de helft van de bezittingen van uw kinderen aan. De andere ouder geeft in zijn eigen aangifte de helft van de bezittingen van deze kinderen aan.

Had u met iemand anders dan uw fiscale partner het ouderlijk gezag over een kind? Vul dan de helft van de waarde van de bezittingen van dat kind in.

Bezittingen en schulden verplaatsen vanuit box 3 en weer terug

Verplaatste u bezittingen of schulden tijdelijk van box 3 naar box 1 of box 2? En daarna weer naar box 3? Dan moet u de werkelijke inkomsten aangeven in box 1 of box 2. U moet uw bezittingen en schulden ook nog meetellen bij uw voordeel uit sparen en beleggen (in box 3) als de verplaatsing:

- niet meer dan drie achtereenvolgende maanden duurde en in die periode 1 januari 2016 (de peildatum van box 3) lag
 - meer dan drie achtereenvolgende maanden duurde en in die periode 1 januari 2016 (de peildatum van box 3) lag
- Dit geldt niet als u aannemelijk kunt maken dat de bezittingen om zakelijke redenen zijn verplaatst naar box 1 of box 2.

In box 3 vermeldt u de waarde op 1 januari 2016.

Aandeel in een onverdeelde boedel

Kreeg u met één of meer anderen een erfenis? Dan is de periode tot de verdeling van de erfenis een onverdeelde boedel. Ook bij een echtscheiding kan er een onverdeelde boedel zijn. Een boedel bestaat uit alle bezittingen en de schulden én alle rechten en plichten die daarbij horen. Een onverdeelde boedel is een boedel die nog niet gescheiden en verdeeld is.

De erfgenamen of rechthebbenden moeten ieder hun eigen deel van (de inkomsten uit) de onverdeelde boedel aangeven. De inkomsten vanuit de boedel zijn dus (deels) uw inkomsten. Hebt u een aandeel in een onverdeelde boedel? En behoren deze bezittingen in box 3? Dan geeft u in uw aangifte alleen uw deel van de bezittingen aan. U moet wel rekening houden met het soort bezitting.

Als buitenlandse belastingplichtige hoeft u alleen de onverdeelde boedel op te geven van bezittingen die bij vraag 25 worden genoemd.

Onverdeelde boedel bij scheiding

Welk deel van de onverdeelde boedel u bij een echtscheiding in uw aangifte moet aangeven, is afhankelijk van de voorwaarden waaronder u bent getrouwd. Bent u in gemeenschap van goederen getrouwd? Dan geeft ieder de helft van de boedel aan.

Bij vraag 25a

Een tweede woning is bijvoorbeeld een vakantiewoning in Nederland. Deze hoort bij uw bezittingen in box 3.

Een tweede woning is niet:

- de eigen woning die uw hoofdverblijf was in 2016
Let op! Het gaat ook niet om de eigen woning die tijdelijk niet uw hoofdverblijf was. Deze geeft u aan bij vraag 33.
- een woning die u verhuurde
Hiermee bedoelen we ook de voormalige eigen woning die u in afwachting van de verkoop tijdelijk verhuurde. Geef deze woning aan bij vraag 25b.
- een landgoed in de zin van de Natuurschoonwet 1928 waarvan u de volledige eigendomsrechten had
Beperkt eigendom (zoals recht van erfpacht en recht van opstal) en vruchtgebruik van een landgoed geeft u aan bij vraag 25b.
Vermeld wel de tweede woning en andere gebouwen die daarbij horen en die op het landgoed staan.
- een bos of natuurterrein dat volledig uw eigendom was
Beperkt eigendom en vruchtgebruik geeft u aan bij vraag 25b.

Waarde tweede woning

Had u een tweede woning in Nederland? Vermeld dan de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015. Die staat op de WOZ-beschikking die u begin 2016 van de gemeente hebt gekregen.

Bij erfpacht vermindert u de WOZ-waarde met de waarde van de toekomstige erfpachtcanons. De waarde van de toekomstige erfpachtcanons is zeventien keer de jaarlijkse erfpachtcanon.

Bij vraag 25b

Bij overige onroerende zaken gaat het bijvoorbeeld om:

- een woning die u verhuurde of verpachtte
 - een garage die niet naast de eigen woning ligt, maar een paar straten verder
 - een los perceel, zoals een weiland
- Informatie over de waardering van verpachte gronden leest u op www.belastingdienst.nl.

Onder overige onroerende zaken valt niet de eigen woning die uw hoofdverblijf was in 2016. Deze geeft u aan bij vraag 33.

Waarde woning als overige onroerende zaak

Had u een woning in Nederland die u aangeeft als overige onroerende zaak? Vermeld dan de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015. Die staat op de WOZ-beschikking die u begin 2016 hebt gekregen.

Verhuurde woning

Hebt u de woning geheel of gedeeltelijk verhuurd? Dan moet u de WOZ-waarde aangeven, tenzij de huurder recht had op huurbescherming. Dan geeft u voor de verhuurde woning het percentage aan van de WOZ-waarde uit de *Tabel waarde verhuurde of verpachte woning*.

Geen huurbescherming

Bewoners van woonboten, winkelwoningen, dienstwoningen, recreatiewoningen en kamers in verzorgingstehuizen hebben geen huurbescherming.

Verpachte woning

Hebt u de woning geheel of gedeeltelijk verpacht? Dan moet u de WOZ-waarde aangeven, tenzij u met de pachter een pachtovereenkomst hebt voor ten minste twaalf jaar. Dan geeft u voor de verpachte woning het percentage aan van de WOZ-waarde uit de *Tabel waarde verhuurde of verpachte woning*.

WOZ-waarde niet-zelfstandig deel woning

Verhuurde of verpachtte u een niet-zelfstandig deel van uw woning, bijvoorbeeld een kamer? Bereken dan eerst de WOZ-waarde voor het verhuurde of verpachte deel.

Heeft de gemeente de WOZ-waarde voor het verhuurde of verpachte deel niet afzonderlijk vastgesteld? Bereken deze waarde dan zelf, door de vierkante meters van het verhuurde of verpachte deel te vergelijken met de totale vierkante meters van de woning.

Voorbeeld

U verhuurt een kamer met een grootte van 30 vierkante meter. De totale oppervlakte van uw woning is 150 vierkante meter. De WOZ-waarde is € 270.000. De WOZ-waarde voor het verhuurde deel is (€ 270.000 x 30) : 150 = € 54.000.

WOZ-waarde zelfstandig deel van een groter gebouw

Verhuurde u een zelfstandig deel van een groter gebouw? En kon het verhuurde deel niet worden verkocht zonder het pand op te splitsen? Verminder dan eerst de WOZ-waarde met € 20.000.

Hoe bepaalt u het percentage van de WOZ-waarde?

Het percentage waarmee u de WOZ-waarde moet vermenigvuldigen, hangt af van de kale huur of pacht op jaarbasis. Was de woning op 1 januari 2016 verhuurd of verpacht en eindigde de huur of pacht in de loop van het jaar? Vermenigvuldig dan de kale huur of pacht op 1 januari 2016 met 12.

Kale huur

De kale huur is het bedrag waarvoor u de woning verhuurt, exclusief vergoedingen voor bijvoorbeeld energie en het gebruik van meubels.

Pacht

Pacht is het bedrag waarvoor u de woning verpacht, exclusief vergoedingen voor bijvoorbeeld energie en het gebruik van meubels.

Let op!

Had u op 1 januari 2016 een woning die u pas in de loop van het jaar verhuurde of verpachtte? Geef dan de WOZ-waarde aan en niet een percentage daarvan.

Tabel waarde verhuurde of verpachte woning

Hebt u de WOZ-waarde en de jaarhuur of jaarpacht bepaald? Gebruik dan de volgende tabel om te bepalen met welk percentage u de WOZ-waarde van de verhuurde of verpachte woning moet vermenigvuldigen.

Let op!

Was de huur of pacht veel lager of hoger dan gebruikelijk? Bijvoorbeeld omdat u als ouder de woning aan uw kind verhuurde? Dan is het percentage waarmee u de WOZ-waarde moet vermenigvuldigen altijd 62%.

Tabel waarde verhuurde of verpachte woning

Is het percentage jaarhuur van WOZ-waarde meer dan	maar niet meer dan	Dan is het percentage van de WOZ-waarde
0%	1%	45%
1%	2%	51%
2%	3%	56%
3%	4%	62%
4%	5%	67%
5%	6%	73%
6%	7%	78%
7%	-	85%

Voorbeeld

U had heel 2016 een woning in Nederland. U verhuurde deze woning van 1 januari tot 1 oktober 2016 voor € 750 per maand. Bij deze huurprijs is € 75 per maand voor de stoffering en de meubilering inbegrepen. De woning had op de waardepeildatum 1 januari 2015 een WOZ-waarde van € 246.000.

U berekent eerst de jaarhuur door de kale huur op 1 januari 2016 te vermenigvuldigen met twaalf. De kale huur is ($€ 750 - € 75 =$) € 675. De jaarhuur is dus ($€ 675 \times 12 =$) € 8.100. Bereken daarna hoeveel procent de jaarhuur van de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015 is: $€ 8.100 : (1\% \text{ van } € 246.000) = 3,29\%$. Zoek in de eerste twee kolommen van de tabel het percentage jaarhuur dat voor u geldt. Lees dan in de derde kolom af welk percentage van de WOZ-waarde daarbij hoort. 3,29% ligt tussen 3% en 4%. Daarbij

hoort het percentage van 62. Voor deze verhuurde woning moet u dus 62% van € 246.000 opgeven. Bij *Overige onroerende zaken* in box 3 vult u in: ($62\% \text{ van } € 246.000 =$) € 152.520.

Erfpacht

Bij erfpacht vermindert u de WOZ-waarde met de waarde van de toekomstige erfpachtcanons. Deze waarde is zeventien keer de jaarlijkse erfpachtcanon.

Verhuurde u een zelfstandig deel van een groter gebouw? En kon het verhuurde deel niet worden verkocht zonder het pand op te splitsen? Dan is de waarde van de toekomstige erfpachtcanons 20 keer de jaarlijkse erfpachtcanon.

Huurbescherming en erfpacht

Verhuurde u een woning waarvan u de grond in erfpacht had, en had de huurder recht op huurbescherming? Verminder dan eerst de WOZ-waarde met de waarde van de toekomstige erfpachtcanons. Bereken vervolgens het percentage waarmee u de aangepaste WOZ-waarde vermenigvuldigt.

Voorbeeld

U verhuurt een woning vanaf 1 januari 2016 voor € 450 per maand. De woning had een WOZ-waarde van € 180.000. U betaalt jaarlijks € 300 erfpacht. U vermindert eerst de WOZ-waarde met de waarde van de toekomstige erfpachtcanons door de jaarlijkse erfpachtcanon te vermenigvuldigen met zeventien: $€ 300 \times 17 = € 5.100$. De aangepaste WOZ-waarde is dan $€ 180.000 - € 5.100 = € 174.900$. Vervolgens berekent u de jaarhuur door de huur van de eerste huurmaand in 2016 te vermenigvuldigen met 12. De jaarhuur is $€ 450 \times 12 = € 5.400$.

Bereken daarna hoeveel procent de jaarhuur van de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015 is: $€ 5.400 : (1\% \text{ van } € 174.900) = 3,09\%$. Zoek in de eerste twee kolommen van de tabel het percentage jaarhuur dat voor u geldt. Lees dan in de derde kolom af welk percentage van de WOZ-waarde daarbij hoort. 3,09% ligt tussen 3% en 4%. Daarbij hoort het percentage van 62. Voor deze verhuurde woning moet u dus 62% van € 174.900 opgeven. Bij *Overige onroerende zaken* in box 3 vult u in: ($62\% \times € 174.900 =$) € 108.438.

Let op!

Kunt u aannemelijk maken dat de waarde in het economisch verkeer door verhuur of verpachting 10% of meer lager is dan de berekening volgens de *Tabel waarde verhuurde of verpachte woning*? Dan mag u van die lagere waarde uitgaan. Hiervoor geldt wel de voorwaarde dat sprake is van een zakelijke huur. U maakt die lagere waarde bijvoorbeeld aannemelijk door een taxatie van de waarde van de verhuurde woning per 1 januari 2015 te overleggen.

Bij vraag 25c

Vul bij deze vraag de overige bezittingen in Nederland in, zoals winstrechten en rechten op onroerende zaken die u had op 1 januari 2016.

26 Schulden

Hadden u, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen van u of uw fiscale partner op 1 januari 2016 schulden die betrekking hebben op de bezittingen die u bij vraag 25 hebt aangegeven? Dan moet u de waarde van die schulden aangeven in box 3.

Peildatum 1 januari 2016

U geeft de waarde van uw schulden aan op de peildatum 1 januari 2016.

Let op!

In sommige situaties moet u de waarde van de schulden op de peildatum herrekenen.

Voorbeeld

U had op 1 januari 2016 een vakantiewoning met een waarde van € 150.000 en een hypotheekschuld van € 60.000. U verkocht deze woning op 1 mei 2016. De waarde van de vakantiewoning die u op 1 januari 2016 aan moet geven is € 150.000 x 4/12 = € 50.000. De waarde van de hypotheekschuld die u op 1 januari 2016 aan moet geven is € 60.000 x 4/12 = € 20.000.

Van wie geeft u de schulden aan?

U geeft de schulden aan van dezelfde personen als bij de vraag *Bezittingen*. Lees daarom bij die vraag *Van wie geeft u de bezittingen aan?*

Bij vraag 26a

Het gaat om schulden die betrekking hebben op de bezittingen die u bij vraag 25 hebt aangegeven. Bijvoorbeeld:

- schulden voor de financiering van de tweede woning
- schulden voor de financiering van overige onroerende zaken
- schulden voor winstrechten

De schulden geeft u aan naar de waarde in het economisch verkeer. Vermeld alleen de schulden die niet in box 1 of box 2 vallen op 1 januari 2016.

Wat geeft u niet aan in box 3?

Schulden die tot box 1 of box 2 behoren geeft u niet aan in box 3. Dit zijn bijvoorbeeld de volgende schulden:

- (hypotheek)schuld voor uw eigen woning die uw hoofdverblijf was (eigenwoningsschuld)
- restschulden, ontstaan na 28 oktober 2012, van een voormalige eigen woning

Bij vraag 26b

Voor schulden geldt een drempel van € 3.000. Het bedrag dat boven de drempel uitkomt, mag u aftrekken. Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan is de drempel € 6.000.

Let op!

De drempel geldt alleen als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

27 Voordeel uit sparen en beleggen

Hadden u of uw minderjarige kinderen in 2016 bezittingen in Nederland? Of gold dit voor uw fiscale partner of zijn minderjarige kinderen? Dan moet u over uw voordeel uit sparen en beleggen (box 3) 30% belasting betalen. Dit voordeel is een vast percentage: 4% van de grondslag sparen en beleggen.

De grondslag sparen en beleggen is de waarde van uw vermogen op 1 januari 2016, na aftrek van uw heffingsvrij vermogen.

Verdelen met uw fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Of had u een deel van 2016 een fiscale partner en kiest u om heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan gaat u uit van de gezamenlijke bezittingen min de schulden, de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen en het gezamenlijke heffingsvrij vermogen.

U mag de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen verdelen. Het maakt niet uit hoe u de waarde verdeelt tussen uzelf en uw fiscale partner. Elke verdeling mag, als het totaal maar 100% is.

U moet uw aangifte ook door uw fiscale partner laten ondertekenen. Dient uw fiscale partner ook een aangifte in? Dan moet u ook deze aangifte allebei ondertekenen.

Verdelen en overlijden

Is uw fiscale partner in 2016 overleden? En kiest u voor 2016 voor fiscaal partnerschap? Dan mag u de grondslag sparen en beleggen verdelen tussen u en uw overleden partner.

Bij vraag 27d

Een vast bedrag van de bezittingen min de schulden is vrijgesteld van belasting: het heffingsvrij vermogen. Het heffingsvrij vermogen is € 24.437.

Had u heel 2016 een fiscaal partner? Dan is het heffingsvrij vermogen € 48.874.

Herrekenen heffingsvrij vermogen

In sommige situaties moet u het heffingsvrij vermogen herrekenen.

Voorbeeld

U had op 1 januari 2016 een vakantiewoning met een waarde van € 150.000 en een hypotheekschuld van € 60.000. U verkocht deze woning op 1 mei 2016. De waarde van de vakantiewoning die u op 1 januari 2016 aan moet geven is € 150.000 x 4/12 = € 50.000. De waarde van de hypotheekschuld die u op 1 januari 2016 aan moet geven is € 60.000 x 4/12 = € 20.000.

Ook het heffingsvrij vermogen moet worden herrekend. In dit voorbeeld wordt het heffingsvrij vermogen (als u ongetrouwd bent) als volgt herrekend: € 21.330 x 4/12 = € 7.110.

28 Nederlandse inkomsten die niet zijn belast in Nederland, of tegen een verlaagd tarief

U hebt u bij de vragen 4 tot en met 33 alleen uw Nederlandse inkomsten en bezittingen vermeld. Het kan zijn dat wij geen (of tegen een lager tarief) belasting mogen heffen over één of meerdere Nederlandse inkomensbestanddelen. Dit is het geval als in het belastingverdrag tussen Nederland en uw woonland is bepaald dat het desbetreffende inkomensbestanddeel alleen in uw woonland mag worden belast. Ook kan het zijn dat in het verdrag is bepaald dat Nederland over bepaalde Nederlandse inkomsten slechts tegen een verlaagd tarief belasting mag heffen.

In de *Landcodelijst* op bladzijde 9 vindt u een overzicht van de meeste landen waarmee Nederland een belastingverdrag heeft.

Berekening van de vrijstelling

Als u niet in Nederland woonde, geeft u in Nederland uitsluitend uw Nederlandse inkomsten aan. Het is mogelijk dat u over deze inkomsten ook belasting moet betalen in een ander land. Om te voorkomen dat u in beide landen belasting moet betalen, krijgt u in Nederland een belastingvrijstelling.

Wij stellen de aftrek vast aan de hand van uw aangifte. Uitgangspunt bij de berekening is dat het niet in Nederland te belasten inkomen in mindering wordt gebracht op uw totale inkomen. De vrijstelling van dubbele belasting wordt berekend vóór aftrek van de heffingskortingen.

Voorbeeld

U woonde in Spanje en uw belastbare inkomen uit werk en woning (box 1) was € 25.000. Uw inkomen bestond uit € 15.000 aan Nederlands overheidspensioen en € 10.000 aan AOW-uitkering uit Nederland. Beide inkomsten geeft u aan in uw aangifte inkomstenbelasting. Het heffingsrecht over de AOW-uitkering is toegewezen aan Spanje, voor € 10.000 verzoekt u om vrijstelling van dubbele belasting. Nederland berekent de inkomstenbelasting uitsluitend over het overheidspensioen van € 15.000.

Meer informatie over vrijstellingen en verminderingen op grond van een belastingverdrag vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 28a

Vermeld de inkomsten in box 1 waarvoor u vraagt om vrijstelling van belasting. Het kan gaan om inkomsten die u hebt ingevuld bij vraag 4 tot en met 8, vraag 19, vraag 20 tot en met 23, vraag 31 en vraag 33.

Let op!

Zet een minteken voor het bedrag als het bedrag negatief is.

Bij vraag 28b

Vermeld de inkomsten in box 2 die u eerder in deze aangifte bij vraag 24 hebt ingevuld, waarvoor u vraagt om vrijstelling van belasting.

Bij vraag 28c

Hebt u inkomsten aangegeven waarvoor een verlaagd tarief mogelijk is op grond van:

- de Belastingregeling voor het Koninkrijk (inwoners van de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba), of
- het belastingverdrag dat Nederland met uw woonland heeft gesloten

Omschrijf dan deze inkomsten, en vermeld het verlaagd tarief dat van toepassing is, de landcode en het bedrag van de inkomsten waarover dat verlaagde tarief van toepassing is. Hebt u bijvoorbeeld rente of dividend genoten uit aanmerkelijk belang (box 2), dan kunt u vaak een verlaagde tarief van 10% of 15% krijgen. De landcodes vindt u in de *Landcodelijst* op bladzijde 9.

29 Berekening 90%-eis

Berekening 90%-eis

Om te bepalen of u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige kunt zijn, moet u over minimaal 90% van uw wereldinkomen in Nederland loon- of inkomstenbelasting betalen. U hebt dit al berekend met het hulpmiddel *Berekening 90%-eis* bij vraag 1c.

Let op!

Vul vraag 19 alleen in als u voldoet aan de 90%-eis. Voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan voldoet u misschien toch aan de voorwaarden om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn. Zie *Bij vraag 29f en vraag 29g*.

In de rechterkolom vult u het wereldinkomen in, dat is inclusief het inkomen uit Nederland. De bedragen in de linkerkolom kunt u overnemen uit de aangifte, met uitzondering van box 3.

Voorbeeld

U had een vakantiewoning in Nederland met een waarde van € 200.000. U had een hypotheekschuld op deze vakantiewoning van € 53.000. Voor uw schulden in box 3 geldt een drempel van € 3.000. In box 3 moet u 4% van € 150.000 aangeven = € 6.000. Bij vraag 29 vult u bij P 4% in van € 147.000 = € 5.880. De schuldendrempel is niet van toepassing voor het bepalen van de 90%-eis. Had u een fiscale partner? Geef dan uw aandeel in de vakantiewoning aan. Daarbij kan uw huwelijksgoederenregime van belang zijn. U en uw fiscale partner mogen bij het bepalen van de 90%-eis geen inkomsten verdelen.

In de rechterkolom geeft u de bezittingen min de schulden aan alsof u een binnenlandse belastingplichtige zou zijn. U moet dan ook rekening houden met bijvoorbeeld uw spaartegoeden en effecten in uw woonland.

Bij vraag 29a en vraag 29b

Voldoet u aan de 90%-eis? Vul dan vraag 29a in. Had u een partner? Vul dan ook vraag 29b in.

U had loon of pensioen uit Nederland waarover Nederland geen belasting mag heffen

Had u in 2016 loon en/of pensioen uit Nederland waarover Nederland op grond van een belastingverdrag geen inkomstenbelasting mag heffen? Dan moet u het loon en/of pensioen toch opgeven bij B en D (in zowel de linker- als de rechterkolom). Bij vraag 28a hebt u aangegeven over welke inkomsten Nederland geen inkomstenbelasting mag heffen. Dit bedrag vult u vervolgens in bij S.

Voorbeeld

U woonde in Spanje. Uw inkomen bestond uit € 15.000 aan Nederlands overheidspensioen en € 10.000 aan AOW-uitkering in Nederland. Op grond van het belastingverdrag tussen Nederland en Spanje mag Nederland geen belasting heffen over de AOW-uitkering. U hebt bij vraag 5 € 25.000 ingevuld en bij vraag 28a € 10.000. Bij D vult u nu € 25.000 in en bij vraag S € 10.000. In de linkerkolom tellen hierdoor alleen de in Nederland belaste inkomsten van € 15.000 mee.

Bij vraag 29f en vraag 29g

Voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan voldoet u misschien toch aan de voorwaarden om kwalificerende buitenlandse belastingplichtige te zijn. U moet dan voldoen aan de volgende voorwaarden:

- U kreeg in 2016 een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering uit Nederland, u voldoet aan de andere voorwaarden voor kwalificerende buitenlandse belastingplicht en u betaalde door de geringe hoogte van uw inkomen geen inkomstenbelasting in uw woonland.
- U kunt bij uw definitieve aangifte over 2016 een inkomensverklaring overleggen van de belastingdienst van uw woonland.
Zie *Inkomensverklaring van de belastingdienst van uw woonland* op bladzijde 11.

Voldoet u aan de voorwaarden? Kruis dan het hokje aan bij vraag 29f. Voldoet uw partner aan de voorwaarden? Kruis dan het hokje aan bij vraag 29g.

30 Persoonlijke situatie: kinderen

Woonden in 2016 bij u één of meer kinderen die geboren zijn na 31 december 2003? Dan krijgt u misschien de inkomensafhankelijke combinatiekorting (zie vraag 46).

Bij vraag 30a

Vul de geboortedatum van het jongste kind in.

31 Uitgaven voor inkomensvoorzieningen

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

U kunt een verzekering afsluiten of sparen voor extra inkomen. Bijvoorbeeld voor extra inkomen (lijfrente) vanaf het moment dat u met pensioen gaat. De premies voor een lijfrenteverzekering of de bedragen die u stort op een bancaire lijfrente (lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht) mag u onder bepaalde voorwaarden aftrekken van uw inkomen.

Ook voor andere inkomensvoorzieningen kunt u aftrek krijgen. Hierna vindt u een overzicht van de mogelijkheden.

Let op!

Over de uitkeringen betaalt u belasting. Het gaat dan altijd om extra inkomen dat u periodiek (bijvoorbeeld maandelijks of jaarlijks) krijgt. Dus niet om een uitkering ineens, zoals bij een kapitaalverzekering.

De volgende betalingen mag u aftrekken:

- premies of stortingen voor lijfrenten als aanvulling op uw pensioen
- premies of stortingen voor lijfrenten als aanvulling op een pensioen voor nabestaanden
- premies voor een lijfrente voor een meerderjarig invalide (klein)kind
- premies voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen

U moet de premies zelf hebben betaald of de bedragen zelf hebben gestort.

Betaalde u voor het afsluiten, verlengen of het incasseren van de premies of inleg van uw lijfrente een beloning rechtstreeks aan een tussenpersoon? Deze beloning is niet aftrekbaar.

Let op!

Als werknemer betaalt u vaak pensioenpremie. Die mag u hier niet aftrekken. Uw werkgever heeft de premie al van uw loon afgetrokken. U betaalde daardoor al minder belasting.

Lijfrenteverzekering, lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht

Een lijfrente is extra inkomen vanaf het moment dat u met pensioen gaat. U kunt daarvoor een verzekering afsluiten of bijvoorbeeld

bedragen storten op een lijfrentespaarrekening of voor een lijfrentebeleggingsrecht.

Het bedrag op uw spaarrekening of de waarde van uw recht moet u dan op een bepaald moment gebruiken voor de aankoop van een lijfrente. De premies voor de lijfrenteverzekering of de stortingen op een lijfrentespaarrekening of lijfrentebeleggingsrecht kunt u aftrekken van uw inkomen. Belangrijke voorwaarde is dat u een pensioentekort hebt. Bijvoorbeeld omdat u geen of onvoldoende pensioen opbouwt bij uw werkgever.

Soorten lijfrente

Bij uitgaven voor inkomensvoorzieningen gaat het om de volgende soorten lijfrenten:

- een lijfrenteverzekering bij een levensverzekeringsmaatschappij
- een lijfrentespaarrekening bij een bank
- een lijfrentebeleggingsrecht bij een beheerder van een beleggingsinstelling

Meer informatie over de soorten lijfrente vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 31a en vraag 31b

U mag alleen een bedrag aftrekken als u een pensioentekort hebt. U kunt ook een tekort in uw pensioenopbouw hebben, terwijl u in loondienst pensioen opbouwt. Om te weten of u een bedrag mag aftrekken, moet u eerst berekenen of u een pensioentekort hebt. Hebt u een pensioentekort? Dan hebt u 'ruimte' om een bedrag af te trekken.

Uw jaarruimte en uw reserveringsruimte bepalen de maximale hoogte van uw aftrek.

Jaarruimte

U hebt jaarruimte in 2016 als u in 2015 niet voldoende pensioen hebt opgebouwd. De jaarruimte in 2016 hangt dus af van uw situatie in 2015. Hebt u over 2015 een tekort in uw pensioenopbouw en bent u geboren na 30 september 1950? Dan hebt u meestal jaarruimte in 2016.

Reserveringsruimte

Hebt u de jaarruimten 2009 tot en met 2015 niet helemaal gebruikt? Dan hebt u meestal reserveringsruimte in 2016. U hebt de jaarruimte niet gebruikt als u in deze periode bijvoorbeeld geen lijfrentepremies hebt betaald.

Online rekenhulpen aftrekbaar bedrag

Het bedrag dat u mag aftrekken berekent u met de *Rekenhulp Lijfrentepremie*. Deze vindt u op www.belastingdienst.nl. U kunt ook gebruikmaken van de online aangifte op Mijn Belastingdienst. De online aangifte ondersteunt u bij het maken van de berekening. U logt in op Mijn Belastingdienst met uw DigiD via www.belastingdienst.nl.

Meer informatie over uitgaven voor inkomensvoorzieningen vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 31c

Bent u (ex)ondernemer? Dan kunt u uw oudedagsreserve of stakingswinst gebruiken voor de aankoop van een lijfrente. Hiervoor gelden aanvullende regels.

Meer informatie over de aanvullende regels voor ondernemers vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 31d

Hebt u premies betaald voor lijfrenten waarvan de uitkeringen toekomen aan uw meerderjarige invalide (klein)kind? Dan mag u die volledig aftrekken als de uitkeringen aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De uitkeringen zijn bestemd voor het levensonderhoud van het (klein)kind overeenkomstig zijn plaats in de samenleving. De plaats in de samenleving wordt onder meer bepaald door de eigen inkomsten en woonsituatie van het (klein)kind.
- De uitkeringen eindigen uitsluitend bij het overlijden van het (klein)kind.

De premies kunt u ook betalen voor een (klein)kind dat op het tijdstip van de premiebetaling (nog) niet invalide is, maar, gelet op de medische prognose, wel invalide zal zijn op de datum waarop de uitkeringen ingaan.

Bij vraag 31e

Hebt u premies betaald voor particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekeringen die u recht geven op periodieke uitkeringen bij invaliditeit, ziekte of een ongeval? Dan mag u die volledig aftrekken. Het gaat om periodieke uitkeringen waarover u inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen verschuldigd bent.

Het gaat *niet* om:

- premies waarmee uw werkgever rekening hield bij het inhouden van de loonheffing
- premies voor de verplichte verzekeringen Ziektewet en WIA
- premies voor verzekeringen die een bedrag ineens uitkeren, zoals kapitaalverzekeringen
- premies voor de Zorgverzekeringwet

Bij vraag 31g

Hebt u bij vraag 31c bedragen ingevuld die u betaalde na 31 december 2016, maar vóór 1 juli 2017? En wilt u die bedragen in 2016 aftrekken? Vul dan het totaal van die bedragen in bij vraag 31g.

32 Aankoop, verkoop, onderhoud of verbetering van de eigen woning (hoofdverblijf)

Let op!

Was u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Ga dan uit van uw eigen woning in Nederland en buiten Nederland.

Was u in 2016 **geen** kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Ga dan uit van uw eigen woning in Nederland.

Bij vraag 32a tot en met vraag 32c

Hebt u in 2016 een eigen woning (hoofdverblijf) verkocht? Vermeld dan bij vraag 32a de netto-opbrengst van de verkochte woning. Dit is de ontvangen verkoopprijs min de verkoopkosten, zoals makelaarskosten en notariskosten in verband met de overdracht.

Vermeld bij vraag 32b de eigenwoningschuld van de verkochte eigen woning op het moment van verkoop. Het verschil tussen 32a en 32b is de overwaarde van de verkochte woning. Vul deze overwaarde in bij vraag 32c. Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is.

Let op!

Als u uw eigen woning verkocht en een andere eigen woning kocht, kan dat gevolgen hebben voor uw eigenwoningschuld en uw (hypotheek)renteaf trek. U kunt daardoor te maken krijgen met de bijleenregeling.

Als u de eigen woning met overwaarde verkoopt, moet u het bedrag van die overwaarde gebruiken voor de aankoop van de nieuwe eigen woning. Doet u dat niet en leent u dat bedrag voor de aankoop van uw nieuwe eigen woning weer (voor een deel) bij? Dan mag u de rente over dat bedrag van de lening niet aftrekken.

Meer informatie over de verkoop van uw eigen woning en de bijleenregeling vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 32d

Hebt u in 2016 een eigen woning (hoofdverblijf) gekocht? Vermeld dan bij vraag 32d het aankoopbedrag van de gekochte woning. Dit is de aankoopprijs plus de aankoopkosten, zoals makelaarskosten, overdrachtsbelasting en notariskosten in verband met de overdracht.

Als aankoopprijs van een nieuwbouwwoning neemt u het totaal van:

- de aanneemsom
- de koopsom van de grond
- de bouwrente over de periode vóór afsluiting van de voorlopige koopovereenkomst
- het meer- en minderwerk
- de uitgaven die buiten de aannemer om zijn gedaan voor bijvoorbeeld straatwerk en tuinaanleg

Bij vraag 32e

Hebt u in 2016 kosten gemaakt voor het onderhoud of de verbouwing van uw eigen woning? Vul dan bij vraag 32e het bedrag in van deze kosten. Het gaat bijvoorbeeld om kosten voor een uitbouw, het plaatsen van een dakkapel, het vervangen van kozijnen of schilderwerk.

33 Eigen woning en restschuld vroegere eigen woning

Let op!

Was u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Ga dan uit van uw eigen woning in Nederland en buiten Nederland.

Was u in 2016 **geen** kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Ga dan uit van uw eigen woning in Nederland.

Eigen woning

Had u of uw fiscale partner in 2016 een eigen woning? Dan moet u voor deze woning een bedrag bij uw inkomen tellen: het eigenwoningforfait. In bepaalde gevallen moet u ook andere inkomsten uit eigen woning aangeven.

Van de inkomsten mag u bepaalde kosten voor uw eigen woning aftrekken, zoals de (hypotheek)rente en financieringskosten. U mag niet altijd alle (hypotheek)rente en financieringskosten aftrekken.

Hierna leest u welke inkomsten u moet aangeven en welke kosten u mag aftrekken.

Restschuld vroegere eigen woning

Had u of uw fiscale partner in 2016 een restschuld vroegere eigen woning? Vul dan de waarde van deze restschuld in bij vraag 33f en de aftrekbare rente bij vraag 33r. Had u in 2016 geen eigen woning meer? Vul dan eerst vraag 33f in en ga daarna verder met vraag 33r.

Wat is een eigen woning?

Wij noemen een woning uw eigen woning als u voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

- U of uw fiscale partner was eigenaar van de woning of u was samen eigenaar van de woning. Was u niet volledig eigenaar of had u niet de volledige eigendomsrechten? Lees dan *Niet volledig eigenaar of niet de volledige eigendomsrechten*. Onder 'eigendom' valt ook:
 - een woning waarvoor de waardeverandering, bijvoorbeeld bij verkoop, grotendeels voor uw rekening was en die was gebouwd op erfpachtgrond
 - een woning die uw eigendom was vanwege een recht van opstal op de grond
 - het lidmaatschap van een coöperatieve flatvereniging
 - het recht van vruchtgebruik van de woning, een recht van bewoning of een recht van gebruik dat u hebt geërfdU moet dan wel de voordelen, de kosten en de lasten van de woning hebben gehad.
- De woning was uw hoofdverblijf. Het gaat dus niet om een vakantiewoning of een verhuurd pand. U en uw eventuele fiscale partner kunnen maar één woning als hoofdverblijf hebben.

Let op!

Onder 'woning' verstaan wij ook een woonboot of woonwagen met een vaste lig- of standplaats.

Niet volledig eigenaar of niet de volledige eigendomsrechten

Bent u bijvoorbeeld samen met drie anderen eigenaar van een woning waarin u woonde? En kwam de waardeverandering van uw deel van de woning voor meer dan 50% voor uw rekening? Dan viel de woning onder de eigenwoningregeling. Was dit minder dan 50%? Dan viel de woning niet onder de eigenwoningregeling. U moet de woning dan aangeven in box 3 (sparen en beleggen).

Fiscale partners ieder een eigen woning?

Hadden u en uw fiscale partner ieder een eigen woning? En gebruikte u allebei uw eigen woning als hoofdverblijf? Dan moet u kiezen welke van deze twee woningen uw hoofdverblijf was voor de eigenwoningregeling. De waarde van de andere woning en de schuld die daarbij hoorde, moet u aangeven in box 3 (sparen en beleggen). Als u duurzaam gescheiden leeft, kunt u wel twee eigen woningen hebben. Zie *Eigen woning die (tijdelijk) niet uw hoofdverblijf was*.

Is uw fiscaal partnerschap in 2016 ontstaan? Dat gaat de keuze welke woning uw hoofdverblijf wordt voor de eigenwoningregeling in vanaf de datum waarop het fiscaal partnerschap ontstond. Ook als u kiest om heel 2016 elkaars fiscale partner te zijn.

Erfgenaam van vruchtgebruik van een woning

Het recht van vruchtgebruik, bewoning of gebruik van de eigen woning ontstaat op het moment van afgifte van het vruchtgebruik-legaat of een verdeling van een nalatenschap waarop het recht wordt gevestigd. De eigenwoningregeling is pas van toepassing op het moment dat het recht is gevestigd. U mag de eigenwoningregeling toepassen als het vruchtgebruik binnen twee jaar na het overlijden van de erflater is gevestigd. Is het vruchtgebruik van de woning niet binnen die periode gevestigd? Vermeld dan de waarde van de woning en de schuld die daarbij hoort in box 3 (sparen en beleggen).

Uitzondering voor vroegere en toekomstige woning

Soms valt de eigen woning die tijdelijk niet uw hoofdverblijf was toch onder de eigenwoningregeling. Bijvoorbeeld als u een andere woning kocht en daar niet meteen in bent gaan wonen. Zie *Eigen woning die (tijdelijk) niet uw hoofdverblijf was*.

Eigen woning die (tijdelijk) niet uw hoofdverblijf was

Had u tijdelijk twee woningen? Bijvoorbeeld omdat u een nieuwe eigen woning kocht waarin u niet direct bent gaan wonen? Of had u een eigen woning die (tijdelijk) niet meer uw hoofdverblijf was? Bijvoorbeeld omdat u uw eigen woning verliet en uw vroegere fiscale partner in de woning bleef wonen? Dan kan de woning waarin u niet woonde soms (tijdelijk) toch onder de eigenwoningregeling vallen, ondanks dat de woning niet uw hoofdverblijf was. Hierdoor mag u bijvoorbeeld de (hypotheek)rente voor die woning aftrekken.

Het gaat om de volgende situaties:

- U verhuisde naar een andere woning en uw leegstaande oude woning was nog niet verkocht.
- U kocht een andere woning waar u niet direct in ging wonen. Deze woning stond leeg of was nog in aanbouw.
- U verliet uw eigen woning en uw vroegere fiscale partner bleef in de woning wonen.
- U werd opgenomen in een Wlz-instelling, zoals een verzorgingshuis of een verpleeghuis.
- U werd tijdelijk uitgezonden of overgeplaatst, waardoor uw woning leegstond.

Meer informatie over de aftrek van rente en kosten voor een eigen woning die (tijdelijk) niet uw hoofdverblijf was, vindt u op www.belastingdienst.nl.

Wat hoort bij de eigen woning (aanhorigheid)?

Een bijgebouw of stuk grond kan ook bij de eigen woning horen als er sprake is van een aanhorigheid. Daarvan is sprake als aan de volgende drie eisen is voldaan:

- de aanhorigheid hoort bij de eigen woning
- de aanhorigheid is in gebruik bij de woning
- de aanhorigheid is dienstbaar aan de eigen woning

Als een aanhorigheid bij de woning hoort, gaat u bij de bepaling van het eigenwoningforfait uit van de WOZ-waarden van de woning en de aanhorigheid samen.

Inkomsten uit eigen woning en aftrekbare kosten

Inkomsten uit eigen woning zijn:

- het eigenwoningforfait
 - de inkomsten uit tijdelijke verhuur van de woning
 - het belaste deel van de uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning
 - het belaste deel van het gedeblokkeerde tegoed van een spaarrekening eigen woning
- Onder een spaarrekening eigen woning kan ook een beleggingsrecht eigen woning vallen.

Aftrekbare kosten van de eigen woning zijn:

- (hypotheek)rente en financieringskosten
- de periodieke betalingen voor erfpacht, opstal of beklemming

Let op!

Had u een aandeel in het vermogen van een Vereniging van Eigenaren (VvE)? Dan is het aandeel een bezitting in box 3 (sparen en beleggen).

Wanneer mag u niet alle (hypotheek)rente aftrekken?

In de volgende situaties mag u niet alle (hypotheek)rente aftrekken:

- U hebt uw lening niet helemaal gebruikt voor uw eigen woning.
Zie Eigenwoningschuld.
- U kreeg een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning of een spaarrekening eigen woning. U moet dan uw eigenwoningschuld verminderen met het deel van de uitkering dat is vrijgesteld van belasting. Van het bedrag dat overblijft, mag u de rente aftrekken.
- U verkocht uw eigen woning en kocht een andere eigen woning. U moet dan rekening houden met de overwaarde.
Zie Eigenwoningschuld en verhuizen: bijleenregeling.
- U kreeg voor de aankoop of verbetering een schenking van uw ouders, waarvoor een beroep is gedaan op de verhoogde schenkingsvrijstelling. Van de oorspronkelijke eigenwoningschuld moet u het bedrag van de schenking aftrekken. Hierdoor hebt u voor het bedrag van de schenking geen recht meer op hypotheekrenteaftrek.

Hebt u in 2013 of daarna een lening afgesloten voor uw eigen woning? Lees dan *Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna*.

Eigenwoningschuld

De eigenwoningschuld is het bedrag dat u hebt geleend voor de eigen woning. Hierbij hoort ook het bedrag dat u leende voor de financieringskosten, zoals advies- en afsluitkosten. U mag de (hypotheek)rente alleen aftrekken als u de lening gebruikte voor:

- de aankoop van de eigen woning
- de verbouwing en het onderhoud van de eigen woning
- de afkoop van erfpacht, opstal of beklemming

Voorbeeld

Uw totale (hypotheek)schuld is € 200.000. Van dit bedrag hebt u voor € 20.000 een auto gekocht. Uw eigenwoningschuld is dan € 180.000 omdat u € 20.000 niet aan uw woning hebt besteed. U mag de (hypotheek)rente aftrekken over € 180.000.

Eigenwoningschuld en verhuizen: bijleenregeling

Als u uw eigen woning verkocht en een andere eigen woning kocht, kan dat gevolgen hebben voor uw eigenwoningschuld en uw (hypotheek)renteaftrek. U kunt daardoor te maken krijgen met de bijleenregeling. Als u de eigen woning met overwaarde verkoopt, moet u het bedrag van die overwaarde gebruiken voor de aankoop van de nieuwe eigen woning. Doet u dat niet en leent u dat bedrag voor de aankoop van uw nieuwe eigen woning weer (voor een deel) bij? Dan mag u de rente over dat deel van de lening niet aftrekken.

Meer informatie over de bijleenregeling, de verkoop van uw eigen woning en de eigenwoningreserve vindt u op www.belastingdienst.nl.

Overgang eigenwoningschuld

Had uw fiscale partner al een eigenwoningschuld toen u trouwde? En ging u in 2016 scheiden en werd (een deel van) de schuld ook uw schuld? Dan gingen ook de regels die golden voor de eigenwoningschuld voor uw ex-echtgenoot over op u. Hierdoor geldt voor u bijvoorbeeld de resterende duur van de renteaftrek zoals die voor uw ex-echtgenoot gold (zie *Bij vraag 33o en vraag 33p* en dan *Renteaftrek maximaal 30 jaar*). Maar ook de maanden dat uw ex-echtgenoot de annuïtaire aflossingsverplichting heeft toegepast, gelden voor u. Zie *Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna* en dan *Wanneer verplicht aflossen?*

Eigenwoningschuld na vererving

Erft u een woning waarop een (hypotheek)schuld rust van bijvoorbeeld uw langstlevende ouder met wie u geen fiscale partner was? En gaat u in de geërfde woning wonen? Dan hoort die (hypotheek)schuld niet automatisch bij uw eigenwoningschuld. Als u ook andere bezittingen hebt geërfd, moet u de schuld voor een evenredig deel toerekenen aan de eigen woning. Vervolgens moet u de schuld toetsen aan de aflossingsverplichting.

Voorbeeld

U erft de woning van uw langstlevende ouder. De waarde van de woning is € 180.000. Op de woning rust een hypotheek van € 50.000. Naast de woning erft u een auto met een waarde van € 20.000. U besluit zelf in de geërfde woning te gaan wonen. In totaal erft u € 200.000 bezittingen en € 50.000 hypotheekschuld. De woning vormt 90% van de bezittingen. Daardoor mag u van de hypotheekschuld ook maar 90% toerekenen aan de woning. Het deel van de hypotheekschuld van € 45.000 moet voldoen aan de aflossingsseis om het tot de eigenwoningschuld te kunnen rekenen.

Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna

Op 1 januari 2013 zijn de regels voor de renteaftrek van de eigenwoningschuld veranderd. U mag voor nieuwe leningen vanaf die datum alleen rente aftrekken als u de lening geheel aflost in maximaal 360 maanden. Had u in 2012 al een eigenwoningschuld? Dan verandert er niets: u mag hiervoor de rente blijven aftrekken en u bent niet verplicht om af te lossen.

Let op!

Had u in 2012 een lening voor een andere onroerende zaak dan uw eigen woning? En wordt de onroerende zaak waarvoor die lening is aangegaan een eigen woning? Bijvoorbeeld omdat uw tweede woning uw hoofdverblijf is geworden of omdat een garage tot uw eigen woning gaat behoren? Dan wordt deze schuld als een nieuwe lening aangemerkt.

Wanneer verplicht aflossen?

Om de rente af te mogen trekken, bent u in de volgende situaties verplicht de lening af te lossen:

- U sluit voor het eerst een hypotheek of lening af.
- Had u in 2012 al een eigenwoningschuld? En verhoogt u deze bijvoorbeeld in verband met een verbouwing, dan geldt de aflossingsverplichting alleen voor het extra bedrag dat u leent.

U moet de lening aflossen in maximaal 360 maanden, en ten minste annuïtair. Dit betekent dat u maandelijks een vast bedrag betaalt, dat bestaat uit rente en aflossing. Ook als u lineair aflost in maximaal 360 maanden hebt u recht op renteaftrek.

Let op!

Hebt u bij een eerdere lening al een deel van de 360 maanden gebruikt? Dan moet u die maanden in mindering brengen op de maximale aflossingsperiode van de nieuwe lening. Dit hoeft u niet te doen als voor uw vorige lening geen aflossingsseis gold.

Voldoet de lening aan de aflossingsseis?

Op www.belastingdienst.nl vindt u een berekeningsprogramma waarmee u kunt beoordelen of er voldoende is afgelost om renteaftrek te kunnen krijgen of te houden.

Wanneer niet verplicht aflossen?

In de volgende situaties geldt de aflossingsseis niet:

- U hebt uw hypotheek die op 31 december 2012 al bestond overgesloten en u verhoogde uw hypotheek niet.

- U hebt in 2012 een onherroepelijke schriftelijke overeenkomst gesloten voor de aankoop van een woning, maar u sloot pas in 2013 de lening af.
- U hebt in 2012 een onherroepelijke schriftelijke overeenkomst gesloten voor onderhoud of verbetering van uw woning, maar u sloot pas in 2013 een lening af. Dit geldt alleen voor het deel van de lening voor zover de verbouwing of verbetering in 2013 werd voltooid.
- U had in 2012 een eigen woning en verkocht deze in 2012. U kocht in 2013 opnieuw een eigen woning. Tot het bedrag van de oude eigenwoningschuld bent u niet verplicht af te lossen.
- U had op 31 december 2012 een eigenwoningschuld. U verkocht in 2013 of daarna de eigen woning waarop deze schuld betrekking had. U kocht uiterlijk in het jaar na verkoop opnieuw een eigen woning. Tot het bedrag van de oude eigenwoningschuld bent u niet verplicht af te lossen.
- U kocht een eigen woning en uw vorige eigen woning stond op dat moment nog te koop. Voor de aankoop van uw nieuwe woning had u een overbruggingskrediet nodig. Dit overbruggingskrediet hoeft u niet verplicht af te lossen als u met dit krediet de overwaarde van uw vorige woning financiert.
- U hebt in 2013 of daarna een deel afgelost van uw eigenwoningschuld. Deze eigenwoningschuld bestond al op 31 december 2012. U leende uiterlijk in het jaar na aflossing opnieuw bij tot maximaal dit bedrag en u besteedde deze lening aan uw eigen woning, bijvoorbeeld een verbouwing. U hoeft de nieuwe lening niet verplicht af te lossen.
- U had een starterslening. Dit is een lening verstrekt door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten.
- U had een schuld aan een aannemer of projectontwikkelaar (zie hierna).
- U verhuurde uw eigen woning, maar ging er zelf weer wonen (zie hierna).
- Uw woning behoorde tot uw ondernemingsvermogen (zie hierna).
- U had één of twee woningen op 31 december 2012 (zie *Eén of twee woningen op 31 december 2012*)

Schuld aan aannemer of projectontwikkelaar

Kocht u een toekomstige eigen woning in aanbouw? Dan kunt u misschien de prijs voor de grond en de lopende bouwtermijnen nog niet betalen aan de aannemer of projectontwikkelaar. U kunt die grondprijs en de lopende bouwtermijnen pas betalen als u uw hypotheek hebt afgesloten. Tot die tijd hebt u dus een tijdelijke schuld aan de aannemer of projectontwikkelaar. Die tijdelijke schuld hoeft u niet verplicht af te lossen en telt ook niet mee bij het vaststellen van de maximale termijn van 360 maanden waarin u de eigenwoning-schuld verplicht moet aflossen.

U verhuurde uw eigen woning, maar gaat er zelf weer wonen

Verhuurde u voor 1 januari 2013 tijdelijk een woning waarin u eerst zelf woonde? Bijvoorbeeld omdat u werd uitgezonden? Gedurende de verhuurperiode is uw lening een schuld in box 3. Gaat u voor 1 januari 2021 weer in die woning wonen? Dan hoeft u niet verplicht af te lossen tot het bedrag van de eigenwoningschuld die u had op het moment dat u de woning verliet en waarvoor u niet verplicht hoefde af te lossen. Over die eigenwoningschuld mag u de rente weer aftrekken vanaf de dag dat de woning weer uw hoofdverblijf is.

Woning behoorde tot ondernemingsvermogen

Behoorde uw woning op 31 december 2012 tot het vermogen van uw onderneming? En viel de woning daarna onder de eigenwoningregeling? Dan hoeft u het bedrag van de schuld op 31 december 2012 niet verplicht af te lossen.

Eén of twee woningen op 31 december 2012

In sommige situaties hoeft u niet verplicht uw eigenwoningschuld af te lossen:

- Had u twee woningen op 31 december 2012 die onder de eigenwoningregeling vielen? En behoorden de leningen op 31 december 2012 tot de eigenwoningschuld? Dit is bijvoorbeeld het geval als u een nieuwe woning hebt gekocht, maar de oude woning nog niet is verkocht. U hoeft dan de leningen voor beide woningen niet verplicht af te lossen.
- Had u één eigen woning op 31 december 2012 en na 31 december 2012 gelijktijdig twee eigen woningen? Dan hoeft u de schuld van de nieuwe eigen woning tot ten hoogste het bedrag van de schuld van de oude eigen woning niet verplicht af te lossen.
- Had u op 31 december 2012 in ieder geval één eigen woning en op of na deze datum gelijktijdig twee eigen woningen? En was één van die woningen niet langer een eigen woning omdat u bijvoorbeeld een woning verkocht of verhuurde? Dan vermindert u de schuld waarop u niet verplicht hoeft af te lossen met het bedrag van de schuld van de woning die niet langer uw eigen woning is.

Aflossingseis

Met ingang van 1 januari 2013 geldt voor nieuwe of verhoogde hypotheekleningen een aflossingsverplichting. Hebt u in een jaar onvoldoende aflossing betaald? Dan hebt u een betalingsachterstand. Dit heeft mogelijk gevolgen voor uw recht op renteaftrek.

Voldoet de lening aan de aflossingseis?

Op www.belastingdienst.nl vindt u een berekeningsprogramma waarmee u kunt beoordelen of er voldoende is afgelost om renteaftrek te kunnen krijgen of te houden.

Gevolgen betalingsachterstand

Met ingang van 1 januari 2013 geldt voor nieuwe of verhoogde hypotheekleningen een aflossingsverplichting. Hebt u een betalingsachterstand doordat u in een jaar te weinig hebt afgelost? Dan is het afhankelijk van uw situatie of u rente mag aftrekken:

- Het eerste jaar dat u een betalingsachterstand hebt en het jaar daarna, mag u de rente nog aftrekken. Wij gaan ervan uit dat u de achterstand in het volgende jaar inhaalt.
- Hebt u het jaar daarna nog steeds een achterstand, omdat u de aflossing niet kon betalen? Dan mag u uw rente alleen aftrekken als u een nieuw aflossingsschema hebt afgesproken met de leningverstrekker. Hebt u een nieuw aflossingsschema afgesproken, maar lost u daarmee niet meer het hele bedrag af dat u verplicht moet aflossen? Dan mag u geen rente meer aftrekken.
- Hebt u geen nieuw aflossingsschema afgesproken? Dan voldoet u niet meer aan de voorwaarden, en mag u de (hypotheek)rente niet meer aftrekken.

U mag alleen de rente aftrekken die u in het jaar zelf hebt betaald.

Betalingsachterstand door fout

Hebt u een betalingsachterstand door een onbedoelde fout in de betaling of berekening van de aflossing? Als u de fout voor het begin van het derde jaar daarna herstelt, mag u de betaalde (hypotheek)rente blijven aftrekken. Een betalingsachterstand die in 2014 is ontstaan, moet u dan vóór 1 januari 2017 herstellen.

Meer informatie over de aflossingseis en de gevolgen van een betalingsachterstand vindt u op www.belastingdienst.nl.

Lening afgesloten bij een leningverstrekker die niet verplicht is gegevens aan ons door te geven

Hebt u na 31 december 2012 een lening voor uw eigen woning afgesloten bij een leningverstrekker die niet verplicht is om gegevens aan ons door te geven? Bijvoorbeeld een familielid, een buitenlandse bank of een eigen bv? Hebt u deze lening gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbetering van uw eigen woning en voldoet de lening aan de voorwaarden voor (hypotheek)renteaf trek (zie *Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna*)? Dan moet u de gegevens over deze lening(en) zelf aan ons doorgeven in deze aangifte. Als u vraag 33c invult, moet u ook vraag 62 invullen. Als u vraag 33d invult, moet u ook vraag 63 invullen.

Het gaat onder meer om de volgende gegevens:

- naam, adres en burgerservicenummer (BSN) van degene die de lening heeft verstrekt. Bij een rechtspersoon vermeldt u het RSIN. Had de leningverstrekker geen BSN of RSIN? Vermeld dan het buitenlands fiscaal identificatienummer (TIN).
- het bedrag van de lening op de ingangsdatum
- het bedrag van de lening op 31 december 2016
- de ingangsdatum van de lening
- de einddatum van de lening
- de wijze van aflossing
- rentepercentage

Instellingen met een meldingsplicht

In Nederland gevestigde banken en andere financiële instellingen zijn verplicht leningen bij ons te melden. Zo kunnen wij controleren of de leningen aan de voorwaarden voldoen. Hebt u een lening voor uw eigen woning afgesloten bij een persoon of instelling die de leningen niet aan ons meldt? Dan moet u zelf de gegevens aan ons doorgeven. Vanaf 2016 doet u dat in de aangifte.

Twijfelt u of de instelling bij wie u de lening hebt afgesloten deze aan ons meldt? Dan kunt u dat bij de instelling navragen.

Bij vraag 33a en vraag 33b

Vul de gegevens in van de eigenwoningschuld(en) die u hebt afgesloten bij een Nederlandse bank of financiële instelling.

Welke gegevens vult u in?

Het gaat om de waarde van uw eigenwoningschuld(en) op 31 december 2016, het nummer van de hypotheek of lening en de aftrekbare (hypotheek)rente van deze schuld(en). Vermeld de gegevens per lening.

Met uw eigenwoningschuld(en) bedoelen wij het deel van de leningen dat u hebt gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbetering van uw eigen woning. Hierbij horen ook de schulden die u bent aangegaan voor de financieringskosten van uw eigenwoningschuld en de schulden om een erfpachtcanon af te kopen.

Ruimtegebrek?

Vermeld dan op de bovenste regel de hoogste schuld en op de tweede regel het totaal van de overige schulden.

Let op!

Was in 2016 of eerder de bijleenregeling van toepassing? Dan kan dat van invloed zijn op de hoogte van de eigenwoningschuld en de rente die u mag aftrekken.

Meer informatie over de bijleenregeling vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 33c en vraag 13d

Hebt u na 31 december 2012 een lening voor uw eigen woning afgesloten bij een leningverstrekker die niet verplicht is om gegevens aan ons door te geven? Bijvoorbeeld een familielid, een buitenlandse bank of een eigen bv? Hebt u deze lening gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbetering van uw eigen woning en voldoet de lening aan de voorwaarden voor (hypotheek)renteaf trek (zie *Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna*)? Vul dan de gegevens van deze lening in bij vraag 33c en eventueel vraag 33d.

Let op!

U mag de rente over deze lening(en) alleen aftrekken als u de gegevens van deze lening zelf aan ons doorgeeft met een *Specificatie lening eigen woning*. Hebt u vraag 33c ingevuld? Dan moet u hiervoor vraag 62 invullen. Hebt u vraag 33d ingevuld? Dan moet u hiervoor vraag 63 invullen. Stuur de *Specificatie lening eigen woning* samen met de andere ingevulde aangiftebladen naar ons terug.

Welke gegevens vult u in?

Het gaat om de waarde van uw schuld op 31 december 2016 en de aftrekbare (hypotheek)rente van deze schuld. Bij *Omschrijving van deze schuld* vult u de naam in van de leningverstrekker en het nummer dat bij deze lening hoort. Hebt u geen nummer? Bijvoorbeeld omdat u de lening bij uw familie heeft afgesloten? Dan hoeft u hier niets in te vullen.

Met uw eigenwoningschuld(en) bedoelen wij het deel van de leningen dat u hebt gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbetering van uw eigen woning. Hierbij horen ook de schulden die u bent aangegaan voor de financieringskosten van uw eigenwoningschuld en de schulden om een erfpachtcanon af te kopen.

Let op!

U kunt per specificatie gegevens vermelden van één leningverstrekker en van één lening. Hebt u de lening afgesloten bij meerdere leningverstrekkers? Of hebt u meerdere leningen afgesloten? Vul dan (het deel van) de tweede lening in bij vraag 33d. Specificeer de gegevens van (dat deel van) de lening bij vraag 63.

Ruimtegebrek?

Vermeld dan op de bovenste regel de hoogste schuld en op de tweede regel het totaal van de overige schulden.

Bij vraag 33f

Hebt u na 28 oktober 2012 uw woning verkocht voor een lager bedrag dan de eigenwoningschuld op deze woning? Dan hebt u een restschuld. De rente over deze schuld mag u gedurende vijftien jaar aftrekken in box 1. Het maakt hierbij niet uit of u een andere woning koopt of een huis gaat huren. Om de rente te mogen aftrekken, bent u ook niet verplicht de schuld af te lossen.

Vul bij vraag 33f het bedrag in van de restschuld vroegere eigen woning op 31 december 2016. De rente in die u in 2016 betaalde over deze restschuld vult u in bij vraag 33l.

Met de rekenhulp op de volgende bladzijde kunt u berekenen of er een restschuld was.

Rekenhulp restschuld vroegere eigen woning

Eigenwoningschuld verkochte woning		A
Verkoopprijs		B
Verkoopkosten		C
Trek af: B min C Netto-opbrengst		D
Trek af: A min D Restschuld		E

Er was een restschuld als A meer is dan D.

Bij vraag 33g

Vul het adres van de eigen woning in. Had u twee eigen woningen? Vermeld dan de gegevens per woning.

Let op!

Het gaat hier niet om een vakantiewoning.

Bij vraag 33h

Vermeld de WOZ-waarde (Waardering Onroerende Zaken) van uw eigen woning. De WOZ-waarde staat op de WOZ-beschikking die u van uw gemeente hebt gekregen. Voor het jaar 2016 geldt de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015.

Zijn eventuele bijgebouwen, zoals een garage, apart vermeld op de WOZ-beschikking? Of hebt u hiervoor een aparte WOZ-beschikking gekregen? Tel dan de WOZ-waarden bij elkaar als deze bijgebouwen bij de woning hoorden.

Nieuwbouwwoning, bouwkaavel of woning in aanbouw

Hebt u een nieuwbouwwoning gekocht? Neem dan de waarde van de WOZ-beschikking die de gemeente heeft afgegeven, ook als die alleen betrekking heeft op de grond of op een gedeeltelijk afgebouwde woning.

Meer informatie over wat u moet doen als u bezwaar hebt gemaakt tegen de WOZ-beschikking of als u geen WOZ-beschikking hebt ontvangen, vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 33i

U moet voor uw eigen woning een bedrag bij uw inkomen tellen: het eigenwoningforfait. Het eigenwoningforfait is een percentage van de WOZ-waarde van de eigen woning die in 2016 uw hoofdverblijf was. Voor het jaar 2016 geldt de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2015. Deze waarde staat op de WOZ-beschikking die u van de gemeente hebt gekregen.

Bent u in 2016 verhuisd? Ga dan, om te bepalen hoe lang de woning uw hoofdverblijf was in 2016, uit van de datum waarop uw woonadres is gewijzigd bij de gemeente. U gaat dus niet uit van de feitelijke verhuisdatum.

Gebruik voor het bepalen van het eigenwoningforfait de *Tabel eigenwoningforfait* hierna.

Tabel eigenwoningforfait

Waarde van de woning		Forfait	
meer dan	niet meer dan		
-	€ 12.500		0%
€ 12.500	€ 25.000		0,30%
€ 25.000	€ 50.000		0,45%
€ 50.000	€ 75.000		0,60%
€ 75.000	€ 1.050.000		0,75%
€ 1.050.000	-	€ 7.875 + 2,35% van de	waarde boven € 1.050.000

Deel van het jaar een eigen woning

Als u maar een deel van het jaar een eigen woning had, hoeft u maar een deel van het eigenwoningforfait aan te geven. Als u bijvoorbeeld een half jaar een eigen woning had, geldt de helft van het eigenwoningforfait.

Heel 2016 fiscale partners

Als u heel 2016 een fiscale partner had, geeft u eerst allebei het totaal aan van het eigenwoningforfait en het totaal van de aftrekposten. Vervolgens kunt u het saldo van de inkomsten en aftrekbare kosten eigen woning tussen u en uw fiscale partner verdelen. Elke verdeling mag, als het totaal maar 100% is.

Let op!

U mag alleen het saldo van de inkomsten en aftrekposten eigen woning tussen u en uw fiscale partner verdelen. De ene fiscale partner mag bijvoorbeeld niet alleen het eigenwoningforfait aangeven en de andere fiscale partner alleen de kosten.

Geen fiscale partner

Als u geen fiscale partner had, geeft u uw eigen inkomsten uit de eigen woning aan en trekt u uw eigen aftrekposten af.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Geef dan alleen uw eigen inkomsten uit de eigen woning aan en trek alleen uw eigen aftrekposten af. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Zie *Heel 2016 fiscale partners*.

Meerdere eigenaren die geen fiscale partners waren

Was u in 2016 met één of meer mensen eigenaar van uw hoofdverblijf en was u niet het hele jaar elkaars fiscale partner? Dan is de eigenwoningregeling alleen van toepassing als u samen met één of meerdere eigenaren of bewoners van de woning een belang had bij de waardeontwikkeling van ten minste 50%. U geeft dan het deel van het eigenwoningforfait aan dat overeenkomt met uw aandeel in het eigendom van de woning. U mag alleen de (hypotheek)rente en financieringskosten aftrekken die betrekking hadden op uw aandeel in de eigenwoningschuld. Betaalde u minder? Dan mag u alleen het betaalde bedrag aftrekken.

Was u alleen bewoner van de woning of was u samen met één of meerdere eigenaren bewoner van de woning en had u samen met de andere eigenaren of bewoners een belang van minder dan 50% bij de woning? Dan was uw aandeel in de woning voor u een bezitting in box 3 en uw aandeel in de schuld een schuld in box 3. De (hypotheek)rente is dan voor u niet aftrekbaar.

Hebt u periodiek bedragen betaald voor erfpacht, opstal of beklemming? Dan moet u rekening houden met uw aandeel in de eigendom van uw woning. U mag maximaal het deel aftrekken dat overeenkomt met uw aandeel in de eigendom van de woning.

Voorbeeld

De woning was voor 75% uw eigendom en voor 25% eigendom van een huisgenoot die niet het hele jaar uw fiscale partner was. U kiest er niet voor om het hele jaar fiscale partners te zijn. U geeft dan 75% van het eigenwoningforfait van de hele woning aan. U mag voor uw deel van de eigenwoningschuld de rente en de financieringskosten aftrekken en maximaal 75% van de periodieke betalingen voor erfpacht, opstal of beklemming voor de eigen woning aftrekken.

Bij vraag 33j, vraag 33k en vraag 33l

U kunt sinds 2013 geen spaarrekening, beleggingsrecht of kapitaalverzekering eigen woning meer afsluiten. Had u al een spaarrekening, beleggingsrecht of kapitaalverzekering eigen woning afgesloten vóór 1 april 2013? Dan verandert er niets.

Hebt u een spaar-, leven- of beleggingshypothec afgesloten voor de financiering van uw eigen woning? Dan betaalde u meestal premies voor een kapitaalverzekering of u betaalde bedragen voor een geblokkeerd spaartegoed. Met de uitkering uit deze verzekering of met dit spaartegoed lost u later uw hypotheek of lening voor de eigen woning (eigenwoningschuld) af.

U kunt dus op twee manieren zorgen voor de aflossing van uw hypotheek:

- U hebt een 'kapitaalverzekering eigen woning' afgesloten bij een verzekeringsmaatschappij.
Met de kapitaalverzekering verzekert u een kapitaalsuitkering. Met die kapitaalsuitkering lost u later uw eigenwoningschuld af.
- U hebt een 'spaarrekening eigen woning' bij een bank of een 'beleggingsrecht eigen woning' bij een beheerder van een beleggingsinstelling.
Met de spaarrekening eigen woning of het beleggingsrecht eigen woning bouwt u een geblokkeerd spaartegoed op. Met het tegoed lost u later uw eigenwoningschuld af.

Fiscale voordelen

De kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning en het beleggingsrecht eigen woning hebben dezelfde fiscale voordelen.

Onbelast tijdens de looptijd

Een kapitaalverzekering eigen woning, een spaarrekening eigen woning en een beleggingsrecht eigen woning vallen in box 1. De opgebouwde waarde van de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning of het beleggingsrecht eigen woning hoeft u dan ook niet aan te geven als een bezitting in box 3. Dit betekent dat u tijdens de spaarperiode (looptijd) geen belasting betaalt over het kapitaal dat u opbouwt. Ook niet over de rente-aangroei van de kapitaalverzekering of het spaartegoed.

Vrijstelling

Op het moment dat u de eigenwoningschuld aflost met de kapitaalsuitkering of het gespaarde bedrag, geldt tot een bepaald maximumbedrag een vrijstelling. U hoeft dan tot het bedrag van de vrijstelling geen belasting te betalen over dat bedrag, ook niet over de rente die deel uitmaakt van dat bedrag.

Renteaftrek

Tijdens de looptijd van de eigenwoningschuld betaalt u rente. Deze rente mag u aftrekken in box 1.

Meer informatie over de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning en het beleggingsrecht eigen woning vindt u op www.belastingdienst.nl.

Uitkering uit een kapitaalverzekering overdragen

Kreeg u vóór 2016 een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning, spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning en had u recht op vrijstelling? En had u een fiscale partner? Dan hebben u en uw fiscale partner per persoon recht op deze vrijstelling als u beiden in de polis wordt genoemd. Kreeg u een uitkering, maar staat maar één van u beiden in de polis als begunstigde genoemd? Dan kunt u alleen gebruikmaken van uw eigen (resterende) vrijstelling.

Vanaf 2016 kunt u verzoeken om de uitkering bij beiden voor 50% op te geven. Hierdoor kunt u beiden gebruikmaken van uw eigen (resterende) vrijstelling.

Stond de kapitaalverzekering eigen woning of de spaarrekening eigen woning die tot uitkering komt op uw naam? En verzoekt u om de helft van de uitkering toe te rekenen aan uw fiscale partner? Dit is meestal voordeliger als u eerder een deel van uw vrijstelling hebt gebruikt of als de uitkering hoger is dan uw (resterende) eigen vrijstelling. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl.

Verzoekt u om de helft van een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning of spaarrekening eigen woning van uw fiscale partner over te dragen aan uzelf? En stond de polis die tot uitkering komt op naam van uw fiscale partner en wilt u dat de helft van de uitkering wordt toegerekend aan u? Kruis dan het hokje aan bij vraag 33k. Uw partner moet dan in zijn aangifte vraag 26j aankruisen.

Let op!

Is de uitkering van de kapitaalverzekering in de afgelopen vijf jaar uitbetaald en stond de polis op naam van één begunstigde? En hebt u de uitkering moeten opgeven in de aangifte van uzelf of uw fiscale partner? Dan kunt u een verzoek doen om ambtshalve vermindering. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl.

Belastbaar deel van een uitkering uit een kapitaalverzekering

Kreeg u in 2016 een uitkering uit een spaarrekening, beleggingsrecht of kapitaalverzekering eigen woning? En was deze uitkering hoger dan de vrijstelling waar u recht op had? Dan moet u het rentebestanddeel van de uitkering misschien geheel of gedeeltelijk aangeven. Vul dit bedrag in bij het belastbare deel van een uitkering uit een kapitaalverzekering, spaarrekening of beleggingsrecht eigen woning (vraag 33l).

Het belastbare deel van de uitkering is meestal de opgebouwde rente over de uitkering. De opgebouwde rente is de uitkering min de betaalde premies. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl. Daar zijn voorbeelden opgenomen.

Als u een fiscale partner had, moet u het belastbare deel van de uitkering van u en uw fiscale partner bij elkaar optellen. Dit bedrag vult u dan in bij vraag 33l.

Let op!

Geef alleen de opgebouwde rente aan over het niet-vrijgestelde deel van de uitkering.

Het bedrag van de gebruikte vrijstelling vult u in bij vraag 33x. De gebruikte vrijstelling van uw fiscale partner vult u in bij vraag 33y.

Meer informatie over het belastbaar deel van een uitkering uit een kapitaalverzekering vindt u op www.belastingdienst.nl.

Was het bedrag van de uitkering lager dan de vrijstelling? Dan is het belastbaar deel van de uitkering € 0 (vraag 33l). Vul het bedrag van de door u gebruikte vrijstelling in bij vraag 33x. Bij vraag 33y vult u de gebruikte vrijstelling van uw fiscale partner in.

Let op!

Ook als het belastbaar deel van de uitkering € 0 is, moet u vraag 13x en vraag 13y invullen.

Meer informatie over de kapitaalverzekering eigen woning, de spaarrekening eigen woning en het beleggingsrecht eigen woning vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 33m

Bij tijdelijke verhuur van uw eigen woning zijn er twee situaties mogelijk:

- tijdelijke verhuur van uw oude woning die in 2016 te koop stond
- tijdelijke verhuur van uw hoofdverblijf dat in 2016 niet te koop stond

Het kan ook gaan om tijdelijke verhuur van uw eigen woning via internet.

Tijdelijke verhuur van uw oude woning die in 2016 te koop stond

U verhuisde naar een andere woning. U verhuurde tijdelijk uw oude woning die te koop stond. Vanaf de datum van verhuur moet u de waarde van de woning in box 3 aangeven. De inkomsten uit de tijdelijke verhuur hoeft u niet aan te geven in box 1. Omdat de woning in box 3 valt, mag u de (hypotheek)rente niet meer aftrekken. De woning en de bijbehorende schuld vallen vanaf dat moment in box 3.

Is de verhuurperiode afgelopen en blijft uw oude woning leeg en te koop staan? Dan vallen de woning en de bijbehorende eigenwoning-schuld weer onder de eigenwoningregeling (box 1) als de tijdelijke verhuur is gestopt binnen drie jaar na afloop van het jaar waarin u de woning hebt verlaten. U mag de (hypotheek)rente dan weer aftrekken tot die drie jaar zijn verstreken. Daarna moet u de waarde van de woning weer in box 3 aangeven. (*Let op!* De woning moet wel tijdens de gehele verhuurperiode te koop hebben gestaan.) Dit kan ook gevolgen hebben voor de bijleenregeling.

Meer informatie over tijdelijke verhuur van uw oude woning die in 2016 te koop stond vindt u op www.belastingdienst.nl.

Tijdelijke verhuur van uw hoofdverblijf dat in 2016 niet te koop stond

Verhuurde u tijdelijk uw eigen woning in 2016? Bijvoorbeeld tijdens uw vakantie of een kort verblijf buiten Nederland? Dan blijft uw woning ondanks de tijdelijke verhuur onder de eigenwoningregeling (box 1) vallen. Dat betekent dat u voor de periode inclusief de tijdelijke verhuur het volgende moet invullen:

- het eigenwoningforfait bij vraag 33i
- de aftrekbare (hypotheek)rente bij vraag 33o
- de aftrekbare financieringskosten bij vraag 33p
- eventuele betalingen voor erfpacht, opstal of beklemming bij vraag 33q

Daarnaast geeft u 70% van de ontvangen huur over de verhuurperiode aan. De periode dat u de woning tijdelijk verhuurde, telt mee voor de periode dat u het eigenwoningforfait voor die woning bepaalt.

Ontvangen huur

De ontvangen huur is de door u berekende huurprijs, verminderd met bepaalde kosten. In de huurprijs mag u een vergoeding rekenen voor kosten die rechtstreeks samenhangen met de tijdelijke verhuur van de woning, bijvoorbeeld:

- gas- en elektriciteitsverbruik door de huurder
- aan de huurder verleende service, zoals schoonmaken en wassen
- advertenties en provisie

Onderhoudskosten, afschrijvingskosten en vaste lasten mag u niet aftrekken van de ontvangen huur.

Tijdelijke verhuur eigen woning via internet

Via verschillende internetsites kunt u uw eigen woning tijdens uw vakanties te huur aanbieden. Dit is een vorm van deeleconomie. In een deeleconomie gaat het om zakelijke overeenkomsten tussen burgers die elkaar vinden via een online platform. Het uitgangspunt is dat mensen 'delen' wat ze over hebben of wat ze op een bepaald moment niet gebruiken.

Voorbeeld

U hebt een eigen woning met een WOZ-waarde van € 500.000. U hebt voor deze eigen woning een hypothecaire geldlening van € 300.000 afgesloten, waarover u 6% rente betaalt. Tijdens uw vakantie verhuurt u de woning twee weken voor € 450 per week, inclusief energiekosten en afvalkosten. U ontvangt € 900 huur. U betaalt voor die twee weken aan gas, water en elektriciteit € 125. Daarnaast betaalt u voor het legen van een afvalcontainer € 4.

U moet in uw aangifte 70% van de ontvangen huur min de gemaakte kosten opgeven. Dat is hier: € 900 - € 125 - € 4 = € 771.

In uw aangifte vult u het volgende in:

- eigenwoningforfait: 0,75% van € 500.000 = € 3.750
- ontvangen huur 70% van € 771 = € 539
- aftrekbare rente 6% van € 300.000 = € 18.000
- totaal inkomsten en aftrekposten eigen woning:
€ 3.750 + € 539 - € 18.000 = - € 13.711

Wat valt niet onder inkomsten uit tijdelijke verhuur?

- de huur die u ontving bij verhuur van een deel van uw eigen woning (bijvoorbeeld een kamer)
Afhankelijk van uw situatie hebt u recht op een kamerverhuurvrijstelling, of valt een deel van uw woning in box 3. Hierover vindt u meer informatie op www.belastingdienst.nl.
- de vergoeding die u ontving van kostgangers voor het schoonmaken en de maaltijden
Deze vergoeding geeft u aan bij vraag 9.
- de huur die u ontving terwijl u zelf ergens anders woonde, zoals bij uitzending of detachering
In deze situatie valt de woning niet meer in box 1, maar in box 3.

Meer informatie over tijdelijke verhuur, verhuur van een deel van uw eigen woning en kamerverhuurvrijstelling vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 33o en vraag 33p

Aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten eigen woning

Het gaat om aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten van de leningen die u hebt afgesloten voor aankoop, onderhoud of verbouwing van de eigen woning. Deze leningen vormen de eigenwoningsschuld.

U moet de rente en kosten in 2016 hebben betaald. Andere kosten die u voor uw eigen woning maakte, zoals kosten van onderhoud en verbouwing, mag u niet aftrekken.

Renteaftrek maximaal 30 jaar

De rente mag u maximaal 30 jaar aftrekken. Als u de lening hebt afgesloten vóór 1 januari 2001, gaat de termijn van 30 jaar in op 1 januari 2001.

Overgaan schuld naar partner en periode renteaftrek 30 jaar

Is een eigenwoningschuld zonder aflossingsverplichting door een huwelijk, een wijziging in de huwelijkse voorwaarden of door erfrecht overgegaan van uw fiscale partner op u? Dan eindigt de 30-jaarsperiode voor renteaftrek voor u op het moment dat de periode ook voor uw fiscale partner zou zijn geëindigd. Heeft uw echtgenoot in 2013 of daarna afgelost op een schuld zonder aflossingsverplichting? Gaat die schuld daarna door een huwelijk of een wijziging van huwelijkse voorwaarden (gedeeltelijk) over op u? En ontstaat uiterlijk in het jaar na de aflossing bij de echtgenoten opnieuw een eigenwoningschuld tot maximaal het bedrag van de aflossing? Dan hoeft u beiden de nieuwe lening niet verplicht af te lossen. De 30-jaarsperiode voor renteaftrek eindigt voor u beiden op het moment dat die periode ook voor de oude lening voor uw echtgenoot zou zijn geëindigd.

Heeft uw echtgenoot in 2013 of daarna afgelost op een schuld zonder aflossingsverplichting? Gaat die schuld daarna door zijn overlijden over op u? En gaat u uiterlijk in het jaar na de aflossing tot maximaal het bedrag van de aflossing opnieuw een eigenwoningschuld aan? Dan hoeft u beiden de nieuwe lening niet verplicht af te lossen. De 30-jaarsperiode voor renteaftrek eindigt voor u op het moment dat die periode ook voor de oude lening van uw overleden echtgenoot zou zijn geëindigd.

Aftrekbare (hypotheek)rente

Aftrekbare (hypotheek)rente is:

- rente van leningen voor financiering van de aankoop, het onderhoud of de verbouwing van uw eigen woning
- rente van leningen voor financiering van kosten die samenhangen met de koop, de verbouwing of het onderhoud van uw eigen woning, bijvoorbeeld voor notariskosten
- rente van leningen voor financiering van de kosten die samenhangen met het afsluiten van de lening voor de koop van uw eigen woning, bijvoorbeeld voor bemiddelingskosten (zoals advies- en afsluitkosten) om de lening af te sluiten
- betaalde boeterente bij het (gedeeltelijk) aflossen, oversluiten of wijzigen van een lening die tot de eigenwoningschuld behoorde. Hieronder valt ook de vergoeding die de bank in rekening bracht vanwege het nadeel dat de bank had omdat de boeterente pas later werd betaald. Dat komt doordat de boeterente niet in één keer wordt betaald, maar verdeeld over de resterende looptijd van de rentevastperiode die eerder is overeengekomen. Andere opslagen die de bank vanwege rentemiddeling in rekening bracht, zoals een opslag van het risico van vroegtijdig volledig aflossen bij verkoop, merken wij niet aan als boeterente. Deze opslagen merken wij ook niet aan als rente van schulden, behalve als het totaal van alle overige opslagen niet hoger is dan 0,2%. Een opslag is een procentuele doorberekening van kosten.
- rente van leningen voor de afkoop van rechten van erfpacht, opstal of beklemming
- onder bepaalde voorwaarden: rente van een verbouwingsdepot of een nieuwbouwdapot. Zie *Bijzondere regels*.

Let op!

Hebt u een lening voor uw eigen woning afgesloten bij uw werkgever? En hebt u rentevoordeel omdat u een lagere rente betaalt dan de markrente? Dan hoort dit voordeel bij uw belastbare loon. Dit betekent dat u niet alleen de (hypotheek)rente mag aftrekken die u in 2016 betaalde, maar ook het rentevoordeel dat tot uw belastbare loon is gerekend.

Boeterente

Het bedrag van de boeterente is aftrekbaar bij het (gedeeltelijk) aflossen, oversluiten of wijzigen van een lening die bij de eigenwoningschuld hoorde. Wij merken deze boeterente dan aan als rente. Hieronder valt ook de vergoeding die de bank in rekening brengt vanwege het nadeel dat de bank heeft, omdat de boeterente pas later wordt betaald. Dat komt doordat de boeterente niet in één keer wordt betaald, maar verdeeld over de resterende looptijd van de rentevastperiode die eerder is overeengekomen.

Andere opslagen die de bank wegens rentemiddeling in rekening brengt, zoals een opslag voor het risico van vroegtijdig volledig aflossen bij verkoop, zijn niet aan te merken als boeterente. Deze opslagen merken wij niet aan als rente van schulden, behalve als het totaal van alle overige opslagen niet hoger is dan 0,2%. Een opslag is een procentuele doorberekening van kosten.

Is er sprake van rentemiddeling (het oversluiten van de lening met een aangepast rentepercentage waarin de verschuldigde boeterente is verdeeld over de resterende looptijd)? Dan mag u ook het percentagedeel dat is toe te rekenen aan het boeterentebedrag meetellen bij de berekening van de aftrekbare rente in 2016.

Kiest u niet voor rentemiddeling, maar besluit u het bedrag van de boeterente ineens te betalen? Dan mag u dat bedrag ook aftrekken als rente van de eigenwoningschuld. Als u dat bedrag leent, is de rente over die lening niet aftrekbaar.

Aftrekbare financieringskosten

Aftrekbare financieringskosten zijn:

- bemiddelingskosten voor het verkrijgen van uw hypotheek zoals advies- en afsluitkosten
- notariskosten voor de hypotheek en het kadastraal recht hierover
- betaalde oversluitkosten
- taxatiekosten (alleen om een lening te krijgen)
- kosten van de aanvraag van Nationale Hypotheek Garantie
- bouwrente over de periode nadat de voorlopige koopovereenkomst werd gesloten
- onder bepaalde voorwaarden: kosten van een verbouwingsdepot of een nieuwbouwdapot. Zie *Bijzondere regels*.

Let op!

Sloot u de lening af vóór 1 januari 2013 en betaalde u toen afsluitprovisie? Hiervan mocht u niet meer aftrekken dan 1,5% van de schuld en maximaal € 3.630. Hebt u meer betaald? Lees dan de uitleg hierna bij *Voorbeelden afsluitprovisie*.

Voorbeelden afsluitprovisie

Voorbeeld 1: zonder fiscale partner

U betaalde op 1 juli 2012 € 6.030 afsluitprovisie voor een lening met een looptijd van twintig jaar. Dan deelt u het bedrag boven het maximum (€ 6.030 - € 3.630 = € 2.400) door het aantal maanden van de looptijd, dus € 2.400 : 240 = € 10. In dit voorbeeld mocht u in 2012 het maximum (€ 3.630) + € 60 = € 3.690 aftrekken. Vervolgens mag u gedurende de resterende looptijd van de lening (twintig jaar)

jaarlijks € 117 (€ 2.340 : 20) aftrekken. Ook de zes maanden in het laatste jaar worden voor deze berekening als vol jaar aangemerkt.

Voorbeeld 2: met fiscale partner

Als in voorbeeld 1, maar nu had u heel 2012 een fiscale partner. U kocht samen de eigen woning en sloot op 1 juli 2012 samen ieder voor de helft de lening af. De afsluitprovisie bedroeg € 8.460. Voor elke fiscale partner geldt een maximale aftrek van € 3.630. Samen is dat € 7.260. Het bedrag boven het maximum (€ 8.460 - € 7.260 = € 1.200) deelt u door het aantal maanden van de looptijd, dus € 1.200 : 240 = € 5 per maand. U mocht in 2012 ieder zes keer € 2,50 = € 15 aftrekken. In dit voorbeeld mocht u in 2012 ieder € 3.630 + € 15 = € 3.645 aftrekken. Samen is dat € 7.290. Vervolgens mag u ieder gedurende de resterende looptijd van de lening jaarlijks € 30 aftrekken (€ 585 : 20 = € 30 afgerond).

Niet aftrekbaar

Niet aftrekbaar zijn:

- aflossing van (een deel van) de eigenwoningschuld
- bemiddelingskosten voor de aankoop van de woning, bijvoorbeeld makelaarsprovisie
- overdrachtsbelasting en omzetbelasting
- notariskosten en kadastrale rechten voor de koopakte
- bouwrente over de periode voordat de voorlopige koopovereenkomst werd gesloten
- kosten van onderhoud en verbouwing
Voor een rijksmonumentenpand kunt u onder bepaalde voorwaarden aftrek van onderhoudskosten krijgen.
- rente en kosten van leningen (ook al financierde u dat met een hypotheek op uw eigen woning) die geen eigenwoningschuld zijn, bijvoorbeeld een lening om een auto te kopen
- rente en kosten van leningen die door de bijleenregeling geen eigenwoningschuld zijn
- rente die u betaalde aan uw fiscale partner
Het gaat hier om een lening voor uw eigen woning die uw fiscale partner heeft verstrekt.
- rente van leningen die u hebt afgesloten voor een woning die u van uw fiscale partner hebt gekocht
Dit geldt alleen voor het deel van de schuld dat hoger is dan de oorspronkelijke schuld op die woning.
- rente van leningen die u hebt afgesloten om aftrekbaar rente over en kosten van leningen te betalen
Bijvoorbeeld een lening om boeterente of bouwrente te betalen. Rente over een lening die u vóór 1 januari 2001 hebt afgesloten om aftrekbaar oversluitkosten of bouwrente te betalen, mag u wel aftrekken.
- premies voor een kapitaalverzekering eigen woning en stortingen op een spaarrekening eigen woning
- rente op een lening waarvoor een aflossingsverplichting geldt, maar de aflossing is niet annuïtair overeengekomen (zie *Leningen eigen woning afgesloten in 2013 of daarna*)
- rente op een lening waarop vrijwillig wordt afgelost, waardoor de juiste aflossingsstand wordt bereikt, maar de aflossing is niet annuïtair overeengekomen

Bijzondere regels

Had u in 2016 te maken met één van de volgende situaties? Dan gelden er bijzondere regels om te bepalen of u de (hypotheek)rente en financieringskosten mag aftrekken:

- U hebt geld geleend voor onderhoud of verbouwing van de eigen woning maar het geld nog niet hiervoor gebruikt.
- Uw lening staat op een aparte rekening die speciaal is geopend voor het onderhoud of de verbouwing: een verbouwingsdepot.

- Uw lening staat op een aparte rekening die speciaal is geopend voor de bouw van de woning: een nieuwbouwdepot.
- U hebt in 2016 rente vooruitbetaald voor een periode na 30 juni 2017.

Verbouwingslening nog niet gebruikt

Hebt u geld geleend voor onderhoud of verbouwing van de eigen woning? Maar hebt u het geld nog niet hiervoor gebruikt? Dan mag u de rente en de financieringskosten misschien toch aftrekken. De lening moet dan zijn afgesloten voor onderhoud of verbouwing van de eigen woning. Tot zes maanden na het afsluiten van de lening mag u de rente en de financieringskosten volledig aftrekken.

Na zes maanden is de rente over de lening pas aftrekbaar vanaf het moment waarop u de kosten van onderhoud of verbouwing hebt betaald. De kosten van het onderhoud of de verbouwing mag u ook van een andere rekening hebben betaald. De rente over de lening is aftrekbaar, als u het geleende geld maar steeds voor het onderhoud of de verbouwing kon opnemen. Na zes maanden moet u de betaalde rente en kosten verminderen met de rente die u hebt ontvangen over het tegoed dat u nog niet aan de verbouwing hebt besteed.

Let op!

Hebt u geld geleend voor onderhoud of verbouwing van de eigen woning? En had u een eigenwoningreserve omdat u een vorige eigen woning hebt verkocht? Dan is (een deel van) de lening geen eigenwoningschuld. Zie *Eigenwoningschuld en verhuizen: bijleenregeling*.

Verbouwingskosten al zelf betaald

Hebt u de lening tijdens of na het onderhoud of de verbouwing afgesloten? Dan hebt u misschien (een deel van) de onderhouds- of verbouwingskosten al zelf betaald. Sloot u binnen zes maanden na het begin van de verbouwing hiervoor een lening af? Dan mag u de rente over en kosten van een verbouwingslening aftrekken als kosten van de eigen woning, tot het bedrag van de kosten die u in die periode hebt gemaakt.

Tweejaarsregeling voor verbouwingsdepot

Als het geleende bedrag op een aparte rekening staat die speciaal voor het onderhoud of de verbouwing is geopend, heet dat een verbouwingsdepot. U mag dan de rente en de financieringskosten van het verbouwingsdepot gedurende maximaal zes maanden na het afsluiten van de lening volledig aftrekken. Na zes maanden moet u de betaalde rente en kosten verminderen met de rente die u ontving over het tegoed van het verbouwingsdepot.

Deze regeling geldt alleen zolang u het depot gebruikte voor onderhoud of verbouwing en tot maximaal twee jaar na het afsluiten van de lening. Eindigde het onderhoud of de verbouwing eerder? En stond er nog geld in het depot? Dan is de rente over het restant van het depot niet meer aftrekbaar. Alleen de rente over het deel van de lening dat is gebruikt voor het onderhoud of de verbouwing is dan nog aftrekbaar.

Let op!

Hebt u geld geleend voor onderhoud of verbouwing van de eigen woning? En hebt u een eigenwoningreserve omdat u een eigen woning hebt verkocht? Dan is (een deel van) de lening geen eigenwoningschuld. Zie *Eigenwoningschuld en verhuizen: bijleenregeling*.

Tweejaarsregeling voor nieuwbouwdepot

Als het geleende bedrag op een aparte rekening staat die speciaal voor de bouw van de woning is geopend, heet dat een

nieuwbouwdepot. U mag dan de rente en financieringskosten van het nieuwbouwdepot gedurende maximaal twee jaar volledig aftrekken. U moet de betaalde rente en kosten verminderen met de rente die u ontving over het tegoed van het nieuwbouwdepot.

Let op!

Hebt u geld geleend voor de bouw van de eigen woning? En had u een eigenwoningreserve omdat u een eigen woning verkocht? Dan is (een deel van) de lening geen eigenwoningschuld. Zie *Eigenwoningschuld en verhuizen: bijleenregeling*.

Wanneer gaat de tweejaarstermijn in?

De tweejaarstermijn begint op het moment van ondertekening van de koop-/aaneemovereenkomst. Vaak is dan nog geen lening afgesloten. De lening wordt meestal later afgesloten en uitbetaald bij levering van de woning in aanbouw bij de notaris. In dat geval begint de tweejaarstermijn op het moment van de levering bij de notaris.

Geen gebruik maken van de tweejaarsregeling

Wilt u geen gebruik maken van de tweejaarsregeling voor een verbouwings- of een nieuwbouwdepot? Dan mag u alleen de rente en kosten aftrekken over het deel van de lening waarvan u het geld daadwerkelijk voor aankoop, onderhoud of verbouwing van de eigen woning hebt gebruikt. Het deel van de lening dat u nog niet hebt gebruikt voor uw eigen woning valt in box 3. U mag de rente en de kosten van dit deel van uw lening niet in box 1 aftrekken. Uw verbouwings- of nieuwbouwdepot hoort in dit geval bij de rendementsgrondslag van box 3. De rente die u ontving op het depot, verrekent u niet met de betaalde rente en kosten van uw eigen woning.

Vooruitbetaalde rente

Hebt u in 2016 een deel van de (hypotheek)rente vooruitbetaald voor een periode tot uiterlijk 1 juli 2017? En bent u dit contractueel overeengekomen? Dan is dit bedrag helemaal aftrekbaar in 2016. U mag dus maximaal een half jaar rente vooruitbetalen. Als u in 2016 vrijwillig een bedrag voor 2017 hebt betaald, dan is dit bedrag pas in 2017 aftrekbaar. De vooruitbetaling moet u dan per 1 januari 2017 aangeven als bezitting in box 3.

Hebt u in 2016 een deel van de (hypotheek)rente vooruitbetaald voor een periode na 30 juni 2017? Dan is dit bedrag niet helemaal aftrekbaar. U mag alleen de (hypotheek)rente aftrekken die u in 2016 hebt betaald voor de periode 1 januari 2016 tot en met (uiterlijk) 31 december 2016. Het deel dat u niet mag aftrekken in 2016 trekt u in gelijke delen af over de resterende jaren waarvoor u de rente betaalde.

Let op!

Het gaat hier om de aftrekbare (hypotheek)rente van de leningen die u hebt afgesloten voor het kopen, onderhouden of verbouwen van de woning die uw hoofdverblijf was.

Voorbeeld

U betaalde in augustus 2016 € 24.000 rente voor de periode 15 augustus 2016 tot en met 14 augustus 2018. U betaalde dus rente vooruit voor een periode na 30 juni 2017. U mag alleen het bedrag aftrekken dat u betaalde voor 2016. U betaalde over 24 maanden, waarvan vijf maanden in 2016. U mag in 2016 $5/24 \times € 24.000 = € 5.000$ aftrekken. De vooruitbetaalde rente trekt u in gelijke delen af over de resterende jaren waarvoor u de rente betaalde. Zowel in 2017 als in 2018 is dit € 9.500.

Uw (hypotheek)schuld bestond al op 31 december 1995

Bestond de (hypotheek)schuld op uw eigen woning al op 31 december 1995? Dan mag u de rente van deze (hypotheek)schuld aftrekken. Dit geldt ook als u de lening niet hebt gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbouwing van de woning. Voorwaarde is dat de (hypotheek)schuld in 2016 nog voor dezelfde woning was en dat de woning nog steeds uw eigen woning was.

Terugontvangen rente

Betaalde uw bank of andere geldverstrekker u rente terug, omdat u in een eerder jaar te veel (hypotheek)rente betaalde? Kwam dit doordat de bank of andere geldverstrekker u te veel rente in rekening heeft gebracht? En hebt u die rente in een eerder jaar afgetrokken als (hypotheek)rente eigenwoningschuld? Dan moet u de aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten van de leningen die u hebt afgesloten voor aankoop, onderhoud of verbouwing van de eigen woning verminderen met deze terugontvangen rente. Hebt u geen eigen woning meer, of is de terugontvangen rente hoger dan de aftrekbare rente? Zie *Terugontvangen rente hoger dan aftrekbare rente* en *Terugontvangen rente maar geen eigen woning meer*.

Terugontvangen rente hoger dan aftrekbare rente

Hebt u meer rente terugontvangen dan het bedrag van uw aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten van de leningen die u hebt afgesloten voor aankoop, onderhoud of verbouwing van de eigen woning? En hebt u die rente in een eerder jaar als (hypotheek)rente eigenwoningschuld afgetrokken? Vul dan bij vraag 33o € 0 in. Het verschil vermeldt u als overige inkomsten bij vraag 21a.

Voorbeeld

Het eigenwoningforfait is € 750. U betaalde € 2.000 hypotheekrente voor de eigenwoningschuld. De bank betaalde u in 2016 € 2.500 rente terug over eerdere jaren. Omdat uw aftrekbare rente (€ 2.000) lager is dan de terugontvangen rente (€ 2.500) vult u bij vraag 33o € 0 in. Het restant € 500 (€ 2.500 - € 2.000) vult u in bij vraag 21a.

Terugontvangen rente, maar geen eigen woning meer

Hebt u rente terugontvangen die u in een eerder jaar als (hypotheek)rente eigenwoningschuld hebt afgetrokken? En had u geen eigen woning meer? Geef dan de terugontvangen rente aan bij vraag 21a.

Bij vraag 33q

Als de grond waarop uw woning stond niet van u was, betaalde u daarvoor maandelijks of jaarlijks een bedrag aan de grondeigenaar. Deze periodieke betalingen voor erfpacht, opstal of beklemming zijn aftrekbaar. U mag de betalingen aftrekken die u in 2016 hebt gedaan.

Het recht van erfpacht en het recht om iets op de grond te bouwen (opstal), is vaak voor een bepaalde tijd. Het recht van beklemming is een eeuwigdurend recht op het gebruik van grond van iemand anders.

Niet aftrekbaar zijn:

- premies voor een opstalverzekering
- afkoopsommen voor de periodieke betalingen voor erfpacht, opstal of beklemming
- Als u de rechten van erfpacht, opstal of beklemming afkocht, is de rente over de lening die u hebt afgesloten om de afkoopsom te financieren meestal wel aftrekbaar.
- premies voor een kapitaalverzekering eigen woning
- overgemaakte bedragen naar een spaarrekening eigen woning

Bij vraag 33r

Hebt u na 28 oktober 2012 uw woning verkocht voor een lager bedrag dan de eigenwoningschuld op deze woning? Of valt de woning na 28 oktober 2012 door een andere gebeurtenis niet meer onder de eigenwoningregeling? En is de waarde in het economisch verkeer van de woning op dat moment lager dan de eigenwoningschuld? Dan hebt u een restschuld voor het bedrag dat de eigenwoningschuld hoger is dan de waarde in het economisch verkeer van de woning op het moment dat de woning geen eigen woning meer is. De rente over deze restschuld mag u gedurende vijftien jaar aftrekken in box 1. Het maakt hierbij niet uit of u een andere woning koopt of een huis gaat huren. Om de rente te mogen aftrekken, bent u ook niet verplicht de schuld af te lossen.

Met de *Rekenhulp restschuld vroegere eigen woning* bij vraag 33g hebt u de restschuld berekend. Het bedrag van de restschuld hebt u ingevuld bij vraag 33f. Vul bij vraag 33r de rente in die u in 2016 hebt betaald over deze restschuld.

Hebt u van uw ouder(s) een schenking ontvangen voor de aflossing van een restschuld? Dan vermindert die schenking uw restschuld en kunt u de rente over (dat deel van) die restschuld niet meer aftrekken.

Tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning

Hebt u aftrekbare kosten eigen woning? En betaalt u over een deel van uw inkomen 52% belasting (vierde schijf)? Tot 2014 had u dan een belastingbesparing van 52% over het deel van uw aftrekbare kosten eigen woning dat in die vierde schijf viel. Vanaf 2014 wordt het maximale tarief voor de aftrek van de kosten eigen woning in de vierde schijf van 52% afgebouwd naar 38%. Dit gebeurt in stappen van 0,5% per jaar. De belastingbesparing is in 2016 dus 50,5% voor zover de aftrekbare kosten eigen woning in het hoogste tarief vielen. Het hoogste tarief begint bij een belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1) van € 66.421.

U hoeft in uw aangifte niets in te vullen of te berekenen. Wij verwerken deze tariefsverlaging automatisch in uw aanslag. Zie de *Rekenhulp tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning* achter in deze toelichting.

Hebt u inkomen uit werk en woning dat in de vierde schijf valt? Dan berekenen wij de aftrekbare kosten eigen woning in eerste instantie ook tegen het vaste percentage in de vierde schijf van 52%. Vervolgens vindt een correctie plaats van 1,5% (2016) van de aftrekbare kosten eigen woning, maar alleen voor het deel van de aftrek dat in de vierde schijf valt. Deze correctie van 1,5% is de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning.

Voorbeeld 1

U hebt een fiscaal jaarloon van € 50.000. De WOZ-waarde van uw eigen woning is € 200.000. Het eigenwoningforfait is € 1.500. U betaalde in 2016 € 8.800 rente over uw eigenwoningschuld. In 2013 hield u een restschuld over na de verkoop van uw vorige eigen woning. Hierover betaalde u in 2016 € 600 rente. Omdat uw inkomsten (loon en eigenwoningforfait) lager zijn dan € 66.421 is de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning niet van toepassing.

Voorbeeld 2

U hebt een fiscaal jaarloon van € 80.000. De WOZ-waarde van uw eigen woning is € 200.000. Het eigenwoningforfait is € 1.500. U betaalde in 2016 € 8.800 rente over uw eigenwoningschuld. In 2013 hield u een restschuld over na de verkoop van uw vorige eigen woning. Hierover betaalde u in 2016 € 600 rente. Omdat uw

inkomsten (loon en eigenwoningforfait) hoger zijn dan € 66.421 is de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning van toepassing. De correctie is 1,5% van € 9.400 = € 141. U vindt het bedrag van de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning op uw aanslag.

Voorbeeld 3

U hebt een fiscaal jaarloon van € 70.000. De WOZ-waarde van uw eigen woning is € 200.000. Het eigenwoningforfait is € 1.500. U betaalde in 2016 € 8.800 rente over uw eigenwoningschuld. In 2013 hield u een restschuld over na de verkoop van uw vorige eigen woning. Hierover betaalde u in 2016 € 600 rente. Omdat uw inkomsten (loon en eigenwoningforfait) hoger zijn dan € 66.421 is de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning van toepassing. Uw inkomsten zijn in totaal € 71.500. In de vierde schijf valt dan € 71.500 - € 66.421 = € 5.079. De correctie is dan 1,5% van € 5.079 = € 76. U vindt het bedrag van de tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning op uw aanslag.

Bij vraag 33u tot en met vraag 33w

Had u geen fiscale partner in 2016? Vul dan vraag 33u en vraag 33v in. Neem de gegevens over van vraag 33n en 33s. Het saldo van de inkomsten en aftrekposten eigen woning geeft u aan bij vraag 33w. Neem de gegevens over van vraag 33t.

Had u heel 2016 een fiscale partner? Of had u een deel van 2016 een fiscale partner en kiest u er samen voor om heel 2016 elkaars fiscale partner te zijn? Dan mag u bij vraag 33u tot en met 33w het saldo van de inkomsten en aftrekbare kosten eigen woning verdelen tussen uzelf en uw fiscale partner. De inkomsten uit eigen woning en de aftrekposten eigen woning moet u in dezelfde verhouding aan elkaar toerekenen. U mag bijvoorbeeld niet een aandeel van 60% bij de inkomsten aangeven en een aandeel van 40% bij de aftrekposten.

Voorbeeld

Het totaal van de inkomsten uit eigen woning bij vraag 33n is € 3.000. Het totaal van de aftrekposten eigen woning bij vraag 33s is € 13.000. Het saldo van de inkomsten en aftrekposten eigen woning bij vraag 33t is: € 3.000 - € 13.000 = negatief € 10.000. Van dit saldo rekent u 60% toe aan uzelf.

U vult dan in:

- bij vraag 33u *Uw aandeel in de inkomsten uit eigen woning:*
(60% van € 3.000) = € 1.800
- bij vraag 33v *Uw aandeel in de aftrekposten eigen woning:*
(60% van € 13.000) = € 7.800
- bij vraag 33w *Het saldo van de inkomsten en aftrekposten eigen woning dat u aangeeft:*
(€ 1.800 - € 7.800 =) - € 6.000

Bij vraag 33x en vraag 33y

Kreeg u in 2016 een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning, een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning? Dan had u misschien recht op een vrijstelling. Op www.belastingdienst.nl leest u de voorwaarden voor vrijstelling en hoe hoog de vrijstelling is.

Maakte u bij vraag 33l gebruik van een vrijstelling voor een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning, een spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning? Vul dan bij vraag 33x de in 2016 gebruikte vrijstelling in, ook als de uitkering helemaal was vrijgesteld.

Maakte uw fiscale partner bij vraag 33l gebruik van een vrijstelling voor een uitkering uit een kapitaalverzekering eigen woning, een

spaarrekening eigen woning of een beleggingsrecht eigen woning? Vul dan bij vraag 33y de in 2016 gebruikte vrijstelling in, ook als de uitkering helemaal was vrijgesteld.

Bij vraag 33z

Had u in 2016 een eigen woning die uw hoofdverblijf was? En had u geen of een kleine eigenwoningschuld waardoor u weinig of geen (hypotheek)rente betaalde? Dan krijgt u misschien aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld. U krijgt deze aftrek als het eigenwoningforfait hoger is dan de aftrekbare kosten, zoals (hypotheek)rente.

De aftrek is meestal gelijk aan het verschil tussen het eigenwoningforfait en de aftrekbare kosten. Door deze aftrek betaalt u per saldo dus geen belasting over uw eigen woning.

Voorbeeld

Eigenwoningforfait	€ 1.500	
Aftrekbare (hypotheek)rente en financieringskosten	€ 1.200	-
Saldo inkomsten en aftrekposten eigen woning	€ 300	

Aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld € 300

Vooruit- en achteraf betaalde rente en kosten

Hebt u de rente en kosten voor uw eigen woning voor het jaar 2016 vooruitbetaald (vóór 2016) of achteraf betaald (na 2016)? Dan moet u deze rente en kosten voor de toepassing van deze regeling toerekenen aan 2016. Zie C in de *Rekenhulp aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld*. Het maakt niet uit dat u de rente niet in 2016 aftrekt, maar deels in 2015 of 2017.

Voorbeeld

U hebt een eigen woning met een eigenwoningforfait van € 1.500. U hebt de rente voor het eerste halfjaar van 2016 (€ 2.400) in december 2015 betaald. De rente over het tweede halfjaar van 2016 (€ 2.400) betaalde u in januari 2017. Omdat u in 2016 geen rente hebt betaald, zou u voor het hele bedrag van het eigenwoningforfait (€ 1.500) aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld krijgen. Maar u moet de rente die u in 2015 hebt vooruitbetaald en de rente die u in 2017 achteraf hebt betaald, toch toerekenen aan 2016. Deze bedragen gelden namelijk voor 2016.

In dit voorbeeld krijgt u dan geen aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld. Want het bedrag van de betaalde rente over 2016 (€ 4.800) is meer dan het bedrag van het eigenwoningforfait (€ 1.500).

Rekenhulp aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld

Bepaal met de rekenhulp hierna het bedrag van de aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan moet u de aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld in dezelfde verhouding verdelen als het saldo van de inkomsten en aftrekposten eigen woning.

Geen fiscale partner

Als u geen fiscale partner had, vult u uw eigen aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld in.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Vul dan uw eigen aftrek

vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld in. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Rekenhulp aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld

Eigenwoningforfait		A
Totaal aftrekposten van de eigen woning	B	
Vooruit- en achteraf betaalde rente en kosten. Zet een minteken voor het bedrag als u in 2016 voor een ander jaar hebt betaald.	C	+/-
Tel op: B plus C. Als C negatief is, trek dan af: B min C		D
Trek af: A min D. Aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningschuld		E

Let op! Vul E alleen in bij vraag 33z als het een positief bedrag is.

34 Berekening drempelinkomen

U mag bij de specifieke zorgkosten en giften alleen het deel van de kosten aftrekken dat uitkomt boven een bepaald bedrag: het drempelbedrag. De hoogte van deze drempel hangt af van uw drempelinkomen. Met behulp van vraag 34 kunt u het drempelinkomen van u en uw fiscale partner berekenen.

Let op!

Vul deze vraag alleen in als V bij vraag 29a 90% of meer is of als u vraag 29f hebt aangekruist.

Had u een fiscale partner? Vul dan alleen de gegevens van uw fiscale partner in:

- als V bij vraag 29b 90% of meer is
- als het percentage bij vraag 29e 90% of meer is
- als u vraag 29g hebt aangekruist

35 Betaalde partneralimentatie en andere onderhouds- verplichtingen aan de ex-partner

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U woonde in België en had Nederlands inkomen, of
- U woonde in Suriname, op Aruba of Sint Maarten, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-ing en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Als u in België woonde en geen kwalificerende buitenlands belastingplichtige was

Woonde u in België en had u Nederlands inkomen? En voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan wordt de hoogte van deze aftrek beperkt door de pro-rataregeling. Dit houdt in dat het deel van de uitgaven dat u in Nederland mag aftrekken, in verhouding moet staan tot het deel van uw inkomen dat in Nederland belast is. U berekent het maximale deel van uw persoonsgebonden aftrek met behulp van de *Rekenhulp A, pro-rataregeling voor inwoners van België* achter in deze toelichting.

Betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen aan de ex-partner

Als u gescheiden was of in 2016 duurzaam gescheiden leefde, moest u misschien partneralimentatie betalen. Ook als u samenwoonde en daarna uit elkaar ging, kan het zijn dat u partneralimentatie moest betalen. Partneralimentatie is een bijdrage in de kosten van levensonderhoud van uw ex-partner.

Een ex-partner kan een ex-echtgenoot zijn of een echtgenoot waarvan u duurzaam gescheiden leefde. Het kan ook gaan om een partner met wie u hebt samengewoond.

Betaalde u in 2016 partneralimentatie aan uw ex-echtgenoot of ex-partner? Dan mag u die partneralimentatie aftrekken als persoonsgebonden aftrek. Alimentatie die u betaalde voor uw kinderen mag u niet aftrekken. Het maakt niet uit of u de partneralimentatie via de rechter of onderling met uw ex-partner hebt geregeld. Ook andere onderhoudsverplichtingen mag u in bepaalde gevallen aftrekken. Het is verstandig als u de afspraken of voorlopige voorzieningen schriftelijk vastlegt en beiden ondertekent.

Duurzaam gescheiden leven

U leeft duurzaam gescheiden als u niet meer met uw echtgenoot in gezinsverband samenwoont en die situatie niet als tijdelijk is bedoeld. De situatie is tijdelijk als u en uw echtgenoot op proef uit elkaar zijn. Als één van u definitief niet meer wil samenwonen, leeft u duurzaam gescheiden.

Duurzaam gescheiden eindigt als een verzoek tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed is ingediend en u en uw ex-partner niet meer staan ingeschreven op hetzelfde woonadres bij de gemeente.

Bij vraag 35a

Welke onderhoudsverplichtingen mag u aftrekken?

U mag de volgende onderhoudsverplichtingen aftrekken:

- periodieke betalingen van partneralimentatie en losse aanvullingen daarop
- een afkoopsom van partneralimentatie aan uw ex-echtgenoot of een afkoopsom lijfrente die u hiervoor hebt gestort bij een verzekeraar
Dit geldt niet in de volgende gevallen:
 - U betaalde de afkoopsom in de periode voordat de rechter het huwelijk heeft ontbonden.
 - U woonde ongetrouwd samen met uw ex-partner.
- ouderdomspensioen dat u als partneralimentatie doorbetaalde
- betalingen voor de verrekening van pensioenrechten, lijfrenten en andere inkomensvoorzieningen waarvan u de betaalde premies eerder hebt afgetrokken
- bijstand die de Sociale Dienst aan uw ex-partner gaf en op u verhaalde
- andere onderhoudsverplichtingen, zoals pensioenbetalingen aan vroeger huispersoneel of periodieke betalingen voor verplichtingen tot schadevergoeding

- een deel van het eigenwoningforfait, als uw ex-partner in de eigen woning blijft wonen (zie *Vroegere fiscale partner bleef in de woning*)

Vroegere fiscale partner bleef in de woning

Woonde uw ex-partner in 2016 door een (voorlopige) partneralimentatieregeling in de woning waarvan u de (mede)eigenaar was? Dan mag u het bedrag van het eigenwoningforfait dat u voor (uw deel van) deze woning hebt aangegeven als partneralimentatie aftrekken.

Hoeft u geen eigenwoningforfait meer aan te geven omdat u langer dan twee jaar geleden uit elkaar bent gegaan? Geef dan de waarde van uw deel van deze woning en de eventueel hierbij behorende schuld aan in box 3 (sparen en beleggen). Hoewel het eigenwoningforfait niet van toepassing is voor deze woning, mag u dan toch uw deel van het bedrag van het eigenwoningforfait van deze woning als partneralimentatie aftrekken. U berekent dit bedrag door het eigenwoningforfait te vermenigvuldigen met het percentage van uw eigendom in de woning.

Voorbeeld

U en uw ex-partner zijn al langer dan twee jaar uit elkaar. U bent voor 50% eigenaar van de woning waarin uw ex-partner woont. De WOZ-waarde van de woning is € 200.000. Het eigenwoningforfait is € 1.500. U mag dan 50% van € 1.500 = € 750 als partneralimentatie aftrekken. U geeft de helft van de waarde van de woning (€ 100.000) aan in box 3. De eventueel hierbij behorende schuld geeft u ook in box 3 aan.

Bent u niet langer dan twee jaar uit elkaar? Dan geeft u € 750 aan als inkomsten (het eigenwoningforfait bij vraag 33i) en trekt u € 750 af als partneralimentatie.

Meer informatie over vertrek uit de eigen woning bij scheiding vindt u op www.belastingdienst.nl.

Niet aftrekbaar

Niet aftrekbaar zijn:

- alimentatie die u voor uw kinderen hebt betaald
- advocaat- en proceskosten die u hebt gemaakt om de partneralimentatie te verlagen of om van de partneralimentatieverplichting af te komen.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Tel dan de partneralimentatie en de andere onderhoudsverplichtingen van u en uw fiscale partner bij elkaar. Het aftrekbare bedrag mag u vervolgens verdelen tussen u en uw fiscale partner zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Had u geen fiscale partner? Trek dan alleen uw eigen uitgaven af.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Trek dan alleen uw eigen uitgaven af. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Bij vraag 35b

Is het adres van degene aan wie u of uw fiscale partner in 2016 partneralimentatie betaalde, u niet bekend? Vul dan in bij 'Straat en huisnummer': 'onbekend'.

Betaalde u partneralimentatie aan meerdere personen? Vermeld dan bij 'Voorletter(s) en naam': 'meerdere personen'. U hoeft de overige gegevens vervolgens niet in te vullen.

36 Uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U woonde in België en had Nederlands inkomen, of
- U woonde in Suriname op Aruba of Sint Maarten, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Als u in België woonde en geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was

Woonde u in België en had u Nederlands inkomen? En voldoet u niet aan de 90%-eis? Dan wordt de hoogte van deze aftrek beperkt door de pro-rataregeling. Dit houdt in dat het deel van de uitgaven dat u in Nederland mag aftrekken, in verhouding moet staan tot het deel van uw inkomen dat in Nederland belast is.

U berekent het maximale deel van uw persoonsgebonden aftrek met behulp van *Rekenhulp A, pro-rataregeling voor inwoners van België* achter in deze toelichting.

Uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder

Verzorgde u in het weekend of tijdens de vakantie een ernstig gehandicapte van 21 jaar of ouder die meestal in een Wlz-instelling verbleef? En maakte u daarvoor extra kosten, bijvoorbeeld voor halen en brengen? Dan mag u deze uitgaven onder voorwaarden aftrekken als persoonsgebonden aftrek.

U krijgt de aftrek voor de verzorging van:

- uw ernstig gehandicapte kinderen
- uw ernstig gehandicapte broers of zussen

Let op!

Woonde u in Duitsland? Dan geldt deze aftrek alleen voor uw kinderen.

Heeft de kantonrechter u benoemd tot mentor van een ernstig gehandicapte? Of bent u een curator voor een ernstig gehandicapte? Dan geldt de voorwaarde dat u als mentor of curator de persoonlijke belangen van een ernstig gehandicapte behartigt. U kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan de belangen omtrent de verzorging, verpleging, behandeling of begeleiding van de gehandicapte.

Voorwaarden aftrek

U deed in 2016 extra uitgaven voor de verzorging van een ernstig gehandicapte tijdens de weekenden of vakanties. Deze uitgaven mag u aftrekken onder de volgende voorwaarden:

- De ernstig gehandicapte was 21 jaar of ouder in 2016. Werd hij 21 jaar in de loop van 2016? Dan trekt u alleen de kosten af die u maakte in de periode daarna.
- De ernstig gehandicapte verbleef in een instelling. Dat is meestal in een Wlz-instelling. Maar u verzorgde de ernstig gehandicapte in het weekend en tijdens vakanties. Dit kan bij u thuis zijn, maar ook op een vakantieadres.
- De uitgaven werden niet vergoed door bijvoorbeeld de zorgverzekering. Ook de uitgaven die u nog vergoed krijgt, mag u niet aftrekken.

Bij vraag 36a

U mag de volgende kosten aftrekken:

- uitgaven voor het halen en brengen met de auto door u. Hiervoor geldt een vast bedrag van € 0,19 per kilometer. U neemt altijd de afstand van huis naar de verzorgingsinstelling en terug, ook al reist u bijvoorbeeld in vakanties over een andere afstand.
- extra kosten door het verblijf van de ernstig gehandicapte bij u. Hiervoor geldt een vast bedrag van € 10 per dag. De dagen waarop de ernstig gehandicapte werd gehaald of gebracht, tellen ook mee.

Let op!

De genoemde bedragen gelden per gehandicapte. Verzorgde u meerdere ernstig gehandicapten? Dan mag u per gehandicapte de genoemde kosten aftrekken.

Met de rekenhulp hierna berekent u uw aftrekbare bedrag.

Rekenhulp aftrekbaar bedrag uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder

Aantal dagen dat de gehandicapte bij u verbleef	<input type="text"/>	x € 10 =	<input type="text"/>
Aantal gereden kilometers	<input type="text"/>	x € 0,19 =	<input type="text"/>
			+
Tel op Totaal uitgaven			A
Eventuele ontvangen vergoedingen			B
			-
Trek af: A min B Aftrekbaar bedrag uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder			<input type="text"/>

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Bereken dan eerst de aftrek voor het tijdelijk verblijf thuis van de gehandicapte. Het aftrekbare bedrag mag u vervolgens onderling verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Als u geen fiscale partner had, berekent u alleen het aftrekbare bedrag waar u zelf recht op hebt.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Tel dan de uitgaven van u en uw fiscale partner bij elkaar op, en bereken het aftrekbare bedrag. Eén van u beiden kan dat bedrag aftrekken.

Voldoet u beiden aan de voorwaarden voor aftrek, en wilt u beiden een bedrag aftrekken? Dan trekt u ieder de helft van het bedrag af. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

37 Uitgaven voor specifieke zorgkosten

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Als u in 2016 kosten had voor ziekte of invaliditeit, hebt u misschien recht op aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten.

Voorwaarden aftrek specifieke zorgkosten

- U mag alleen het deel van de kosten aftrekken waarvoor u geen vergoeding kreeg of waarvoor u geen recht hebt op vergoeding van bijvoorbeeld de (aanvullende) zorgverzekering of de bijzondere bijstand.
- Van het totaal van de kosten mag u alleen het deel aftrekken dat uitkomt boven een bepaald bedrag, de drempel. Zie *Drempel*.
- Niet aftrekbaar zijn de kosten die onder een verplicht of vrijwillig eigen risico vallen.
- Hebt u kosten gemaakt die u niet vergoed hebt gekregen omdat u geen zorgverzekering hebt afgesloten? Dan mag u de kosten van ziekte en invaliditeit die onder de basisverzekering vallen niet aftrekken. Kosten die vallen onder de aanvullende verzekering mag u wel aftrekken.

Let op!

De volgende vergoedingen hoeft u niet van het aftrekbare bedrag af te halen:

- De tegemoetkoming die u kreeg van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) omdat u arbeidsongeschikt was.
- De tegemoetkoming specifieke zorgkosten die u kreeg van de Belastingdienst.

Voor welke personen mag u de zorgkosten aftrekken?

U mag zorgkosten aftrekken voor:

- uzelf en uw fiscale partner
- uw kinderen jonger dan 27 jaar, als deze kinderen niet in staat waren de kosten zelf te betalen

U mag ook de door u betaalde kosten voor de volgende personen aftrekken, als zij niet in staat waren om deze zelf te betalen:

- ernstig gehandicapte personen van 27 jaar of ouder met wie u in gezinsverband woonde
Iemand is ernstig gehandicapt als hij aanspraak kon maken op opname in een Wlz-instelling.
- ouders, broers of zussen die bij u in huis woonden en afhankelijk waren van uw zorg
Als u de zorg niet verleende, dan zouden deze personen beroepsmatige hulp of verzorging in een verzorgings- of verpleeghuis nodig hebben.

Aftrekbare specifieke zorgkosten

Aftrekbare specifieke zorgkosten zijn uitgaven voor:

- genees- en heelkundige hulp
- medicijnen op doktersvoorschrift
- bepaalde hulpmiddelen en aanpassingen
- vervoer, zoals reiskosten naar een huisarts of ziekenhuis
- een dieet op voorschrift van een arts of diëtist
- extra gezinshulp
- extra kleding en beddengoed
- reiskosten ziekenbezoek

Niet aftrekbaar

Niet aftrekbaar zijn bijvoorbeeld:

- de premies voor uw basisverzekering
- de premies voor uw aanvullende zorgverzekering
De premies zijn ook niet aftrekbaar als de aanvullende zorgverzekering kosten dekt die u wel zou kunnen aftrekken als ze zonder die aanvullende verzekering voor uw eigen rekening kwamen.
- de kosten die onder een verplicht of vrijwillig eigen risico vallen
- uw wettelijke eigen bijdragen aan het CAK
 - op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2016 (Wmo) voor bijvoorbeeld hulp in de huishouding
 - voor Zorg zonder Verblijf (voorheen thuiszorg)
 - voor Zorg met Verblijf. U woont dan (tijdelijk) in een zorginstelling en u krijgt daar zorg
- eigen bijdragen volgens de Zorgverzekeringswet
- uitgaven voor een ivf-behandeling als u op het moment van de behandeling 43 jaar of ouder was
- uitgaven voor de eerste twee ivf-behandelingen als meer dan één embryo per poging wordt teruggeplaatst, en u op het moment van de behandeling jonger was dan 38 jaar
- uitgaven voor een combinatietest in het kader van prenatale screening als er geen sprake was van een medische indicatie
- uitgaven voor een scootmobiel, rolstoel of rollator, een loophulp met drie of vier poten, een elleboogkruk, een gipssteun, een looprek, een okselkruk of een onderarmschaalkruk
- aanpassingen aan, in of om een woning, woonboot, woonwagen of een aanhorigheid daarvan
onder een aanhorigheid verstaan wij zaken die zich bevinden op de grond waarop de woning staat, bijvoorbeeld een schuur, garage of tuin
- verhuizing naar een verzorgingshuis en de inrichting van de nieuwe woonruimte
- een telefoonabonnement of gesprekskosten
- de inkomensafhankelijke bijdrage die uw werkgever voor u betaalde of die de uitkeringsinstantie al op uw uitkering heeft ingehouden
- uitgaven die ook aftrekbaar zijn als uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten

- kosten van een gezinshulp die zijn verwerkt in de pensionprijs van een Wlz-instelling
Zie Extra gezinshulp en dan Gezinshulp in Wlz-instelling.
- uitgaven voor geestelijke gezondheidszorg voor een persoon die de leeftijd van achttien jaar nog niet had bereikt
- uitgaven voor dyslexiezorg voor een persoon die de leeftijd van achttien jaar nog niet had bereikt

Uitgaven om zorg te voorkomen, bijvoorbeeld uitgaven voor een sportkeuring, zijn (meestal) niet aftrekbaar.

Let op

Hebt u vóór 2014 uitgaven gedaan voor een rolstoel, scootmobiel of woningaanpassingen en de jaarlijkse afschrijving daarvan als specifieke zorgkosten aangemerkt? En was deze afschrijving in 2016 nog niet afgelopen? Dan mag u die in 2016 nog wel tot de specifieke zorgkosten rekenen.

Genees- en heelkundige hulp

Van de genees- en heelkundige hulp zijn de kosten aftrekbaar voor:

- huisarts, tandarts, specialist
- behandelingen door een paramedicus waarvoor geen verwijzing door een arts nodig is
Het gaat om de volgende paramedici: fysiotherapeut, diëtist, ergotherapeut, logopedist, oefentherapeut, orthoptist, podotherapeut, mondhygiënist en huidtherapeut.
Als wij daarom vragen moet u een verklaring van de paramedicus hebben.
- verpleging in een ziekenhuis of een andere verpleeginstelling
- behandelingen op voorschrift en onder begeleiding van een arts
Bijvoorbeeld acupunctuur, revalidatie en homeopathie.

Medicijnen op voorschrift van een arts

Aftrekbaar zijn alleen de kosten voor medicijnen die een naar Nederlandse maatstaven bevoegde arts heeft voorgeschreven. Dit kunnen ook homeopathische medicijnen zijn. Voor uitgaven voor producten ter voorkoming van een ziekte geldt dat deze niet aftrekbaar zijn. Alleen uitgaven voor medicijnen die als geneesmiddel worden gebruikt zijn aftrekbaar.

Bepaalde hulpmiddelen en aanpassingen

Hulpmiddelen zijn voorzieningen of apparaten die hoofdzakelijk door zieke of invalide personen worden gebruikt. Het kan bijvoorbeeld gaan om een voorziening die iemand in staat stelt om een normale lichaamsfunctie te verrichten, zoals een prothese of een hoortoestel.

Ook voor andere medische hulpmiddelen geldt de voorwaarde dat deze hoofdzakelijk door zieke of invalide personen worden gebruikt. Bijvoorbeeld een 'vingerprik' om bloedwaarden te meten zonder hulp van een arts of verpleegkundige.

Uitgaven voor de volgende hulpmiddelen zijn bijvoorbeeld aftrekbaar:

- steunzolen
- gehoorapparaten
Deze zijn alleen in zeer specifieke situaties aftrekbaar. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl.
- prothesen
- blindengeleidehond
- onderhoud, reparatie en verzekering van deze hulpmiddelen
- een 'vingerprik' om bloedwaarden te meten zonder hulp van een arts of verpleegkundige
- een stomadouche

- een alarmsysteem in verband met een specifieke ziekte
Bijvoorbeeld een detectie- en alarmeringsapparaat ontwikkeld voor mensen met epilepsie.

Onder aanpassingen verstaan wij zaken die zieke of invalide personen kunnen gebruiken en die speciaal voor hen zijn aangebracht, zoals een aanpassing aan het stuursysteem van een auto.

Hulpmiddelen gezichtsvermogen

U mag alleen de uitgaven voor hulpmiddelen aftrekken die u nodig had omdat u blind of slechtziend was. Bijvoorbeeld de kosten van een blindenstok, een blindengeleidehond of bepaalde aanpassingen aan een computer.

De uitgaven ter ondersteuning van het gezichtsvermogen zijn **niet** aftrekbaar. Het gaat hierbij om hulpmiddelen zoals brillen, contactlenzen en contactlensvloeistof. Dit geldt ook voor de kosten van ooglaserverhandelingen ter vervanging van een bril of contactlenzen.

Vervoer

Het kan zijn dat u door ziekte of invaliditeit hogere vervoerskosten maakte. De volgende uitgaven zijn aftrekbaar:

- uitgaven voor vervoer naar een arts of ziekenhuis
- uitgaven voor ambulancevervoer
- extra vervoerskosten door ziekte of invaliditeit

Berekening uitgaven voor vervoer naar een arts of ziekenhuis

De kosten van vervoer voor het krijgen van geneeskundige hulp, zoals naar arts of ziekenhuis, zijn aftrekbaar tegen de werkelijke kosten, maar alleen als u hiervoor geen vergoeding kunt krijgen.

Gaat u met uw eigen auto? Om de werkelijke kosten (kilometerprijs) te berekenen deelt u de werkelijke kosten in het kalenderjaar door het aantal gereden kilometers in dat jaar.

Bij de berekening van uw werkelijke uitgaven voor vervoer mag u de volgende kosten meetellen:

- brandstofkosten
- houderschapsbelasting
- verzekeringspremie voor de auto
- afschrijving
- onderhoudskosten
- overige kosten, zoals kosten van de wasstraat

Parkeergelden mag u niet meetellen.

Voorbeeld

Uw autokosten zijn € 2.000 en u hebt in het kalenderjaar in totaal 8.000 kilometer gereden. De kilometerprijs is dan € 2.000/€ 8.000 = € 0,25 per km. U hebt in totaal 100 km gereden voor het vervoer van een zieke of invalide. U berekent de aftrekbare kosten voor vervoer dan als volgt: € 0,25 x 100 km = € 25.

Extra vervoerskosten door ziekte of invaliditeit

U mag deze extra vervoerskosten aftrekken als u aannemelijk kunt maken dat u door uw ziekte of invaliditeit hogere vervoerskosten had. Deze hogere vervoerskosten had u in vergelijking met mensen die niet ziek of invalide zijn en die in financieel en maatschappelijk opzicht vergelijkbaar zijn met u. U kunt daarvoor gebruikmaken van bijvoorbeeld de gegevens van het NIBUD of het CBS.

Had u inderdaad hogere vervoerskosten? Dan mag u uw extra vervoerskosten aftrekken. U moet van deze extra vervoerskosten wel

de vergoeding aftrekken die u bijvoorbeeld van uw zorgverzekering kreeg.

Ook vervoerskosten die u al hebt afgetrokken als hulpmiddel (bijvoorbeeld een aanpassing van uw auto vanwege invaliditeit) of als reiskosten naar een arts of een ziekenhuis moet u van deze extra vervoerskosten aftrekken.

Dieet op voorschrift van arts of diëtist

Volgde u een dieet op voorschrift van een arts of diëtist? Dan mag u een vast bedrag voor deze kosten aftrekken.

Misschien vragen wij u om een dieetbevestiging. U kunt deze downloaden van www.belastingdienst.nl. De arts of diëtist vult de bevestiging in. Het vaste bedrag staat in de dieetlijst.

Staat het dieet niet in de lijst? Dan mag u geen bedrag aftrekken.

Meer informatie over de aftrek van dieetkosten en de dieetlijst vindt u op www.belastingdienst.nl.

Extra gezinshulp

U mag onder de volgende voorwaarden uitgaven voor extra gezinshulp aftrekken:

- U had een gezinshulp nodig door ziekte of invaliditeit.
- U hebt hiervan de rekeningen of kwitanties waarop de volgende gegevens staan:
 - datum
 - bedrag
 - naam, adres en woonplaats van de gezinshulp of instantie aan wie u de kosten betaalde

Gezinshulp in Wlz-instelling

Als u in een (Wlz)-instelling woont en kosten voor gezinshulp had, moet u ook voldoen aan deze voorwaarden. Ook dan moet u beschikken over een rekening of kwitantie met daarop de juiste gegevens. Kosten voor gezinshulp die zijn begrepen in de pensioenprijs van een (Wlz)-instelling zijn niet zonder meer aftrekbaar. Het moet gaan om de kosten van een gezinshulp die afzonderlijk in rekening zijn gebracht en die per persoon zijn berekend.

Drempel en drempelinkomen

U mag alleen het deel van de uitgaven meetellen dat uitkomt boven een bepaald bedrag, de drempel. Gebruik de tabel hierna om uw drempel te berekenen.

Tabel drempel uitgaven voor extra gezinshulp

Drempelinkomen meer dan		Drempel niet meer dan	
-		€ 31.024	geen drempel
€ 31.024	€ 46.536	€ 46.536	1% van het drempelinkomen
€ 46.536	€ 62.041	€ 62.041	2% van het drempelinkomen
€ 62.041	-	-	3% van het drempelinkomen

Uw drempelinkomen is het totaal van uw inkomsten en aftrekkosten in box 1, box 2 en box 3, maar zonder uw persoonsgebonden aftrek.

Had u heel 2016 een fiscale partner of had u een deel van 2016 een fiscale partner en kiest u ervoor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Neem dan het drempelinkomen van u en uw fiscale partner samen. Voor het bepalen van uw drempelinkomen kunt u gebruikmaken van de *Rekenhulp berekening drempelinkomen* op bladzijde 64.

Fiscale partner overleden

Was uw fiscale partner ziek of invalide en is hij overleden? En had u in verband met zijn ziekte of invaliditeit extra gezinshulp? Dan mag u de uitgaven voor extra gezinshulp na het overlijden alleen aftrekken als u vóór het overlijden ook al extra gezinshulp had, omdat uw fiscale partner ziek of invalide was. U mag de uitgaven die u hebt gedaan aftrekken tot en met de maand van overlijden en de drie maanden daarna.

Extra kleding en beddengoed

Uitgaven voor kleding en beddengoed en het reinigen daarvan zijn onder de volgende voorwaarden aftrekbaar:

- de uitgaven waren rechtstreeks een gevolg van ziekte of invaliditeit
- de ziekte duurde minimaal één jaar of gaat waarschijnlijk minimaal één jaar duren

Trekt u uitgaven af voor iemand anders? Dan moet het om een persoon gaan van wie u de zorgkosten mag aftrekken. Zie *Voor welke personen mag u de zorgkosten aftrekken?* Deze persoon moet in 2016 bij u hebben gewoond. Voor deze uitgaven mag u een vast bedrag meetellen van € 300. Kunt u aantonen dat de extra uitgaven hoger waren dan € 600? Dan mag u € 750 meetellen.

De bedragen gelden per persoon en voor een heel jaar. Als u bijvoorbeeld vanaf 1 oktober 2016 extra uitgaven had, neemt u 3/12 van het aftrekbare bedrag.

Reiskosten voor ziekenbezoek

U mag de reiskosten voor ziekenbezoek onder de volgende voorwaarden aftrekken:

- U en de zieke hadden bij het begin van de ziekte samen een huishouden.
- U bezocht de zieke in 2016 regelmatig.
- De zieke werd langer dan één maand verpleegd.
Werd de zieke meerdere keren per jaar verpleegd? Dan mag u de reiskosten alleen aftrekken als de zieke in totaal langer dan één maand is verpleegd en als de verpleging steeds een gevolg was van dezelfde ziekte. De tijd tussen de verpleegperiodes mag niet langer zijn dan vier weken.
- De afstand van een enkele reis tussen uw woning of verblijfplaats en de plaats waar de zieke werd verpleegd (gemeten langs de meest gebruikelijke weg) was meer dan tien kilometer.

U mag de kosten aftrekken voor:

- reizen per auto
U berekent een vast bedrag van € 0,19 per kilometer.
- reizen per taxi, met het openbaar vervoer of op een andere manier
U telt de werkelijke reiskosten mee.

Verhoging specifieke zorgkosten

Als u aan de voorwaarden voldoet, mag u een deel van de specifieke zorgkosten verhogen met:

- 40% als u geboren bent na 30 september 1950
- 113% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950

Had één van de fiscale partners de AOW-leeftijd bereikt (geboren vóór 1 oktober 1950) en de ander niet? En voldoet u aan de voorwaarden? Dan geldt voor beiden 113%.

Voorwaarden

Voor de verhoging van 40% of 113% mag uw drempelinkomen niet hoger zijn dan € 34.027.

Rekenhulp aftrekbaar bedrag specifieke zorgkosten

Met deze rekenhulp kunt u het aftrekbare bedrag voor zorgkosten berekenen.

Te verhogen uitgaven specifieke zorgkosten

Voorgeschreven medicijnen	<input type="text"/>	
Bepaalde hulpmiddelen en aanpassingen	<input type="text"/>	
Vervoer	<input type="text"/>	
Dieet op voorschrift van een arts of diëtist	<input type="text"/>	
Extra gezinshulp	<input type="text"/>	
Extra kleding en beddengoed	<input type="text"/>	
	<hr/>	+
	A	

Tel op: Te verhogen uitgaven specifieke zorgkosten

Verhoging: Is uw drempelinkomen samen met dat van uw eventuele fiscale partner niet hoger dan €34.027? Vul hier dan 40% in van het bedrag A hierboven (of 113% als u of uw fiscale partner geboren is vóór 1 oktober 1950)

<input type="text"/>	B	
	<hr/>	+
	<hr/>	
	→	<input type="text"/>

Tel op: A plus B Totaal

Overige specifieke zorgkosten

Genees- en heelkundige hulp	<input type="text"/>	
Reiskosten ziekenbezoek	<input type="text"/>	
	<hr/>	+
	C	
Drempel	<input type="text"/>	
	<hr/>	-
	D	
	<hr/>	
	<input type="text"/>	

Tel op: Totaal specifieke zorgkosten

Trek af: C min D Aftrekbaar bedrag specifieke zorgkosten

Had u heel 2016 een fiscale partner? Of had u een deel van 2016 een fiscale partner en kiest u om heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan mag het drempelinkomen van u en uw fiscale partner samen niet hoger zijn dan € 34.027.

Was het drempelinkomen van u en uw fiscale partner in 2016 samen hoger dan € 34.027? Dan geldt de verhoging niet. Alleen de kosten voor genees- en heelkundige hulp en de reiskosten voor ziekenbezoek tellen niet mee voor deze verhoging.

Drempel

U mag alleen het deel van de kosten aftrekken dat uitkomt boven een bepaald bedrag: het drempelbedrag. De hoogte van deze drempel hangt af van uw drempelinkomen.

Drempelinkomen

Uw drempelinkomen is het totaal van uw inkomsten en aftrekkosten in box 1, box 2 en box 3, maar zonder uw persoonsgebonden aftrek. Zie *Rekenhulp berekening drempelinkomen* op de volgende bladzijde.

Was u een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan hebt u het drempelinkomen al berekend bij vraag 34.

Let op!

Viel u als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling? Dan moet u bij het bepalen van uw drempelinkomen in de rekenhulp uw inkomen vermelden alsof u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Tabel drempel specifieke zorgkosten

U had in 2016 geen fiscale partner		
Drempelinkomen		Drempel
meer dan	niet meer dan	
-	€ 7.563	€ 128
€ 7.563	€ 40.175	1,65% van het drempelinkomen
€ 40.175	-	€ 662 + 5,75% van het bedrag boven € 40.175
U had heel 2016 een fiscale partner		
Gezamenlijk drempelinkomen		Drempel
meer dan	niet meer dan	
-	€ 15.126	€ 256
€ 15.126	€ 40.175	1,65% van het drempelinkomen
€ 40.175	-	€ 662 + 5,75% van het bedrag boven € 40.175

Hoe u het aftrekbaar bedrag specifieke zorgkosten berekent leest u op de volgende bladzijde.

Rekenhulp berekening drempelinkomen

Neem over van A uit het overzicht op blz. 1	<input type="text"/>	
Neem over van B uit het overzicht op blz. 1	<input type="text"/>	-
Trek af	<input type="text"/>	
Neem over van G uit het overzicht op blz. 1	<input type="text"/>	
Neem over van J uit het overzicht op blz. 1	<input type="text"/>	+
Tel op Drempelinkomen	<input type="text"/>	

Hoe berekent u de aftrek?

Om uw aftrekbare bedrag specifieke zorgkosten over 2016 te berekenen, kunt u gebruikmaken van de *Rekenhulp aftreikbaar bedrag specifieke zorgkosten*.

U berekent uw totale aftrek in drie stappen. Vul de bedragen in van de kosten die u in aftrek mag brengen.

1. Dit bedrag verhoogt u eventueel met 40% of 113%. Dit mag bij alle specifieke zorgkosten met uitzondering van de kosten die u maakte voor genees- en heelkundige hulp en reiskosten voor ziekenbezoek.
2. Tel de verhoging specifieke zorgkosten bij uw kosten.
3. Bepaal het drempelbedrag. U mag de kosten alleen aftrekken als het totale bedrag aan specifieke zorgkosten hoger is dan het drempelbedrag. Trek het drempelbedrag af van uw kosten.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Tel dan de specifieke zorgkosten van u beiden bij elkaar. Voor de berekening van de drempel telt u het drempelinkomen van u beiden bij elkaar. Was u een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan hebt u het drempelinkomen al berekend bij vraag 34. Tel de drempelinkomens van u en uw fiscale partner bij elkaar op. Het aftrekbare bedrag mag u verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Als u in 2016 geen fiscale partner had, berekent u alleen de aftrekbare bedragen waar u zelf recht op hebt.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Bereken dan alleen het aftrekbare bedrag waar u zelf recht op hebt. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Tegemoetkoming specifieke zorgkosten

Als u een laag inkomen hebt, houdt u een laag belastbaar inkomen over. Dan hoeft u ook maar weinig belasting te betalen. Misschien hebt u recht op heffingskortingen. Dat zijn kortingen op de belasting die u moet betalen, afhankelijk van uw persoonlijke situatie. Door uw recht op heffingskortingen kan het zelfs zijn dat u geen belasting hoeft te betalen. Dit komt omdat het bedrag aan heffingskortingen hoger is dan de belasting die u moet betalen.

Hebt u uitgaven voor specifieke zorgkosten afgetrokken in uw aangifte en weinig of geen belasting betaald door uw recht op heffingskortingen? Dan maken wij een nieuwe berekening van de verschuldigde belasting. Dit keer zonder aftrek van de specifieke zorgkosten. Want als u die uitgaven voor specifieke zorgkosten niet had gehad, had u misschien een hoger bedrag aan heffingskortingen kunnen gebruiken. Krijgt u op basis van onze nieuwe berekening ook een teruggaaf? U krijgt dat bedrag alsnog uitbetaald. Dit is dan de tegemoetkoming.

De tegemoetkoming krijgt u apart uitbetaald naast de aanslag inkomstenbelasting/premie volksverzekeringen. Deze krijgt u eerst. Daarna ontvangt u de tegemoetkoming. U hoeft dit niet apart aan te vragen.

Meer informatie over de tegemoetkoming specifieke zorgkosten vindt u op www.belastingdienst.nl.

38 Studiekosten en andere scholingsuitgaven

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Studiekosten en andere scholingsuitgaven

Volgde u in 2016 een opleiding of een studie voor uw (toekomstige) beroep? Of had u kosten voor een EVC-procedure (Erkenning Verworven Competenties)? Dan mag u sommige kosten, zoals lesgeld en de kosten voor de studieboeken, onder bepaalde voorwaarden aftrekken.

Voorwaarden aftrek studiekosten en andere scholingsuitgaven

U mag uw studiekosten en andere scholingsuitgaven onder de volgende voorwaarden aftrekken:

- U had geen (recht op) studiefinanciering (of overeenkomstige buitenlandse uitkeringen), geen uitkering op grond van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, geen vergoeding volgens de Wet Tegemoetkoming Onderwijsbijdrage en Scholingskosten (WTOS). U had ook geen afstudeersteun die studenten kunnen krijgen die studievertraging hebben opgelopen vanwege bijzondere omstandigheden. Bijvoorbeeld omdat ze gedurende een bepaalde tijd in een bestuur hebben gezeten van een vereniging die de algemene belangen van studenten behartigt. Voor studiekosten tot en met studiejaar 2014/2015, die u in 2016 betaalde en niet eerder kon aftrekken, geldt een overgangsregeling. Zie *Overgangsregeling scholingsuitgaven tot en met studiejaar 2014/2015*.
- De opleiding of studie was gericht op uw (toekomstige) beroep.
- Er was sprake van een leertraject. Hierbij doet u kennis op onder begeleiding of toezicht.
- Uw totale kosten min eventuele vergoedingen waren hoger dan de drempel van € 250.
- Het bedrag dat u mag aftrekken als studiekosten en andere scholingsuitgaven na vermindering van de drempel, is maximaal € 15.000. Zie *Maximumaftrek studiekosten*.

- U of uw fiscale partner maakte zelf de kosten voor uw studie of die van uw fiscale partner. Zijn de kosten voor uw studie bijvoorbeeld betaald door uw ouders? Dan mag u deze kosten niet aftrekken. Uw ouders mogen deze kosten ook niet aftrekken.

Drempel

De kosten boven de drempel van € 250 mag u aftrekken. De drempel geldt voor alle studiekosten die u in 2016 hebt betaald.

Deze drempel geldt voor zowel u als uw fiscale partner. U maakt 2 aparte berekeningen voor de studiekosten: één voor uzelf en één voor uw fiscale partner. Het maakt niet uit wie de kosten heeft betaald. Zie ook *Fiscale partner en aftrek studiekosten*.

Bij vraag 38a

De volgende kosten mag u meetellen:

- lesgeld, cursusgeld, collegegeld, examengeld
Betaalde u instellingscollegegeld? Neem dan dit bedrag. Instellingscollegegeld is het bedrag dat door de onderwijsinstelling zelf bepaald is. Dit bedrag is hoger dan het wettelijke collegegeld.
- leermiddelen die door de onderwijsinstelling verplicht heeft gesteld
Bijvoorbeeld boeken, readers, cd-roms en software. Hieronder vallen ook leermiddelen zoals een kappersschaar, een hamer, een beitel of schildersbenodigdheden. *Let op!* Computerapparatuur (waaronder tablets, notebooks, internetabonnementen en randapparatuur) is niet aftrekbaar.
- beschermingsmiddelen die de onderwijsinstelling verplicht heeft gesteld.
Bijvoorbeeld handschoenen, een veiligheidsbril, gehoorbescherming, schoenen met stalen neuzen, een helm, een kappersschort of een stofjas.
- kosten voor EVC-procedures (Erkenning Verworven Competenties)
U kunt uw competenties laten vastleggen in een verklaring (de EVC-verklaring). Deze moet u laten opmaken door een erkend instituut.
- afschrijving van duurzame goederen (uitgezonderd computer-apparatuur)
Duurzame goederen zijn goederen die een aantal jaren meegaan. Bijvoorbeeld een vleugel die u koopt tijdens uw conservatoriumopleiding. U mag daarvan niet alle kosten aftrekken in het jaar van aankoop. In plaats daarvan trekt u in de volgende jaren waarin u de vleugel gebruikt steeds een deel van de kosten af. U houdt daarbij rekening met de restwaarde en de jaren waarin u het duurzame goed gebruikt (levensduur). Zie *Voorbeelden berekening afschrijving*.
U mag deze afschrijvingen alleen als kosten aftrekken als:
 - u het duurzame goed gebruikt voor uw studie of opleiding
 - het gaat om een duurzaam goed dat iemand die deze studie of opleiding niet volgt, gewoonlijk niet koopt.
Gebruikt u het duurzame goed voor een deel ook privé? Dan mag u het deel voor privégebruik niet als kosten aftrekken.
- promotiekosten
Als promotiekosten mag u de kosten van publicatie en de kosten van de voorgeschreven kleding voor de promovendus en de paranimfen tijdens de promotieplechtigheid aftrekken.

Voorbeelden berekening afschrijving

Voorbeeld 1

U studeert aan het conservatorium en u koopt een elektrische gitaar voor € 2.600. De levensduur is vijf jaar. De restwaarde is € 100. Tot de scholingskosten rekent u alleen de jaarlijkse afschrijving van € 500 ((€ 2.600 - € 100) : 5).

Voorbeeld 2

U studeert aan het conservatorium en u koopt een vleugel voor € 25.000. De levensduur is 30 jaar. De restwaarde is € 2.500. Tot de scholingskosten rekent u alleen de jaarlijkse afschrijving van € 750 ((€ 25.000 - € 2.500) : 30).

Niet-aftrekbare studiekosten

De volgende kosten mag u niet aftrekken:

- rente voor studieschulden
- kosten van levensonderhoud, bijvoorbeeld huisvesting, voeding en kleding
- reis- en verblijfkosten
- kosten voor studiereizen of excursies
- kosten voor (de inrichting van) een werk- of studeerruimte

Maximumaftrek studiekosten

Het bedrag dat u mag aftrekken als studiekosten en andere scholingsuitgaven na vermindering van de drempel, is maximaal € 15.000. Als u in 2016 een studie of opleiding volgde tijdens de standaardstudieperiode geldt geen maximum.

Standaardstudieperiode

De standaardstudieperiode is een aaneengesloten periode van niet meer dan vijf kalenderjaren waarin u voornamelijk studeerde. U besteedde in die periode zoveel tijd aan uw studie dat u daarnaast geen volledige baan kon hebben. Deze standaardperiode moet eindigen voordat u 30 jaar wordt. U bepaalt zelf in welk jaar de standaardstudieperiode ingaat.

Studiekosten met studiefinanciering

Overgangsregeling scholingsuitgaven tot en met studiejaar 2014/2015

Voor studiejaar tot en met het studiejaar 2014/2015 mag u nog studiekosten aftrekken, ook als u die kosten maakte na 30 juni 2015. Zie de *Rekenhulp aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven*.

Ook de regels voor als uw prestatiebeurs definitief niet wordt omgezet in een gift, gelden nog voor de jaren tot en met het studiejaar 2014/2015. Zie het voorbeeld bij *Uw prestatiebeurs is in 2016 definitief niet omgezet in een gift*.

Prestatiebeurs is in 2016 wel of niet omgezet in een gift

Had u in studiejaar 2014/2015 of eerder recht op studiefinanciering in de vorm van een prestatiebeurs? Dan zijn er twee situaties mogelijk:

- Uw prestatiebeurs over die studiejaar is in 2016 definitief omgezet in een lening.
In dat geval is uw prestatiebeurs in 2016 definitief niet omgezet in een gift. U mag dan in 2016 alsnog een bedrag aftrekken voor uitgaven die u in eerdere jaren niet mocht aftrekken omdat u toen een prestatiebeurs had. Zie *Uw prestatiebeurs is definitief omgezet in een lening*.
- Uw prestatiebeurs over die eerdere jaren is in 2016 definitief omgezet in een gift.
U mag geen studiekosten en andere scholingsuitgaven over dat jaar meer aftrekken.

Uw prestatiebeurs is definitief omgezet in een lening

Heeft de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) uw lening definitief niet omgezet in een gift omdat uw diplomatermijn is verstreken? Dan hebt u achteraf gezien in de jaren waarin u een prestatiebeurs kreeg uw aftrek ten onrechte moeten verminderen met die prestatiebeurs.

U mag in 2016 alsnog het bedrag van de prestatiebeurs aftrekken dat u eerder niet mocht aftrekken. Daarbij geldt een maximum van:

- € 1.693 per studiejaar voor een mbo-opleiding
- € 2.443 per studiejaar voor een hbo- of wo-opleiding

Hebt u uw opleiding een deel van het jaar gevolgd? Dan is het aftrekbare bedrag voor scholingsuitgaven maximaal:

- € 141,09 per maand voor een mbo-opleiding
- € 203,59 per maand voor een hbo- of wo-opleiding

Let op!

Was het bedrag van de prestatiebeurs lager? Dan geldt niet het vaste bedrag van € 1.693 of € 2.443, maar het lagere bedrag. Zie het voorbeeld hierna.

Voorbeeld

U volgde van 2006 tot en met 2010 een mbo-opleiding en u had recht op studiefinanciering. In 2016 heeft de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) uw lening definitief niet omgezet in een gift. U mag in 2016 alsnog het bedrag aftrekken dat u van 2006 tot en met 2010 niet mocht aftrekken omdat u een prestatiebeurs kreeg. Het bedrag dat u in 2016 mag aftrekken voor een mbo-opleiding is in 2016 vastgesteld op € 1.693 per studiejaar. Omdat de studiebeurs lager is dan € 1.693, gaat u uit van de prestatiebeurs.

Studiejaar	2006	2007	2008	2009	2010
Vast bedrag per studiejaar	€ 706	€ 1.693	€ 1.693	€ 1.693	€ 988
Prestatiebeurs	€ 333	€ 800	€ 800	€ 800	€ 467

In dit voorbeeld mag u in 2016 nog een bedrag van € 3.200 ($€ 333 + € 800 + € 800 + € 800 + € 467$) als scholingsuitgaven opgeven in uw aangifte. Uw aftrek scholingsuitgaven in 2016 wordt € 3.200 min de drempel van € 250 = € 2.950.

Wanneer wordt uw prestatiebeurs een gift?

Uw prestatiebeurs wordt een gift als u uw diploma haalt binnen de gestelde diplomatermijn. Als de diplomatermijn is verstreken en u hebt uw diploma niet gehaald, wordt uw prestatiebeursschuld omgezet in een lening. DUO geeft de hoogte van deze lening door aan de Belastingdienst. U ziet dit bedrag in uw vooraf ingevulde aangifte op Mijn Belastingdienst. U logt in op Mijn Belastingdienst met uw DigiD via www.belastingdienst.nl.

Rekenhulp studiekosten en andere scholingsuitgaven

Met de *Rekenhulp aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven* kunt u uw aftrekbare studiekosten en andere scholingsuitgaven berekenen.

Welke gegevens hebt u nodig?

Om uw aftrek studiekosten te berekenen hebt u gegevens nodig over:

- uw studiekosten en andere scholingsuitgaven
- de eventueel ontvangen vergoedingen, bijvoorbeeld van uw werkgever of een fonds

Let op!

Hebt u in 2016 studiekosten betaald voor een studie met studiefinanciering? En gaat het om studiejaar 2014/2015 of eerder? Dan moet u onder 'Ontvangen vergoedingen' ook de ontvangen studiefinanciering rekenen van dat studiejaar, voor zover die studiefinanciering nog niet eerder is verrekend met aftrekbare studiekosten.

Rekenhulp aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven

Lesgeld, cursusgeld, (instellings)collegegeld of examengeld	
Kosten voor leermiddelen	
Kosten voor beschermingsmiddelen	
Kosten voor EVC-procedures	
Afschrijving duurzame goederen	
Promotiekosten	+
Tel op	A
Ontvangen vergoeding	B
Trek af: A min B	
Af: Drempel	250 -
Trek af Aftrekbaar bedrag studiekosten en andere scholingsuitgaven	

Aftrek studiekosten en andere scholingsuitgaven

Dit zijn de kosten van een studie die u volgde. U berekent deze kosten als volgt:

- Haal van uw studiekosten de vergoeding af die u bijvoorbeeld hebt gekregen van uw werkgever.
- Haal hiervan de drempel van € 250 af.
- Het bedrag dat overblijft is uw aftrek studiekosten en andere scholingsuitgaven.

Let op!

Had u een prestatiebeurs die na uw studie kon worden omgezet in een gift? Lees dan *Prestatiebeurs is in 2016 wel of niet omgezet in een gift*.

Fiscale partner en aftrek studiekosten

Had uw fiscale partner ook studiekosten? Dan maakt u twee aparte berekeningen: één voor uzelf en één voor uw fiscale partner. Voor zowel u als uw fiscale partner geldt een drempel van € 250.

U maakt de berekeningen als volgt:

- U telt eerst uw aftrekbare studiekosten en andere scholingsuitgaven bij elkaar. Het gaat hier om de aftrekbare kosten die u en uw fiscale partner betaalden voor uw studie. Hiervan trekt u een eventuele vergoeding en de drempel af.
- Dan telt u ook de aftrekbare studiekosten en andere scholingsuitgaven van uw fiscale partner bij elkaar. Het gaat hier om de aftrekbare kosten die uw fiscale partner en u betaalden voor zijn studie. Hiervan trekt u een eventuele vergoeding en de drempel af.
- Vervolgens telt u het aftrekbare bedrag van u en uw fiscale partner bij elkaar. De uitkomst hiervan mag u verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

39 Giften

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Giften

Gaf u in 2016 geld aan een goed doel of een kerkelijke of maatschappelijke instelling? Of maakte u kosten voor zo'n instelling? Dan mag u deze uitgaven onder bepaalde voorwaarden aftrekken. Dit geldt ook voor giften in natura.

Met de rekenhulp hierna berekent u uw aftrekbare bedrag.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Tel dan de gewone giften van u en uw fiscale partner bij elkaar. Om de drempel en het maximaal aftrekbare bedrag te berekenen, telt u de drempelinkomens van u en uw fiscale partner ook bij elkaar. Het totaal aftrekbare bedrag van de gewone giften en periodieke giften samen mag u onderling verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Had u geen fiscale partner? Dan telt u alleen uw eigen giften op, en berekent u uw eigen drempelinkomen.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan telt u alleen uw eigen giften bij elkaar en berekent u uw eigen drempelinkomen. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Er zijn twee soorten giften:

- gewone giften
Deze giften deed u aan een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) of aan bepaalde steunstichtingen SBBi (Sociaal Belang Behartigende Instelling). Meer informatie over steunstichtingen SBBi leest u hierna.
- periodieke giften
Deze giften deed u aan een ANBI of een vereniging die aan de voorwaarden voldoet.

Gift is rentedragende schuld geworden

Moest u de gift in 2016 betalen, maar hebt u dit niet gedaan? En is dit nu een schuld geworden, waarover u rente moet betalen? Dan is de gift niet aftrekbaar in 2016, maar in het jaar dat u deze schuld betaalt.

Gift betaald bij of na het overlijden

Is de gift betaald, verrekend of beschikbaar gesteld op het moment van overlijden of daarna? Dan is deze gift niet aftrekbaar.

Rekenhulp aftrekbaar bedrag giften

Periodieke giften

Periodieke giften bij notariële of onderhandse akte aan culturele ANBI	A
Verhoging giften aan culturele ANBI <i>Vul in 25% van A, maar maximaal € 1.250</i>	B
Overige periodieke giften bij notariële of onderhandse akte	C
	+
Tel op: A tot en met C Aftrekbaar bedrag periodieke giften <i>Vul D in bij S</i>	D

Gewone giften

Gewone giften aan culturele ANBI	E
Verhoging giften aan culturele ANBI <i>Vul in 25% van E, maar maximaal € 1.250 - B</i>	F
Giften aan steunstichtingen SBBi	G
Overige gewone giften	H
	+
Tel op: E tot en met H Totaal gewone giften	J

Drempel

<i>Neem over van vraag 34K uit het formulier. Bij fiscale partners het totaal van 34K en 34KK</i> Drempelinkomen giften	K
<i>Bereken 1% van K, maar vul minimaal € 60 in</i> Drempel	L
	-
<i>Trek af: J min L. Als het bedrag negatief is, vul dan 0 in</i>	M

Maximaal aftrekbaar bedrag gewone giften <i>Bereken 10% van K hierboven</i>	N
Verhoging giften aan culturele ANBI <i>Neem over van F</i>	P
	+
Tel op: N plus P Maximaal aftrekbaar bedrag gewone giften	Q
<i>Neem over van M, maar als M hoger is dan Q vul dan Q in</i> Aftrekbaar bedrag gewone giften <i>Vul R in bij T</i>	R

<i>Neem over van D</i> Periodieke giften	S
<i>Neem over van R</i> Gewone giften	T
	+
Tel op: S plus T Totaal aftrekbaar bedrag giften	U
<i>Neem over van M, maar als M hoger is dan Q vul dan Q in</i> Aftrekbaar bedrag gewone giften <i>Vul R in bij T</i>	R

<i>Neem over van D</i> Periodieke giften	S
<i>Neem over van R</i> Gewone giften	T
	+
Tel op: S plus T Totaal aftrekbaar bedrag giften	U

Loterij

Hebt u loten gekocht voor een (goededoelen)loterij? Deze uitgaven mag u niet aftrekken.

Algemeen nut beogende instelling (ANBI)

Een gift aan een instelling is aftrekbaar als die instelling door ons als ANBI is erkend en geregistreerd. Een ANBI is een instelling die zich voor ten minste 90% richt op het algemeen nut. Instellingen kunnen ons vragen om hen te registreren als ANBI. Als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen, erkennen en registreren wij ze als een ANBI.

Instellingen buiten Nederland

Een ANBI kan gevestigd zijn in het Koninkrijk, in een andere lidstaat van de Europese Unie of in een bij ministeriële regeling aangewezen staat. Andere instellingen kunnen ook worden aangewezen, als ze voldoen aan de voorwaarden.

Welke instellingen zijn een ANBI?

Wilt u controleren of een instelling waaraan u geld geeft, is geregistreerd als een ANBI? Dat kan met het programma 'ANBI opzoeken'. U vindt dit programma op www.belastingdienst.nl.

Giften aan een culturele ANBI

Gaf u geld aan een culturele ANBI? Dan mag u voor het berekenen van de aftrekpost het bedrag van de gift aan deze culturele ANBI verhogen met 25%. De verhoging van de gewone giften en periodieke giften aan culturele ANBI mag in totaal niet meer bedragen dan € 1.250. Deze verhoging wordt berekend over de gewone en periodieke giften samen.

Welke instellingen zijn een ANBI?

Wilt u controleren of een instelling waaraan u geld geeft, is geregistreerd als een ANBI? Dat kan met het programma 'ANBI opzoeken'. U vindt dit programma op www.belastingdienst.nl.

Voorbeeld 1

U hebt een gift van € 500 gedaan aan een culturele ANBI. U mag voor het berekenen van de aftrekpost het bedrag van deze gift verhogen met 25% = € 125. Het bedrag van de aftrekpost is dus € 500 + € 125 = € 625.

Voorbeeld 2

U hebt voor € 6.000 giften gegeven aan culturele ANBI. U mag voor het berekenen van de aftrekpost het bedrag van deze giften verhogen met 25% = € 1.500. Maar de verhoging mag niet meer zijn dan € 1.250. Het bedrag van de aftrekpost is dus € 6.000 + € 1.250 = € 7.250.

Steunstichtingen SBBI

Een gift aan een bepaalde steunstichting SBBI is aftrekbaar. Een steunstichting SBBI is een stichting die speciaal is opgericht om geld in te zamelen ter ondersteuning van een jubileum van een SBBI op het gebied van sport en muziek.

Meer informatie over een (steunstichting) SBBI vindt u op www.belastingdienst.nl.

Voorwaarden aftrek gewone giften

Gewone giften mag u aftrekken onder de volgende voorwaarden:

- U hebt de giften gedaan aan een instelling die bij ons is geregistreerd als een ANBI of als bepaalde SBBI.
- U kunt uw giften aantonen, bijvoorbeeld met bankafschriften of kwitanties.
- Er stond geen tegenprestatie tegenover.

- Het totale bedrag van uw giften is hoger dan de drempel.
- U mag voor deze giften in totaal niet meer aftrekken dan het maximum. Zie *Drempel en maximaal aftrekbaar bedrag*.

Wat is een tegenprestatie?

Kreeg u iets terug voor wat u hebt gegeven? Dan leverde de instelling u een tegenprestatie. Voorbeelden zijn:

- U kocht bij een patiëntenvereniging een speciaal kookboek. U deed dan geen gift. U betaalde geld en als tegenprestatie kreeg u het boek.
- U kocht een lot bij een loterij. Daarvoor kreeg u een kans om geld te winnen.

Wanneer mag u als vrijwilliger giften aftrekken?

Deed u vrijwilligerswerk voor een ANBI? Als u aan bepaalde voorwaarden voldoet, mag u een bedrag aftrekken als een gewone gift. Er zijn twee situaties mogelijk:

- U kon een vrijwilligersvergoeding krijgen, maar u zag hiervan af.
- U maakte kosten en kreeg hier geen vergoeding voor.

U kon een vrijwilligersvergoeding krijgen, maar u zag hiervan af

Kon u voor uw inzet voor een instelling een zogenoemde vrijwilligersvergoeding krijgen? Maar zag u hiervan af? Dan mag u het bedrag van deze vergoeding aftrekken als een gewone gift. U moet dan wel kunnen aantonen dat u en de instelling aan de volgende voorwaarden voldoen:

- Wij hebben de instelling aangewezen als ANBI.
- De ANBI heeft een regeling getroffen waardoor u in aanmerking komt voor een vergoeding.
- De financiële situatie van de ANBI was zo dat zij de vergoeding ook kon uitbetalen.
- De ANBI had de bedoeling om de vergoeding daadwerkelijk uit te betalen.
- U kon zelf bepalen dat u de vergoeding niet wilde ontvangen, maar aan de ANBI schonk.

U maakte kosten en kreeg hier geen vergoeding voor

Maakte u in 2016 kosten voor een ANBI, bijvoorbeeld omdat u vrijwilliger was? En kon u deze kosten bij die instelling declareren, maar deed u dat niet? Dan tellen ze mee als een gewone gift. Als de ANBI de gemaakte kosten niet kon vergoeden, is ook sprake van een gift. Voor autokosten die u niet hebt gedeclareerd, mag u een vast bedrag van € 0,19 per kilometer meetellen.

Afzien van vrijwilligersvergoeding en geen kostenvergoeding bij dezelfde ANBI

Hebt u voor een ANBI afgezien van een vrijwilligersvergoeding én kosten gemaakt? Dan moet u het bedrag van de kosten waarvoor u geen vergoeding kreeg, verminderen met het bedrag waarvoor u geen vrijwilligersvergoeding kreeg. U hebt voor een ANBI bijvoorbeeld € 750 kosten gemaakt. U hebt ook afgezien van een vrijwilligersvergoeding van € 600 van deze ANBI. Het bedrag van de aftrekpost is € 600 + € 150 (€ 750 - € 600) = € 750.

Drempel en maximaal aftrekbaar bedrag

Voor gewone giften gelden een drempel en een maximaal aftrekbaar bedrag. De drempel is 1% van uw drempelinkomen, maar minimaal € 60. Wat u meer hebt betaald dan dit drempelbedrag mag u aftrekken. U mag niet meer aftrekken dan het maximum: 10% van uw drempelinkomen.

Was u een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan hebt u het drempelinkomen al berekend bij vraag 34. Tel de drempelinkomens van u en uw fiscale partner bij elkaar op.

Deed u giften aan een culturele ANBI en past u de verhoging van 25% toe (zie *Giften aan een culturele ANBI*)? Dan wordt het maximaal aftrekbare bedrag verhoogd met alleen de 25% die u als verhoging berekende over de gewone giften.

Het drempelinkomen is het totaal van uw inkomsten en aftrekposten in box 1, box 2 en box 3, maar zonder rekening te houden met uw persoonsgebonden aftrek.

Voorwaarden aftrek periodieke giften

Periodieke giften mag u aftrekken onder de volgende voorwaarden:

- U maakt minimaal jaarlijks bedragen over naar een ANBI of een vereniging die aan de voorwaarden voldoet. Zie *Periodieke gift aan een vereniging die geen ANBI is*.
- De bedragen zijn steeds even hoog.
- U hebt de gift laten vastleggen bij een notaris of in een onderhandse akte van schenking. Zie *Periodieke giften zonder notariële akte*.
- U doet deze gift minimaal vijf jaar achter elkaar. Bij overlijden geldt deze termijn niet.
- Er stond geen tegenprestatie tegenover.

Voor periodieke giften geldt geen drempel en geen maximaal aftrekbaar bedrag.

U kunt ook een periodieke gift in natura afspreken.

Wat is een gift in natura?

Een gift in natura is een gift in een andere vorm dan geld, zoals een verzameling munten, een kunstvoorwerp of aandelen in een bv. Bij een periodieke gift in natura verplicht u zich om jaarlijks een verstrekking te doen. Als u zich bijvoorbeeld verplicht om jaarlijks een voedselpakket ter waarde van € 60 te verstrekken, doet u een periodieke gift in natura.

Vaststelling omvang of waarde gift in natura

Als u de overeenkomst aangaat, moet de omvang of waarde van de periodieke verstrekking worden vastgesteld en voor iedereen duidelijk zijn. Deze omvang of waarde moet elk jaar dezelfde zijn.

Voorbeeld jaarlijks dezelfde omvang

U schenkt elk jaar speelgoed aan een instelling die sinterklaas-cadeautjes verzorgt voor weeskinderen. U spreekt af dat u acht jaar lang elk jaar vijf poppen, vijf knuffelbeesten en vijf kinderboeken verstrekt. De omvang van de jaarlijkse verstrekkingen is elk jaar dezelfde, maar de waarde kan elk jaar anders zijn. Omdat de omvang van de jaarlijkse verstrekking vaststaat, kunt u jaarlijks de werkelijke kosten van de verstrekking aftrekken in uw aangifte inkomstenbelasting. Dat kan het ene jaar € 250 zijn, en het andere jaar € 300.

Periodieke giften met notariële akte of onderhandse akte

Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moet u die giften vastleggen in een notariële akte of in een onderhandse akte van schenking. Deze onderhandse akte moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen, die u kunt nalezen op www.belastingdienst.nl. Daar vindt u ook een modelschenkingsovereenkomst.

Periodieke gift aan een ANBI

Doet u een periodieke gift aan een ANBI? Dan mag u die gift aftrekken.

Let op!

Voldoet een instelling niet meer aan de eisen waaraan een ANBI moet voldoen? En hebt u daarna een periodieke gift gedaan aan een instelling die niet langer een officiële ANBI is? En kon u uw contract met deze instelling niet beëindigen? Dan is die gift nog gewoon aftrekbaar.

U mag de gift niet aftrekken als u uw contract met deze instelling wél had kunnen beëindigen. Uw gift is ook niet aftrekbaar als het gaat om een voormalige ANBI met een afgezonderd particulier vermogen.

Periodieke gift aan een vereniging die geen ANBI is

Voor een periodieke gift aan een vereniging die geen ANBI is, gelden aanvullende voorwaarden. U mag die gift aftrekken als de vereniging voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De vereniging heeft minstens 25 leden.
- De vereniging heeft volledige rechtsbevoegdheid.
- De vereniging hoeft geen vennootschapsbelasting te betalen.
- De vereniging kan gevestigd zijn in een EU-land, op Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius of Saba of in een ander land dat wij hebben aangewezen.

Meer informatie over giften aan instellingen die buiten Nederland zijn gevestigd vindt u op www.belastingdienst.nl.

40 Kwijtscholden durfkapitaal

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Kwijtscholden durfkapitaal

Hebt u geld geleend aan een startende ondernemer en schold u deze lening kwijt? Dan mag u het bedrag van deze lening onder bepaalde voorwaarden aftrekken.

Voorwaarden aftrek

U mag het bedrag van de lening aftrekken als u aan de volgende voorwaarden voldoet:

- U hebt het geld vóór 1 januari 2011 aan de startende ondernemer geleend.
- Wij hebben de lening erkend als een belegging in durfkapitaal.
- U schold de lening kwijt binnen acht jaar nadat u het geld hebt uitgeleend. Bij een faillissement of uitstel van betaling kunt u ons vragen om deze periode te verlengen.
- Wij hebben in een beschikking vastgelegd dat de ondernemer het kwijtscholden bedrag niet kan terugbetalen.

Bij vraag 40a

U mag het bedrag aftrekken dat u in 2016 hebt kwijtscholden. In totaal mag u niet meer dan € 46.984 per ondernemer aftrekken in de acht jaar nadat u het geld hebt uitgeleend.

Let op!

U mag het kwijtscholden bedrag alleen aftrekken in het jaar dat u het bericht van ons kreeg waarin staat dat de ondernemer het kwijtscholden bedrag niet kan terugbetalen.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Bereken dan eerst de aftrek voor beide fiscale partners apart. U moet hierbij rekening houden met het maximaal aftrekbaar bedrag per fiscale partner.

Is het kwijtgescholden bedrag hoger? Dan mag u het restant niet overdragen aan uw fiscale partner. Vervolgens berekent u de gezamenlijke aftrek.

Het aftrekbaar bedrag mag u verdelen tussen u en uw fiscale partner zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbaar bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Als u geen fiscale partner had, trekt u uw eigen kwijtgescholden bedrag af.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Dan trekt u uw eigen kwijtgescholden bedrag af. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

41 Onderhoudskosten voor een rijksmonumentenpand

Had u in 2016 een rijksmonumentenpand? En maakte u kosten voor het onderhoud ervan? Dan mag u deze onderhoudskosten onder bepaalde voorwaarden aftrekken.

Het kan gaan om een pand dat:

- uw eigen woning was
U mag ook de onderhoudskosten aftrekken als het rijksmonumentenpand niet uw hoofdverblijf was maar wel onder de eigenwoningregeling viel. Bijvoorbeeld als u naar een andere woning verhuisde en uw leegstaande oude eigen woning te koop stond. Zie *Uitzondering voor vroegere en toekomstige woning* op bladzijde 46 voor situaties waarin een woning toch onder de eigenwoningregeling kan vallen.
- hoorde bij uw bezittingen in box 3

Voorwaarden aftrek

U mag de kosten aftrekken als u aan de volgende voorwaarden voldoet:

- U was in 2016 eigenaar van het pand.
- Het pand was ingeschreven in het Rijksmonumentenregister. U voldoet ook aan deze voorwaarde als u de uitgaven voor een monumentenpand hebt gedaan in de periode tussen het moment van de definitieve aanwijzing als Rijksmonumentenpand en de datum van inschrijving in het Rijksmonumentenregister. De aanwijzing is definitief als in de bezwaarperiode van zes weken geen bezwaar is gemaakt tegen de aanwijzing als Rijksmonument.
- Alleen onderhoudskosten zijn aftrekbaar.
Dit zijn kosten om het pand in bruikbare staat te houden of te herstellen. Bijvoorbeeld achterstallig onderhoud. Het gaat hier dus

- niet om een verbetering, zoals een uitbreiding van het pand.
- U betaalde de onderhoudskosten in 2016.
- Van de onderhoudskosten is 80% aftrekbaar.

Monumentenpand buiten Nederland

Lag uw monumentenpand buiten Nederland? Maar wel binnen de Europese Unie, Liechtenstein, Noorwegen of IJsland? Dan mag u ook de onderhoudskosten aftrekken als u als eigenaar van het monumentenpand een erkenning hebt van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat:

- het monumentenpand een element vormde van het Nederlands cultureel erfgoed, en
- het monumentenpand op grond van de Erfgoedwet voor aanwijzing in aanmerking zou komen als het op Nederlands grondgebied zou zijn gelegen.

Economisch eigendom, zoals appartementsrecht

Ook als u een appartementsrecht, recht van erfpacht, recht van opstal of een andere vorm van economisch eigendom hebt, mag u kosten voor een rijksmonumentenpand aftrekken. Dan moet wel de waardeverandering van uw aandeel in het rijksmonumentenpand u voor meer dan de helft aangaan.

Subsidie

Kreeg u subsidie voor de onderhoudskosten van uw rijksmonumentenpand? Dan moet u deze subsidie van de onderhoudskosten aftrekken. Dit geldt ook voor de subsidie die u al eerder voor deze kosten kreeg, of die u nog gaat krijgen.

Hebt u vóór 2016 kosten afgetrokken waarvoor u in 2016 (een nabetaaling van) subsidie kreeg? Dan moet u het bedrag dat u in 2016 ontving, aangeven bij vraag 22 *Negatieve persoonsgebonden aftrek*.

Aftrekbaar

Alleen onderhoudskosten zijn aftrekbaar.

Niet aftrekbaar

De volgende kosten zijn niet aftrekbaar:

- kosten waarvoor u een vergoeding van een schadeverzekering kreeg of nog gaat krijgen
- financieringskosten voor aanschaf, onderhoud of verbetering van het pand en de kosten van erfpacht, opstal of beklemming (als u een erfelijk recht had op het gebruik van de grond van een ander)
Als het pand een eigen woning was, mag u deze kosten aftrekken bij vraag 33o *Aftrekbaar rente eigenwoningschuld*, bij vraag 33p *Aftrekbaar financieringskosten eigen woning* en bij vraag 33q *Aftrekbaar periodieke betalingen voor erfpacht, opstal en beklemming eigen woning*.
- kosten voor tuinonderhoud, behangen en binnenschilderwerk
Voor kosten voor tuinen die als afzonderlijk monument zijn ingeschreven in het Rijksmonumentenregister is er een aparte regeling. Meer informatie vindt u op www.belastingdienst.nl.
- opstalverzekering
- afschrijving

U berekent het aftrekbaar bedrag met de *Rekenhulp aftrekbaar bedrag onderhoudskosten rijksmonumentenpand* hierna.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Tel dan de onderhoudskosten voor uw rijksmonumentenpand van u en uw fiscale partner bij elkaar. Het totaal vermindert u met het niet-aftrekbaar deel (20%). Het aftrekbaar bedrag mag u verdelen zoals u dat wilt, zolang het totaal maar 100% is.

Let op!

Is uw fiscale partner overleden in 2016? Zorg er dan voor dat u het aftrekbare bedrag zo verdeelt dat er bij uw overleden partner geen restant persoonsgebonden aftrek ontstaat. Zie ook *Uw fiscale partner is in 2016 overleden* op bladzijde 19.

Geen fiscale partner

Had u geen fiscale partner? Trek dan uw eigen onderhoudskosten af. Verminder de onderhoudskosten met het niet-aftrekbare deel (20%).

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Trek dan uw eigen onderhoudskosten af. Verminder de onderhoudskosten met het niet-aftrekbare deel (20%). Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

Rekenhulp aftrekbaar bedrag onderhoudskosten rijksmonumentenpand

Bedrag van de onderhoudskosten na aftrek van (toegezegde) subsidie

Niet aftrekbaar *Bereken 20% van A*

Trek af: $A \text{ min } B$ **Aftrekbaar bedrag onderhoudskosten rijksmonumentenpand**

	A
	B
	C

42 Restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U woonde in België en had Nederlands inkomen, of
- U woonde in Suriname, op Aruba of Sint Maarten, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Bij vraag 42a

Het restant van uw persoonsgebonden aftrek over vorige jaren is het bedrag dat u niet eerder kon verrekenen met uw inkomen over die jaren in achtereenvolgens box 1, box 3 of box 2.

U hebt alleen een restant persoonsgebonden aftrek als u:

- in uw aangifte over 2015 of een eerder jaar gebruik hebt gemaakt van de persoonsgebonden aftrek
- toen nog persoonsgebonden aftrek over had, nadat u uw inkomen uit werk en woning (box 1), uw voordeel uit sparen en beleggen (box 3) en uw voordeel uit aanmerkelijk belang (box 2) had vermindert met uw persoonsgebonden aftrek

In dat geval mag u het restant persoonsgebonden aftrek aftrekken in uw aangifte 2016.

Let op!

U verrekent een restant persoonsgebonden aftrek altijd eerst met het inkomen van het eerstvolgende jaar. Is het inkomen dat jaar ontoereikend? Dan verrekent u het restant met het inkomen van het

daaropvolgende jaar. Wat u in een eerder jaar hebt afgetrokken, mag u niet nogmaals aftrekken.

Persoonsgebonden aftrek

Het gaat om het totaal van de volgende aftrekposten:

- betaalde partneralimentatie en andere onderhoudsverplichtingen
- uitgaven voor levensonderhoud van kinderen tot en met 2014
- specifieke zorgkosten
- uitgaven voor tijdelijk verblijf thuis van ernstig gehandicapten van 21 jaar of ouder
- studiekosten en andere scholingsuitgaven
- giften
- kosten voor een rijksmonumentenpand
- verliezen op beleggingen in durfkapitaal

Hoe weet u of u een restant persoonsgebonden aftrek hebt?

Als u een restant persoonsgebonden aftrek hebt, staat dat op uw definitieve aanslag over 2015. Hebt u nog geen aanslagbiljet over 2015 ontvangen? Dan kunt u het restant persoonsgebonden aftrek herleiden uit uw aangifte over 2015.

Aftrekposten vergeten?

Misschien hebt u in uw aangifte over 2015 of een eerder jaar geen gebruik gemaakt van bepaalde aftrekposten, terwijl u dat wel had kunnen doen. Wilt u alsnog aftrekposten opvoeren? Dan kunt u bezwaar maken tegen uw definitieve aanslag over 2015 of een eerder jaar. Op www.belastingdienst.nl leest u hoe u dit kunt doen.

Let op!

Aftrekposten waarvan u eerder geen gebruik hebt gemaakt in uw aangifte, mag u niet opvoeren als restant persoonsgebonden aftrek.

Heel 2016 een fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan mag u het restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren onderling verdelen. Elke verdeling mag, als het totaal maar 100% is.

Geen fiscale partner

Had u geen fiscale partner? Trek dan uw eigen restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren af.

Een deel van 2016 een fiscale partner

Had u een deel van 2016 een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Trek dan alleen uw eigen restant persoonsgebonden aftrek over vorige jaren af. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner*.

43 Wereldverzamelinkomen

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Het wereldverzamelinkomen is van belang voor het berekenen van de hoogte van bepaalde heffingskortingen die afhankelijk zijn van de hoogte van uw inkomen. Bij de berekening van de algemene heffingskorting is het wereldinkomen in box 1 van belang.

44 Uitbetaling algemene heffingskorting

Let op!

Vul deze vraag alleen in als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was premieplichtig voor de Nederlandse volksverzekeringen, en/of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U woonde in België en had Nederlands inkomen, of
- U woonde in Suriname op Aruba of Sint Maarten, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Woonden u en uw echtgenoot of huisgenoot 2016 in België en was u allebei geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Dan moet u in 2016 beiden in Nederland belaste inkomsten hebben gehad om in aanmerking te komen voor uitbetaling van de algemene heffingskorting.

Wat is de algemene heffingskorting?

De algemene heffingskorting is een korting op uw inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Dat betekent dat u minder belasting en premies hoeft te betalen. Iedereen heeft recht op de algemene heffingskorting.

De algemene heffingskorting bestaat uit een deel inkomstenbelasting en een deel premie volksverzekeringen. U krijgt beide delen als u in Nederland zowel inkomstenbelasting als premie volksverzekeringen betaalt.

Hebt u geen inkomen? Of hebt u een inkomen in box 1 dat lager is dan € 6.455 en betaalt u dus geen of weinig belasting? Dan loopt u de algemene heffingskorting mis of het deel daarvan dat wij niet kunnen verrekenen met uw belasting en premies. Hebt u in 2016 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner? Dan kunnen wij de algemene heffingskorting misschien (deels) aan u uitbetalen.

Had u naast inkomen in box 1 ook inkomen in box 2 of box 3? Dan is de hoogte van het belastbaar inkomen dat u in box 1 mag hebben, afhankelijk van uw belastbaar inkomen in box 2 of box 3. Als u meer belasting moet betalen dan u aan heffingskortingen krijgt, zijn de heffingskortingen al verrekend en krijgt u geen heffingskortingen meer uitbetaald.

Let op!

De uitbetaling geldt ook voor de volgende heffingskortingen waarop u misschien recht hebt en die u niet met uw belasting kunt verrekenen:

- arbeidskorting
- inkomensafhankelijke combinatiekorting
- levensloopverlofkorting

Ook als u een hoger inkomen hebt dan € 6.455 en als u recht hebt op één of meer van deze heffingskortingen, kunnen wij deze misschien niet verrekenen met uw verschuldigde belasting. Hebt u in 2016 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner? Dan kunnen wij de bovenstaande kortingen misschien (deels) aan u uitbetalen.

Bij vraag 44a

Kruis het hokje aan als u voldoet aan de voorwaarden voor uitbetaling van de algemene heffingskorting. Wat de voorwaarden zijn leest u hierna.

Voorwaarden voor uitbetaling

Of u het deel van de algemene heffingskorting krijgt uitbetaald dat wij niet kunnen verrekenen, hangt af van de volgende voorwaarden:

- U had in 2016 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner. Deze voorwaarde geldt niet als uw fiscale partner in 2016 is overleden.
- Uw fiscale partner was voldoende belasting verschuldigd. In het voorbeeld hierna ziet u wat voldoende belasting is.

Let op!

De uitbetaling geldt ook voor de arbeidskorting, de inkomensafhankelijke combinatiekorting en de levensloopverlofkorting waar u recht op hebt en die u niet met uw belasting kunt verrekenen.

Voorbeeld

U hebt een fiscale partner. U bent geboren na 30 juni 1951 maar vóór 1 januari 1963. Uw loon is € 4.000. De berekende belasting hierover is € 1.462. Uw algemene heffingskorting is € 2.242 en uw arbeidskorting € 72. In totaal is dat € 2.314. Het verschil tussen uw berekende belasting en uw heffingskortingen is € 1.462 min € 2.314 = € 852. Dit bedrag kunt u niet verrekenen met uw belasting.

Uw fiscale partner heeft een inkomen van € 35.000. De berekende belasting hierover is € 13.762. De algemene heffingskorting van uw fiscale partner is € 1.515 en de arbeidskorting is € 3.064. In totaal is dat € 4.579. De belasting die uw fiscale partner is verschuldigd, is € 13.372 min € 4.579 = € 8.793. Omdat uw fiscale partner meer belasting verschuldigd is dan € 852, betalen wij dit bedrag aan u uit.

Jonger dan 21 jaar?

Bent u geboren na 31 december 1994 en had u een fiscale partner? En onderhielden uw ouders u in 2016 meer dan zes maanden voor minimaal € 416 per kwartaal? Dan betalen wij deze korting niet uit.

Inkomsten buiten Nederland

Had uw fiscale partner inkomsten buiten Nederland? Dan is hij misschien minder of geen Nederlandse belasting verschuldigd. Het bedrag dat u aan algemene heffingskorting krijgt, kan hierdoor lager zijn.

Let op!

Voor de inkomensgrens tellen de inkomsten niet mee die u of uw fiscale partner buiten Nederland had. We kijken dan naar de daadwerkelijk in Nederland verschuldigde belasting.

Bij vraag 44b

Hebt u het hokje bij vraag 44a aangekruist? Dan betalen wij de algemene heffingskorting uit bij uw definitieve aanslag. Wilt u de algemene heffingskorting over 2016 al terugkrijgen via de voorlopige aanslag? Vul dan bij deze vraag het verzamelinkomen van uw fiscale partner in. Het verzamelinkomen berekent u met de *Rekenhulp verzamelinkomen* op bladzijde 76.

Afbouw uitbetaling algemene heffingskorting

In 2024 vervalt de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan de minstverdienende partner. Wij bouwen daarom de regeling sinds 2009 af. Als u of uw fiscale partner in 2016 niet of weinig verdiende, kunt u met deze afbouw te maken krijgen.

Voorbeeld

U bent geboren op 3 februari 1963 en hebt geen inkomen. Uw fiscale partner is voldoende belasting verschuldigd, waardoor u recht hebt op uitbetaling van de algemene heffingskorting van € 2.242. De afbouw in 2016 is 53,33%. U krijgt 46,67% van € 2.242 = € 1.047 uitbetaald.

Geboren vóór 1963

Bent u geboren vóór 1 januari 1963 en hebt u geen of weinig inkomen? Dan wordt de uitbetaling van de algemene heffingskorting niet afgebouwd.

Voorbeeld

U bent geboren op 20 december 1962 en hebt geen inkomen. Uw fiscale partner is voldoende belasting verschuldigd, waardoor u recht hebt op uitbetaling van de algemene heffingskorting van € 2.242. De uitbetaling van de algemene heffingskorting wordt in deze situatie niet afgebouwd.

Wij berekenen de hoogte van de algemene heffingskorting op basis van uw aangifte en de gegevens van uw fiscale partner.

45 Bijzondere verhoging heffingskorting

Let op!

U kunt alleen de bijzondere verhoging van uw heffingskortingen krijgen als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was niet premieplichtig voor de volksverzekeringen, of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U woonde in België en had Nederlands inkomen, of
- U woonde in Suriname, op Aruba of Sint Maarten, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Als u in 2016 geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was en u woonde in België en u had in Nederland belaste inkomsten, of u woonde in Suriname, op Aruba of Sint Maarten, kan uw echtgenoot of huisgenoot voor deze regeling worden aangemerkt als uw fiscale partner.

Als u als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling viel, kan alleen uw echtgenoot voor deze regeling als uw fiscale partner worden aangemerkt.

Als u in België woonde en in 2016 geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was, dan moet u in 2016 wel Nederlands inkomen hebben gehad om voor de verhoging en de uitbetaling van uw heffingskorting in aanmerking te komen.

Bijzondere verhoging heffingskorting

Als u in Nederland geen premie volksverzekeringen betaalt, maar wel inkomstenbelasting, hebt u alleen recht op het inkomstenbelastingdeel van de heffingskorting. De bijzondere verhoging van de heffingskorting is daarop een uitzondering.

Als u in 2016 niet premieplichtig was, kunt u in een aantal gevallen vragen om een verhoging van uw heffingskorting. U moet dan aan een aantal voorwaarden voldoen.

Bij vraag 45a

Kruis het hokje aan als u in 2016 voldeed aan de voorwaarden voor de bijzondere verhoging van de heffingskorting.

Voorwaarden bijzondere verhoging heffingskortingen

Voor de bijzondere verhoging van de heffingskortingen moet u voldoen aan de volgende voorwaarden:

- U was in 2016 niet premieplichtig in Nederland.
- U had in 2016 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner.
- Uw verschuldigde inkomstenbelasting is lager dan de delen inkomstenbelasting van uw heffingskortingen. Zie *Verschuldigde inkomstenbelasting lager dan de delen inkomstenbelasting van uw heffingskortingen*.
- Uw belastbaar inkomen in box 1, box 2 en box 3 uit Nederland en buiten Nederland samen was in totaal meestal lager dan € 6.455. *Let op!* Het precieze bedrag hangt af van de heffingskortingen waarop u recht had, en of u alleen inkomen in box 1 had of ook in box 2 of box 3. Zie *Alleen box 1 inkomen* en *Naast box 1 inkomen ook box 2 of box 3 inkomen*.
- Uw fiscale partner was na aftrek van zijn eigen heffingskorting voldoende belasting en premie volksverzekeringen (box 1) verschuldigd in Nederland. U krijgt namelijk nooit een groter bedrag aan heffingskortingen uitbetaald dan uw partner aan belasting en premie is verschuldigd.
- Als u geboren bent na 31 december 1994, mocht u niet onderhouden worden (minimaal € 416 per kwartaal) door uw ouders.

Verschuldigde inkomstenbelasting lager dan de delen inkomstenbelasting van uw heffingskortingen

De meeste heffingskortingen zijn opgebouwd uit vier delen: één deel voor de inkomstenbelasting en drie delen voor de verschillende volksverzekeringen (AOW, Anw en Wlz). Als u niet verzekerd was voor 1 van deze volksverzekeringen, krijgt u de delen van de heffingskorting voor de volksverzekeringen niet.

Alleen box 1 inkomen

Had u een belastbaar inkomen box 1 in Nederland en buiten Nederland dat lager was dan € 6.455? Had u voor ten minste € 6.455 recht op de arbeidskorting? En had u in 2016 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner? Dan voldoet de samenstelling van uw inkomen aan de bovenstaande voorwaarde.

Naast box 1 inkomen ook box 2 of box 3 inkomen

Had u naast inkomen in box 1 ook inkomen in box 2 of box 3? Dan is de hoogte van het belastbaar inkomen dat u mocht hebben in box 1 afhankelijk van uw belastbaar inkomen in box 2 of box 3. Zie het voorbeeld hierna.

Voorbeeld

Uw belastbaar inkomen in box 1 is € 4.465. Hierover bent u € 375 inkomstenbelasting verschuldigd. Uw belastbaar inkomen in box 3 is € 500. Hierover bent u € 150 inkomstenbelasting verschuldigd. In totaal moet u dus € 525 betalen. Maar u hebt recht op € 516 algemene heffingskorting (het deel dat voor de inkomstenbelasting geldt) en € 19 arbeidskorting (het deel dat voor de inkomstenbelasting geldt). In totaal is dat € 535. Omdat uw verschuldigde inkomstenbelasting lager is (€ 525), krijgt u de bijzondere verhoging van de heffingskorting, als u ook aan de andere voorwaarden voldoet.

Bij een hoger belastbaar inkomen in box 1 of box 3 kan de heffingskorting wel uit de verschuldigde inkomstenbelasting worden betaald. Dan krijgt u geen bijzondere verhoging van de heffingskortingen.

Bij vraag 45b

Vul het inkomen uit werk en woning uit Nederland en buiten Nederland samen in.

46 Inkomensafhankelijke combinatiekorting

Woonden in 2016 bij u of uw fiscale partner kinderen die zijn geboren na 31 december 2003? Dan krijgt u of uw fiscale partner misschien de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Welke kinderen onder het begrip 'kind' vallen, leest u bij *Wat verstaan we onder kind?*.

Wat verstaan we onder kind?

Onder kind verstaan we:

- een eigen kind
- een stiefkind
- een pleegkind
- een geadopteerd kind
- een kind van uw geregistreerde partner

Was u in 2016 niet getrouwd? Maar had u voor de inkomstenbelasting wel een fiscale partner? Dan beschouwen wij het kind van uw fiscale partner ook als uw kind.

Bij vraag 46a

U krijgt de inkomensafhankelijke combinatiekorting als u voldoet aan de volgende voorwaarden:

- Uw arbeidsinkomen (inkomsten uit loondienst, winst als ondernemer of resultaat uit overig werk) was hoger dan € 4.881 of u kreeg de zelfstandigenaftrek (of u kon deze krijgen).
- U had in 2016 een kind dat is geboren na 31 december 2003.
- Dit kind stond in 2016 ten minste zes maanden op uw woonadres ingeschreven bij de gemeente.
Stond het kind ingeschreven op het woonadres van de andere ouder? Dan geldt dat het kind doorgaans ten minste drie hele dagen per week in elk van beide huishoudens moest verblijven. Kijk voor meer informatie over de bijzondere regeling voor co-ouders op www.belastingdienst.nl.
- U had in 2016 geen fiscale partner. Of u had in 2016 een fiscale partner, maar uw arbeidsinkomen (inkomsten uit loondienst, winst als ondernemer of resultaat uit overig werk) was lager dan dat van uw fiscale partner.
Een fiscale partner die minder dan zes maanden uw fiscale partner was, wordt voor deze voorwaarde niet als uw fiscale partner aangemerkt.

Periode dat uw kind op uw adres staat ingeschreven

U voldoet alleen aan de voorwaarden voor de inkomensafhankelijke combinatiekorting als uw kind ten minste zes maanden op uw adres (of het adres van de andere ouder) stond ingeschreven. U voldoet hier bijvoorbeeld aan als uw kind van 1 januari tot en met 30 juni op uw adres stond ingeschreven. Voldoet u niet aan de termijn van zes maanden doordat uw kind is overleden, maar wel aan de overige voorwaarden? Dan krijgt u toch deze korting.

Inkomsten fiscale partners even hoog

Had u in 2016 een fiscale partner en was het arbeidsinkomen van u en uw partner even hoog? Dan geldt de inkomensafhankelijke combinatiekorting alleen voor de oudste van u beiden.

Opmaken uit de levensloopvoorziening

Bent u in of vóór 1954 geboren? En nam u in 2016 geld op uit de levensloopvoorziening? Dan mag u het bedrag dat u hebt opgenomen niet meetellen als arbeidsinkomen voor de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Hoe hoog is de inkomensafhankelijke combinatiekorting

Tabel inkomensafhankelijke combinatiekorting als u bent geboren na 30 juni 1951

Arbeidsinkomen		Inkomensafhankelijke
meer dan	niet meer dan	combinatiekorting
-	€ 4.881	€ 0.
€ 4.881	€ 32.969	€ 1.039 + 6,159% x (arbeidsinkomen - € 4.881)
€ 32.969	-	€ 2.769

Tabel inkomensafhankelijke combinatiekorting als u bent geboren vóór 1 oktober 1950

Arbeidsinkomen		Inkomensafhankelijke
meer dan	niet meer dan	combinatiekorting
-	€ 4.881	€ 0.
€ 4.881	€ 32.969	€ 531 + 3,140% x (arbeidsinkomen - € 4.881)
€ 32.969	-	€ 1.413

Let op!

Bereikte u in 2016 de AOW-leeftijd (geboren na 30 september 1950 maar vóór 1 juli 1951), dan verandert het belastingtarief. U betaalt namelijk geen AOW-premie meer met ingang van de maand waarin u de AOW-leeftijd bereikte. Dit heeft ook gevolgen voor het bedrag van de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Wie heeft er recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting?

Hieronder vindt u een aantal voorbeelden die u kunnen helpen te bepalen wie recht heeft op de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

Voorbeeld: minder dan zes maanden dezelfde fiscale partner

U hebt een kind van tien jaar dat het hele jaar op uw adres staat ingeschreven en u hebt een arbeidsinkomen van € 25.000. Vanaf 1 augustus hebt u een fiscale partner, die een arbeidsinkomen heeft van € 20.000. Deze fiscale partner staat vanaf 1 augustus ingeschreven op hetzelfde adres als u en uw kind.

Wie heeft er recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting?

U krijgt de inkomensafhankelijke combinatiekorting, want u voldoet aan alle voorwaarden:

- Uw arbeidsinkomen is hoger dan € 4.881.
- U hebt een kind dat is geboren na 31 december 2003.
- U staat ten minste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven als dit kind.
- U hebt in 2016 geen fiscaal partnerschap van zes maanden of langer.

47 Levensloopverlofkorting

Uw fiscale partner heeft geen recht op de inkomensafhankelijke combinatie-korting omdat hij minder dan zes maanden op hetzelfde adres als uw kind staat ingeschreven.

Voorbeelden: meerdere fiscale partners

Voorbeeld 1

U hebt een kind van tien jaar dat het hele jaar op uw adres staat ingeschreven en u hebt een arbeidsinkomen van € 25.000. Tot 1 juli bent u fiscale partners met B, die een arbeidsinkomen heeft van € 40.000. In die periode staat B ook op het adres van u en uw kind ingeschreven. Vanaf 1 juli tot het einde van het jaar bent u fiscale partners met C, die een arbeidsinkomen heeft van € 20.000. C staat in die periode ook ingeschreven op uw woonadres.

Wie heeft er recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting? C krijgt de inkomensafhankelijke combinatiekorting, want deze partner voldoet aan alle voorwaarden:

- Het arbeidsinkomen is hoger dan € 4.881.
- Er is een kind dat geboren is na 31 december 2003.
- C staat ten minste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven als u en uw kind.
- C heeft in het jaar een lager arbeidsinkomen dan u.

U hebt geen recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting, omdat u een fiscale partner hebt met een lager arbeidsinkomen. Ook B heeft geen recht op de korting, omdat uw arbeidsinkomen lager is dan dat van B.

Voorbeeld 2

U hebt een kind van tien jaar dat het hele jaar op uw adres staat ingeschreven en u hebt een arbeidsinkomen van € 25.000. Tot 1 juli bent u fiscale partners met B, die een arbeidsinkomen heeft van € 40.000. In die periode staat B op hetzelfde woonadres ingeschreven als u en uw kind. Vanaf 1 oktober tot het einde van het jaar bent u fiscale partners met C, die in die periode ook ingeschreven staat op hetzelfde adres als u en uw kind. C heeft een arbeidsinkomen van € 20.000.

Wie heeft er recht op de inkomensafhankelijke combinatiekorting? U krijgt de inkomensafhankelijke combinatiekorting, want u voldoet aan alle voorwaarden:

- Uw arbeidsinkomen is hoger dan € 4.881.
- U hebt een kind dat is geboren na 31 december 2003.
- U staat ten minste zes maanden op hetzelfde adres ingeschreven als uw kind.
- U hebt in 2016 twee fiscale partners, maar alleen het partnerschap met B is hier van belang. Dit is namelijk het enige partnerschap dat zes maanden of langer duurde. Uw inkomen was lager dan het inkomen van B en daarom voldoet u aan deze laatste voorwaarde.

B heeft geen recht op de korting, omdat uw arbeidsinkomen lager is dan dat van B. Ook C heeft geen recht, omdat C minder dan 6 maanden op hetzelfde adres als u en uw kind staat ingeschreven.

Let op!

U kunt deze heffingskorting alleen krijgen als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was premieplichtig voor de Nederlandse volksverzekeringen, en/of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige,

Met ingang van 1 januari 2012 is de levensloopregeling afgeschaft. U kunt niet meer beginnen met sparen in deze regeling. Deelnemers die op 31 december 2012 een saldo van minimaal € 3.000 op hun levenslooptekening hadden staan, kunnen wel met de levensloopregeling doorgaan. Bij een nieuwe inleg wordt geen levensloopverlofkorting meer opgebouwd.

Nam u in 2016 uw totale tegoed ineens op? Dan betaalt u belasting over 100% van het tegoed dat u na 31 december 2013 hebt opgebouwd.

Nam u in 2016 uw tegoed of een deel daarvan op? Dan betaalt u belasting over het bedrag van die opname. Hebt u nog niet de maximale levensloopverlofkorting gekregen (zie *Berekening levensloopverlofkorting*)? Dan hebt u in 2016 recht op de levensloopverlofkorting.

Uw werkgever houdt de belasting in op de opname uit uw levenslooptegoed en houdt daarbij rekening met de levensloopverlofkorting.

U bent geboren in 1954 of eerder

Bent u geboren in 1954 of eerder? Dan wordt de opname van het tegoed gezien als pensioen. Vul de opname van het levenslooptegoed in bij vraag 5a.

Berekening levensloopverlofkorting

De levensloopverlofkorting is maximaal € 209 per jaar waarin u hebt gespaard in de periode 2006 tot en met 2011. Dat is maximaal € 1.254 als u alle jaren hebt gespaard. U bouwt na 2011 geen nieuwe levensloopverlofkorting meer op. De korting is nooit hoger dan het bedrag dat u opneemt van de spaarrekening voor de levensloopregeling.

Neem de korting over van de jaaropgave of bereken deze zelf. Meer hierover leest u bij *Opname van (een deel van) het levenslooptegoed* op bladzijde 21.

Hebt u in (één van) de jaren 2006 tot en met 2015 ook levensloopverlofkorting gekregen? Dan moet u de maximale korting verminderen met de levensloopverlofkorting die u eerder kreeg. Uw werkgever houdt rekening met de levensloopverlofkorting bij de berekening van de loonheffing.

48 Heffingskorting voor AOW-gerechtigden

Let op!

U kunt deze heffingskorting alleen krijgen als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was premieplichtig voor de Nederlandse volksverzekeringen, en/of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige, of
- U was inwoner van Duitsland en vraagt om toepassing van de 90%-regeling en u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag met Duitsland (zie vraag 53).

Let op!

Was u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige? Neem dan het wereldverzamelinkomen dat u hebt berekend bij vraag 43c.

Was u geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige?

Berekenen dan het verzamelinkomen met behulp van de *Rekenhulp verzamelinkomen* op de volgende bladzijde.

Heffingskorting voor AOW-gerechtigden

Bent u geboren vóór 1 juli 1951? Dan bent u AOW-gerechtigd. U krijgt dan de ouderenkorting en misschien de alleenstaandeouderenkorting.

Ouderenkorting

U krijgt de ouderenkorting als u geboren bent vóór 1 juli 1951. De ouderenkorting is € 1.187 als uw verzamelinkomen niet hoger was dan € 35.949. Was uw verzamelinkomen hoger dan € 35.949? Dan is de ouderenkorting € 70.

U kunt het verzamelinkomen berekenen met het overzicht op bladzijde 1 en de rekenhulp hierna.

Als u aangifte doet, krijgt u automatisch deze korting. U hoeft dit niet in uw aangifte in te vullen.

Rekenhulp verzamelinkomen

Neem over van E uit het overzicht op blz. 1

Neem over van H uit het overzicht op blz. 1

Neem over van K uit het overzicht op blz. 1

Tel op **Verzamelinkomen**

Bij vraag 48a

U krijgt de alleenstaandeouderenkorting als u in 2016 een AOW-uitkering voor een alleenstaande kreeg of er recht op had. U krijgt deze korting ook als u geen of een gedeeltelijke AOW-uitkering voor een alleenstaande hebt gekregen, omdat u vóór uw AOW-leeftijd buiten Nederland woonde of erkend gemoedsbezwaarde was.

Woont u niet samen op hetzelfde adres, bijvoorbeeld omdat één van u beiden in een verpleeghuis of verzorgingshuis is opgenomen? En kreeg u beiden een AOW-uitkering voor alleenstaanden? Dan krijgt u beiden de alleenstaandeouderenkorting.

De alleenstaandeouderenkorting is € 436.

Kruis het hokje in de aangifte aan als u voldeed aan deze voorwaarde.

49 Heffingskorting voor jonggehandicapten

Let op!

U kunt deze heffingskorting alleen krijgen als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was premieplichtig voor de Nederlandse volksverzekeringen, en/of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige.

Had u in 2016 recht op een uitkering volgens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) of op ondersteuning bij het vinden van werk volgens de Wet Wajong? En kreeg u geen ouderenkorting? Dan krijgt u de heffingskorting voor jonggehandicapten.

Geen Wajong-uitkering door andere inkomsten

Had u in 2016 recht op een uitkering volgens de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) of op ondersteuning bij het vinden van werk volgens de Wet Wajong, maar kreeg u deze niet omdat deze samenviel met een andere uitkering? Of omdat uw arbeidsinkomen te hoog was? Dan krijgt u toch de korting voor jonggehandicapten.

De korting voor jonggehandicapten is € 719.

Bij vraag 49a

Kruis het hokje in de aangifte aan als u een Wajong-uitkering kreeg. Of als u de uitkering niet kreeg, maar er wel recht op had.

50 Heffingskorting voor groene beleggingen

Let op!

U kunt deze heffingskorting alleen krijgen als u in 2016 voldoet aan één van de volgende voorwaarden:

- U was premieplichtig voor de Nederlandse volksverzekeringen, en/of
- U was kwalificerende buitenlandse belastingplichtige.

Had u of uw fiscale partner op 1 januari 2016 groene beleggingen? Dan krijgt u de heffingskorting voor groene beleggingen. Groene beleggingen zijn beleggingen in fondsen die investeren in projecten voor milieubescherming. Op www.belastingdienst.nl leest u welke groenfondsen door ons zijn erkend.

Hoogte heffingskorting

De heffingskorting voor groene beleggingen wordt berekend over maximaal de vrijstelling die u hebt gebruikt om uw belastbare inkomen uit sparen en beleggen (box 3) te bepalen (zie vraag 27). De hoogte is 0,7% van uw vrijstelling in box 3. Wij berekenen de

heffingskorting automatisch bij het vaststellen van uw aanslag. Vul de waarde van de vrijstelling in box 3 in bij deze vraag.

Let op!

Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan geldt de heffingskorting voor u beiden. U verdeelt de heffingskorting op dezelfde manier als de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen (zie *Voordeel uit sparen en beleggen*).

Hebt u bij 'Voordeel uit sparen en beleggen' bijvoorbeeld 3/4 van de gezamenlijke grondslag aangegeven? Dan krijgt u ook 3/4 van de heffingskorting. Als de gezamenlijke grondslag sparen en beleggen nul is, krijgt degene met het hoogste verzamelinkomen de heffingskorting. Is het verzamelinkomen van u en uw fiscale partner even hoog? Dan krijgt de oudste van u beiden de heffingskorting.

Vrijstelling box 3

Had u op 1 januari 2016 groene beleggingen? Dan geldt een vrijstelling tot een waarde van maximaal € 57.213 voor al uw groene beleggingen samen.

Fiscale partner

Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan is de vrijstelling maximaal € 114.426.

51 Afgezonderd particulier vermogen

Hadden u, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen vermogen ondergebracht in een afgezonderd particulier vermogen (APV's), zoals trusts of bepaalde particulieren stichtingen of verenigingen? Het vermogen van een APV wordt belast bij degene die vermogen in het APV onderbrengt. Na het overlijden van de inbrenger wordt het toegerekende vermogen van het APV belast bij zijn erfgenamen.

Wat valt onder APV?

Onder het begrip afgezonderd particulier vermogen vallen:

- (family) trusts
- Antilliaanse Stichtingen Particulier Fonds (SPF)
- Stiftungen
- bepaalde particuliere stichtingen en verenigingen
- andere vergelijkbare (buitenlandse) doelvermogens (zoals Privat Foundations, Anstalts en Genossenschaften)

Een APV dient vooral een particulier belang van bijvoorbeeld een familie. Wordt een algemeen nut of een sociaal belang gediend? Dan hoeft er geen sprake te zijn van een APV. Een APV is niet een sociaal belang behartigende instelling (SBBi).

Wat is een SBBi?

Een SBBi is een instelling die activiteiten ontplooit voor en met mensen, activiteiten waaraan een grote maatschappelijke waarde kan worden toegekend.

Voorbeelden van SBBi's zijn:

- zangkoren en dansgroepen
- muziek- en harmonieverenigingen
- sportclubs
- speeltuinen
- personeelsverenigingen

- ouderenverenigingen
- lokale scoutingclubs
- amateurtoneelverenigingen en -theatergroepen

Bij vraag 51a

In de volgende situaties geeft u het vermogen en het inkomen uit het APV in uw aangifte aan:

- U hebt vermogen in het APV ondergebracht.
- U bent de erfgenaam van degene die vermogen in het APV heeft ondergebracht.
- U hebt een concreet recht ten laste van het APV. Bijvoorbeeld een recht op uitkeringen.
- U hebt een fiscale partner die vermogen heeft ondergebracht in het APV.
- U of uw fiscale partner heeft een minderjarig kind dat vermogen heeft ondergebracht in het APV of voor wie vermogen is ondergebracht in het APV.

Kruist u vraag 51a in de aangifte aan? Dan moet u vermelden:

- de volledige naam van het APV
 - het land van vestiging van het APV
 - de landcode van het land van vestiging van de APV
- Deze code bestaat altijd uit drie letters. Zie hiervoor de *Landcodelijst* op bladzijde 9.

Bij vraag 51b

Betaalde het APV ten minste 10% belasting over de winst? Kruis dan het hokje aan. U hoeft vraag 51c niet in te vullen.

Betaalde het APV minder dan 10% belasting over de winst? Kruis dan het hokje niet aan. U moet vraag 51c wel invullen.

Bij vraag 51c

Vul de opbrengsten en uitgaven, de bezittingen en schulden van het APV in die worden toegerekend aan u, uw fiscale partner of de minderjarige kinderen. Ook in de betreffende rubrieken van box 1, box 2 en box 3 vult u deze bezittingen en schulden en de opbrengsten en uitgaven van het APV nogmaals in.

Niet langer een APV

Worden de aandelen en winstbewijzen van het APV die behoren tot een aanmerkelijk belang (box 2) niet of niet langer aan u, uw partner of de minderjarige kinderen toegerekend? Dan is sprake van een fictieve vervreemding in box 2. De waarde in het economisch verkeer vult u dan in bij vraag 2 *Overdrachtsprijs bij verkoop en dergelijke van het aanmerkelijk belang*.

52 Ingehouden dividend- of kansspelbelasting

Is bij u in 2016 Nederlandse dividendbelasting ingehouden? Of is bij u bronheffing op de rente over spaartegoeden buiten Nederland ingehouden? Dan verrekenen wij deze belasting onder bepaalde voorwaarden met uw aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen.

Dividendbelasting ingehouden bij een minderjarig kind

Is dividendbelasting bij een minderjarig kind ingehouden? Dan verrekent de ouder die het inkomen of vermogen van dat kind in zijn aangifte moet aangeven, ook de ingehouden dividendbelasting.

Dividendbelasting die u niet kunt verrekenen met de aanslag

U kunt de dividendbelasting niet verrekenen met uw aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen als u het dividend hebt ontvangen uit:

- een lijfrentebeleggingsrecht
- een beleggingsrecht eigen woning
- een stamrechtbeleggingsrecht
- een levensloopvoorziening

Deze dividendbelasting komt per saldo namelijk niet voor uw rekening. Via uw bank of verzekeraar wordt deze weer in uw beleggingsrecht geïnvesteerd.

Bij vraag 52a

Op het moment dat u dividend krijgt uitgekeerd, wordt er dividendbelasting ingehouden. Op uw dividendnota staat welk bedrag dit is. U geeft alleen de Nederlandse dividendbelasting aan.

Bij Nederlands dividend van bezittingen in box 3 mag u geen dividendbelasting verrekenen. Als u kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was hoeft u geen dubbele belasting te betalen. Voor die inkomsten kunt u namelijk vragen om vrijstelling van belasting. Zie de toelichting bij vraag 28.

Heel 2016 een fiscale partner en dividendbelasting

Had u heel 2016 een fiscale partner? Dan mag u de ingehouden Nederlandse dividendbelasting verdelen tussen uzelf en uw fiscale partner. Iedere verdeling mag, als het totaal maar 100% is. Vermeld alleen het deel dat u zelf wilt aangeven.

Geen fiscale partner

Als u geen fiscale partner had, geef dan uw eigen ingehouden Nederlandse dividendbelasting aan.

Een deel van het jaar een fiscale partner

Had u een deel van het jaar een fiscale partner? En kiest u er niet samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Geef dan alleen uw eigen ingehouden Nederlandse dividendbelasting aan. Kiest u er wel samen voor om heel 2016 fiscale partners te zijn? Lees dan *Heel 2016 een fiscale partner en dividendbelasting*.

Opbrengsten uit kansspelen

Had u in 2016 opbrengsten uit kansspelen die belast zijn als resultaat uit overig werk? Dan vult u dit bedrag in box 1 in als belastbare inkomsten.

De Nederlandse kansspelbelasting geeft u aan als te verrekenen bedrag. Vul de ingehouden kansspelbelasting in bij vraag 53a. U mag de ingehouden kansspelbelasting niet verdelen tussen uzelf en uw fiscale partner.

53 Toepassing oude verdrag tussen Duitsland en Nederland

Vanaf 2016 is er een nieuw belastingverdrag tussen Duitsland en Nederland. Hierdoor kan het zijn dat uw inkomsten die voorheen in Nederland werden belast, voortaan in Duitsland worden belast. Of andersom. Omdat dit nadelig voor u kan zijn, geldt voor 2016 een overgangsrecht. Dat betekent dat u kunt kiezen voor toepassing van het oude belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland.

Voorbeeld

U woont in Duitsland en ontvangt AOW uit Nederland. Met het oude verdrag betaalt u in Nederland belasting over uw AOW. Door het nieuwe verdrag betaalt u vanaf 2016 in Duitsland belasting over uw AOW. Hierdoor betaalt u misschien méér belasting over uw AOW in Duitsland dan u in Nederland zou doen. Kiest u voor toepassing van het oude belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland, dan betaalt u in 2016 nog in Nederland belasting over uw AOW.

Meer informatie over toepassing van het oude verdrag vindt u op www.belastingdienst.nl.

Kiest u niet voor toepassing van het oude belastingverdrag? Dan kan voor u toch een lager belastingtarief gelden. Maar alleen als u in 2016 voldoet aan alle volgende voorwaarden:

- U woonde sinds 12 april 2012 onafgebroken in Duitsland.
- U ontving in 2016 pensioenen of andere soortgelijke beloningen uit Nederland.
Het gaat om een lijfrente, een pensioen of een andere uitkering die is betaald volgens de bepalingen van het socialezekerheidsstelsel van Nederland.
- Het pensioen, de lijfrente of de uitkering is al vóór 1 december 2015 ingegaan en vóór die datum hebt u daarvan ook al een betaling gekregen.
- Het pensioen, de lijfrente of de uitkering mag volgens het nieuwe verdrag in Nederland worden belast. Dit is het geval wanneer het totale bedrag zonder aftrek van kosten (brutobedrag), inclusief socialezekerheidsuitkeringen uit Nederland zoals AOW, WIA, WAO en Wajong, hoger is dan € 15.000 per kalenderjaar.
Let op! Afkoopsommen mag u hier niet bij meetellen. Deze vallen niet onder de overgangsregeling.
- Volgens het oude verdrag moest Duitsland belasting inhouden over de lijfrente, het pensioen of de uitkering.
Let op! Onder de overgangsregeling vallen dus niet de socialezekerheidsuitkeringen uit Nederland zoals de AOW, WIA, WAO en Wajong. Dat komt omdat deze niet in Duitsland belast zijn geweest. Deze inkomsten tellen wel mee voor de inkomensgrens van € 15.000.

Voldoet u aan de voorwaarden? Dan betaalt u tot en met 2021 minder belasting over uw pensioenen of soortgelijke beloningen uit Nederland. Vul het bedrag van deze inkomsten in bij vraag 53b. Wij passen dan voor u het lagere tarief toe, als dit voor u voordeliger is.

In de volgende tabel vindt u het belastingtarief dat u maximaal betaalt:

Jaar	U betaalt maximaal
2016	10%
2017	10%
2018	15%
2019	20%
2020	25%
2021	30%

Meer informatie over het lagere tarief voor inwoners van Duitsland vindt u op www.belastingdienst.nl.

Voorbeeld 1

U woonde in Duitsland en hebt de AOW-leeftijd bereikt. U was geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. U voldoet aan alle voorwaarden voor toepassing van het lagere tarief.

U had in 2016 de volgende inkomsten uit Nederland, die hier ook worden belast:

- een pensioen van € 30.000
- andere inkomsten van € 20.000

Uw totale inkomen uit werk en woning was € 50.000. U betaalt hierover € 10.500 belasting in Nederland. Uw pensioen was € 30.000. Het lagere tarief geldt dus voor 60% van uw totale inkomen.

De belasting over uw pensioen volgens het lagere tarief is in 2016 (10% van € 30.000) = € 3.000. De belasting zonder het lagere tarief is (€ 30.000 / € 50.000 x € 10.500 =) € 6.300. U hebt wel voordeel van het lagere tarief. U betaalt (€ 6.300 - € 3.000 =) € 3.300 minder belasting over uw pensioen in 2016.

Voorbeeld 2

U woonde in Duitsland en was een kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. U voldoet aan alle voorwaarden voor toepassing van het lagere tarief.

U had in 2016 de volgende inkomsten uit Nederland, die hier ook worden belast:

- een AOW-uitkering van € 13.500
- een bedrijfspensioen van € 9.000

Daarnaast had u recht op € 2.000 renteaftrek voor een eigen woning in Duitsland.

Uw totale inkomen uit werk en woning was € 20.500. U betaalt hierover € 1.743 belasting in Nederland. U hebt recht op het belastingdeel van uw heffingskortingen (algemene heffingskorting en ouderenkorting). Dat is € 1.044. In totaal betaalt u in 2016 (€ 1.743 - € 1.044 =) € 699 belasting in Nederland.

De belasting over uw bedrijfspensioen volgens het lagere tarief is (10% van € 9.000 =) € 900. De belasting zonder het lagere tarief is (€ 9.000 / € 22.500 x € 699 =) € 279. U hebt in 2016 geen voordeel van het lagere tarief.

Bij vraag 53a

Kruis het hokje aan als u kiest voor toepassing van het oude belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland (overgangsrecht). Als u vraag 53a hebt ingevuld, ga dan verder met vraag 54.

Bij vraag 53b

Woonde u in 2016 in Duitsland en kiest u niet voor toepassing van het oude belastingverdrag (zie vraag 53a)? En ontving u in 2016 een pensioen of een andere soortgelijke beloning uit Nederland dat samen met de AOW, WIA, WAO en Wajong meer was dan € 15.000? En voldoet u aan de voorwaarden voor de overgangsregeling? Vul dan bij vraag 53b het bedrag in van de pensioenen of andere soortgelijke beloningen.

54 Revisierente

In sommige gevallen moet u naast inkomstenbelasting ook revisierente betalen. Namelijk als u zich niet hebt gehouden aan de voorwaarden van uw lijfrente, pensioenrecht of beroepspensioenregeling. U hebt dan achteraf gezien te weinig belasting betaald.

Wanneer betaalt u revisierente?

U betaalt revisierente als in 2016 één van de volgende situaties bij u voorkomt:

- U hebt uw pensioenrecht afgekocht.
- U hebt uw lijfrenteverzekering geheel of gedeeltelijk afgekocht.
- U hebt (een deel van) het tegoed op uw lijfrentespaarrekening of de waarde van uw lijfrentebeleggingsrecht in één keer opgenomen.
- U hebt de lijfrente niet tijdig omgezet of laten ingaan.
- U hebt de lijfrente niet tijdig laten ingaan na overlijden.
- U hebt de lijfrente geschonken, verkocht of verpand.
- Uw lijfrente of beroepspensioenregeling voldeed niet meer aan de fiscale voorwaarden.

Welk tarief geldt voor revisierente en waarover berekent u deze?

De revisierente is 20% over:

- de afkoopsom van het pensioenrecht
Deze inkomsten hebt u bij vraag 5a ingevuld.
- de afkoopsom van de lijfrenteverzekering, of het opgenomen tegoed van de lijfrentespaarrekening of het lijfrentebeleggingsrecht
Deze inkomsten hebt u bij vraag 5b ingevuld. Als over de afkoopsom geen loonheffing is ingehouden, hebt u deze inkomsten ingevuld bij vraag 20b.
- de waarde van de lijfrente die niet tijdig is omgezet of ingegaan
Deze inkomsten hebt u bij vraag 20b ingevuld.
- de waarde van de lijfrente op het moment waarop deze is geschonken, verkocht of verpand
Deze inkomsten hebt u bij vraag 20b ingevuld.
- de waarde van de lijfrente of beroepspensioenregeling op het moment waarop deze niet meer aan de fiscale voorwaarden voldeed
Deze inkomsten hebt u bij vraag 20b ingevuld.

Tegenbewijsregeling

Hebt u de lijfrente afgekocht binnen tien jaar na het einde van het kalenderjaar waarin u de lijfrente afsloot? Of hebt u uw pensioenrecht afgekocht binnen tien jaar na het einde van het kalenderjaar waarin uw pensioenrecht is ontstaan? Dan kunt u gebruikmaken van de tegenbewijsregeling. De revisierente wordt dan op een andere manier berekend. Dat kan voor u voordeliger zijn als het bedrag aan revisierente volgens de tegenbewijsregeling lager is dan volgens het tarief van 20%.

Of dit voor u geldt en of dit voor u voordeliger is, berekent u met de *Rekenhulp Revisierente* op www.belastingdienst.nl. U kunt deze rekenhulp alleen gebruiken voor een afgekochte lijfrente waarover u revisierente moet betalen. Kijk voor meer informatie op www.belastingdienst.nl.

Is de uitkomst volgens de tegenbewijsregeling lager dan 20% van het bedrag dat u in de aangifte als belastbare inkomsten hebt ingevuld? Vul dan de lagere uitkomst in bij vraag 54a. Dit beschouwen wij als een verzoek om de tegenbewijsregeling toe te passen. Stuur uw berekening niet mee met uw aangifte. Bewaar de berekening wel, want wij kunnen erom vragen.

Voorbeeld 1

U hebt een lijfrenteverzekering afgesloten op 1 januari 2006. U hebt deze lijfrente in 2016 afgekocht. Omdat u uw lijfrente binnen tien jaar na het einde van 2006 hebt afgekocht, kunt u gebruikmaken van de tegenbewijsregeling.

Voorbeeld 2

U hebt een lijfrenteverzekering afgesloten op 31 december 2005. U hebt deze lijfrente in 2016 afgekocht. Omdat u uw lijfrente niet binnen tien jaar na het einde van 2005 hebt afgekocht, mag u geen gebruik maken van de tegenbewijsregeling.

Geen revisierente betalen

U hoeft geen revisierente te betalen als:

- u een lijfrente hebt afgekocht waarop de regeling afkoop kleine lijfrenten van toepassing is
Deze inkomsten hebt u bij vraag 5a ingevuld. Het gaat hier om afkoopsommen die niet hoger zijn dan € 4.303.
- u een oud-regime-lijfrente hebt afgekocht
Dit zijn lijfrenten die zijn gesloten:
 - vóór 16 oktober 1990, waarvan daarna de premie niet is verhoogd, behalve als dat mogelijk was door een clause in de polis
 - na 15 oktober 1990 maar uiterlijk op 31 december 1991 en waarvoor na 31 december 1991 geen premie meer is betaald
Deze inkomsten hebt u bij vraag 5a ingevuld. Als over de afkoopsom geen loonheffing is ingehouden, hebt u de inkomsten aangegeven bij vraag 20b.
- u een pensioenrecht hebt afgekocht waarvan de pensioenuitkering per jaar niet meer dan € 465,94 zou zijn
Deze inkomsten hebt u bij vraag 5a ingevuld.
- u een lijfrente hebt afgekocht omdat u arbeidsongeschikt bent
Zie de voorwaarden hierna. Deze inkomsten hebt u bij vraag 5a ingevuld.

Voorwaarden voor afkoop lijfrente zonder revisierente bij arbeidsongeschiktheid

U had een lijfrenteverzekering, lijfrentespaarrekening of een lijfrentebeleggingsrecht

Als u geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt bent, kunt u uw lijfrenteverzekering, lijfrentespaarrekening, lijfrentebeleggingsrecht (gedeeltelijk) afkopen zonder dat u daarover revisierente moet betalen. Dat is mogelijk als u na de afkoop naar verwachting nog ten minste twaalf maanden arbeidsongeschikt zal zijn. De afkoop geldt dan als gewone lijfrente-uitkering. In de aangifte inkomstenbelasting geeft u het opgenomen bedrag niet op als een afkoopsom, maar als een gewone lijfrente-uitkering bij vraag 5a.

De voorwaarden voor afkoop zijn:

- U hebt de AOW-leeftijd nog niet bereikt op het moment van afkoop.
- Het gezamenlijke bedrag dat u uit lijfrenten opneemt, is niet hoger dan € 40.000 per kalenderjaar. Als het gemiddelde van uw inkomen in 2015 en 2014 hoger is dan € 40.000 mag u maximaal dat hogere bedrag uit uw lijfrente opnemen. Hierbij geldt dat u als inkomen over 2015 maximaal € 101.519 mag meetellen en als inkomen over 2014 maximaal € 100.000. Als inkomen in 2014 en 2015 geldt hetzelfde inkomen als voor de berekening van de jaarruimte voor lijfrentepremieaftrek. Zie *Rekenhulp jaarruimte 2016* bij vraag 31a en 31b.
- U hebt een verklaring van een arts waaruit blijkt dat u niet in staat bent en de komende twaalf maanden niet in staat zult zijn om uw hoofdberoep of hoofdwerkzaamheid volledig uit te voeren. Hiervoor is een modelverklaring opgesteld. In plaats van een verklaring van een arts volstaat ook een beschikking of ander schriftelijk stuk waaruit blijkt dat u periodieke uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid ontvangt of dat deze aan u zijn toegezegd op grond van een publiekrechtelijke regeling of van een professionele verzekeraar. Stuur u de verklaring van de

arts, de beschikking of het andere schriftelijke stuk over uw arbeidsongeschiktheid naar de verzekeraar of financiële instelling voordat u de afkoopsom ontvangt? Dan kan de verzekeraar of financiële instelling er bij de inhouding van loonheffing rekening mee houden dat het gaat om afkoop zonder revisierente.

Voorbeeld 1

In verband met uw arbeidsongeschiktheid wilt u in 2016 een bedrag van € 25.000 opnemen uit uw lijfrente. Omdat dit bedrag niet hoger is dan € 40.000 hoeft u geen berekening te maken van uw inkomen in 2015 en 2014.

Voorbeeld 2

In verband met uw arbeidsongeschiktheid wilt u in 2016 een bedrag van € 45.000 opnemen uit uw lijfrente. Uw inkomen in 2015 is € 46.000 en uw inkomen in 2014 € 48.000. Uw gemiddelde inkomen van 2015 en 2014 is hierdoor € 47.000. Het in 2016 maximaal op te nemen bedrag is hierdoor € 47.000. U kunt dus € 45.000 opnemen uit uw lijfrente.

55 Te conserveren inkomen

Bracht u uw pensioen- of lijfrenteaanspraken onder bij een verzekeraar buiten Nederland? Dan moet u misschien een 'te conserveren inkomen' aangeven. Voor dit inkomen leggen wij een aparte aanslag op.

Ook in andere gevallen hebt u misschien te conserveren inkomen, bijvoorbeeld bij emigratie of als u nadat u bent geëmigreerd weer verhuist naar een ander land (dooremigratie) of bij staking van een onderneming door overlijden.

Bij vraag 55a

U hebt misschien te conserveren inkomen:

- als u bent geëmigreerd
- als u bent geïmmigreerd
- als u internationaal werkt
- in bepaalde situaties in Nederland

Let op!

Als u te conserveren inkomen hebt uit overdracht of opbouw van een pensioen of lijfrente, berekenen wij revisierente.

Meer informatie over te conserveren inkomen vindt u op www.belastingdienst.nl.

56 Verzekeringsplicht volksverzekeringen

Premie-inkomen

Als u in 2016 buiten Nederland woonde en werkte, was u niet verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen en hoefde u dus geen premie te betalen.

In een aantal situaties bent u wel verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen op grond van de Nederlandse wetgeving en internationale regelingen. In dat geval moet u in Nederland premie betalen.

Wanneer was u bijvoorbeeld in 2016 in Nederland verplicht verzekerd voor de Nederlandse volksverzekeringen?

- U werkte in loondienst in Nederland.
- U had winst uit onderneming in Nederland, en u werkte ook feitelijk in die onderneming in Nederland, zonder tegelijkertijd als zelfstandige werkzaam te zijn in een onderneming in uw woonland. U werkte tegelijkertijd ook niet in loondienst in uw woonland.
- U werkte tijdelijk buiten Nederland en bleef op grond van een detacheringsregeling in een internationale sociale zekerheidsregeling onder de Nederlandse sociale verzekeringen vallen.
- U was werknemer van een in Nederland gevestigd bedrijf voor internationaal weg-, water- of luchttransport.
- U woonde uitsluitend voor uw studie buiten Nederland en u was in 2016 jonger dan 30 jaar.
- Overige bijzondere situaties waarin u op grond van internationale regelingen onder de Nederlandse sociale verzekeringen valt.

Bij vraag 56a

Vul de periode in waarin u in 2016 in Nederland verplicht verzekerd was voor de volksverzekeringen (AOW, Anw en Wlz).

Let op!

Wij houden automatisch rekening met het einde van de premieplicht voor de AOW bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. U hoeft daarvoor geen aparte periode in te vullen.

Voorbeeld

U was van 1 januari tot en met 31 juli in Nederland premieplichtig. Uw periode van premieplicht is 1 januari tot en met 31 juli.

Meer informatie over de verzekeringsplicht voor de volksverzekeringen vindt u op www.belastingdienst.nl.

57 Verplicht verzekerd: inkomsten

Premie-inkomen

Om vast te stellen hoeveel premie u verschuldigd bent, kijken we naar uw jaarinkomen in box 1 uit Nederland en buiten Nederland samen. U bent premie verschuldigd over maximaal € 33.715 (of € 34.027 als u geboren bent vóór 1 januari 1946). Uw werkgever of uitkeringsinstantie houdt premie in op uw loon, uitkering of pensioen. De ingehouden premie wordt vervolgens verrekend met de premie die u verschuldigd bent.

Voor de premieheffing volksverzekeringen moet u opgave doen van uw inkomen uit werk en woning in box 1 uit Nederland en buiten Nederland. Bij de berekening van uw inkomen uit Nederland en buiten Nederland samen kunt u dezelfde aftrekposten krijgen als een inwoner van Nederland. Belastingverdragen zijn niet van toepassing op de heffing van premie volksverzekeringen.

Had u een fiscale partner? Dan mag u de gemeenschappelijke inkomsten en aftrekposten verdelen zoals u dat wilt, als het totaal maar 100% is. U hoeft hiervoor niet elkaars fiscale partner te zijn. Wel moet u voldoen aan de voorwaarden die voor fiscaal partnerschap gelden, met uitzondering van de voorwaarde dat u beiden kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Let op!

Als u en uw fiscale partner beiden kwalificerende buitenlandse belastingplichtige waren, dan moet u dezelfde verdeling maken als voor de inkomstenbelasting.

Voorbeeld

U woonde in België en was met uw echtgenoot in gemeenschap van goederen getrouwd. U had loon uit Nederland en een eigen woning in België met een hypothecaire lening. Uw echtgenoot had geen eigen inkomsten. U was geen kwalificerende buitenlandse belastingplichtige. U mag voor de berekening van de inkomstenbelasting geen rekening houden met uw eigen woning. Uw echtgenoot was niet verzekerd in Nederland. Voor de premieheffing volksverzekeringen mag u rekening houden met uw eigen woning. Omdat u een echtgenoot had, mag u daarbij het saldo onderling verdelen.

Berekening premie-inkomen

Was u in 2016 premieplichtig in Nederland? Ga dan bij het invullen van uw premie-inkomen uit van heel 2016. Het gaat om uw inkomen uit Nederland en buiten Nederland samen.

Let op!

Dat u over heel 2016 uw premie-inkomen moet vermelden, betekent niet dat u over dat hele tijdvak premie volksverzekeringen verschuldigd bent. Zie *Vermindering premie-inkomen* bij vraag 60a.

Meer informatie over het premie-inkomen vindt u op www.belastingdienst.nl.

58 Verplicht verzekerd: aftrekposten

De grondslag voor de premieheffing volksverzekeringen is uw inkomen uit werk en woning in box 1 uit Nederland en buiten Nederland samen. Zie de toelichting bij vraag 57.

Bij de berekening van uw inkomen uit Nederland en buiten Nederland samen kunt u dezelfde aftrekposten als een inwoner van Nederland krijgen. Deze aftrekposten kunt u opgeven bij vraag 58.

59 Verplicht verzekerd: premie-inkomen

Bij vraag 59d

Vul hier alleen een bedrag in als u niet al bij vraag 4a, 5a, 5b, 7d of 19c de Nederlandse loonheffing in 2016 hebt ingevuld.

60 Correctie op of vermindering van uw premie-inkomen

Valt een deel van uw inkomen onder de socialezekerheidsregeling van een ander land dan Nederland? Of bent u als niet-inwoner van Nederland een gedeelte van 2016 verzekerd geweest voor de Nederlandse volksverzekeringen? Dan kunt u in sommige situaties vragen om correctie op of vermindering van uw premie-inkomen.

Bij vraag 60a

Correctie premie-inkomen

Was u in 2016 in Nederland verzekerd voor de volksverzekeringen? En was u in die periode buiten Nederland over uw inkomen premie voor de sociale zekerheid verschuldigd? Dan kunt u in de volgende situaties in aanmerking komen voor correctie van het premie-inkomen:

- Een deel van uw inkomen viel op grond van een internationale regeling onder de socialezekerheidsregeling van een ander land.
- U betaalde in een ander land over een deel van uw inkomen een wettelijke premie voor uitkeringen bij ouderdom en overlijden.

U kunt in uw aangifte vragen om correctie van uw premie-inkomen. Uw premie-inkomen is dan nooit meer dan het inkomen min het inkomen waarover u in een ander land premie bent verschuldigd.

Let op!

Hebt u bij vraag 57 bepaalde inkomsten aangegeven die niet tot het premie-inkomen behoorden? Vul dan hier het inkomen in waarmee uw premie-inkomen gecorrigeerd moet worden.

Als u in België als zelfstandige werkte en in Nederland in loondienst

In bijzondere gevallen kan het zijn dat u gelijktijdig verzekerd was in Nederland en in een ander EU-land. Bijvoorbeeld als u in België werkte als zelfstandige en gelijktijdig in Nederland werkte als werknemer in loondienst. In dat geval corrigeert u uw Nederlandse premie-inkomen met het inkomen waarover u in het andere land premie betaalde.

Voorbeeld

U was verzekerd voor de volksverzekeringen in Nederland. U had een inkomen in box 1 van € 70.000 waarvan € 30.000 winst uit België. Het premie-inkomen is daardoor € 70.000 - € 30.000 (correctie) = € 40.000, maar wordt gesteld op maximaal € 33.715 (of € 34.027 als u geboren bent vóór 1 januari 1946). U vermeldt het bedrag van de correctie in de aangifte. Dat is in dit voorbeeld € 30.000.

Bij vraag 60b

Vermindering premie-inkomen

Was u maar voor een deel van het jaar premieplichtig in Nederland? Dan kunt u in uw aangifte vragen om vermindering van uw premie-inkomen als één van de volgende situaties voor u geldt:

- Een deel van uw inkomen viel volgens een internationale regeling onder de socialezekerheidswetgeving van een ander land.
- U betaalde over een deel van uw inkomen premie voor een wettelijke ouderdoms- en overlijdensverzekering in een ander land.

Voor de premieheffing wordt geen hoger bedrag als premie-inkomen in aanmerking genomen dan het premie-inkomen min het bedrag van de vermindering premie-inkomen.

Vul het saldo van de inkomsten en aftrekposten in over de periode waarin u niet verplicht verzekerd was voor de volksverzekeringen.

Voorbeeld

U werkte van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in Nederland. Daarna werkte u van 1 juli 2016 tot en met 31 december 2016 in uw woonland. Omdat u in 2016 premieplichtig was in Nederland, moet u uw premie-inkomen aangeven over heel 2016. Maar u was slechts van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 premieplichtig in Nederland. Vul dan voor de vermindering het bedrag in van de inkomsten min de aftrekposten vanaf 1 juli 2016 tot en met 31 december 2016.

Twee methoden van herleiden

Wij herleiden het premie-inkomen volgens één van de volgende twee methoden:

- methode 1
Uw premie-inkomen over het hele kalenderjaar, verminderd met de inkomsten en aftrekposten uit de periode waarin u niet meer verzekerd bent.
- methode 2
Het premie-inkomen wordt tot een maximum van € 33.715 (of € 34.027 als u geboren bent vóór 1 januari 1946) tijdsevenredig berekend over de periode dat u in 2016 verplicht verzekerd was. Was uw werkelijke premie-inkomen dus hoger dan het maximum? Dan geldt het maximumbedrag en wordt dit tijdsevenredig herrekend over de periode dat u in 2016 verplicht verzekerd was.

Wij berekenen altijd beide methodes, en passen de methode toe die voor u het voordeligst is.

Voorbeeld

U woonde in Duitsland en werkte in loondienst in Nederland. Het loon was € 15.000. Op 1 augustus stopte u met werken in Nederland en ging u in Duitsland werken. U ontving daar een loon van € 25.000. U betaalde over de eerste zeven maanden premie voor de volksverzekeringen.

Methode 1: Berekening vermindering

Wij verminderen het premie-inkomen met het inkomen over de periode dat u niet meer verzekerd was (periode van werken in Duitsland). Resultaat € 40.000 - € 25.000 = € 15.000.

Methode 2: Berekening maximum premie-inkomen evenredig aan de periode

Het maximum inkomen waarover we in 2016 premie berekenen is € 33.715 (of € 34.027 als u geboren bent vóór 1 januari 1946). Voor 210 dagen is het maximum premie-inkomen dan $210/360 \times € 33.715 = € 19.667$ (of € 19.849 als u geboren bent vóór 1 januari 1946).

In dit voorbeeld is methode 1 voor u het gunstigst. Wij stellen het premie-inkomen daarom vast op € 15.000.

Meer informatie over de berekening van uw premie-inkomen vindt u op www.belastingdienst.nl.

61 Inkomsten die onder de Zorgverzekeringswet vielen

Iedereen die in Nederland woont of werkt, is in principe verplicht verzekerd voor ziektekosten op basis van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Daarnaast is over bepaalde inkomsten een inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (bijdrage Zvw) verschuldigd.

- Was u werknemer? Dan betaalde uw werkgever deze bijdrage via de zogenoemde werkgeversheffing Zvw.
- Ontving u een uitkering, pensioen of lijfrente? Dan werd de bijdrage Zvw meestal op uw uitkering, pensioen of lijfrente ingehouden door de uitkeringsinstantie.
- Had u ook andere inkomsten? Dan moet u mogelijk de bijdrage Zvw aan ons betalen. Het gaat om de volgende inkomsten:
 - winst uit onderneming
 - inkomsten uit overig werk, bijvoorbeeld bijverdiensten
 - freelance-inkomsten of inkomsten volgens de artiestenregeling
 - niet-Nederlandse pensioenen
 - niet-Nederlands loon als de werkgever geen bijdrage Zvw betaalde
 - periodieke uitkeringen waarop geen loonheffing werd ingehouden, bijvoorbeeld partneralimentatie

U betaalt de bijdrage Zvw via een (voorlopige) aanslag. De bijdrage Zvw is 5,5% van het totaal van de inkomsten die hierboven staan, maar maximaal over € 52.763.

Wie betaalde de bijdrage Zvw over uw loon of uitkering?

Had u in 2016 één of meer van de volgende inkomsten:

- loon
- pensioen
- uitkering
- lijfrente-uitkeringen waarop loonheffing werd ingehouden

Dan hebt u te maken met de volgende situaties:

- Uw werkgever of uitkeringsinstantie betaalde over uw inkomen de werkgeversheffing Zvw. Er werd dan geen bijdrage Zvw ingehouden op uw loon. De werkgeversheffing geldt bij: loondienst, loondirecteur-grootaandeelhouder en verzekerd voor de werknemersverzekeringen, bijstand, uitkering vervroegd uittreden vóór 1 januari 2006 en in 2005 ziekenfondsverzekerde, WAO/WIA en WW.
- Uw werkgever of uitkeringsinstantie betaalde over uw inkomen geen werkgeversheffing Zvw. Uw werkgever of uitkeringsinstantie hield de bijdrage Zvw in op uw loon en betaalt deze aan ons. Uw bijdrage is 5,5%. De bijdrage is verschuldigd over alle overige pensioenen en uitkeringen. Dit geldt ook voor de opnamen uit het levenslooptegoed als u bent geboren in 1954 of eerder.

Berekening bijdrage als u loon of een uitkering én andere inkomsten had

Was u in loondienst of had u een uitkering en had u bijvoorbeeld ook inkomsten als freelancer? Dan berekenen wij de bijdrage Zvw alleen nog over uw andere inkomsten. Was het loon of de uitkering hoger dan € 52.763? Dan hoeft u over die andere inkomsten geen bijdrage Zvw meer te betalen.

Geen bijdrage Zvw

In de volgende gevallen betaalt u geen bijdrage Zvw:

- U kreeg in 2016 partneralimentatie van uw ex-partner.
 - U kreeg deze partneralimentatie ook al in 2005 van dezelfde persoon en u had in 2016 geen andere inkomsten.
- U vult in de aangifte bij vraag 61c in dat u heel 2016 militair was.

Bij vraag 61a

Hebt u bij vraag 4 en vraag 5 inkomsten ingevuld die samen hoger zijn dan € 52.763? Kruis dan 'Ja' aan. U hoeft vraag 61 niet verder in te vullen.

Hebt u bij vraag 57d loon en dergelijke buiten Nederland ingevuld? Dan geldt het volgende:

- Betaalde uw werkgever de bijdrage Zvw? Kruis 'Ja' aan als het niet-Nederlandse loon hoger was dan € 52.763. Kruis ook 'Ja' aan als de inkomsten van de vragen 57b, 57c en 57d samen hoger waren dan € 52.763.
- Betaalde uw werkgever geen bijdrage Zvw? Kruis 'Nee' aan en vul de vragen verder in. Vul bij vraag 61f het niet-Nederlandse loon in.

Bij vraag 61b

Kreeg u in 2016 partneralimentatie van uw ex-partner? En kreeg u deze inkomsten ook al in 2005 van deze persoon? Dan wordt hierover geen bijdrage Zvw betaald. Kruis het hokje in de aangifte aan als u voldeed aan deze voorwaarde.

Bij vraag 61c

Was u in 2016 militair in actieve dienst? Of had u als militair buitengewoon verlof met behoud van militaire inkomsten? Dan regelde Defensie uw ziektekosten. Er hoeft dan geen bijdrage Zvw betaald te worden. U was wel verzekerd en premieplichtig voor de Wlz. Had u tijdens uw dienstverband bij Defensie in 2016 nog andere inkomsten? Dan wordt hierover ook geen bijdrage Zvw betaald. Vermeld de periode waarin u actief militair of militair met buitengewoon verlof was.

Bij vraag 61d

Vermeld het bedrag van de in de winst opgenomen looninkomsten waarover de werkgever de werkgeversheffing Zvw heeft betaald, inclusief de vergoeding Zvw.

Bij vraag 61e

Was u in 2016 deelvisser? Dan hebt u uw inkomsten aangegeven als winst uit onderneming. Over deze winst moet u de bijdrage Zvw betalen, als de kosten niet door een ander werden betaald of voor minder dan 30% door een ander werden betaald.

U betaalt geen bijdrage Zvw over uw winst als deelvisser als de zorgkosten tijdens een zeevisreis in belangrijke mate (dat is 30% of meer) door een ander werden betaald, zoals de zeewerkgever. U betaalt daarom geen bijdrage Zvw in de volgende situaties:

- De eigendom van het vissersschip was in een maatschap of vof ondergebracht.
- Het vissersschip was ingebracht in een BV en één van de deelvisser was directeur-grootaandeelhouder van deze BV.
- Het vissersschip werd door meerdere personen gehuurd.

Let op!

Was u de enige eigenaar of de enige huurder van het vissersschip? Dan betaalt u wel zelf de bijdrage Zvw over uw winst als deelvisser.

Meer informatie over deelvisser en de bijdrage Zvw vindt u op www.belastingdienst.nl.

Bij vraag 61f

Had u in 2016 niet-Nederlands loon? Dan betaalde uw werkgever misschien niet de werkgeversheffing Zvw. In dat geval wordt een (voorlopige) aanslag opgelegd van 5,5% van uw bijdrage-inkomen. Vul bij deze vraag het niet-Nederlandse loon in.

Bij vraag 61g

Was u wel verzekerd voor de Zvw? Maar betaalde u over een deel van het inkomen al in een ander land een premie of bijdrage voor een wettelijke regeling van ziektekosten? Vermeld dan dat niet-Nederlandse inkomen. Zo vraagt u om correctie van het bijdrage-inkomen.

Misschien had u in 2016 niet-Nederlandse inkomsten, bijvoorbeeld een pensioen of uitkering. Over deze inkomsten hield uw niet-Nederlandse werkgever of uitkeringsinstantie meestal geen bijdrage voor een niet-Nederlandse wettelijke ziektekostenregeling in. Daarom betaalt u zelf deze bijdrage via een (voorlopige) aanslag.

Hield uw niet-Nederlandse werkgever of uitkeringsinstantie wel de bijdrage voor niet-Nederlandse wettelijke ziektekostenverzekering in? Vul dan het niet-Nederlandse inkomen in. Deze vindt u op de jaaropgaaf die u van uw werkgever of uitkeringsinstantie hebt gekregen.

Bij vraag 61h

Was u een deel van 2016 in Nederland en een ander deel van 2016 buiten Nederland verplicht verzekerd voor ziektekosten? Geef dan aan welk deel van het jaar u in Nederland was verzekerd. Dit doet u bij vraag 57.

Wilt u vragen om vermindering van uw bijdrage-inkomen? Geef dan bij deze vraag aan welk deel van het bijdrage-inkomen u had over de periode dat u niet verzekerd was voor de Zvw, omdat u in een ander land verplicht verzekerd was voor een wettelijke regeling van ziektekosten.

Meer informatie over niet-Nederlandse inkomsten en de bijdrage Zvw vindt u op www.belastingdienst.nl.

62 Specificatie lening eigen woning (bij vraag 33c)

Met de *Specificatie lening eigen woning* geeft u aan ons door dat u een lening voor uw eigen woning hebt afgesloten bij bijvoorbeeld een familielid, een buitenlandse bank of een eigen bv. Het gaat om een lening die u bent aangegaan na 31 december 2012 en waarvoor u (hypotheek)renteafrek kunt krijgen. Het doen van een *Specificatie lening eigen woning* is een voorwaarde om de rente over deze lening te mogen aftrekken in de aangifte.

Let op!

Geeft u de lening niet aan ons door bij deze aangifte? Dan betekent dit dat de lening het hele kalenderjaar niet (meer) hoort bij uw eigenwoningschuld. U krijgt dan in 2016 geen renteaftrek voor deze lening.

Hoe vult u de specificatie lening eigen woning in

Hebt u vraag 33c ingevuld? Dan moet u vraag 62 invullen om de lening eigen woning te specificeren. Hebt u vraag 33d ingevuld? Dan moet u vraag 63 invullen om die lening eigen woning te specificeren. Stuur de *Specificatie lening eigen woning* samen met de andere ingevulde aangiftebladen naar ons terug.

Let op!

U kunt per specificatie gegevens vermelden van één leningverstrekker en van één lening. Hebt u de lening afgesloten bij meerdere leningverstrekkers? Of hebt u meerdere leningen afgesloten? Vul (dat deel van) die lening dan in bij vraag 33d. Specificeer de gegevens van (dat deel van) de lening bij vraag 61.

De toelichting hierna kunt u ook gebruiken voor het invullen van vraag 63. Met vraag 62 bedoelen wij dan vraag 63. Met vraag 33c bedoelen wij dan vraag 33d.

Bij vraag 62a tot en met vraag 62h

Vermeld de gegevens van de persoon, de buitenlandse bank of de eigen bv waarbij u de lening hebt afgesloten.

Burgerservicenummer, RSIN of TIN

Leende u geld van een Nederlandse leningverstrekker? Vul dan het burgerservicenummer (BSN) of RSIN van de leningverstrekker in.

Gebruik het BSN als de leningverstrekker particulier was. Een BSN bestaat uit acht of negen cijfers. Als het BSN bestaat uit acht cijfers, voeg dan aan het begin één nul toe. Bijvoorbeeld: '12345678' wordt '012345678'.

Was de leningverstrekker geen particulier? Vul dan het RSIN in.

Had de leningverstrekker geen BSN of RSIN? Vul dan bij vraag 62d het buitenlandse fiscaal identificatienummer (TIN) in. U kunt het RSIN of het TIN opvragen bij de leningverstrekker.

Landcode

Vermeld de code van het land van de leningverstrekker. De landcode bestaat altijd uit drie letters.

Ging het om een leningverstrekker in Nederland? Vermeld dan als landcode NLD.

Ging het om een leningverstrekker buiten Nederland? Zoek de landcode dan op in de *Landcodelijst* op bladzijde 9 van deze toelichting.

Staat het land niet in de lijst? Vermeld dan als landcode XXX.

Bij vraag 62i tot en met vraag 62r

Specificeer de gegevens van de lening die u hebt ingevuld bij vraag 33c in de aangifte. Het gaat om de gegevens op de ingangsdatum van de lening.

Omschrijving van de schuld

U kunt de omschrijving van de schuld overnemen van vraag 33c. Vul ook het nummer in dat bij deze lening hoort.

Hebt u geen nummer? Bijvoorbeeld omdat u de lening bij uw familie heeft afgesloten? Dan hoeft u hier niets in te vullen.

Valuta

Is de lening in buitenlandse valuta afgesloten? Vul dan bij vraag 62k de valutacode in. U kunt de valutacode opvragen bij de leningverstrekker.

Vermeld bij vraag 62l het bedrag van de lening op de ingangsdatum in buitenlandse valuta. U moet de waarde van de lening zelf omrekenen naar euro's. Ga uit van de koers van de ingangsdatum van de lening. U kunt hiervoor de gemiddelde wisselkoers gebruiken van De Nederlandse Bank.

Totale waarde van de lening op de ingangsdatum

Vermeld bij vraag 62m de totale waarde van de lening op de ingangsdatum. Dit is de datum waarop de leningverstrekker het geld ter beschikking stelde. Vermeld de waarde in euro's.

Ingangsdatum en einddatum lening

Vul de ingangsdatum van de lening in. Dit is de datum waarop de leningverstrekker het geld ter beschikking stelde.

Vul ook de einddatum van de lening in. Het gaat om de oorspronkelijke einddatum.

Rentepercentage

Vul het rentepercentage (de jaarrente) van de lening in. Het gaat om het (gemiddelde) rentepercentage in 2016.

Aflossing

Geef aan op welke wijze de lening werd aflost: annuïtair, lineair of overig.

U hebt een annuïtaire lening als u elke periode hetzelfde bedrag betaalt. U betaalt dan aan het begin van de looptijd meer rente en minder aflossing. Later betaalt u meer aflossing en minder rente.

U hebt een lineaire lening als u elke periode hetzelfde bedrag aflost. Naast deze aflossing betaalt u rente over de lening.

Hebt u geen lineaire lening, maar lost u meer af dan u zou doen met een annuïtaire lening? Kruis dan het hokje aan bij 'Overig'.

Bij vraag 62s tot en met vraag 62w

Specificeer de gegevens van de lening die u hebt ingevuld bij vraag 33c in de aangifte. Het gaat om de waarde op 31 december 2016 en de aftrekbare rente in 2016.

Buitenlandse valuta

Is de lening in buitenlandse valuta afgesloten? Vermeld dan bij vraag 62s de totale waarde van de lening op 31 december 2016 in buitenlandse valuta.

U moet de waarde van de lening zelf omrekenen naar euro's. Ga uit van de koers van de ingangsdatum van de lening. U kunt hiervoor de gemiddelde wisselkoers gebruiken van De Nederlandse Bank.

Totale waarde van de lening op 31 december 2016

Vermeld bij vraag 62t de totale waarde van de lening op 31 december 2016. Vermeld de waarde in euro's.

Vermeld bij vraag 62u uw deel van de totale waarde van de lening op 31 december 2016. Was u de enige leningnemer? Vul dan de totale waarde van de lening in. Had u de lening samen met een ander? Vermeld dan alleen uw eigen deel van de lening.

Geleend bedrag voor uw eigen woning

Vul bij vraag 62v de waarde in van het deel van de lening dat u hebt gebruikt voor aankoop, onderhoud of verbetering van uw eigen woning. Het gaat om de waarde op 31 december 2016. Vermeld de waarde in euro's.

Vul bij vraag 62w de aftrekbare rente in die u hebt betaald in 2016. Het gaat om de aftrekbare rente over het deel van de lening dat u hebt ingevuld bij vraag 62v.

63 Specificatie lening eigen woning (bij vraag 33d)

Met de *Specificatie lening eigen woning* geeft u aan ons door dat u een lening voor uw eigen woning hebt afgesloten bij bijvoorbeeld een familielid, een buitenlandse bank of een eigen bv. Het gaat om een lening die u bent aangegaan na 31 december 2012 en waarvoor u (hypotheek)renteaftek kunt krijgen. Het doen van een *Specificatie lening eigen woning* is een voorwaarde om de rente over deze lening te mogen aftrekken in de aangifte.

Let op!

Geeft u de lening niet aan ons door bij deze aangifte? Dan betekent dit dat de lening het hele kalenderjaar niet (meer) behoort tot de eigenwoningschuld. U krijgt dan ook geen renteaftrek voor deze lening over 2016.

Hoe vult u de specificatie lening eigen woning in

Hebt u vraag 33d ingevuld? Dan moet u vraag 63 invullen om die lening eigen woning te specificeren. Stuur de *Specificatie lening eigen woning* samen met de andere ingevulde aangiftebladen naar ons terug.

In de toelichting bij vraag 62 is beschreven hoe u de *Specificatie lening eigen woning* moet invullen.

BELASTING BEREKENEN

**Overzicht van inkomsten
en aftrekposten? Sla de
uitklappagina open.**

BELASTING BEREKENEN: STAP 1

Met deze rekenhulp berekent u het totaalbedrag van de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. Dit totaalbedrag hebt u nodig om te berekenen hoeveel belasting en premie u moet betalen of terugkrijgt.

Let op!

Sommige bedragen of percentages staan tussen haakjes. Deze bedragen gelden alleen als u heel 2016 de AOW-leeftijd had (u bent geboren vóór 1 oktober 1950).

Bereikte u in 2016 de AOW-leeftijd? Of was u niet heel 2016 voor uw wereldinkomen premieplichtig in Nederland? Of was u niet heel 2016 belastingplichtig in Nederland? Dan kunt u deze berekening niet gebruiken.

Staat er in de rekenhulp: 'Neem over van (.....)' op bladzijde 1? Neem dan het bedrag over uit het overzicht op bladzijde 1 van deze toelichting.

Let op!

Rond alle bedragen af op hele euro's. U mag afronden in uw voordeel.

Box 1

Premie-inkomen <i>Neem over van vraag 59c uit de aangifte</i>	<input type="text"/>	A
<i>Neem over van A, maar vul maximaal €33.715 in (of €34.027 als u bent geboren vóór 1 januari 1946)</i>	<input type="text"/>	B
Tarief premie volksverzekeringen	28,15% <i>(of 10,25%)</i>	X
Bedrag premieheffing <i>Bereken 28,15% van B (of 10,25% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). Vul maximaal €9.490 in (of € 3.455 als u geboren bent na 31 december 1945 maar vóór 1 oktober 1950). Bent u geboren vóór 1 januari 1946? Bereken dan 10,25% van B, maar vul maximaal €3.487 in</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Belastbaar inkomen uit werk en woning <i>Neem over van F op bladzijde 1</i>	<input type="text"/>	C
<i>Neem over van C, maar vul maximaal €19.922 in</i>	<input type="text"/>	D
Tarief inkomstenbelasting eerste schijf	8,40%	X
Bedrag inkomstenbelasting eerste schijf <i>Bereken 8,40% van D, maar vul maximaal €1.673 in</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<i>Trek af: C min D</i>	<input type="text"/>	E
<i>Neem over van E, maar vul maximaal €13.793 in (of €14.105 als u geboren bent vóór 1 januari 1946)</i>	<input type="text"/>	F
Tarief inkomstenbelasting tweede schijf	12,25%	X
Bedrag inkomstenbelasting tweede schijf <i>Bereken 12,25% van F, maar vul maximaal €1.689 in (of €1.727 als u geboren bent vóór 1 januari 1946)</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<i>Trek af: E min F</i>	<input type="text"/>	G
<i>Neem over van G, maar vul maximaal €32.706 in (of €32.394 als u geboren bent vóór 1 januari 1946)</i>	<input type="text"/>	H
Tarief inkomstenbelasting derde schijf	40,40%	X
Bedrag inkomstenbelasting derde schijf <i>Bereken 40,40% van H, maar vul maximaal €13.213 in (of €13.087 als u geboren bent vóór 1 januari 1946)</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<i>Trek af: G min H</i>	<input type="text"/>	I
Tarief inkomstenbelasting vierde schijf	52%	X
Bedrag inkomstenbelasting vierde schijf <i>Bereken 52% van I</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<i>Tel op</i>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning <i>(Neem over van W5 uit de rekenhulp op de volgende bladzijde)</i>	<input type="text"/>	W5
<i>Tel op: Inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen box 1</i>	<input type="text"/>	J

Box 2

Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang *Neem over van I op bladzijde 1*

K

Bedrag inkomstenbelasting *Bereken 25% van K*

25% X

Inkomstenbelasting box 2

L

Box 3

Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen *Neem over van K op bladzijde 1*

M

Bedrag inkomstenbelasting *Bereken 30% van M*

30% X

Inkomstenbelasting box 3

N

Totaal

Inkomstenbelasting box 1 *Neem over van J op de vorige bladzijde*

Inkomstenbelasting box 2 *Neem over van L hierboven*

Bedrag inkomstenbelasting *Bereken 30% van M*

+

Tel op **Totaal inkomstenbelasting**

TT

Rekenhulp tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning

Belastbaar inkomen uit werk en woning (box 1)

W1

Bij: Aftrekbare kosten eigen woning *) *Neem over van vraag 33s uit de aangifte*

W2

+

Tel op: W1 plus W2. Als de uitkomst € 66.421 of lager is, dan geldt geen tariefsaanpassing. U hoeft de rekenhulp dan niet verder in te vullen.

Maximum derde schijf

66.421

-

Trek af: W3 min € 66.421, maar vul niet meer in dan W2

W4

Als W4 positief is, bereken dan 1,5% van W4. **Tariefsaanpassing aftrek kosten eigen woning**

W5

*) Hebt u het belastbaar inkomen uit eigen woning verdeeld met uw fiscale partner? Vermeld dan het deel van de aftrekbare kosten dat overeenkomt met het deel van het saldo inkomsten en aftrekposten eigen woning dat u aan uzelf hebt toegerekend. *Neem over van vraag 33v uit de aangifte.*

HEFFINGSKORTINGEN BEREKENEN: STAP 2

Rekenhulp heffingskortingen

Bij de berekening van wat u moet betalen of terugkrijgt, wordt rekening gehouden met heffingskortingen. Dit zijn kortingen op de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. U hoeft dan minder belasting te betalen. Of u bepaalde heffingskortingen krijgt, hangt af van uw persoonlijke situatie.

Let op!

Als u in 2016 de AOW-leeftijd bereikte (u bent geboren na 30 september 1950, maar vóór 1 juli 1951), verandert het tarief. U betaalde namelijk geen AOW-premie meer met ingang van de maand waarin u de AOW-leeftijd bereikte. Dit heeft ook gevolgen voor het bedrag van de heffingskorting. Meer informatie hierover leest u op www.belastingdienst.nl.

Algemene heffingskorting *Zie de Rekenhulp vermindering algemene heffingskorting op bladzijde 91*

Arbeidskorting *Zie de Rekenhulp arbeidskorting op bladzijde 92*

Werkbonus *Zie de Rekenhulp werkbonus op bladzijde 93*

Inkomensafhankelijke combinatiekorting *Lees de toelichting bij vraag 46a*

Levensloopverlofkorting *Neem het bedrag over van vraag 47 uit de aangifte*

Ouderenkorting *Lees de toelichting bij vraag 48*

Alleenstaandouderenkorting *Lees de toelichting bij vraag 48a. Vul in € 436*

Jonggehandicaptenkorting *Lees de toelichting bij vraag 49. Vul in € 717*

Heffingskorting voor groene beleggingen *Lees de toelichting bij vraag 50*

+

Tel op **Totaal heffingskortingen**

P

Rekenhulp vermindering algemene heffingskorting

Was uw wereldinkomen box 1 € 19.922 of lager?
Het wereldinkomen box 1 is het totaal van de inkomsten vraag 29a A t/m N min R uit de rechterkolom

Ja

Uw algemene heffingskorting is € 2.242 als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). U hoeft de Rekenhulp niet verder in te vullen. Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

▼ Nee

Was uw wereldinkomen box 1 hoger dan € 19.922, maar niet hoger dan € 66.417?

Ja

Ga verder met Berekening algemene heffingskorting

▼ Nee

Was uw wereldinkomen box 1 hoger dan € 66.417?

Ja

Uw algemene heffingskorting is € 0. U hoeft de Rekenhulp niet verder in te vullen. Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

Berekening algemene heffingskorting

Uw wereldinkomen box 1 is hoger dan € 19.922 maar niet hoger dan € 66.417
Het wereldinkomen box 1 is het totaal van de inkomsten vraag 29a A t/m N min R uit de rechterkolom

Algemene heffingskorting vóór vermindering. Vul in € 2.242 als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950)

Vul in: uw wereldinkomen box 1, maar vul maximaal € 66.417 in

Trek af: vast bedrag

	19.922	-
		V

Bereken: 4,822% van V als u geboren bent na 30 september 1950 (of 2,460% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). Vul maximaal € 2.242 in als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.145 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950)

Trek af **Algemene heffingskorting na vermindering**
Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

Rekenhulp arbeidsinkomen

Neem de bedragen over uit de aangifte

U krijgt de arbeidskorting als u in 2016 arbeidsinkomen had. Misschien krijgt u ook de werkbonus. Wij berekenen de arbeidskorting en de werkbonus automatisch. Deze kortingen hangen af van de hoogte van uw arbeidsinkomen. Deze inkomsten bestaan uit:

Winst uit onderneming vóór ondernemersaftrek en mkb-winstvrijstelling (vraag 17a). Hierbij telt niet mee het deel van de winst dat u als medegerechtigde hebt genoten

Loon, ziekte-uitkering en andere inkomsten uit loondienst waarop de werkgever geen loonheffing hoefde in te houden (vraag 4a). Hierbij telt niet mee het loon (of het bedrag) uit de levensloopvoorziening als u geboren bent in 1954 of eerder

Foien, aandelenoptierechten en andere inkomsten uit loondienst waarop de werkgever geen loonheffing hoefde in te houden (vraag 4c)

Resultaat uit overig werk (vraag 7c). Niet de inkomsten uit het beschikbaar stellen van bezittingen (vraag 8d)

Tel op **Arbeidsinkomen**

+

Q

Rekenhulp arbeidskorting

Hoogte arbeidsinkomen

De hoogte van de arbeidskorting hangt af van uw leeftijd en uw arbeidsinkomen. De arbeidskorting is maximaal € 3.103 als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.585 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). U berekent de arbeidskorting met behulp van de 'Rekenhulp arbeidskorting'.

Als Q hoger is dan € 111.590, is de arbeidskorting € 0

Als Q € 111.590 of lager is, ga dan hieronder verder

Neem over van Q uit de Rekenhulp arbeidsinkomen, maar vul maximaal € 9.147 in

Tarief eerste schijf

Bedrag eerste schijf Bereken 1,793% van R als u geboren bent na 30 september 1950 (of 0,915% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). Vul maximaal € 164 in als u geboren bent na 30 juni 1951 (of € 84 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950)

Trek af: Q min R

Tarief tweede schijf Ga uit van het percentage dat hoort bij uw leeftijd:

Geboren na 30 september 1950: Bereken 27,698% van S. Vul maximaal € 2.939 in

Geboren vóór 1 oktober 1950: Bereken 14,133% van S. Vul maximaal € 1.501 in

Tel op

Als Q hoger is dan € 34.015 maar niet hoger dan € 111.590, vul Q in

Trek af: vast bedrag

Bereken 4% van T als u geboren bent na 30 september 1950 (of 2,041% als u geboren bent vóór 1 oktober 1950). Vul maximaal € 3.103 in als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.585 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950)

Trek af **Arbeidskorting**

R

1,793%
(of 0,915%)

x

S

34.015

T

Let op!

Was uw inkomen niet hoger dan € 34.015? En was de arbeidskorting die uw werkgever heeft toegepast op bijvoorbeeld uw maandloon hoger dan de arbeidskorting volgens de berekening in de Rekenhulp arbeidskorting? Vul dan in de Rekenhulp heffingskortingen het bedrag van vraag 4b uit de aangifte in. Wij houden automatisch rekening met de hogere arbeidskorting bij de berekening van de aanslag, maar met maximaal € 3.103 als u geboren bent na 30 september 1950 (of € 1.585 als u geboren bent vóór 1 oktober 1950).

Rekenhulp werkbonus

Bent u geboren in 1952 of 1953 en had u arbeidsinkomen? (Zie *Rekenhulp arbeidsinkomen* op bladzijde 92)

Nee

U krijgt geen werkbonus

▼ Ja

Was uw arbeidsinkomen (Q uit de *Rekenhulp arbeidsinkomen*) € 17.327 of lager?

Ja

U krijgt geen werkbonus. U hoeft de Rekenhulp werkbonus niet verder in te vullen

▼ Nee

Was uw arbeidsinkomen hoger dan € 17.327, maar niet hoger dan € 19.252?

Ja

*Ga verder met **Berekening A***

▼ Nee

Was uw arbeidsinkomen hoger dan € 19.252, maar niet hoger dan € 23.104?

Ja

Uw werkbonus is € 1.119. U hoeft de Rekenhulp werkbonus niet verder in te vullen. Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

▼ Nee

Was uw arbeidsinkomen hoger dan € 23.104, maar niet hoger dan € 33.694?

Ja

*Ga verder met **Berekening B***

▼ Nee

Was uw arbeidsinkomen hoger dan € 33.694?

Ja

U krijgt geen werkbonus

Berekening A - Uw arbeidsinkomen is hoger dan € 17.327, maar niet hoger dan € 19.252

Neem over van Q uit de *Rekenhulp arbeidsinkomen*, maar vul maximaal € 19.252 in

Trek af: vast bedrag

17.327 -
W

Bereken 58,100% van W **Werkbonus**. Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

Berekening B - Uw arbeidsinkomen is hoger dan € 23.104, maar niet hoger dan € 33.694

Vast bedrag

1.119

Neem over van Q uit de *Rekenhulp arbeidsinkomen*, maar vul maximaal € 33.694 in

Trek af: vast bedrag

23.104 -
X

Bereken 10,567% van X

Trek af **Werkbonus**. Vul dit bedrag in bij de Rekenhulp heffingskortingen

TE BETALEN OF TERUG TE KRIJGEN BEDRAG: STAP 3

Hieronder berekent u of u inkomstenbelasting moet betalen of terugkrijgt als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Verschuldigde inkomstenbelasting

als u in 2016 kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was

Inkomstenbelasting box 1 <i>Neem over van J op bladzijde 88</i>		<input type="text" value="J"/>
Totaal heffingskortingen <i>Neem over van P op bladzijde 90</i>	<input type="text" value="P"/>	
	\times 22,9% <i>(of 44,9%)</i>	
<i>Belastingdeel heffingskorting Vermenigvuldig: Q met 22,9% (of 44,9% als u geboren bent na 31 december 1945, maar vóór 1 oktober 1950)</i>	<input type="text" value="Q"/>	
Inkomstenbelasting box 1 <i>Neem over van J op bladzijde 90</i>	<input type="text" value="J"/>	
Totaal inkomstenbelasting <i>Neem over van TT op bladzijde 89</i>	<input type="text" value="TT"/>	:
<i>Deel J door TT</i>	<input type="text" value="R"/>	\times
<i>Vermenigvuldig: Q met R</i>	<input type="text" value="S"/>	-
<i>Trek af: J min S. Verschuldigde inkomstenbelasting box 1 Als het resultaat negatief is, vul dan 0 in</i>		<input type="text" value="BB"/>

Inkomstenbelasting box 2 <i>Neem over van L op bladzijde 89</i>		<input type="text" value="L"/>
<i>Belastingdeel heffingskorting Neem over van Q op deze bladzijde</i>	<input type="text" value="Q"/>	
Inkomstenbelasting box 2 <i>Neem over van L op bladzijde 89</i>	<input type="text" value="L"/>	
Totaal inkomstenbelasting <i>Neem over van TT op bladzijde 89</i>	<input type="text" value="TT"/>	:
<i>Deel L door TT</i>	<input type="text" value="CC"/>	\times
<i>Vermenigvuldig Q met CC</i>	<input type="text" value="DD"/>	-
<i>Trek af: L min DD. Verschuldigde inkomstenbelasting box 2 Als het resultaat negatief is, vul dan 0 in</i>		<input type="text" value="II"/>

Inkomstenbelasting box 3 <i>Neem over van N op bladzijde 89</i>		<input type="text" value="N"/>
<i>Belastingdeel heffingskorting Neem over van Q op deze bladzijde</i>	<input type="text" value="Q"/>	
Inkomstenbelasting box 3 <i>Neem over van N op bladzijde 89</i>	<input type="text" value="N"/>	
Totaal inkomstenbelasting <i>Neem over van TT op bladzijde 89</i>	<input type="text" value="TT"/>	:
<i>Deel N door TT</i>	<input type="text" value="JJ"/>	\times
<i>Vermenigvuldig Q met JJ</i>	<input type="text" value="KK"/>	-
<i>Trek af: N min KK. Verschuldigde inkomstenbelasting box 3 Als het resultaat negatief is, vul dan 0 in</i>		<input type="text" value="PP"/>

Verschuldigde inkomstenbelasting box 1 <i>Neem over van BB op deze bladzijde</i>	<input type="text"/>
Verschuldigde inkomstenbelasting box 2 <i>Neem over van II op deze bladzijde</i>	<input type="text"/>
Verschuldigde inkomstenbelasting box 3 <i>Neem over van PP op deze bladzijde</i>	<input type="text"/>
<i>Tel op: Verschuldigde inkomstenbelasting</i>	<input type="text" value="QQ"/>

Ga verder met **Verschuldigde premie volksverzekeringen op bladzijde 96.**

Hieronder berekent u of u inkomstenbelasting moet betalen of terugkrijgt als u in 2016 **geen** kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was.

Verschuldigde inkomstenbelasting

als u **geen** kwalificerende buitenlandse belastingplichtige was

Totaal inkomstenbelasting *Neem over van TT op bladzijde 89*

TT

Totaal heffingskortingen *Neem over van P op bladzijde 90*

P

22,9%
(of 44,9%)

X

Let op! Als u in 2016 niet in België woonde en Nederlands inkomen had, of in Suriname, op Aruba of Sint Maarten woonde of als inwoner van Duitsland niet onder de 90%-regeling viel, hebt u geen recht op het belastingdeel van de heffingskortingen. Vul dan 0 in.

AAA

X

Belastingdeel heffingskorting Vermenigvuldig R met 22,9% (of 44,9% als u geboren bent na 31 december 1945, maar vóór 1 oktober 1950). Als u in 2016 wel in België woonde en Nederlands inkomen had, of in Suriname, op Aruba of Sint Maarten woonde, of als inwoner van Duitsland onder de 90%-regeling viel, hebt u recht op het belastingdeel van een beperkt aantal heffingskortingen.

Trek af: TT min AAA **Verschuldigde inkomstenbelasting**

QQ

Ga verder met Verschuldigde premie volksverzekeringen op bladzijde 96.

Verschuldigde premie volksverzekeringen

Uw premie-inkomen *Als u vraag 56 hebt ingevuld, neem dan het bedrag van vraag 59c.*
Vul maximaal €33.715 in (of €34.027 als u geboren bent vóór 1 januari 1946)

<input type="text"/>	RR
	28,15% (of 10,25%)
<hr/>	X
<input type="text"/>	SS

Uw premie volksverzekeringen *Vermenigvuldig: RR met 28,15% (of 10,25% als u geboren bent na 31 december 1945, maar vóór 1 oktober 1950)*

Totaal heffingskortingen *Neem over van P op bladzijde 90*

<input type="text"/>	P
	77,1% (of 55,1%)
<hr/>	X
<input type="text"/>	UU

Premiedeel van uw heffingskortingen *Vermenigvuldig P met 77,1% (of 55,1% als u geboren bent na 31 december 1945, maar vóór 1 oktober 1950)*

Trek af: SS min UU **Verschuldigde premie volksverzekeringen**

<input type="text"/>	WW
----------------------	----

Al betaalde belasting en premie

Ingehouden loonheffing *Neem over van vraag 4a, 5a, 5b, 7d en 19c of van vraag 59d*

Ingehouden dividend- en kansspelbelasting *Neem over van vraag 52a*

Betaald via voorlopige aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen 2016

Tel op **Totaal al betaalde belasting en premie**

<input type="text"/>	YY
----------------------	----

Betalen of terugkrijgen?

Verschuldigde inkomstenbelasting *Neem over van QQ. Als QQ negatief is, vul dan 0 in*

Verschuldigde premie volksverzekeringen *Neem over van WW*

Teruggekregen via voorlopige aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen 2016

Tel op

Totaal al betaalde belasting en premie *Neem over van YY*

Trek af **Te betalen of terug te krijgen bedrag**

<input type="text"/>	ZZ
----------------------	----

Als ZZ positief is, moet u meestal betalen.

Als ZZ negatief is, krijgt u dit bedrag meestal van ons terug. U ontvangt hierover bericht.

Rekenhulp berekening bijdrage Zvw

Loon Zorgverzekeringswet waarover uw werkgever of uitkeringsinstantie de werkgeversheffing Zvw heeft betaald

Totaal loon waarover uw werkgever of uitkeringsinstantie de werkgeversheffing Zvw heeft betaald

A

Inkomen waarover geen bijdrage Zvw is betaald

Belastbare winst uit onderneming *Neem het totaalbedrag over van vraag 57a.*

Partneralimentatie die is ingegaan na 31 december 2005 *Neem het bedrag over van vraag 57g.*

Pensioen en uitkeringen buiten Nederland *Neem het totaalbedrag over van vraag 57e.*

Resultaat uit overig werk *Neem het bedrag over van vraag 57f.*

Periodieke uitkeringen die niet onder de loonheffing vielen *Neem het bedrag over van vraag 57h.*

Inkomsten uit loondienst buiten Nederland waarover de werkgever geen werkgeversheffing Zvw heeft betaald
Neem het bedrag over van vraag 57d

+

Tel op **Bijdrage-inkomen aanslag Zorgverzekeringswet**

B

Als B €0 of negatief is, krijgt u geen aanslag Zvw. Een voorlopige aanslag Zvw wordt dan teruggegeven of verrekend. U hoeft de rekenhulp niet verder in te vullen.

Berekening bijdrage Zvw

Maximumbedrag waarover de bijdrage verschuldigd is

52.763

Inkomen waarover uw werkgever of uitkeringsinstantie de werkgeversheffing Zvw heeft betaald *Neem over van A*

Trek af

C

Als C €0 of negatief is, krijgt u geen aanslag Zvw. Een voorlopige aanslag Zvw wordt dan teruggegeven of verrekend. U hoeft de rekenhulp niet verder in te vullen.

Bedrag van de aanslag

*Als C groter dan of gelijk is aan B, vul hier dan 5,50% van B in
Als C kleiner is dan B, vul dan 5,50% van C in*

D

Betaalde voorlopige aanslag Zorgverzekeringswet 2016

E

Trek af: D min E **Te betalen of terug te krijgen bedrag**

F

*Als F positief is, moet u meestal betalen. Als F negatief is, krijgt u dit bedrag meestal van ons terug.
U ontvangt hierover bericht.*

Rekenhulp A, pro-rataregeling voor inwoners van België

Lees eerst de toelichting op bladzijde 12.

Woonde u in België en had u Nederlands inkomen? En voldoet u niet aan de 90%-eis? En had u recht op persoonsgebonden aftrek (vraag 35 en/of vraag 36)? Dan wordt de hoogte van deze aftrek beperkt door de pro-rataregeling. Dit houdt in dat het deel van de uitgaven dat u in Nederland mag aftrekken, in verhouding moet staan tot het deel van uw inkomen dat in Nederland belast is.

U berekent het maximale deel van uw persoonsgebonden aftrek als volgt:

- Vul in deze rekenhulp uw inkomensgegevens in.
- Deel uw Nederlandse inkomsten door uw inkomsten uit Nederland en buiten Nederland samen.
- Het resultaat (de vermenigvuldigingsfactor) vermenigvuldigt u met de persoonsgebonden aftrek waarvoor u in aanmerking komt.

- a Belastbare winst uit onderneming *Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is*
- b Loon en ziekteuitkeringen
- c Fooien en andere inkomsten
- d Pensioen en uitkeringen (Bijvoorbeeld AOW, pensioen, lijfrente of andere uitkeringen)
- e Resultaat uit overig werk *Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is*
- f Resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen *Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is*
- g Saldo inkomsten en aftrekposten eigen woning *Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is*
- h Partneralimentatie en afkoopsommen daarvan
- i Periodieke uitkeringen en dergelijke
- j Overige inkomsten
- k Voordeel uit aanmerkelijk belang *Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is*
- l Voordeel uit sparen en beleggen
Neem over van D uit de berekening hieronder
- Tel op*
- m Reisaf trek openbaar vervoer in Nederland
Trek af
- n Aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningsschuld
Trek af
- o *Deel A door B. Vermenigvuldigingsfactor*
Vermenigvuldig deze factor met de persoonsgebonden aftrek waarvoor u in aanmerking komt (vraag 35 en/of vraag 36)

Uw inkomensgegevens

De bedragen in de linkerkolom kunt u overnemen uit het formulier. In de rechterkolom vult u het wereldinkomen in, inclusief het inkomen uit Nederland. U moet dit zelf berekenen.

In Nederland belaste inkomsten uit Nederland	Inkomsten uit Nederland en buiten Nederland samen (wereldinkomen)
19b	
4a	
4b	
5a	
7c	
8d	
33w	
20e	
21a	
24a	
K	K
6c	
33z	
A	B

Berekening voordeel uit sparen en beleggen

Rendementsgrondslag box 3

Let op! Bij de berekening van uw wereldinkomen in de rechterkolom moet u rekening houden met al uw bezittingen en schulden in box 3

Bereken 4% van C Voordeel uit sparen en beleggen (zonder aftrek heffingsvrij vermogen)

27c	C
4% x	4% x
D	D
Vul hierboven in bij K	Vul hierboven in bij K

Rekenhulp B, 90%-regeling voor inwoners van Duitsland

Lees eerst de toelichting op bladzijde 12. Was u in 2016 getrouwd?
Vul dan de bedragen in voor u en uw echtgenoot samen.

Let op!

U komt alleen in aanmerking voor de 90%-regeling als u in Nederland belaste inkomsten uit loondienst, pensioen of uitkeringen had.

Uw inkomensgegevens

De bedragen in de linkerkolom kunt u overnemen uit het formulier. In de rechterkolom vult u het wereldinkomen in, inclusief het inkomen uit Nederland. U moet dit zelf berekenen.

	Inkomsten belast in Nederland	Inkomsten uit Nederland en buiten Nederland samen (wereldinkomen)	
a Belastbare winst uit onderneming <i>Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is</i>	19b		
b Loon en ziekte-uitkeringen	4a		
c Fooien en andere inkomsten	4b		
d Pensioen en uitkeringen (Bijvoorbeeld AOW, pensioen, lijfrente of andere uitkeringen)	5a		
e Resultaat uit overig werk <i>Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is</i>	7c		
f Resultaat uit het beschikbaar stellen van bezittingen <i>Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is</i>	8d		
g Saldo inkomsten en aftrekposten woning <i>Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is</i>	33w		
h Partneralimentatie en afkoopsommen daarvan			
i Periodieke uitkeringen en dergelijke	20e		
j Overige inkomsten	21a		
k Voordeel uit aanmerkelijk belang <i>Zet een minteken voor het bedrag als dit negatief is</i>	24		
l Voordeel uit sparen en beleggen	27g		
<i>Tel op</i>			
m Reisaftrek openbaar vervoer in Nederland	6c		
<i>Trek af</i>			
n Aftrek vanwege geen of een kleine eigenwoningsschuld	33z		
<i>Trek af</i>			
	A	B	
		90% x	
		C	

o Bereken: 90% van B

Is het bedrag bij A even groot als of groter dan C? En woonde u in Duitsland?
Dan kunt u vragen om toepassing van de 90%-regeling voor inwoners van Duitsland.
U kunt dit aangeven bij vraag 1c in uw aangifte.

